

b. Det för årligen återkommande arbetsuppgifter av statistiska centralbyrån för budgetåret 1949/50 begärda beloppet har vid tidigare anslagsberäkning avrundats nedåt — fränsett kostnader för rörligt tillägg — med 31 890 kronor. För budgetåret 1950/51 synes uppräknig av anslaget böra ske till det exakta lönekostnadsbeloppet.

c. Den beräknade reduktionen av lönekostnaderna för löpande göromål motväges i viss utsträckning av ökade utgifter på grund av uppflyttningar i lönegrad och löneklass jämlikt de för ifrågavarande personal gällande bestämmelserna angående reglerad befordringsgång. I anslaget för innevarande budgetår har särskilt belopp icke beräknats för dylikt ändamål. Då en exaktare beräkning av lönekostnaderna förordas föreslås uppräknig av löneposten med belopp motsvarande kostnaderna för berörda lönegrads- och löneklassuppflyttningar.

e. För innevarande budgetår är ett belopp av 220 000 kronor avsett till lönekostnader för följande uppläggningsarbeten: tryckning och distribution av medborgarkort, utbyggnad av de tryckande registren för fastigheter med s. k. dublettregister samt upprättande av tryckande register över juridiska personer ävensom av vissa speciella avtryckskortregister. Av dessa uppläggningsarbeten torde enligt centralbyrån under innevarande budgetår endast de tryckande registren över juridiska personer komma till utförande i sina huvudsakliga delar. I avvaktan på resultatet av arbetet inom 1949 års folkbokförings-sakkunniga torde av kvarstående uppläggningsarbeten endast arbetet med upprättande av medborgarkort komma att genomföras under budgetåret 1950/51. Centralbyrån beräknar lönekostnaderna för medborgarkorten till 25 000 kronor. De till lönekostnader för uppläggningsarbeten anvisade medlen synas sålunda för nästa budgetår kunna nedräknas med 195 000 kronor till 25 000 kronor.

2. Centralbyrån föreslår att för budgetåret 1950/51 särskilda kostnadsposter beräknas för övertidsersättningar och kallortstillägg, vilket i tidigare förslag till anslagsberäkningar icke skett. Posterna ha uppförts med 38 994 resp. 2 688 kronor.

3. Det minskade medelsbehovet till maskinhyror sammanhänger med den begränsade omfattningen av uppläggningsarbetena under budgetåret 1950/51.

Departementschefen.

Frågan om medborgarkortens utformning och användningsområde är ännu ej definitivt löst. I avvaktan härpå synas dock centralbyråns beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår böra godtagas. Anslaget torde därför kunna upptagas med ett till 1 120 000 kronor avrundat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 120 000 kronor.

[21] 19. Riksräkenskapsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 510 000	1 393 570
1949/50 (statsliggaren s. 407) ..	1 510 000	
1950/51 (förslag)	1 563 300	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 92 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkningar	
1 förste revisor Ca 27 å kansliet	13 428
1 förste revisor Ca 27 å budgetbyrån	13 428
1 kanslibitråde Ca 11 å kansliet	6 228
1 expeditionsvakt Ce 9	5 592
2 telefonister i reglerad befordringsgång	8 520
2. Överföring till ordinarie stat av 2 kontorsbiträden Ce 8	—
3. Omräkning	44 804
	<hr/>
	92 000

M o t i v.

1. Enligt beslut av 1947 års riksdag (r. skr. nr 252) angående omorganisation av riksräkenskapsverket skulle viss omläggning ske av den inom ämbetsverket bedrivna revisionsverksamheten. Såsom allmän princip fastslogs därvid att denna verksamhet i högre grad än tidigare skulle inriktas på rent förebyggande kontrollåtgärder. I första hand avsågs en aktivisering av den s. k. upplysningsverksamheten, innebärande att ämbetsverket skulle ej endast besvara från myndigheter och redogörare inkomna förfrågningar utan även på eget initiativ genom cirkulär eller på annat sätt utfärda anvisningar rörande tolkningen och tillämpningen av gällande författningar eller i övrigt givna föreskrifter inom området för riksräkenskapsverkets utgiftsgranskande verksamhet. Det skulle ankomma på kansliet att redigera de meddelanden från riksräkenskapsverket, som förutsatts skola utgöra ett medel för denna betydelsefulla aktiva upplysningsverksamhet. Övriga å kansliet ankommande arbetsuppgifter ha emellertid visat sig vara av sådan omfattning att byrådirektören å kansliet med den hittills till hans förfogande ställda personalen — 1 å 2 revisorer — ej medhunnit handhavandet av den på kansliet ankommande aktiva upplysningsverksamheten. Därest denna viktiga arbetsuppgift skall kunna utföras, är det oundgängligen erforderligt, att byrådirektören erhåller kvalificerat biträde med den honom åvilande föredragningskyldigheten. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att en förste revisorstjänst i Ca 27 inrättas å kansliet.

Den kvalificerade personalen å budgetbyrån är f. n. så betungad med övriga på byrån ankommande arbetsuppgifter, att arbetet med rationaliseringen av statens räkenskapsväsen i betydande grad måst eftersättas. Riksräkenskapsverket finner det nödvändigt att för hithörande arbetsuppgifter, som genom statsförvaltningens tillväxt fått såväl ökad omfattning

som större vikt, kunna kontinuerligt taga i anspråk en för ändamålet väl kvalificerad tjänsteman. Ämbetsverket föreslår för den skull inrättandet av en befattning som förste revisor i Ca 27 å budgetbyrån.

Riksräkenskapsverkets kassaexpedition förestås av en kansliskrivare i Ca 15. Erforderligt arbetsbiträde tillhandahålles f. n. genom tillfällig överföring av en tjänsteman i biträdesgrad från någon av revisionsbyråerna. Med hänsyn till arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som åvila kassaexpeditionen, föreligger emellertid ett permanent behov av arbetsbiträde åt kassören. Då den nuvarande anordningen medför stora olägenheter såväl för revisionsbyråerna som för kassaexpeditionen, bör för kassaexpeditionen inrättas en biträdestjänst. Med hänsyn till de krav som måste ställas på detta biträde, bör tjänsten inrättas såsom kanslibiträde i Ca 11.

Ämbetsverket har vidare beräknat medel för en expeditionsvaktstjänst i Ce 9.

Genom beslut den 22 juli 1949 har Kungl. Maj:t bemyndigat riksräkenskapsverket att i samband med viss lokalutvidgning anskaffa en manuell telefonväxel i utbyte mot en försliten anläggning. För betjäning av den nya telefonväxeln erfordras två telefonister.

2. Vid ingången av budgetåret 1950/51 beräknas två tjänster som kontorsbiträden i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra uppföras på ordinarie stat.

3. I statskrivelsen för innevarande budgetår har riksräkenskapsverket beräknat kostnaderna för den icke-ordinarie personalen till det belopp, som skulle ha erfordrats, därest ämbetsverket erhållit begärd förstärkning av den ordinarie personalen. Vid beräkningen hade ämbetsverket utgått från att de högst avlönade amanuenserna resp. kontorsbiträdena skulle överföras på ordinarie stat och ersättas med aspiranter. Genom att den begärda förstärkningen ej erhöles, uppkom en icke avsedd minskning av anslagsposten för den icke-ordinarie personalen och anslagsposten för rörligt tilllägg. Med hänsyn härtill uppräknas anslagsposterna med sammanlagt 18 942 kronor för nästa budgetår. Återstående belopp, 25 862 kronor, hänför sig till uppflyttningar i lönegrad och löneklass av icke-ordinarie personal, huvudsakligen personal i reglerad befordringsgång.

Departementschefen.

Riksräkenskapsverkets förslag om inrättande av nya tjänster anser jag mig i nuvarande läge endast kunna tillstyrka så till vida att medel anvisas till 2 biträdestjänster (telefonister) i reglerad befordringsgång.

Däremot har jag ingen erinran mot den föreslagna ordinariesättningen av 2 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 ävensom att anslaget i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag uppräknas med 44 804 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 864 500 (+ 10 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 538 200 (+ 38 200) kronor;

rörligt tillägg 160 600 (+ 5 100) kronor.

Anslaget bestämes alltså till (864 500 + 538 200 + 160 600) 1 563 300 (+ 53 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för riksräkenskapsverket gällande personalförteckningen uppföra ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	864 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	538 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	160 600

Summa kronor 1 563 300

c) till *Riksräkenskapsverket*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 563 300 kronor.

[22] 20. Riksräkenskapsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	181 000	235 298
1949/50 (statsliggaren s. 408) ..	200 000	
1950/51 (förslag)	217 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	1 000
2. Övriga expenser för eget behov	15 000
3. Publikationstryck	4 000
	<hr/> 20 000

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1948/49 13 818; anslag 1949/50 13 000. — Uppräkningen av anslagsposten motiveras med belastningen under budgetåret 1948/49 samt den begärda personalförstärkningen.

2. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1948/49 53 400; anslag 1949/50 53 000. — Genom ianspråktagandet av nya tjänstelokaler i Birger Jarls torg 7 och 9 uppkommer en merkostnad för renhållning och städning med 6 800 kronor. — Den årliga kostnaden för tryckningen av blanketter för de av

riksräkenskapsverket till statsdepartementen månatligen avlämnade sammandragen över belastningen å riksstatens särskilda utgiftsanslag har från och med budgetåret 1947/48 ökat med ca 3 000 kronor. — Genom installation av telefonväxel ökas abonnemangsavgifterna med 4 100 kronor. — I övrigt förutser riksräkenskapsverket en kostnadsökning för skrivmaterialier, transporter m. m., uppgående till 1 100 kronor.

3. *Publikationstryck*. Utgift 1948/49 17 911; anslag 1949/50 15 000. — För nästa budgetår beräknar riksräkenskapsverket en kostnad under denna anslagspost av 5 000 kronor för riksräkenskapsverkets årsbok, 11 500 kronor för budgetredovisningen och 2 500 kronor för utdrag av rikshuvudboken m. m. eller sammanlagt 19 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m., som för innevarande budgetår höjts med 3 000 kronor, synes för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 13 000 kronor. Förslaget om uppräknig av delposten till övriga expenser för eget behov tillstyrkes så till vida att delposten höjes med 13 000 kronor till 66 000 kronor. Mot förslaget om en ökning av anslagsposten till publikationstryck med 4 000 kronor till 19 000 kronor har jag ej något att erinra.

Omkostnadsanslaget torde sålunda för nästa budgetår kunna bestämmas till 217 000 (+ 17 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader* för budgetåret
1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 217 000 kronor.

[23] 21. Konjunkturinstitutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	174 000	127 686
1949/50 (statsliggaren s. 410) ..	181 500	
1950/51 (förslag)	182 100	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 5 850 kronor.

	Ökning
1. Höjning av assistenternas arvoden	1 800
2. Möjlighet att överföra amanuenser och assistenter till reglerad befordringsgång	2 510
3. Uppflyttning i lönegrad av 1 kontorsbiträde i Ce 8 till kanslibiträde i Ca 11	940
4. Löneklassuppflyttningar	600
	<hr/> 5 850

Motiv.

1. Enligt konjunkturinstitutets förmenande skulle det ur rekryterings-synpunkt vara ytterst önskvärt, att maximigränsen för arvoden till assisten-

ter höjdes från nuvarande 1 000 till 1 150 kronor för månad. Beträffande motiveringen härför hänvisas till institutets statskrivelse för budgetåret 1948/49 (se 1948: VII ht s. 33 och även 1949: VII ht s. 30).

2. Konjunkturinstitutet erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 8 oktober 1948 medgivit, att konjunkturinstitutet finge anställa två amanuenser, varå bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst skulle äga tillämpning, samt bemyndigat institutet att tills vidare hava anställda sammanlagt högst sju assistenter och amanuenser, därav högst tre assistenter (jfr 1949: VII ht s. 31). Sedan institutets bildande före kriget ha arbetsuppgifterna antagit en något förändrad karaktär. Nationalinkomstberäkningarna ha blivit av allt större omfattning och ställa krav på kvalificerad personal. Uppgiften att följa den ekonomiska utvecklingen är betydligt mera arbetskrävande med hänsyn till den omfattande statistik och de ekonomiska rapporter, som numera sammanställas inom olika länder och icke minst inom de internationella organisationerna. Med hänsyn härtill finner institutet det önskvärt att få möjlighet att knyta personal något fastare till institutet än som för närvarande är fallet. En avvägning måste därvid alltid ske mot det fortfarande aktuella önskemålet om relativt snabb omsättning av institutets personal. Institutet har därför hemställt, att det måtte beredas möjlighet att överföra assistenter och amanuenser till den reglerade befordringsgången. Lämpligen skulle dock detta kunna ske först efter två års anställning i varje individuellt fall. För nästa budgetår räknar institutet med att ytterligare en arvodesavlönad befattningshavare inplaceras i nämnda befordringsgång.

3. Innehavaren av den föreslagna kanslibiträdestjänsten skulle under överinseende av kansliskrivaren biträda med biblioteksgöromålen, som ökat betydligt efter kriget liksom bytesverksamheten med utländska institutioner, samt vid behov vikariera för kansliskrivaren. Genom inrättande av den ifrågavarande tjänsten skulle även skapas rimligare befordringsförhållanden för institutets biträdespersonal.

Departementschefen.

Konjunkturinstitutets förevarande förslag anser jag mig ej kunna tillstyrka i vidare mån än att anslaget höjes med 600 kronor till löneklassuppflyttningar.

Anslaget skulle sålunda kunna bestämmas till 182 100 (+ 600) kronor. Ökningen inverkar på anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslags-*
vis 78 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	45 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	45 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	13 500
	Summa kronor 182 100

b) till *Konjunkturinstitutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 182 100 kronor.

[24] 22. *Konjunkturinstitutet*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	28 000	27 526
1949/50 (statsliggaren s. 411) ..	28 000	
1950/51 (förslag)	29 400	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 1 400 kronor, varav 700 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 700 kronor till övriga expenser.

M o t i v.

Bränsle, lyse och vatten. Utgift 1948/49 2 489; anslag 1949/50 2 000. — Uppräkningen av delposten motiveras med anslagsbelastningen under budgetåret 1948/49 och den omständigheten att institutet numera inflyttat i nya lokaler.

Övriga expenser. Utgift 1948/49 10 698; anslag 1949/50 11 200. — Städningkostnaderna beräknas öka med 700 kronor per år till följd av inflyttningen i nya lokaler.

Departementschefen.

Mot konjunkturinstitutets förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 29 400 kronor.

[25] 23. *Konjunkturinstitutet*: *Särskilda undersökningar*.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	100	298
1949/50 (statsliggaren s. 411)	5 000	
1950/51 (förslag)	5 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 10 000 kronor. Reservationen på anslaget utgjorde den 30 juni 1946 45 830 kronor, den 30 juni 1948 16 266 kronor och den 30 juni 1949 16 068 kronor. Enligt

Kungl. Maj:ts beslut den 6 maj 1949 får institutet disponera 5 000 kronor av förevarande anslag till sakkunnig för utarbetande av förslag till lagerstatistik. Det synes därför institutet önskvärt, att en förstärkning av anslaget kommer till stånd.

Departementschefen.

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp, 5 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[26] 24. Statens sakrevision: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	380 000	313 597
1949/50 (statsliggaren s. 411) ..	380 000	
1950/51 (förslag)	380 000	

Statens sakrevision föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 380 000 kronor. Tillika hemställer sakrevisionen, att innehavarna av i personalförteckningen upptagna befattningar såsom sekreterare eller revisor (förste revisor) måtte, i vad avser tjänst i 31 lönegraden, erhålla tjänstebemäningen byrådirektör.

Departementschefen.

Mot sakrevisionens förevarande förslag har jag ingen erinran.

Den för innevarande budgetår av Kungl. Maj:t fastställda avlöningsstaten, vilken sålunda ej behöver ändras, är godkänd av riksdagen att tillämpas t. v. fr. o. m. nämnda budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga angiven ändring i den för statens sakrevision gällande personalförteckningen;

b) till *Statens sakrevision: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 380 000 kronor.

[27] 25. Statens sakrevision: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	60 000	43 864
1949/50 (statsliggaren s. 412) ..	60 000	
1950/51 (förslag)	60 000	

Statens sakrevision föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 60 000 kronor.

Med hänsyn härtill får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sakrevision: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[28] 26. Statens organisationsnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	615 000	584 935
1949/50 (statsliggaren s. 413) ..	620 000	
1950/51 (förslag)	637 500	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 132 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkning		
2 byråchefer Ce 33	34 512	
4 byrådirektörer Ce 31	64 656	
1 1:e byråsekreterare Ce 29	14 808	
2 kontorsbiträden Ce 8	10 584	
2. Utbyte av		
2 förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) Ce 29 mot 2 ingenjörer (konsulenter) Ce 25		6 120
2 förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) Ce 27 mot 2 ingenjörer (konsulenter) Ce 23		5 160
3. Arvodeshöjning för		
a. arvodesanställd personal	5 000	
b. expeditionsvakten	1 200	
4. Uppflyttning i lönegrad av 1 kontorist Ce 13 — Ce 15	576	
5. Omräkning	12 462	
	143 798	11 280

Motiv.

1—2. Ifrågavarande personalförändringar motiveras med att organisationsnämnden därigenom skulle kunna göra en effektivare insats i rationaliseringsverksamheten inom statsförvaltningen (jfr 1949: VII ht s. 34). Organisationsnämnden åberopar bl. a. uttalanden av statsutskottet (se utl. nr 49/1949).

3. a. Den vid organisationsnämnden anställda, för organisationsundersökningar avsedda arvodespersonalen uppgår f. n. till 18 personer. Inom denna personalkategori förekomma personalbyten förhållandevis ofta som följd av att de anställda söka sig annan anställning med förmånligare löner eller övriga anställningsvillkor än dem, nämnden kan erbjuda. Under näst-förflytna budgetår ha 8 befattningshavare lämnat sina anställningar hos

nämnden. Personalbyten medföra stora olägenheter och nämnden måste därför tillse, att sådana förekomma i minsta möjliga utsträckning. I detta syfte måste mindre lönejusteringar stundom företagas. Det är även ofrånkomligt att i åtskilliga andra fall medgiva mindre löneökningar för arvodesanställda befattningshavare med längre tids väl vitsordad tjänstgöring hos nämnden.

b. Ersättningen till nämndens expeditionsvakt utgår för närvarande med 350 kronor per månad. Nämnden räknar med nödvändigheten att fr. o. m. nästa budgetår anställa en yngre kraft såsom expeditionsvakt och en sådan kan knappast erhållas för den nuvarande expeditionsvaktslönen.

4. Såsom motivering för ifrågavarande lönegradsuppflyttning åberopar nämnden samma skäl som anförts i nämndens statskrivelse för budgetåret 1949/50 (se VII ht s. 34—35).

5. Uppräkningen är beroende på automatiska löneklassuppflyttningar (+ 4 890), ändrad ersättning till nämndens militära ledamot (— 1 200) och utbyte av en såsom biträde till förenämnda ledamot anställd f. d. militär, vars löneförmåner endast till viss del belastat förevarande anslag, mot en från sin beställning tjänstledig militär, vars hela lön i form av mistade avlöningsförmåner belastar anslaget (+ 8 772).

Statskontoret anser att, eftersom spörsmålet om nämndens organisation och personalstat f. n. är föremål för utredning av särskilda sakkunniga rörande effektivisering av rationaliseringsverksamheten, de av nämnden begärda personalförstärkningarna och ändring i löneställningen i första hand böra bedömas av dessa sakkunniga.

Departementschefen.

Formerna för den fortsatta rationaliseringsverksamheten inom statsförvaltningen är f. n. föremål för prövning inom 1949 års rationaliseringsutredning. Under hand har jag från utredningen erfarit att ett betänkande i ämnet kommer att avlämnas i början av år 1950 dock ej i så god tid att förslag på grundval därav kan föreläggas innevarande års riksdag. I avvaktan på resultatet av denna utredning samt med beaktande av det nuvarande ekonomiska läget anser jag mig ej kunna förorda att nya tjänster inrättas hos organisationsnämnden. Ej heller kan jag med hänsyn till pågående utredningar beträffande biträdespersonalen tillstyrka förslaget om uppflyttning i lönegrad av en kontorist från Ce 13 till Ce 15.

Till arvoden åt viss tillfällig personal torde i enlighet med organisationsnämndens förslag böra anvisas ytterligare 5 000 kronor. Likaså synes nämndens beräkningar av automatiska förändringar inom anslaget medförande en höjning av sammanlagt 12 462 kronor, kunna godtagas.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 49 500 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 36 500 (— 1 200) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 520 800 (+ 18 200) kronor;
rörligt tillägg 30 700 (+ 500) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (49 500 + 36 500 + 520 800 + 30 700) 637 500 (+ 17 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	49 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal....	520 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 700

Summa kronor 637 500

b) till Statens organisationsnämnd: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 637 500 kronor.

[29] 27. Statens organisationsnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	220 000	171 400
1949/50 (statsliggaren s. 414) ..	197 000	
1950/51 (förslag)	198 400	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kronor, varav 1 600 kronor till sjukvård m. m. och 1 400 kronor till övriga expenser.

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1948/49 2 808; anslag 1949/50 1 400. — Höjningen motiveras med belastningen under budgetåret 1948/49.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1948/49 22 476; anslag 1949/50 24 100. — Nämnden räknar med att den under föregående anslagspunkt föreslagna utvidgningen av nämndens verksamhet kommer att medföra ökning av kostnaderna för expenser, bl. a. för inköp av möbler.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. synes med hänsyn till belastningen böra uppräknas med 1 400 kronor till 2 800 kronor. Då jag under föregående punkt ej tillstyrkt organisationsnämndens förslag om inrättande av nya

tjänster, synes delposten till övriga expenser kunna upptagas med oförändrat belopp. Anslaget torde i enlighet härmed bestämmas till 198 400 (+ 1 400) kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 198 400 kronor.

[30] 28. Valutakontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	938 533
1949/50 (statsliggaren s. 414)	750 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Valutakontorets styrelse meddelar, att avlöningskostnaderna för valutakontorets personal under budgetåret 1949/50 med ledning av utgifterna under september 1949 beräknas till ca 1 080 000 kronor. Kostnadsstegringen i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår är enligt styrelsen huvudsakligen beroende av den personalökning, som måst vidtagas för att kunna på ett tillfredsställande sätt handlägga det ökade arbetet i samband med import- och valutakontrollen. Styrelsen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 000 000 kronor.

Departementschefen.

Mot förevarande förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[31] 29. Valutakontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 000	100 655
1949/50 (statsliggaren s. 415)	100 000	
1950/51 (förslag)	100 000	

Valutakontorets styrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 100 000 kronor.

Med biträdande av styrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen.

[32] 1. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 490 000	1 401 066
1949/50 (statsliggaren s. 417) ..	1 500 000	
1950/51 (förslag)	1 500 000	

Generaltullstyrelsen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 1 500 000 kronor. Därest frågan om lönegradsplaceringen för högre biträdestjänster ej blir löst från och med nästa budgetår, bör enligt styrelsen ett belopp av 25 000 kronor anvisas under icke-ordinarieposten till inrättande av 4 e. o. kanslibiträdestjänster. Ordinarieposten synes med hänsyn till belastningen kunna minskas med samma belopp.

Departementschefen.

Med hänsyn till pågående biträdesutredning anser jag mig ej kunna tillstyrka anvisande av medel för inrättande av 4 kanslibiträdestjänster i Ce 11 hos generaltullstyrelsen. De i anslaget ingående posterna böra därför upptagas med oförändrade belopp.

Den för innevarande budgetår av Kungl. Maj:t fastställda avlöningsstaten, vilken sålunda ej behöver ändras, är godkänd av riksdagen att tillämpas t. v. fr. o. m. nämnda budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[33] 2. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	31 630 000	31 694 863
1949/50 (statsliggaren s. 418) ..	32 200 000	
1950/51 (förslag).....	32 287 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 110 000 kronor.

Ökning

1. Inrättande av

a. 2 förste tullkontrollörstjänster i Ca 25 vid centraltullkamrarna i Stockholm resp. Malmö i utbyte mot 2 tullkontrollörstjänster i Ca 24	1 368
b. 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid flygtullavdelningen i Stockholm i utbyte mot 1 kammarskrivartjänst i Ca 20	684

	Ökning
c. 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid sjötullavdelningen i Göteborg i utbyte mot 1 kammarskrivartjänst i Ca 20	684
d. 1 tulluppbördsmanstjänst i Ca 19 vid tullkammaren i Nyköping i utbyte mot 1 tullkontoristtjänst i Ca 16	864
e. 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid frihamnstillavdelningen i Malmö och 1 tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 16 vid centraltullkammaren i Göteborg, i samband varmed 2 tullvaktjänster i Ca 9 indragas	4 980
f. 60 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 60 tullvaktjänster i Ca 9	17 337
2. Omräkning	84 083
	110 000

Motiv.

1 a. Beträffande motiveringen för lönegradsuppflyttning av ifrågavarande tullkontrollörstjänster vid centraltullkammarna i Stockholm resp. Malmö erinrar generaltullstyrelsen om vad styrelsen härom anfört i sina statskrivelser för budgetåren 1949/50 resp. 1948/49 (se VII ht: 1949 s. 47—48 resp. 1948 s. 49). Styrelsen understryker angelägenheten av att dessa ur organisatorisk synpunkt viktiga tjänster erhålla föreslagna lönegradsuppflyttning.

b. Styrelsen framhåller den under de senaste åren starkt stegrade trafiken vid flygtullavdelningen i Stockholm och den till följd härav ökade arbetsbelastningen. Innehavaren av den föreslagna befattningen avses skola från föreståndaren för flygtullavdelningen övertaga den närmaste ledningen och övervakningen av arbetet på kameralexpeditionen och därtill vara redogörare vid avdelningen, varigenom föreståndaren skulle kunna i tillräcklig utsträckning ägna sin uppmärksamhet åt ledningen och organisationen av arbetet vid tullavdelningen.

c. Förevarande förslag har tidigare framförts i statskrivelserna för budgetåren 1947/48—1949/50 (se VII ht: 1947 s. 55, 1948 s. 49 och 1949 s. 47—48).

d. Förslaget om inrättande av en tulluppbördsmanstjänst vid tullkammaren i Nyköping motiveras med den numera stora omslutningen av kassarelsen vid tullkammaren, varjämte styrelsen erinrar om att tullkammaren fr. o. m. den 1 juli 1947 uppflyttats från klass 2 till klass 1 B (jfr även 1948 VII ht s. 50).

e. Såsom motivering för förslaget om inrättande av en tullmästartjänst vid frihamnstillavdelningen i Malmö åberopar styrelsen ökat behov av förmanspersonal. Under år 1948 genomförd arbetstidsreglering för denna personal (se 1949: VII ht s. 48) åberopas såsom motivering för förslaget om inrättande av en tullöveruppsyningsmanstjänst vid centraltullkammaren i Göteborg.

f. Med hänvisning till vad som härom anförts i statskrivelserna för budgetåren 1947/48 och 1949/50 (se VII ht: 1947 s. 57 och 1949 s. 48—49) an-

ser styrelsen det vara önskvärt att ytterligare 60 tullvakter uppflyttas till tulluppsyningsmansgraden i den mån det allmänna ekonomiska läget icke befinnes alltjämt utgöra hinder för en sådan lönegradsuppflyttning.

2. Den reglerade befordringsgången för viss biträdespersonal ävensom antagning av tullvakts-, kustvakts- och gränsuppsyningsmansaspiranter till e. o. tjänstemän beräknas föranleda utgiftsökningar av omkring 33 000 kronor resp. 58 000 kronor. Merkostnaden för planerlig uppflyttning av e. o. gränsuppsyningsmän från Ce 11 till Ce 12 uppskattas vidare till 21 000 kronor. Den omständigheten att ordinarie tjänstemän efter genomgångna kammar-skrivar- eller tullkontoristkurser bliva antagna till e. o. tjänstemän och sedermera befordras till tjänster å ordinarie stat medför vissa ökning och minskningar av utgifterna under ordinarie- och icke-ordinarieposterna. Under nästa budgetår beräknas dessa ökning och minskningar på de resp. anslagsposterna sammanlagt medföra en anslagsminskning av 27 917 kronor.

Vad beträffar övergångsstaten ha enligt vad styrelsen meddelar av de på övergångsstat uppförda tjänstemännen 1 tullkassör och 7 tillsyningsmän avgått eller beräknats komma att under innevarande budgetår avgå från sina befattningar.

Departementschefen.

I nuvarande läge anser jag mig endast kunna biträda styrelsens förslag om inrättande av tjänster i utbyte mot sådana i lägre lönegrad så till vida att 10 tullvaktjänster i Ca 9 uppflyttas till tulluppsyningsmanstjänster i Ca 12. Däremot synas styrelsens beräkningar om medelsbehovet till vissa befordringsgångar m. m. å i runt tal 84 000 kronor böra godtagas.

I enlighet med styrelsens förslag böra av de på övergångsstat uppförda tjänsterna ur personalförteckningen avföras tullkassören (Ca 22) och 7 tillsyningsmän (Ca 10).

I detta sammanhang vill jag anmäla att Kungl. Maj:t genom beslut den 18 november 1949 meddelat bestämmelser om arbetstiden vid tullverkets kust- och gränsbevakning. Någon uppräknig av anslaget med anledning härav synes, i avvaktan på närmare erfarenhet av medelsbehovet, ej böra ske.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 21 480 000 (— 20 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 7 400 000 (+ 100 000) kronor;

rörligt tillägg 3 407 000 (+ 7 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (21 480 000 + 7 400 000 + 3 407 000) 32 287 000 (+ 87 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för tullstaten gällande personalförteckningen *dels* uppföra ytterligare 10 tull-

uppsyningsmän i Ca 12 dels ock ur förteckningen avföra 10 tullvakter i Ca 9 samt följande befattningshavare å övergångsstat, nämligen 1 tullkassör (Ca 22) och 7 tillsyningsmän (Ca 10);

b) godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	21 480 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 400 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 407 000
	Summa kronor 32 287 000

c) till *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare å tullstaten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 32 287 000 kronor.

[34] 3. *Tullverket*: **Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 720 000	4 418 527
1949/50 (statsliggaren s. 419) ..	3 815 000	
1950/51 (förslag)	4 045 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 350 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	25 000	
2. Reseersättningar	100 000	
3. Övriga expenser	20 000	
4. Drift och underhåll av forskaffningsmateriel	250 000	
5. Legor för forskaffningsmateriel		20 000
6. Utbildning i tulltjänsten		25 000
	395 000	45 000

Motiv.

1—2. *Sjukvård m. m.*: utgift 1948/49 239 705; anslag 1949/50 200 000. *Reseersättningar*: utgift 1948/49 913 888; anslag 1949/50 800 000. — Uppräkningen av anslagsposterna motiveras med belastningen under senaste budgetåret. Till utgiftsstegringen under anslagsposten till reseersättningar har bl. a. bidragit att en trots minskad varuimport skedd uppgång i fartygstrafiken på utlandet medfört ökning av antalet resor för extra tullförrättningar, vilket emellertid även medfört en höjning i de av trafikanterna till tullverket erlagda ersättningarna för sådana förrättningar.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1948/49 944 577; anslag 1949/50 930 000. — Styrelsen beräknar, att utgifterna till övriga expenser under nästa budgetår komma att uppgå till minst samma belopp, som avförts å delposten under budgetåret 1948/49. Samtidigt framhålles, att kostnaderna för telegram, telefon och annonsering stigit på grund av höjda inträdes- och abonnemangsavgifter ävensom att likvid ännu ej erlagts för vissa under budgetåret 1948/49 beställda skriv- och räknemaskiner.

4. *Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel.* Utgift 1948/49 801 167; anslag 1949/50 650 000. — Legobåtssystemets avveckling har medfört ett avsevärt tillskott till den fortskaffningsmateriel, vars underhåll ankommer på tullverket. Tullverkets äldre båtmateriel har funnits vara i behov av betydligt mer omfattande underhåll, än som kunnat förutses. Därjämte ha arbetspriserna för underhållet stigit och den av bensinprisets höjning föranledda kostnadsökningen för budgetåret 1948/49 uppgått till ca 100 000 kronor. Fr. o. m. innevarande budgetår komma ett flertal utgifter, däribland ersättning i viss utsträckning för förslitna båtar och motorer, vilka utgifter tidigare bestritts ur smuggelfonden, att belasta förevarande delpost.

5. *Legor för fortskaffningsmateriel.* Utgift 1948/49 38 804; anslag 1949/50 70 000. — Ifrågavarande delpost anses kunna minskas med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49.

6. *Utbildning i tulltjänsten.* Utgift 1948/49 304 642; anslag 1949/50 215 000. — Från denna delpost komma under budgetåret 1950/51 att bestridas vissa utgifter för en pågående kurs för utbildning till kammarskrivare, vilken avslutas den 17 mars 1951. Utgifterna för denna kurs beräknas till sammanlagt 86 000 kronor. — Antalet icke-ordinarie kammarskrivare utgör för närvarande 87. Under åren 1950 och 1951 erhålles ett tillskott av högst 52 icke-ordinarie kammarskrivare från nu pågående kurser. I kammarskrivares och högre grader äro 14 tjänster vakanta. Avgången av personal i kammarskrivares och högre grader till följd av ålderspensionering, dödsfall m. m. beräknas för tiden till och med år 1952 till omkring 95. Med hänsyn härtill ävensom till att ett icke obetydligt antal tjänstemän inom denna personalgrupp tagits i anspråk för tjänstgöring utom tullverket är det nödvändigt att påbörja minst en kammarskrivarkurs under budgetåret 1950/51. Kostnaderna för den i en sådan kurs ingående förberedande undervisningskursen beräknas till 18 000 kronor. — Under budgetåret erfordras vidare en kurs för utbildning till befattning såsom gränsöveruppsyningsman och en undervisningskurs av annat slag för tjänstemän vid gränsbevakningen. Kostnaderna härför uppgå till 15 000 kronor resp. 27 000 kronor. — Tullverkets korrespondensundervisning i svenska, tyska och engelska språken samt räkning beräknas under budgetåret draga en kostnad av 22 000 kronor. — Kostnaderna för utbildning av nyanställd bevakningspersonal under budgetåret beräknas till sammanlagt 22 000 kronor.

Delposten till utbildning i tulltjänsten har sålunda beräknats till 190 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningen tillstyrker jag en höjning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 25 000 kronor och av anslagsposten till reseersättningar med 100 000 kronor. Den i anslagsposten till expenser ingående delposten till övriga expenser, som för innevarande budgetår uppräknats med 200 000 kronor, synes böra upptagas med oförändrat belopp. Mot styrelsens beräkningar av medelsbehovet i övrigt har jag ej annan erinran än att ökningen under delposten till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel bör begränsas till 150 000 kronor.

Omkostnadsanslaget beräknas sålunda för nästa budgetår till 4 045 000 (+ 230 000) kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	225 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	900 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	1 430 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	68 000
5. Hemliga utgifter	2 000
6. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	1 420 000

Summa kronor 4 045 000

b) till *Tullverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 045 000 kronor.

[35] 4. *Tullverket*: *Anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m.*

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 421)	325 000
1950/51 (förslag)	325 000

Generaltullstyrelsen hemställer, att för de med anslaget avsedda ändamålen måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av i runt tal 460 000 kronor.

M o t i v.

1. *Motorbåtar*. I statskrivelsen för budgetåret 1948/49 anförde styrelsen att, till fullföljandet av styrelsens plan för nyanskaffning av motorbåtar, 8 sådana båtar egentligen borde byggas inom den närmaste tiden, därav 4 av klass I (tulljakter), 2 av klass II (tullslupar) och 2 av klass III (tullracerbåtar). Med hänsyn till det dåvarande ekonomiska läget samt den begränsade tillgången på arbetskraft och materiel nödgades emellertid styrelsen

avstå från att då göra framställning om anvisande av medel för ifrågasvarande ändamål (se 1948: VII ht. s. 58).

Av det för innevarande budgetår under förevarande anslagsrubrik anvisade reservationsanslaget å 325 000 kronor avses 70 000 kronor skola disponeras för nybyggnad av två tullracerbåtar. Då det för kustbevakningstjänstens bedrivande är synnerligen angeläget, att jämväl övriga av styrelsen planerade motorbåtar anskaffas inom den närmaste tiden, föreslår styrelsen, att medel för ändamålet böra anvisas för nästa budgetår. Kostnaden för 4 tulljakter och 2 tullslupar uppskattas av styrelsen till 250 000 resp. 60 000 kronor eller sammanlagt 310 000 kronor.

2. *Radioanläggningar.* Styrelsen erinrar om att av förenämnda för innevarande budgetår anvisade anslaget å 325 000 kronor ett belopp av 50 000 kronor är avsett till anskaffning av vissa radioanläggningar. Enär det synes styrelsen vara av stor vikt att kust- och gränsbevakningen är utrustad med hjälpmedel, som äro tjänliga för upprätthållandet av en god förbindelse-tjänst, föreslås att för nästa budgetår ett belopp av 100 000 kronor anvisas för anskaffning av ytterligare omkring 15 rörliga radioanläggningar.

3. *Linkastargevär.* För innevarande budgetår har ett belopp av 2 400 kronor avsetts till utrustning av 6 tullkryssare med linkastargevär för användning vid räddning av personer, fartyg eller flygplan, som råkat i sjönöd. Det synes styrelsen önskvärt, att linkastargevär efter hand tillföras tullverkets större båtar. Kostnaden för anskaffande av ytterligare 6 sådana gevär beräknas, med hänsyn tagen till inträdd prisstegring, uppgå till 2 600 kronor.

4. *Motorfordon m. m.* Till nyanskaffning av motorfordon och cyklar för kust- och gränsbevakningen samt för hållande av tjänstehundar har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 27 600 kronor. Kostnaderna för ändamålet under nästa budgetår beräknas av styrelsen till minst 50 000 kronor.

Departementschefen.

Generaltullstyrelsens förslag om fortsatt medelsanvisning under förevarande anslag anser jag mig i rådande läge endast kunna tillstyrka så till vida att anslaget upptages med oförändrat belopp, 325 000 kronor. Beloppet bör ställas till styrelsens förfogande att användas till de förut angivna ändamålen enligt av Kungl. Maj:t efter förslag av styrelsen godkänd plan.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

[36] 5. Kontrollstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	880 000	727 786
1949/50 (statsliggaren s. 421) ..	886 000	
1950/51 (förslag)	849 700	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget minskas med 47 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning i lönegrad av		
a. 1 förste byråinspektör Ce 29 till byrådirektör Ce 31	1 008	
b. 1 förste byråsekreterare Ca 27—Ce 29	870	
c. viss biträdespersonal	1 224	
2. Inrättande av 3 arvodesbefattningar	25 000	
3. Ordinariesättning av		
a. 1 byrådirektör Ce 31	—	
2 förste byråinspektörer Ce 27	—	
1 byråinspektör Ce 25	—	
b. 1 kontorist Ce 13	—	
3 kanslibiträden Ce 11	—	
5 kontorsbiträden Ce 8		22 290
4. Överföring av 1 kansliskrivare Cg 15 till Ce 15	—	
5. Indragning av		
1 förste byråinspektör Cg 27		13 428
1 skrivbiträde Cf 4—Ce 6		4 494
6. Inrättande av 1 förste byråingenjör Ca 29	16 164	
7. Indragning av		
1 byråinspektör Cg 25		12 096
2 assistenter Ce 23 resp. Ce 21		20 814
2 amanuenser Ce 23 resp. Ce 20		20 262
1 tjänsteman Cg 17		7 992
8. Löneklassuppflyttningar	8 422	
9. Övriga utgifter	1 688	
	<hr/> 54 376	<hr/> 101 376

Motiv.

1. a. Beträffande motiveringen för ifrågavarande lönegradsuppflyttning hänvisar kontrollstyrelsen till vad styrelsen härom anfört i sin statskrivelse för budgetåret 1948/49 (se prop. nr 254/1948 s. 4).

b. Såsom skäl för uppflyttning i lönegrad av förevarande förste byråsekreterartjänst åberopas de kvalificerade arbetsuppgifter, som ankomma på tjänstemannen i fråga.

c. Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av 1 kanslibitråde i Ca 11 till kontorist i Ca 13 samt 2 kontorsbiträden i Ca 8 resp. Ce 8 till kanslibiträden i Ca 11 resp. Ce 11.

2. Kontrollen av varuskatten på choklad- och konfityrvaror är till viss del beroende av möjligheten att erhålla uppgifter om och i vilken omfattning de skattskyldiga inköpa socker för sin tillverkning. Dyliga uppgifter ha, under den tid handelsreglering av socker varit gällande, kunnat erhållas från statens livsmedelskommission och dess underställda organ. Genom avvecklingen av nämnda handelsreglering har denna kontrollmöjlighet bortfallit, vilket kommer att medföra särskilt framträdande kontrollsvårigheter

beträffande personer som bedriva sötvaruframställning i mindre omfattning. För att en tillfredsställande kontroll hädanefter likväl skall kunna utövas i angivna hänseende erfordras enligt styrelsen tre befattningshavare.

3. a. Ifrågavarande befattningshavare tjänstgöra på styrelsens tredje byrå (skattebyrå). De arbetsuppgifter, som falla inom byråns område, äro — med bortseende från de till pappersbeskattningen hänförliga göromålen — att betrakta såsom stadigvarande. Med hänsyn till de på byrån ankommande arbetsuppgifternas speciella natur är det av särskild vikt för styrelsen att kunna behålla de tjänstemän, som gjort sig förtrodda med arbetet därstädes. Med de få möjligheter till ordinarie anställning, som f. n. erbjuda sig inom byrån — av de å byrån i högre än 24 lönegraden förefintliga 15 tjänsterna äro endast 4 ordinarie — kan detta dock möta svårigheter. En utjämning av förhållandet mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie tjänster på byrån synes därför erforderlig.

b. Såsom motiv för ordinarie sättningen av kontoristtjänsten och de tre kanslibiträdestjänsterna anföres att behovet av desamma är stadigvarande. I samband härmed kan en kanslibiträdestjänst i Ca 11 avföras ur personalförteckningen, för vilken tjänst medel emellertid icke beräknats i nuvarande stat. Ordinarie sättning av 5 kontorsbiträdestjänster bör ske enligt grunderna för den reglerade befordringsgången. För 3 av kontorsbiträdestjänsterna finnas medel under ordinarieposten under förutsättning att förenämnda 3 kanslibiträdestjänster överföras på ordinarie stat. Därjämte är en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 f. n. vakant.

4. I samråd med statens organisationsnämnd har kontrollstyrelsen numera genomfört en omorganisation av styrelsens straffregister rörande fylleri och vissa andra brott. Föreståndaren för det löpande arbetet vid registret, vilken fr. o. m. budgetåret 1945/46 i avvaktan på en eventuell omorganisation av registret placerades såsom kontorist i Ce 13 (se prop. nr 216/1945 s. 7), har efter registrets omorganisation av styrelsen uppflyttats till kansli-skrivare i Cg 15. Kontrollstyrelsen anser det påkallat, att den i avvaktan på omorganisationen tidigare undanskjutna frågan om placering av föreståndaren vid registret upptages till slutlig prövning.

5. En förste byråinspektörstjänst i Cg 27 bör enligt kontrollstyrelsen kunna indragas, därest pappersskatten upphäves under innevarande budgetår.

Omorganisationen av straffregistret har medfört att personalen vid registret t. v. kan minskas med ett skrivbiträde.

6—7. Förslaget om inrättande av en förste byråingenjörstjänst i Ca 29 sammanhänger med ett i det följande framlagt förslag till omorganisation av styrelsens lokala skattekontroll.

Den föreslagna omorganisationen förutsätter vidare, att vissa tjänstemän på styrelsens skattebyrå, nämligen två assistenter, en amanuens och en extra tjänsteman, skola överföras till den planerade distriktsorganisationen. Då omorganisationen även beräknas medföra en avlastning av styrelsens löpande arbete med ledningen av och tillsynen över den lokala kontrollen, kunna vidare en byråinspektörstjänst och en amanuens-tjänst på skattebyrån indragas.

En närmare motivering till ovan föreslagna åtgärder lämnas i det följande under punkten 38.

9. Med hänsyn till ev. inträffande avgång bland de ordinarie kontorsbiträdena — ett förhållande som automatiskt skulle återverka på icke-ordinarieposten genom att en icke-ordinarie tjänsteman komme att anställas i stället för den avgångna — har till övriga utgifter å icke-ordinarieposten upptagits ett belopp, som beräknas täcka kostnaderna för avlöning till en tjänsteman i biträdesgrad.

Departementschefen.

Med hänvisning till den ståndpunkt jag under punkt 38 intagit till kontrollstyrelsens förslag till omorganisation av den lokala skattekontrollen förordar jag, att en förste byråingenjörstjänst i Ce 27 inrättas hos styrelsen för kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin vid sulfitbrännerierna samt att medel ej beräknas under styrelsens avlöningsanslag till avlönande av en byråinspektör i Cg 25, 2 assistenter i Ce 23 resp. Ce 21, 2 amanuenser i Ce 23 resp. Ce 20 samt en tjänsteman i Cg 17.

Mot styrelsens förslag om inrättande av 3 arvodesbefattningar vid kontrollen av varuskatten på choklad- och konfityrvaror samt om indragning av en förste byråinspektörstjänst i Cg 27 och en skrivbiträdestjänst i reglerad befordringsgång har jag ingen erinran.

Styrelsens förslag om ordinariesättning vill jag biträda så till vida att en förste byråinspektörstjänst i Ce 27, kontoristtjänsten i Ce 13 och de 5 kontorsbiträdestjänsterna i Ce 8 uppföras på ordinarie stat. Med hänsyn till att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 f. n. är vakant torde i personalförteckningen endast behöva uppföras ytterligare 4 sådana tjänster. Å andra sidan bör en kanslibiträdestjänst i Ca 11 avföras ur personalförteckningen.

Till löneklassuppflyttningar synes det av styrelsen äskade beloppet böra anvisas.

Vad styrelsen i övrigt hemställt under förevarande anslag anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 379 800 (+ 41 800) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 386 400 (— 71 600) kronor;

rörligt tillägg 83 500 (— 6 500) kronor.

Anslaget bestämes alltså till (379 800 + 386 400 + 83 500) 849 700 (— 36 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kontrollstyrelsen gällande personalförteckningen upptaga ytterligare en förste byråinspektör i Ca 27, en förste byråingenjör i Ce 27, en kontorist i Ca 13 och 4 kontorsbiträden i Ca 8 samt ur förteckningen avföra en förste byråinspektör i Ce 27 och ett kanslibitråde i Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	379 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	386 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	83 500
	Summa kronor 849 700

c) till *Kontrollstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 849 700 kronor.

[37] 6. **Kontrollstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	115 000	99 674
1949/50 (statsliggaren s. 421)	92 000	
1950/51 (förslag)	95 000	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 6 000 kronor till övriga expenser. Ökningen är avsedd att täcka kostnader för anskaffande av nya kontorsmaskiner m. fl. inventarier i stället för förslitna dylika.

Departementschefen.

Delposten till övriga expenser synes för nästa budgetår böra uppräknas med ett engångsbelopp av 3 000 kronor att användas till nyanskaffning av inventarier. Omkostnadsanslaget kan därför bestämmas till 95 000 (+ 3 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

[38] 7. **Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	550 000	555 365
1949/50 (statsliggaren s. 422) ..	545 000	
1950/51 (förslag)	633 000	

I riksstaten för innevarande budgetår finnes ett anslag uppfört under rubriken *Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter*. När anslaget under denna rubrik numera icke allenast avser kontroll å tillverkningsavgifter utan även tages i anspråk för den lokala kontrollen över utgörandet av övriga indirekta skatter, varmed *Kontrollstyrelsen* har att taga befatt-

ning, synes anslagsrubriken lämpligen böra ändras i enlighet med vad förut föreslagits.

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 145 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Omorganisation av den av överkontrollörer och biträdande överkontrollörer utövade verksamheten ..	92 000	
2. Slopande av den statliga kontrollen vid sulfitbrännerierna		100 000
3. Engångsersättning till vissa brännerierkontrollörer ..	28 000	
4. Borttagande av kontrollkostnadsbidraget vid		
a) sulfitbrännerierna	27 000	
b) lantbruksbrännerierna	42 000	
5. Minskad uppbörd av kontrollkostnadsbidrag för bryggerier med skattefri maltdryckstillverkning	6 000	
6. Arvodesförhöjning till brännerierkontrollörer m. fl. ..	20 000	
7. Förlängning av kampanjen vid potatisbrännerierna ..	30 000	
	245 000	100 000

Motiv.

1. Den å kontrollstyrelsen ankommande kontrollen över skatter och acciser handhaves i viss utsträckning, nämligen i fråga om brännvinstillverkningsskatten, maltdrycksskatten, läskedrycksskatten, varuskatten och försäljningsskatten, förutom av tjänstemän vid kontrollstyrelsen, lokalt av särskilda befattningshavare, överkontrollörer och biträdande överkontrollörer, indelade till tjänstgöring i 7 överkontrollörsdistrikt och stationerade å 12 orter i riket.

Nämnda tjänstemäns arbete utövas i huvudsak på följande sätt.

Kontrolltjänstemännen avlägga årligen visst antal inspektionsbesök hos tillverkare och försäljare av skattepliktiga varor. Vid inspektionstillfällena skola tjänstemännen i enlighet med av styrelsen meddelade föreskrifter genom bokföringsgranskning samt undersökning av den skattskyldiges inköp, tillverkning, försäljning och lagerhållning av skattepliktiga varor och råvaror för framställning av dessa kontrollera, att de uppgifter, som den skattskyldige lämnat i sina deklARATIONER till styrelsen, äro med verkliga förhållandena överensstämmande. Vid besök hos brännerierna kontrolleras särskilt att tillverkningen är anordnad i enlighet med brännvinstillverkningsförordningen och kontrollstyrelsens med stöd av densamma meddelade föreskrifter. Vid besök hos maltdrycks- och läskedryckstillverkare kontrolleras genom provtagning även att de tillverkade varornas beskaffenhet överensstämmer med gällande föreskrifter eller motsvarar lämnade uppgifter om för framställningen använda råvaror m. m. Vad angår varuskatten måste vid deklaraTIONSAVSTÄMMNINGEN i allmänhet beskattningsvärdets bestämmande särskilt granskas och priserna vid försäljning till samtliga köpare — varuhus, grossister och detaljhandlare — ingående undersökas. I vissa fall skola tjänstemännen kontrollera den skattskyldiges tillverkning genom att göra utbytesberäkningar, därvid hänsyn skall tagas, förutom till de av den skattskyldige lämnade råvaruuppgifterna, även till uppgifter, som kontrollstyrelsen centralt infordrat och tillhandahållit kontrolltjänstemän-

nen. Över verkställda inspektioner ha tjänstemännen att upprätta rapporter. Har vid kontrollbesök uppmärksamrats fel, vilket medfört, att den skattskyldige erlagt för låg eller för hög skatt, utfärdar kontrolltjänstemannen granskningsbesked, vilket insändes till kontrollstyrelsen för debitering respektive kreditering av den skattskyldiges konto.

Kontrolltjänstemännen skola under sina inspektionsresor söka förvissa sig om, att skattepliktig tillverkning eller försäljning av skattepliktig vara av egen tillverkning icke bedrivs av andra än dem, som i vederbörlig ordning avgivit driftsanmälan och icke anmält avbrott i rörelsen. Under resorna skola tjänstemännen även göra besök hos återförsäljare av enligt varuskatteförordningen skattepliktiga varor och stickprovsvis notera inköpsfakturer hos detaljhandlare och grossister, vilka noteringar översändas till kontrollstyrelsen och där avstämmas mot tillverkarnas försäljningsuppgifter.

Därest kontrollstyrelsen föranstaltar om åtal mot viss skattskyldig, beordras i allmänhet vederbörande kontrolltjänsteman att bistå åklagarmyndigheten med upplysningar och utredningar.

Sedan år 1940 tjänstgöra 7 överkontrollörer vid brännvins- och maldryckskontrollen. Samma år förordnades 6 biträdande överkontrollörer för kontrollen över läskedrycksbeskattningen. För varuskattekontrollen anställdes 2 biträdande överkontrollörer år 1942. Vidare förordnades år 1944 1 biträdande överkontrollör vid brännvins- och maldryckskontrollen. Slutligen ha, inom ramen för 10 medgivna dylika befattningar, 7 biträdande överkontrollörer år 1948 förordnats för kontrollen över försäljningsskattens utgörande. Antalet överkontrollörer och biträdande överkontrollörer uppgår alltså f. n. till 23. Härutöver äro 4 hos styrelsen placerade tjänstemän utslutande sysselsatta med sådan kontroll inom Stockholms stad med närmaste grannskap. Sammanlagt äro sålunda 27 tjänstemän direkt knutna till den lokala skattekontrollen, varjämte medel anvisats för anställande av ytterligare 3 biträdande överkontrollörer.

Överkontrollörerna äro placerade i Ce 27 och de biträdande överkontrollörerna i Ce 24 utom de biträdande överkontrollörerna vid försäljningsskattekontrollen, som äro placerade i högst Cg 24. Utöver lönen åtnjuta överkontrollörer och biträdande överkontrollörer expensersättning, som utgår till överkontrollörer och till biträdande överkontrollörer vid brännvins- och maldryckskontrollen, läskedrycksbeskattningen och varuskattekontrollen med 700 kronor för år samt till biträdande överkontrollörer vid kontrollen över försäljningsskattens utgörande med visst av kontrollstyrelsen bestämt belopp, dock högst 700 kronor för år.

Tjänsterna såsom överkontrollör och biträdande överkontrollör böra enligt gällande bestämmelser företrädesvis tillsättas med person, som avlagt avgångsexamen antingen vid handelshögskola eller vid fackavdelning för kemi och kemisk teknologi vid teknisk högskola i riket.

Utbyggnaden av den nuvarande överkontrollörsorganisationen har huvudsakligen ägt rum under den senaste 10-årsperioden. Med hänsyn till ovissheten om de efter hand nytillkomna arbetsuppgifternas varaktighet ha några organisatoriska förändringar icke ansetts böra vidtagas, innan en viss

stabilitet på området inträtt. Den nuvarande organisationen har härigenom kommit att erhålla karaktär av provisorium.

Överkontrollörernas och de biträdande överkontrollörernas huvudsakliga arbetsuppgifter hänföra sig, såsom av det föregående framgår, till inspektioner av skattskyldiga företag. En förhållandevis stor del av arbetstiden åtgår emellertid för skriv- och räknegöromål, som skulle kunna utföras av mindre kvalificerad personal. En frikoppling av överkontrollörerna från rutinmässigt kontorsarbete skulle möjliggöra en ej oväsentlig intensifiering av inspektionsverksamheten. En praktisk förutsättning för att nämnda rutinarbete skall kunna avlastas på särskild, för ändamålet anställd personal är, att flera överkontrollörer placeras på samma ort, så att de kunna utnyttja skrivbiträde på ett gemensamt kontor. Antalet stationeringsorter bör fördenskull minskas och antalet distrikt i anslutning härtill reduceras.

Vidare anses önskvärt, att en decentralisering genomföres av kontrollstyrelsens omedelbara ledning av och tillsyn över kontrolltjänstemännens arbete, vilken till följd av den successiva ökningen av antalet befattningshavare blivit i avsevärd grad tyngande. Denna åtgärd förutsätter även en minskning av antalet distrikt, varvid åt särskild tjänsteman i ledande ställning i varje distrikt skulle uppdragas att, vid sidan av vanligt inspektionsarbete, närmast svara för arbetets planläggning och fullgörande inom distriktet. En dylik ordning, som skulle medföra ökat ansvar för denna befattningshavare, vore därjämte ägnad att skänka större fasthet åt organisationen.

För närvarande äro kontrolltjänstemännen mer eller mindre specialiserade på skilda beskattningsområden. Detta medför olägenheter bl. a. på grund av mistad arbetstid och ur resekostnadssynpunkt därigenom att olika överkontrollörer samtidigt eller med kort tids mellanrum besöka en och samma ort med kanske endast ett mindre antal skattskyldiga företag av skilda slag. I syfte att i största möjliga utsträckning undanröja nämnda olägenheter synes en omläggning efter hand böra genomföras, så att envar kontrolltjänsteman kan utföra inspektioner på samtliga eller i varje fall flertalet ifrågakommande beskattningsområden, vilket i längden även skulle vara ägnat att öka tjänstemännens intresse för kontrolltjänsten. En förutsättning för genomförandet av nu åsyftade omläggning av inspektionsverksamheten är, att kontrolltjänsten kan utövas inom ett mindre antal relativt stora distrikt.

På ett område torde emellertid en ändring i en i viss mån annan riktning få anses ädamsämlig, nämligen i fråga om kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin, vilken är i väsentlig grad artskild från annan här ifrågakommande kontrollverksamhet. Vad först angår sulfitbrännerierna äro dessa, för närvarande 32 till antalet, spridda över hela riket med flertalet förlagda till mellersta och norra Sverige. Då det knappast kan anses rationellt, att kontrollen av dessa brännerier är uppdelad på tjänstemän i de olika distrikten, vilka tjänstemän enbart för denna kontroll borde vara men icke alltid äro tekniskt kvalificerade, synes kontrollen av samtliga sulfitbrännerier lämpligen böra handhas centralt av tjänsteman med

placering hos kontrollstyrelsen. Denne tjänsteman bör även bli av värde för kontrollstyrelsen med hänsyn till de ofta nog mycket komplicerade förhållanden, som styrelsen har att taga ställning till i ärenden, som angå sulfitsprit. Enahanda synpunkt kan läggas på kontrollen av potatisbrännerierna, för närvarande inemot ett 100-tal och huvudsakligen belägna i södra Sverige med övervägande koncentration till Kristianstadstrakten. Även i fråga om dessa brännerier synes kontrollen lämpligen böra utövas av en särskild tjänsteman, vilken emellertid på grund av denna brännerihanterings huvudsakliga belägenhet bör ha Kristianstad som stationeringsort.

Med hänsyn till vad sålunda anförts föreslår kontrollstyrelsen, att antalet distrikt begränsas till 4, lämpligen benämnda östra, södra, västra och norra distrikten med distriktskontor i Stockholm resp. Malmö, Göteborg och Sundsvall, vilka orter jämväl skola vara stationeringsorter för vederbörande kontrolltjänstemän.

Tjänstemännen vid den lokala skattekontrollen avses alltjämt skola utöva kontrollen över tillverkningen och beskattningen av maltdrycker, läskedrycksbeskattningen, varuskatten samt försäljningsskatten. Kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin bör såsom förut föreslagits handhas av vad gäller sulfitbrännerierna, av en tjänsteman hos kontrollstyrelsen och vad gäller potatisbrännerierna, av en utanför den i det följande föreslagna distriktsindelningen stående tjänsteman, placerad i Kristianstad. Övriga skatter, som kontrollstyrelsen har att uppbära, böra såsom hittills kontrolleras centralt från styrelsen.

Enligt av styrelsen verkställda beräkningar med utgångspunkt från antalet erforderliga årliga inspektioner på de olika hithörande beskattningsområdena kräves för att inspektionsverksamheten skall kunna fullgöras i avsedd omfattning sammanlagt 26 kontrolltjänstemän, varav 4 distriktschefer. För kontorsarbete erfordras sammanlagt 5 kontorsbiträden, varav 2 för Stockholmsdistriktet och 1 för vardera av övriga tre distrikt. Härtill komma förenämnda 2 tjänstemän för kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin. Under brännerikampanjen bör kontrolltjänstemannen för potatisbrännerierna i mån av behov få anlita en brännerikontrollör för biträde med löpande göromål. I den utsträckning så finnes kunna ske skall denne kontrollör samtidigt tjänstgöra vid bränneri.

Beträffande lönegradsplacering av och anställningsform för den av förevarande omorganisationsförslag berörda personalen anför styrelsen följande.

Tidigare har erinrats om att befattningarna såsom överkontrollör och biträdande överkontrollör enligt gällande bestämmelser företrädesvis böra tillsättas med person, som avlagt avgångsexamen antingen vid handelshögskola eller vid fackavdelning för kemi och kemisk teknologi vid teknisk högskola i riket. När kontrollen över brännvinstillverkningen enligt förslaget skall avskiljas från kontrollen i övrigt och handhas av särskilda för ändamålet kvalificerade tjänstemän utanför distriktsorganisationen, synes en differentiering av de ovan nämnda kvalifikationskraven böra göras så, att beträffande nyssnämnda tjänstemän uppställs krav på avgångs-

examen vid fackavdelning för kemi och kemisk teknologi vid teknisk högskola och beträffande övriga tjänster föreskrives, att de företrädesvis böra tillsättas med personer, som avlagt avgångsexamen vid handelshögskola.

Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter och det ansvar för kontrollarbetets behöriga gång inom distriktet, som kommer att åvila distriktscheferna i den nya organisationen, synas dessa böra placeras i 29 lönegraden med benämning förste skatteinspektör. Av de övriga kontrolltjänstemännen kommer ett visst antal att få utföra så krävande arbete, att de böra tillhöra 27 lönegraden med benämning skatteinspektör. Dessa tjänstemäns arbetsuppgifter torde i fråga om arten och svårighetsgraden närmast vara jämförliga med de arbetsuppgifter, som ankomma på de i samma lönegrad placerade taxeringsinspektörerna hos länsstyrelserna. Med hänsyn jämväl till behovet av tillfredsställande befordringsmöjligheter inom den föreslagna organisationen bör antalet tjänster i 27 lönegraden utgöra 5. Vidare böra finnas minst 5 tjänster i 24 lönegraden, vilkas innehavare jämväl böra benämnas skatteinspektör. Deras arbetsuppgifter torde vara likvärdiga med dem, som tilldelas de hos länsstyrelserna anställda taxeringsinspektörerna i motsvarande lönegrad. Beträffande övriga tjänstemän vid distriktsorganisationen, till antalet 12, synes den för amanuenser stadgade befordringsgången i princip böra tillämpas utom i fråga om en eller annan, som skall utföra mindre krävande kontrollarbete och därför ej behöver ha kvalificerad utbildning. Lönegradsplaceringen för dessa senare tjänstemän bör bestämmas från fall till fall. Enär vissa av de i den nuvarande organisationen ingående tjänstemännen äro placerade i högre lönegrad än som skulle varit fallet, därest bestämmelserna rörande reglerad befordringsgång tillämpats vid deras anställande, böra dessa, för att icke vid övergången till den nya ordningen behöva vidkännas löneminskning, bibehållas vid nuvarande lönegradsplacering (högst Ce resp. Cg 24). Den reglerade befordringsgången bör emellertid i så måtto tillämpas på dessa tjänstemän, i den mån de inneha extra anställning, att de jämsides erhålla extra ordinarie anställning i enlighet med befordringsgångens bestämmelser. Tjänstemän som uppnått 24 lönegraden böra benämnas skatteinspektör och de övriga skatteassistent.

Vad beträffar de för tillverkningen och beskattningen av brännvin avsedda tjänstemännen — 1 för sulfitbrännerierna och 1 för potatisbrännerierna — böra dessa med hänsyn till sina självständiga arbetsuppgifter och till de krav på tekniska kvalifikationer, som av dem måste uppfyllas, i likhet med distriktscheferna placeras i 29 lönegraden. Det torde knappast bli möjligt att behålla en person med civilingenjörsexamen på dylik tjänst, därest en lägre lönegrad skulle bestämmas. Den för kontrollen över sulfitbrännerierna avsedda tjänstemannen med placering hos styrelsen synes böra benämnas förste byråingenjör under det att den tjänsteman, som skall handhava kontrollen över potatisbrännerierna, bör bibehållas vid benämningen överkontrollör.

Kontorsbiträdena inplaceras i den reglerade befordringsgången för biträdespersonal.

I samband med den nu föreslagna omorganisationen av den lokala skattekontrollen synes uppförande på ordinarie stat av vissa tjänster vid densamma böra äga rum. 7 överkontrollörstjänster och 1 biträdande överkontrollörstjänst vid kontrollen över brännvins- och maldryckstillverkningen äro sedan år 1940 extra ordinarie. Vid kontrollen över läskedrycksbeskattningen äro 6 biträdande överkontrollörstjänster och vid varuskattekontrollen 2 motsvarande tjänster extra ordinarie sedan den 1 juli 1947 resp. den 1

juli 1948. Då det kan förutsättas, att arbetsuppgifterna beträffande nu nämnda slag av kontroll komma att bestå även i fortsättningen, synes ordinariesättning böra ske av ett mot antalet vid dessa slag av kontroll för närvarande inrättade tjänster svarande antal tjänster i den nya organisationen.

Enär den nya organisationen förutsätter, att kontrolltjänstemännen med undantag för tjänstemännen vid brännvinskontrollen ha gemensamma kontorslokaler med där anställda biträden, torde det nuvarande systemet med utbetalande av expensersättningar till kontrolltjänstemännen icke längre böra bibehållas utom beträffande den för kontrollen över potatisbrännerierna avsedde överkontrollören, vilken lämpligen ej kan placeras på ort med distriktskontor. I stället synes statsverket böra direkt bestrida omkostnaderna för distriktskontoren.

Överkontrollören för potatisbrännerierna bör såsom hittills erhålla ett fast expensersättningsbelopp för år avsett att täcka kostnaderna för kontorsrum, kontorsmaskiner, inventarier, skrivmateriel m. m. ävensom abonnemangsavgift för telefon. Beträffande rikssamtal synes däremot ersättning böra utgå för verkligen havda kostnader, detta särskilt med hänsyn till det större antalet interurbana telefonsamtal, som följer av överkontrollörens vidsträckta tjänstgöringsområde. Det fasta ersättningsbeloppet torde såsom för närvarande böra utgå med 700 kronor för år.

Kontrollstyrelsen beräknar merkostnaderna för nästa budgetår under förevarande anslag i anledning av omorganisationsförslaget till 92 000 kronor.

Ökning	Minskning
4 1:e skatteinspektörer Ca 29	7 överkontrollörer Ce 27 ..
1 överkontrollör Ca 29	9 bitr. överkontr. Ce 24
5 skatteinspektörer Ca 27 ..	10 bitr. överkontr. högst Cg
5 skatteinspektörer Ca 24 ..	24
12 icke-ord. skatteinspektörer och skatteass.	Expensersättningar
5 kontorsbitr. Cf 4-Ce 8 ..	Vikariatsersättningar m. m. ..
Övriga utgifter för personalen	
Reseersättningar (utgift 1948/49 89 171; anslag 1949/50 93 000)	
363 000	314 000
Expenser:	
Årliga kostn.	
Engångskostn.	
33 000	
403 000	314 000

Uppräkningen av anslagsposten till reseersättningar motiveras med ökningen av inspektionsverksamheten.

Av det för årliga expenser avsedda beloppet, 10 000 kronor, beräknar kontrollstyrelsen 600 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 9 400 kronor till

övriga expenser. Såsom engångskostnader ha angivits 8 600 kronor till möbler och annan inredning, 1 400 kronor till telefon, 12 000 kronor till kontorsmaskiner samt 1 000 kronor till kontorsmateriel.

Beräkningen av kostnaderna för expenser har skett med utgångspunkt från att 5 rum erfordras för kontoret i Stockholm och 3 rum för vardera av de övriga 3 distriktskontoren, att kontoret i Stockholm behöver disponera 2 skrivmaskiner samt 2 elektriska och 2 manuella räknemaskiner och de övriga kontoren 1 vardera av dylika maskiner samt att i fråga om telefoner för varje kontor erfordras 1 huvudapparat och 2 anknytningar.

Såsom av det sagda framgår beräknas den nya organisationen under nästa budgetår medföra en ökning av förevarande anslag med 92 000 kronor. Härtill komma kostnaderna för dels avlönande av 1 förste byråingenjör i Ca 29 hos kontrollstyrelsen (se punkten 36) och dels lokalhyror med 11 000 kronor, vilka sistnämnda kostnader förutsätts komma att bestridas av hyggnadsstyrelsen med medel från statens allmänna fastighetsfond. Å andra sidan medför omorganisationsförslaget en besparing inklusive vikariatsersättningar under styrelsens avlöningsanslag med ca 65 500 kronor som f. n. användas till avlönande av viss icke-ordinarie personal. Genomförandet av den föreslagna organisationen skulle alltså, bortsett från engångskostnaderna, komma att medföra en utgiftsökning av i runt tal 30 000 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt den föreslagna omorganisationen av den lokala skattekontrollen och därvid anfört i huvudsak följande.

Enligt statskontorets mening synes antalet av de med förevarande kontroll sysselsatta befattningshavarna icke behöva ökas utöver nuvarande ram. Mot kontrollstyrelsens förslag i lönehänseende har statskontoret funnit anledning till erinran endast såvitt angår löneställningen för de 2 för sulfit- och potatisbrännerierna avsedda kontrolltjänstemännen, för vilka enligt statskontorets mening ej föreligga tillräckliga skäl för högre lönegradsplacering än den som f. n. gäller för överkontrollörer eller 27 lönegraden. Vad angår de övriga kontrolltjänstemannabefattningarna hör enligt statskontoret iakttagas, att mer än en befattning i 27 lönegraden icke inrättas i något distrikt samt att för norra distriktet — förutom distriktschefen och personal i befodringsgången — endast avses en befattningshavare i lönegrad Ca 24. Med utgångspunkt från den av styrelsen föreslagna organisationsplanen skulle antalet befattningar som kontrolltjänsteman utöver befodringsgången således utgöra 4 i Ca 29, 5 (3 + 2) i Ca 27 samt 5 i Ca 24. I fråga om tjänstebestämmelser förordar statskontoret benämningarna distriktsöverkontrollör (lönegrad 29), överkontrollör (lönegrad 27) och kontrollör (lönegrad 24).

2—4. Kontrollstyrelsen erinrar om att styrelsen i skrivelse den 3 november 1947, som anmälts för 1948 års riksdag i prop. nr 254, föreslagit överflyttning av kontrollen över sulfitsprittillverkningen från kontrollörerna resp. tillsyningsmännen till tillverkarna själva och borttagande av kontrollkostnadsbidraget.

Gällande bestämmelser rörande kontrollen vid sulfitbrännerier finnas i förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin samt instruktionen den 15 december 1939 (nr 893) för

tjänstemännen vid kontrollen över bl. a. nämnda tillverkning och beskattning. Enligt instruktionen skall en särskild kontrolltjänsteman, benämnd kontrollör, finnas anställd vid varje bränneri. Vid bränneri, där brännvin förvaras efter tillverkningens upphörande, anställs tillsyningsman, som har att vaka över brännvinets behöriga förvaring samt utöva tillsyn över dess utlämning från brännerimagasinet. Såsom bidrag till kostnaderna för brännerikontrollen ha tillverkarna att erlægga ett belopp av normalt 5 kronor för varje dygn, då tillverkningsrätt varit gällande vid bränneriet, det s. k. kontrollkostnadsbidraget. Ersättningen åt tillsyningsman vid brännerimagasin bekostas dock helt av tillverkarna.

Enligt styrelsens förslag skulle det ankomma på tillverkarna själva att ansvara för att spriten icke obehörigen disponerades eller eljest komme till olovlig användning. Närmare föreskrifter och anvisningar, som kunna erfordras rörande tillsynen över tillverkningen och utlämningen av sprit vid sulfitbrännerierna, skulle kontrollstyrelsen meddela. Tillverkarens sätt att handha övervakandet i sulfitspritfabrikerna över att oegentligheter icke förekomma beträffande den tillverkade spriten skulle — såsom hittills beträffande kontrollörerna — utövas av överkontrollörerna.

Beträffande motiveringen för styrelsens ifrågavarande förslag hänvisas till redogörelsen i förenämnda prop. nr 254/1948 s. 11—15.

I enlighet med förslag i samma proposition erhöll Kungl. Maj:t bemyndigande av riksdagen att utan hinder av bestämmelserna i förenämnda förordning den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin för tillverkningsåret den 1 oktober 1948—den 30 september 1949 försöksvis genomföra ett ändrat kontrollförfarande vid ett mindre antal sulfitbrännerier i huvudsaklig överensstämmelse med vad kontrollstyrelsen föreslagit och att i samband därmed befria tillverkare från skyldighet att gälda kontrollkostnadsbidrag. Därvid förutsattes, att styrelsen skulle vidtaga de åtgärder, som avsåges med bemyndigandet, samt lämna redogörelse för resultatet av vidtagna åtgärder i så god tid att, där så befunes lämpligt, frågan om en omläggning av nuvarande kontrollsystem skulle kunna underställas 1950 års riksdag. Genom beslut den 26 juni 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt kontrollstyrelsen att vidtaga de med bemyndigandet avsedda åtgärderna.

Vidare har Kungl. Maj:t — med riksdagens medgivande — genom beslut den 28 april 1949 bemyndigat styrelsen att även efter tillverkningsåret den 1 oktober 1948—den 30 september 1949 t. v. fortsätta försöksverksamheten med ändrat kontrollförfarande vid sulfitbrännerier.

I skrivelse den 22 oktober 1949 har kontrollstyrelsen inkommit med redogörelse för resultatet av den under tillverkningsåret den 1 oktober 1948—den 30 september 1949 bedrivna försöksverksamheten och därvid anfört bl. a. följande.

Kontrollstyrelsen har föranställt om att ifrågavarande ändrade kontrollförfarande vunnit tillämpning vid fyra spritfabriker, nämligen vid fabriker i Skoghäll och Hammarby från och med den 1 oktober 1948 och vid

fabrikerna i Skärblacka och Ortviken från och med den 1 januari 1949. I anslutning till det givna bemyndigandet befriade styrelsen tillverkarna vid dessa spritfabriker från skyldigheten att erlægga kontrollkostnadsbidrag.

Enligt de direktiv, som styrelsen meddelat tillverkarna vid nämnda spritfabriker, skulle de nuvarande särskilda föreskrifterna rörande kontrollens utövning tillämpas jämväl under försökstiden. Tillverkare hade att uppdraga åt bränneriföreståndaren att utöva kontrollen. Denne skulle sålunda ansvara för att kontrolluppgifterna vederbörligen fullgjordes. Bränneriföreståndaren ägde, om så befunnas erforderligt, utse en eller flera för uppdraget lämpliga funktionärer inom fabriken att biträda honom i kontrollarbetet. De för kontrollen ansvariga ha varit personer, som intaga förtroendeställning inom respektive fabriker.

Spritfabrikerna i fråga ha inspekterats av vederbörande överkontrollör i regel en gång i månaden under försökstiden. Dessutom ha fabrikerna besökts av tjänstemän hos kontrollstyrelsen, vilka gjort iakttagelser rörande alla de i samband med tillsynen stående förhållandena. Det har vid dessa tjänstebesök kunnat konstateras, att lämnade anvisningar för kontrollen noggrant iakttagits och att förhållandena vid fabrikerna ur kontrollsynpunkt varit tillfredsställande. I stort sett ha inga anmärkningar mot handhavandet av kontrollgöromålen behövt framställas. De sålunda gjorda erfarenheterna finner styrelsen berättiga till det omdömet, att försöken med det ändrade tillsynsförfarandet ur kontrollsynpunkt slagit väl ut. Vid överläggningar med överkontrollörerna ha dessa också förordat genomförande av det tilltänkta systemet.

Kontrollstyrelsen har genom aktiebolaget Svensk sprit inhämtat yttranden från tillverkarna vid ovannämnda spritfabriker rörande erfarenheterna av det ändrade kontrollförfarandet ävensom yttrande från bolaget självt rörande lämpligheten av att genomföra den avsedda förenklingen. Av yttrandena framgår i huvudsak, att tillverkarnas erfarenheter av det ändrade kontrollförfarandet varit goda och att aktiebolaget Svensk sprit för sin del förordar genomförandet av detsamma.

Med hänsyn till det gynnsamma utfallet av det i praktiken nu försöksvis prövade kontrollsystemet hemställer kontrollstyrelsen, att detsamma måtte genomföras i den utsträckning, som avsetts med det i styrelsens förenämnda skrivelse den 3 november 1947 framlagda förslaget. I samband härmed böra erforderliga ändringar vidtagas i förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin.

Ändringarna innebära bland annat, att icke blott tillverkarna vid sulfitbrännerierna utan även tillverkarna vid lantbruksbrännerierna befrias från skyldigheten att erlægga kontrollkostnadsbidrag med 5 kronor för dygn för den tid, då tillverkningsrätt varit gällande.

Kontrollstyrelsen föreslår även ersättningar i form av pension eller engångsbelopp till vissa kontrollörer som genom omläggningen av kontrollförfarandet skulle förlora sina anställningar.

Statskontoret har ej någon erinran mot förslagen om omflyttning av kontrollen över sulfitsprittillverkningen till tillverkarna själva samt om borttagandet av det s. k. kontrollkostnadsbidraget varjämte statskontoret uttalat sig om de föreslagna pensionerna och engångsersättningarna.

5. Nedgången i uppbörden beror på minskning av antalet bryggerier.

6. Kontrollstyrelsen upprepar sitt förslag om viss arvodesförbättring för brännerikontrollörer och vissa andra kontrolltjänstemän vid brännvins- och maldryckstillverkningen (jfr 1949: VII ht. s. 63). Merkostnaderna härför uppskattas av styrelsen till 20 000 kronor.

7. Kostnadsökningen motiveras med att kampanjen vid potatisbrännerierna under tillverkningsåret 1950/51 torde bli av något större omfattning och avse omkring 120 dagar, medan anslaget för innevarande budgetår är beräknat för en kampanj av 100 dagar.

Departementschefen.

Kontrollstyrelsens förslag till omorganisation av överkontrollörsverksamheten vid den lokala skattekontrollen avser att innebära en rationalisering i förhållande till nuvarande provisoriska organisation. Utgiftsökningen i anledning av förslaget har av styrelsen beräknats till ca 30 000 kronor för år bortsett från engångsutgifter å 23 000 kronor. I likhet med statskontoret anser jag, att omorganisationen är förenad med fördelar, och förordar därför, att densamma genomföres. Jag anser dock, att omläggningen bör ske utan någon merkostnad för statsverket med undantag för engångsutgifter. Den föreslagna personalorganisationen torde därför i enlighet med statskontorets förslag böra minskas med 2 tjänstemän i 27 lönegraden, varjämte de 2 för sulfit- och potatisbrännerierna avsedda kontrolltjänstemännen synas böra placeras i 27 lönegraden. Samtliga tjänster böra t. v. inrättas såsom extra ordinarie samt åsättas de av statskontoret föreslagna tjänstebestämmelserna med undantag för den hos styrelsen föreslagna kontrolltjänstemannen för sulfitbrännerierna, vilken bör erhålla tjänstebestämmelsen förste byråingenjör. Med hänsyn härtill torde tjänstebestämmelsen brännerikontrollör för tjänsteman vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maldrycker i lämpligt sammanhang utbytas. I personalförteckningen under förevarande anslag böra uppföras 4 distriktsöverkontrollörer i Ce 29 samt avföras 3 överkontrollörer i Ce 27, varjämte en förste byråingenjör i Ce 27 bör uppföras i den för styrelsen gällande personalförteckningen. Mot kontrollstyrelsens beräkning av medelsbehovet till reseersättningar och expenser, inkl. engångskostnader, ävensom styrelsens övriga förslag i samband med ifrågavarande omorganisation har jag ingen erinran.

Jag är ännu ej beredd att taga slutlig ställning till frågan om överflyttning av kontrollen över sulfitsprittillverkningen till tillverkarna själva samt om borttagandet av det s. k. kontrollkostnadsbidraget, varför nuvarande försöksverksamhet med det ändrade kontrollförfarandet t. v. bör fortsätta.

Kontrollstyrelsens förslag om arvodesförhöjning för brännerikontrollörer m. fl. tjänstemän vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maldrycker kan jag ej biträda.

Däremot har jag ingen erinran mot att anslaget uppräknas med 6 000 kronor på grund av minskad uppbörd av kontrollkostnadsbidrag för bryggerier med skattefri maldryckstillverkning.

Kontrollstyrelsens förslag om höjning av anslaget med anledning av förlängning av kampanjen vid lantbruksbrännerierna vill jag så till vida biträda, att arvodesposten ökas med 30 000 kronor och uppbördsposten med 10 000 kronor, innebärande en nettoökning å anslaget av 20 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 350 000 (+ 30 000) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 298 000 (+ 14 000) kronor;
 rörligt tillägg 35 000 (+ 5 000) kronor;
 sjukvård m. m. oförändrat 1 000 kronor;
 reseersättningar 103 000 (+ 10 000) kronor;
 övriga utgifter 43 000 (+ 33 000) kronor;
 kontrollkostnadsbidrag m. m. 197 000 (+ 4 000) kronor.

Anslaget torde alltså bestämmas till (350 000 + 298 000 + 35 000 + 1 000 + 103 000 + 43 000 — 197 000) 633 000 (+ 88 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kontrollstyrelsens lokala skattekontroll *dels* uppföra 4 distriktsöverkontrollörer i Ce 29, *dels ock* avföra 3 överkontrollörer i Ce 27;

b) till *Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 633 000 kronor.

[39] 8. Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	90 000	70 973
1949/50 (statsliggaren s. 424) ..	79 000	
1950/51 (förslag)	79 000	

Kontrollstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 79 000 kronor.

Med biträdande av kontrollstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

[40] 9. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	810 000	780 054
1949/50 (statsliggaren s. 424) ..	796 000	
1950/51 (förslag)	800 600	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 21 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning i lönegrad av		
1 ingenjör Ca 25—Ca 27	1 398	
1 föreståndare för justeringsverkstaden Ca 24 till förste justerare Ca 26	1 384	
1 ingenjör Ca 24—Ca 26	1 384	
1 gravörsbiträde Ce 6—Ce 8	564	
1 stämpningsbiträde Ce 6—Ce 8	310	
5 stämpningsbiträden Ce 5—Ce 7	2 850	
2. Inrättande av 1 kontorsbiträdestjänst i Ce 8 i sam- band varmed 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 in- drages	—	—
3. Ökning av kontrollstämplingsförrättarnas arvoden (beräknat för $\frac{1}{2}$ budgetår)	9 000	
4. Löneklassuppflyttningar	4 530	
5. Avrundning		420
	21 420	420

Motiv.

1. Beträffande motiveringen till ifrågavarande förslag hänvisas till vad mynt- och justeringsverket härom anfört i sin statskrivelse för budgetåret 1949/50 (se 1949: VII ht s. 67—68). Ämbetsverket framhåller tillika, att med den erfarenhet verket nu har av den nya justerarorganisationen, som trätt i kraft den 1 januari 1949, synes den lämpligaste och konsekventaste arbetsfördelningen inom verket vara att föreståndaren för justeringsverkstaden inom Stockholms distriktsgrupp handlägger de ärenden, som inom landets övriga distriktsgrupper tillkomma förste justerare (Ce 26).

2. Innehavaren av kontorsbiträdestjänsten i Ca 8 har under år 1949 avgått från sin befattning. Tjänsten bör därför avföras ur personalförteckningen och medel överföras från ordinarie- till icke-ordinarieposten för anställande av ett skrivbiträde i reglerad befordringsgång.

3. Kontrollstämplingsförrättarnas arvoden, som utgå med viss andel av de under ett år uppburna kontrollstämplingsavgifterna, ha ej undergått någon förhöjning sedan år 1932 och äro enligt mynt- och justeringsverket, särskilt beträffande de lägre arvodesbeloppen, för små. I anledning härav ha avsägelseerna från befattning såsom kontrollstämplingsförrättare varit talrika under de senaste åren. Ämbetsverket hemställer därför, att nu utgående arvoden måtte från och med den 1 januari 1951 höjas med i genomsnitt 63 procent i enlighet med ett av verket framlagt förslag.

Statskontoret har — under erinran att arvodena till följd av större uppbörd ökats med sammanlagt 9 000 kronor sedan år 1938 och att ifrågavarande befattningar vore bisysslor — avstyrkt den föreslagna arvodeshöjningen för kontrollstämplingsförrättarna.

Departementschefen.

I nuvarande läge anser jag mig ej kunna tillstyrka mynt- och justeringsverkets förslag om lönegradsuppflyttningar och ökning av kontrollstämpningsförrättarnas arvoden. Däremot synes i enlighet med ämbetsverkets förslag kontorsbiträdestjänsten i Ca 8 böra avföras ur personalförteckningen och medel överföras från ordinarie- till icke-ordinarieposten för avlönande av ett kontorsbiträde i reglerad befordringgång. Vidare bör ett belopp av 4 530 kronor anvisas till löneklassuppflyttningar.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 228 000 (— 2 000) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 39 000 kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 153 800 (+ 6 100) kronor;
 rörligt tillägg 44 800 (+ 500) kronor;
 avlöningar till förmän och arbetare oförändrat 335 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (228 000 + 39 000 + 153 800 + 44 800 + 335 000) 800 600 (+ 4 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ur den för mynt- och justeringsverket gällande personalförteckningen avföra kontorsbiträdestjänsten i Ca 8;
- b) godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	228 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	153 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 800
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	335 000

Summa kronor 800 600

c) till *Mynt- och justeringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 800 600 kronor.

[41] 10. Mynt- och justeringsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	83 000	91 612
1949/50 (statsliggaren s. 425)	93 000	
1950/51 (förslag)	94 500	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 1 500 kronor till övriga expenser. Utgifterna för övriga expenser ha nämligen under de senaste budgetåren endast med yttersta svårighet kunnat hållas inom det anslag å 13 000 kronor, som anvisats fr. o. m. budgetåret 1946/47. Nödvändiga inköp ha i stor utsträckning måst anstå till påföljande budgetårs ingång. Dessutom åberopar verket att överförandet av Uppsala justeringsdistrikt i samband med omorganisationen av justeringsväsendet icke föranlett någon uppräknig av anslaget.

Departementschefen.

Av skäl mynt- och justeringsverket anfört finner jag en uppräknig böra ske av den under anslagsposten till expenser upptagna delposten till övriga expenser med 1 500 kronor till 14 500 kronor. I enlighet härmed beräknas omkostnadsanslaget till 94 500 (+ 1 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 94 500 kronor.

[42] 11. Statens justerare: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
$\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1949	158 500	155 405
1949/50 (statsliggaren s. 426) ..	317 000	
1950/51 (förslag)	333 900	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 16 900 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ersättande av tre justerare, f. d. militärer, med tjänstemän i Ce 24	11 513	
2. Ersättande av en biträdande justerare, f. d. militär, med tjänsteman i Ce 15.....	2 043	
3. Löneklassförändringar		4 277
4. Omräkning	7 621	
	<hr/> 21 177	<hr/> 4 277

M o t i v.

1—2. Mynt- och justeringsverket erinrar om att Kungl. Maj:t genom beslut den 26 juni 1948 bemyndigat ämbetsverket att för justeringskontrollen anställa bl. a. 17 justerare i Ce 24 samt 12 biträdande justerare. En del

tjänster ha emellertid ej tillsatts utan uppehållits av inom den tidigare organisationen anställda befattningshavare, för vilka vid övergången till den nya justerarorganisationen särskilda avlöningsbestämmelser meddelats. Under nästa budgetår komma 4 pensionerade militärer, varav 3 uppehållit justerartjänst och 1 biträdande justerartjänst, att uppnå eller ha uppnått avgångsåldern, 67 år. Lönerna till förenämnda befattningshavare ha endast till en del belastat ifrågavarande anslag. Då anslaget f. n. är beräknat med hänsyn härtill, har en uppräknig ansetts erforderlig.

4. Med hänsyn till att omorganisationen av justeringsväsendet trädde i kraft den 1 januari 1949 ha anslagsyrkandena för budgetåret 1949/50 ej kunnat grundas på faktiskt föreliggande utgifter inom den fastställda organisationens ram. Enligt en numera företagen beräkning ha kostnaderna för den icke-ordinarie personalen visat sig överstiga tidigare beräknat belopp med 7 621 kronor. För innevarande budgetår beräknas denna merutgift bliva täckt inom anslagets ram genom att posterna till tillfällig arbets-hjälp och övriga utgifter övergångsvis kunna minskas.

Departementschefen.

Mot mynt- och justeringsverkets förevarande förslag har jag ingen erinran. Jag vill dock framhålla angelägenheten av att pensionerade militärer även framdeles beredas anställning inom justerarorganisationen.

Anslaget bör sålunda bestämmas till 333 900 (+ 16 900) kronor, varav 300 600 (+ 15 600) kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 33 300 (+ 1 300) kronor till rörligt tillägg.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens justerare, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslags-</i>	
<i>vis</i>	300 600
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 300
Summa kronor 333 900	

- b) till Statens justerare: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 333 900 kronor.

[43] 12. Statens justerare: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
$\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1949	75 000	66 040
1949/50 (statsliggaren s. 426) ..	115 000	
1950/51 (förslag)	115 000	

Mynt- och justeringsverket föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 115 000 kronor.

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens justerare: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[44] 13. **Avsättning till bankinspektionens fond.** De å inkomsttiteln Bidrag till bank- och fondinspektionen inflytande intäkterna böra över tre särskilda, å sjunde huvudtiteln uppförda avsättningsanslag omföras till bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond. Avsättningsanslagen böra för nästa budgetår anvisas med 100 000 kronor till bankinspektionens fond, 25 000 kronor till fondinspektionens fond och 60 000 kronor till jordbrukskassetillsynens fond.

Beträffande anslagen till avsättning till fondinspektionens fond och till jordbrukskassetillsynens fond gör jag hemställan under närmast följande punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till bankinspektionens fond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[45] 14. **Avsättning till fondinspektionens fond.** Med åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fondinspektionens fond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[46] 15. **Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond.** Med hänvisning till vad under punkten 44 anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[47] 16. **Avsättning till sparbanksinspektionens fond.** Förevarande anslag, avsett för omföring av det å inkomsttiteln Bidrag till sparbanksinspektionen inflytande beloppet till sparbanksinspektionens fond, är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 180 000 kronor.

Då omförmälda inkomsttitel för nästa budgetår beräknats till 190 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till sparbanksinspektionens fond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

[48] 17. **Tillsyn över sparbankernas förvaltning.** Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 260 000 kronor. Enligt spar-

banksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår, med utgångspunkt från oförändrade grunder, kunna beräknas till 270 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillsyn över sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

[49] 18. Stämpelomkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	375 000	378 955
1949/50 (statsliggaren s. 430) ..	571 000	
1950/51	535 000	

För nästa budgetår har *generalpoststyrelsen* uppskattat postverkets direkta kostnader till 257 500 kronor och den postverket tillkommande ersättningen för stämpelväsendets handhavande till 262 000 kronor, sammanlagt avrundat till 520 000 kronor. Minskningen av stämpelomkostnaderna i jämförelse med motsvarande, för innevarande budgetår beräknade belopp utgör 36 000 kronor och hänför sig enligt styrelsen i huvudsak till minskad tillverkning av statsstämplar.

Departementschefen.

Mot *generalpoststyrelsens* förevarande beräkning av medelsbehovet till 520 000 kronor, har jag ingen erinran. Liksom hittills torde från anslaget böra anvisas ett belopp av 15 000 kronor till bestridande av bank- och fondinspektionens stämpelomkostnader. Sammanlagda utgiftsbeloppet å anslaget skulle sålunda för nästa budgetår kunna beräknas uppgå till 535 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 535 000 kronor.

[50] 19. Kostnader för årlig taxering.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	6 700 000	6 478 639
1948/49	6 500 000	7 353 819
1949/50 (statsliggaren s. 430) ..	6 900 000	
1950/51 (förslag)	7 300 000	

Ersättningarna för taxeringsarbetet i länen och i Stockholms stad (till ordförande, kronoombud, konsulenter m. fl.) utgjorde år 1948 5 484 900 kronor och år 1949 5 938 950 kronor. Av ökningen beräknas omkring 300 000 kronor ha hänfört sig till den automatiska ökningen på grund av taxeringsmaterialets ökade volym. Den övriga stegringen har till huvudsaklig del för- anletts av kostnaden för längdföring i Stockholms stad.

Den ökade belastningen på anslaget för budgetåret 1948/49 sammanhäng-
er med en förskjutning av utbetalningen av statsbidraget beträffande före-
nämnda taxeringsersättningar.

Vad beträffar taxeringarna år 1950 torde den automatiska utgiftsökningen
till följd av taxeringsmaterialets ytterligare växt och stegringen av övriga
utgifter för taxeringsarbetet, däri inbegripet tryckningskostnader, kunna
uppskattas till i runt tal 400 000 kronor. Under angivna förutsättningar bör
anslaget för nästa budgetår upptagas till 7,3 milj. kronor.

Från anslaget torde liksom för innevarande budgetår få bestridas kostna-
der för utbildningskurser för taxeringstjänstemän. Jag förutsätter därvid,
att en särskild kurs för taxeringsassistenter, därest en sådan finnes erforder-
lig, anordnas under nästa budgetår.

Till propaganda för bättre deklarationsmoral har riksdagen för budget-
åren 1945/46 och 1947/48 anvisat 140 000 kronor resp. 100 000 kronor.
Såvitt kan bedömas har denna propagandaverksamhet haft god verkan och
förslag har framkommit om en ny annonskampanj under år 1951. Med hän-
syn till svårigheten att redan nu taga ställning härtill har jag ej velat äska
ett särskilt anslag för ändamålet utan torde, därest en sådan kampanj befin-
nes böra igångsättas, kostnaderna för densamma få bestridas från föreva-
rande anslag. Kostnaderna torde uppgå till högst 150 000 kronor. Jag förut-
sätter, att verksamheten organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med de
riktlinjer, riksdagen godkänt för tidigare annonskampanjer.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 7 300 000 kronor.

[51] 20. Vissa kostnader för uppbördsväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	350 000	266 731
1949/50 (statsliggaren s. 432) ..	350 000	
1950/51 (förslag)	350 000	

Från anslaget skola bestridas kostnaderna för upprättande, tryckning och
distribution av de skattetabeller, vilka erfordras för preliminärskattens be-
räkning. Dessa kostnader uppskattas till i runt tal 290 000 kronor. Vidare
förutsättes att från anslaget skola bestridas andra hithörande kostnader, så-
som utgifter för den centrala uppbördsnämndens verksamhet och kostnader
för tryckning av blanketter för preliminär självdeklaration, ansökan om
preliminär B-skatt, befrielse från löneavdrag m. fl. blanketter. Sistnämnda
kostnader ha beräknats till i runt tal 60 000 kronor.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat
belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för uppbördsväsendet* för budget-
året 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[52] 21. Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 200 000	5 551 783
1949/50 (statsliggaren s. 432) ..	6 300 000	
1950/51 (förslag)	6 600 000	

I en inom *generalpoststyrelsen* den 29 september 1949 upprättad promemoria meddelas, att styrelsen under nästa budgetår torde komma att rekvidrera ersättning *dels* för distribution av debetsedlar, avseende preliminär skatt, fastighetsskatt, tillkommande skatt och slutlig skatt, vilka inlämnas till postverket under tiden den 1 november 1949—den 31 oktober 1950, *dels ock* för uppbörd och redovisning av den skatt, som kommer att inbetalas genom postverket och penninginrättningar under uppbördsåret 1950/51. I promemorian har även gjorts en beräkning av totalkostnaderna för postverkets bestyr med skatteuppbörden under sistnämnda tidsperiod. Kostnaderna ha uppskattats till i runt tal 9,5 milj. kronor enligt följande uppställning.

	Antal	å pris	Kronor
1. Utsända debetsedlar	8 750 000	0,08	700 000
2. Inbetalningar			
a. genom postanstalter och postgirokontorets skatteavdelning	10 130 000	0,40	4 052 000
b. genom penninginrättningar, arbetsgivare, länsstyrelser och kronokamrerare	14 730 000	0,20	2 946 000
c. genom Centrala skattekontot, postgirokonto nr 300	1 300 000	0,55	715 000
3. Restförda poster	3 800 000	0,10	380 000
4. Ersättning att utbetalas genom postverket till vid skatteuppbörden medverkande banker enligt mellan dessa och Kungl. Maj:t träffade avtal	3 550 000	0,20	710 000
			Summa kronor 9 503 000

Den ersättning som stöder med egen uppbördsförvaltning ha att erlægga för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden har av *generalpoststyrelsen* beräknats till 2,9 milj. kronor. Nettoutgiften å anslaget skulle sålunda enligt styrelsens beräkningar uppgå till i runt tal 6,6 milj. kronor.

Departementschefen.

Mot *generalpoststyrelsens* förevarande beräkningar har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 000 kronor.

[53] 22. **Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden.** Ifrågavarande anslag, vilket i riksstaten för budgetåret 1949/50 är uppfört med 1 000 kronor, torde för nästkommande budgetår böra äskas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[54] 23. **Observations- och uppbördsprocenter m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	12 000	27 167
1948/49	12 000	7 909
1949/50 (statsliggaren s. 433) ..	12 000	
1950/51 (förslag)	12 000	

Från förestående anslag utgå anmärkningsarvoden till advokatfiskalerna vid hovrätterna och belöningar till upptäckare av falsk myntning. I avbidan på ytterligare erfarenhet av belastningen å anslaget torde anslaget jämväl för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 12 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Observations- och uppbördsprocenter m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

[55] 1. **Ersättning till städerna för mistad tolag.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 000 000	14 884 880
1949/50 (statsliggaren s. 433)	11 500 000	
1950/51 (förslag)	10 000 000	

Riksdagen har i skrivelse den 27 april 1906 (nr 87), den 27 mars 1928 (nr 93), den 16 juni 1945 (nr 352) och den 10 april 1947 (nr 7) begärt vissa utredningar rörande tolagsersättningen. I sistnämnda skrivelse har riksdagen sålunda anhållit om utredning av frågan, huruvida och i vad mån en avveckling av tolagsersättningen kunde äga rum. Med hänsyn till frågans invecklade beskaffenhet och dess sammanhang med andra frågor om rättsförhållandena mellan staten och städerna har ställning hittills icke kunnat tagas till frågan.

Med hänsyn till beräknad nedgång av tullmedlen torde anslaget för nästa budgetår kunna minskas med i runt tal 1 500 000 kronor och upptagas till 10 000 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 000 kronor.

[56] 2. **Städers friheter.** Förslagsanslaget till städers friheter torde i riksstaten för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Städers friheter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[57] 3. **Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel.** Till ifrågavarande ändamål bör liksom för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 100 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 3 100 000 kronor.

[58] 4. **Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	9 000	1 500
1949/50 (statsliggaren s. 435)	9 000	
1950/51 (förslag)	2 000	

Anslaget torde för nästa budgetår med hänsyn till belastningen kunna minskas till 2 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[59] 5. **Ersättning för skattefrälseräntor.** Förevarande anslag utgör för innevarande budgetår 5 000 kronor. Anslaget torde jämväl för nästa budgetår kunna bestämmas till detta belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skattefrälseräntor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[60] 6. Bidrag till skattetyngda kommuner.

	Anslag	Nettoutgift i milj. kr.
1947/48	11,85	6,85
1948/49	7	4,13
1949/50 (statsliggaren s. 435)	4	2,19
1950/51 (förslag)	3	

För utjämning av det kommunala skattetrycket utgå understöd åt synnerligt skattetyngda kommuner jämlikt förordning den 16 december 1927 (nr 462).

Antalet understödda samhällen utgjorde åren 1946—1949 resp. 419, 185, 113 och 39. Den starka nedgången såväl av antalet understödda samhällen som av medelsåtgången för skatteutjämning sammanhänger främst med stegringen av de kommunala skatteunderlagen och verkningarna av sådana statsbidrag för speciella ändamål, som utgå med procentuellt högre bidrag till ekonomiskt svaga kommuner än till andra.

För år 1949 ha skatteutjämningsbidrag lämnats med sammanlagt 2,19 milj. kronor, huvudsakligen till kommuner inom Norrbottens län. Vid anmälan i fjolårets huvudtitel av medelsbehovet under förevarande anslag framhöll min företrädare i ämbetet, att skatteutjämningskommunerna i många fall torde avse att under år 1949 taga i anspråk inflytande avräkningslikvider för avsättning till skatteregleringsfonder. Ehuru dylika avsättningar normalt föranleda avdrag vid beräkning av understödsbehovet, förutsatte min företrädare, att Kungl. Maj:t under förhandenvarande ekonomiska förhållanden skulle äga möjlighet att i begränsad utsträckning bevilja skatteutjämningsbidrag även i dylika fall, detta med hänsyn till intresset att stimulera den kommunala omtänksamheten och att öka benägenheten att fondera dylika tillskott, vilka torde vara relativt engångsartade inkomster. Detta uttalande lämnades av riksdagen utan erinran. Den Kungl. Maj:t sålunda lämnade befogenheten torde under år 1949 ha medfört en utgiftsökning å anslaget av ca 350 000 kronor.

Jämväl under nästa budgetår torde bidrag böra utgå enligt samma grunder som innevarande budgetår med bibehållen rätt för Kungl. Maj:t att, där så finnes lämpligt, bevilja skatteutjämning även på avsättning av avräkningslikvider till skatteregleringsfonder. Med utgångspunkt från medelsbehovet inom de skattetyngda kommunerna under år 1949 torde anslaget ej böra upptagas till högre belopp än i runt tal 3 milj. kronor.

Jämlikt 71 § kommunalskattelagen inflytande skattemedel för gemensamt kommunalt ändamål, vilka skola tagas till uppbörd å förevarande anslag, ha uppskattats till omkring 100 000 kronor.

Jag förutsätter, att liksom under innevarande budgetår Kungl. Maj:t må besluta om bidrag av förevarande anslag till landskommunernas förbund för visst biträde i samband med granskningen av ansökningar om skatteutjämningsbidrag. Bidraget till förbundet torde beräknas till samma belopp som för det löpande budgetåret eller högst 10 000 kronor.

Från anslaget torde jämväl få bestridas de kostnader för räkenskapsgranskning och undersökning av kommunernas ekonomiska förvaltning m. m. vid skatteutjämningsärendenas beredning, som tidigare bestritts från skatteutjämningsmedlens fond.

Av riksdagen torde jämväl för nästa budgetår böra inhämtas bemyndigande av innebörd, att Kungl. Maj:t må, där så finnes av trängande behov påkallat, intill ett belopp av 500 000 kronor bevilja understöd med avvikelse från de i förordningen den 16 december 1927 (nr 462) stadgade grunderna.

Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Bidrag till skattetyngda kommuner* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1950/51 av anslaget använda ett belopp av högst 500 000 kronor för beredande av understöd åt synnerligt skattetyngda kommuner med avvikelse från de i förordningen den 16 december 1927 (nr 462) stadgade grunderna beträffande dylikt understöd.

E. Diverse.

[61] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 796 000 kronor.

[62] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond.** Med återopande av vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till generaltullstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 146 000 kronor.

[63] 3. **Staten åliggande kommunala och andra utskylder.** Till bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kronor. I kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 189) ha meddelats föreskrifter om anslagets användning.

Då anledning icke torde föreligga till ändring av anslagsbeloppet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Staten åliggande kommunala och andra utskglder* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[64] 4. Bidrag till vissa internationella byråer.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	8 000	10 469
1949/50 (statsliggaren s. 436) ..	8 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

Förevarande anslag är avsett för bestridande av Sveriges bidrag *dels* till internationella statistiska institutets permanenta byrå i Haag, *dels* till upprätthållande av internationella byrån i Paris för mått och vikt, *dels ock* till den internationella tulltariffbyrån i Bryssel.

Sveriges bidrag till internationella tulltariffbyrån i Bryssel för budgetåret 1948/49 utgjorde 64 583,²⁰ belgiska pappersfranc. Tulltariffbyrån har nu genom härvarande belgiska beskickning med åberopande av byråns ekonomiska svårigheter begärt höjning efter vissa angivna grunder av bidraget till 207 554,³ belgiska pappersfranc för budgetåret 1949/50 samt meddelat, att flertalet bidragslämnande stater godkänt en motsvarande höjning. Med hänsyn till sistnämnda förhållande synes även för Sveriges del en höjning av bidragsbeloppet böra beräknas. En uppräknig av anslaget torde även vara erforderlig på grund av belastningen under budgetåret 1948/49. Slutligen torde en uppräknig vara motiverad med hänsyn till den svenska kronans devalvering. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra uppföras med 25 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[65] 5. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	500 000	575 861
1948/49	450 000	673 185
1949/50 (statsliggaren s. 436) ..	525 000	
1950/51 (förslag)	350 000	

Såsom tidigare budgetår anmälts i samband med äskanden under förevarande anslagsrubrik pågår f. n. inom finansdepartementet ett utredningsarbete av delvis mycket kostnadskrävande natur. Bland större utredningar må nämnas 1941 års lärarlönesakkunniga, 1944 års allmänna skattekommitté, likalöneskommittén, 1944 års pensionsutredning, universitetslöne-

kommittén, 1948 års blankettkommitté, 1948 års statistikutredning, 1948 års budgetutredning, 1949 års uppbördssakkunniga, 1949 års folkbokföringssakkunniga, Ortsavdragskommittén, 1949 års skatteutredning och 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Vid utgången av budgetåret 1948/49 förelåg å anslaget en reservation av 40 246 kronor. Belastningen på anslaget, som under samma budgetår utgjort ca 56 000 kronor för månad, har under den förflutna delen av innevarande budgetår uppgått till ca 60 000 kronor för månad. Ett flertal utredningar beräknas slutföra sina uppdrag under år 1950, vilket kommer att medföra ökade tryckningskostnader. En förstärkning av anslaget för innevarande budgetår är därför erforderlig. Med hänsyn härtill äskas i annat sammanhang denna dag på tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår ett belopp av 150 000 kronor.

Av nuvarande belastning på anslaget torde ca 200 000 kronor hänföra sig till utredningar som efter departementsdelningen böra verkställas inom civildepartementet.

Anslagsbehovet för återstående utredningar, d. v. s. sådana som efter departementsdelningen alltjämt skola ombesörjas inom finansdepartementet, torde kunna beräknas till 350 000 kronor.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[66] 6. Ränta å spärrkontomedel.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 500 000	1 098 331
1949/50 (statsliggaren s. 437) ..	4 000 000	
1950/51 (förslag)	6 000 000	

Enligt lagen den 23 april 1948 (nr 175) med särskilda bestämmelser om dispositionen av aktiebolags vinstmedel skall aktiebolag, som enligt nämnda lag insatt medel på spärrkonto — där i lagen ej för visst fall annorlunda stadgas — å medlen tillgodoföras ränta efter 2 procent för år. Räntan skall vid kalenderårets slut läggas till kapitalet.

Spärrkontonämnden har beräknat att för täckande av räntegottgörelse enligt nämnda lag under nästa budgetår komma att erfordras sammanlagt 6 milj. kronor.

Med biträdande av nämnda kostnadsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ränta å spärrkontomedel* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

[67] 7. Spärrkontonämnden.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	80 000	45 480
1949/50 (statsliggaren s. 437) ..	60 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Anslaget torde för nästa budgetår kunna minskas med 10 000 kronor till 50 000 kronor. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Spärrkontonämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[68] 8. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	30 000	27 697
1949/50 (statsliggaren s. 437) ..	30 000	
1950/51 (förslag)	30 000	

Även efter departementsdelningen torde medelsbehovet under förevarande anslag — med hänsyn till att endast två myndigheter, lönenämnden och avtalsnämnden, föreslås skola överföras till det nya civildepartementet — böra beräknas till 30 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[69] 9. Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.

Till täckande av ifrågavarande kostnader har för innevarande budgetår under tolfte huvudtiteln anvisats ett reservationsanslag av 60 000 kronor. Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp och äskas under sjunde huvudtiteln.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.* anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[70] 10. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	100 000	104 542
1949/50 (statsliggaren s. 437) ..	80 000	
1950/51 (förslag)	70 000	

Anslaget synes för nästa budgetår kunna uppföras med 70 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

Sammanfattning.

	Kronor
Sjunde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1949/50 utgörande	92 644 800
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budgetåret 1950/51 uppgå till	92 853 600
innebärande en ökning med	208 800

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

R e g i s t e r

till

Sjunde huvudtiteln för budgetåret 1950/51.

A. Finansdepartementet.

Sid.		Kronor
	Finansdepartementet:	
1	Avlöningar.....	836 000
4	Omkostnader.....	301 000
	Säger för finansdepartementet	1 137 000

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

	Kammarkollegiet:	
5	Avlöningar.....	643 300
7	Omkostnader.....	44 900
	Statskontoret:	
8	Avlöningar.....	1 048 600
10	Omkostnader.....	275 000
	Kammarrätten:	
11	Avlöningar.....	1 514 800
12	Omkostnader.....	72 000
13	Kammarrättens årsbok.....	8 000
	Statistiska centralbyrån:	
13	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.....	1 240 400
22	Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning.....	140 000
23	Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.....	410 000
33	Ersättning till kyrkobokförare vid 1950 års folkräkning.....	50 000
33	Avlöningar till personal vid 1950 års valstatistik.....	35 000
33	Omkostnader.....	317 200
35	Bibliotekets underhåll.....	4 000
	Folkbokföringen:	
35	Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.....	75 000
36	Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	46 000
36	Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	29 000
37	Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.....	1 120 000
	Riksräkenskapsverket:	
39	Avlöningar.....	1 563 300
41	Omkostnader.....	217 000

Sid.		Kronor
	Konjunkturinstitutet:	
42	Avlöningar	182 100
44	Omkostnader	29 400
44	Särskilda undersökningar	5 000
	Statens sakrevision:	
45	Avlöningar	380 000
45	Omkostnader	60 000
	Statens organisationsnämnd:	
46	Avlöningar	637 500
48	Omkostnader	198 400
	Valutakontoret:	
49	Avlöningar	1 000 000
49	Omkostnader	100 000
	Säger för allmänna centrala ämbetsverk m. m.	11 445 900

C. Skatte- och kontrollväsen.

	Tullverket:	
50	Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen ..	1 500 000
50	Avlöningar till befattningshavare å tullstaten	32 287 000
53	Omkostnader	4 045 000
55	Anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m.	325 000
	Kontrollstyrelsen:	
56	Avlöningar	849 700
60	Omkostnader	95 000
60	Lokala skattekontrollen	633 000
71	Systembolagsrevisionen	79 000
	Mynt- och justeringsverket:	
71	Avlöningar	800 600
74	Omkostnader	94 500
	Statens justerare:	
74	Avlöningar	333 900
75	Omkostnader	115 000
76	Avsättning till bankinspektionens fond	100 000
76	Avsättning till fondinspektionens fond	25 000
76	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond	60 000
76	Avsättning till sparbanksinspektionens fond	190 000
76	Tillsyn över sparbankernas förvaltning	270 000
77	Stämpelomkostnader	535 000
77	Kostnader för årlig taxering	7 300 000
78	Vissa kostnader för uppbördsväsendet	350 000
79	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteupp- börden	6 600 000
80	Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om hand- räkning i beskattningsärenden	1 000
80	Observations- och uppbördsprocenter m. m.	12 000
	Säger för skatte- och kontrollväsen	56 600 700

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

Sid.		Kronor
80	Ersättning till städerna för mistad tolag.....	10 000 000
81	Städers friheter.....	35 000
81	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i lands- ting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljnings- medel.....	3 100 000
81	Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter.....	2 000
81	Ersättning för skattefrälseräntor.....	5 000
82	Bidrag till skattetyngda kommuner.....	3 000 000
	Säger för ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.	16 142 000

E. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
83	Byggnadsstyrelsens delfond.....	796 000
83	Generaltullstyrelsens delfond.....	146 000
83	Staten åliggande kommunala och andra utskylder.....	1 000
84	Bidrag till vissa internationella byråer.....	25 000
84	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	350 000
85	Ränta å spärrkontomedel.....	6 000 000
86	Spärrkontonämnden.....	50 000
86	Extra utgifter.....	30 000
86	Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m.m.....	60 000
86	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	70 000
	Säger för diverse	7 528 000
	Summa	92 853 600.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4 januari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne, och statsrådet Quensel redogöra för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1950/51 av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—38 och 52—386 upptagna frågorna samt statsrådet Quensel de under punkterna 39—51 upptagna frågorna.

Föredragandena yttra därvid följande.

A. Ecklesiastikdepartementet.

[1] 1. Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	642 000	617 437
1949/50 (statsliggaren s. 439)	683 000	
1950/51 (förslag)	688 600	

I fråga om detta förslagsanslag torde för nästa budgetår icke böra vidtagas annan ändring än att anslagsposterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och till rörligt tillägg med hänsyn till kommande förändringar i fråga om personalens löneklassplaceringar m. m. höjas med 5 000 kronor respektive 600 kronor och sålunda uppföras med 215 300 kronor

respektive 70 200 kronor. Anslaget i sin helhet bör sålunda höjas med 5 600 kronor till 688 600 kronor. Med hänsyn härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	374 500
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	215 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 200

Summa kronor 688 600

b) till *Ecklesiastikdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 688 600 kronor.

[2] **2. Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	68 200	86 954
1949/50 (statsliggaren s. 439)	75 000	
1950/51 (förslag)	80 000	

Med hänsyn till belastningssiffrorna för förra budgetåret vill jag i fråga om ecklesiastikdepartementets omkostnadsanslag föreslå en minskning av anslagsposten till publikationstryck med 2 000 kronor, en höjning av delposten till bränsle, lyse och vatten med samma belopp samt av delposten till övriga expenser med 4 000 kronor och av anslagsposten till reseersättningar med 1 000 kronor. Sammanlagt föreslår jag beträffande detta anslag en höjning med 5 000 kronor till 80 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ecklesiastikdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

B. Arkiv, bibliotek och museer.

[3] 1. Riksarkivet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	492 214
1949/50 (statsliggaren s. 440)	519 500	
1950/51 (förslag)	521 500	

Riksarkivet har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit följande förändringar i fråga om personalen:

- återbesättande av en år 1942 vakanssatt förste arkivarietjänst (Ca 29);
- förändring av en preparatorstjänst i lönegraden Ce 14 till konservatorstjänst i Ce 17;
- uppflyttning av en biträdestjänst vid bokbinderi- och konserveringsavdelningen från Ce 11 till Ce 15;
- tillfälligt anställande av en bokbindare för lagning av arkivalier inom riksarkivets fjärde sektion (kostnad 7 200 kronor).

I fråga om den föreslagna förändringen av preparatorstjänsten har riksarkivet framhållit, att såväl arbetets art — konservering av sigill — som den nuvarande tjänstinnehavarens personliga kvalifikationer vore sådana, att riksarkivet livligt ville tillstyrka en uppflyttning av befattningen till lönegraden Ce 17 under benämningen konservator.

I skrivelse den 10 augusti 1949 har *civilförvaltningens personalförbund, avd. 1*, likaledes hemställt om förändring av preparatorstjänsten vid riksarkivet till konservatorstjänst i lönegraden Ce 17.

Över de föreliggande framställningarna ha yttranden avgivits av statskontoret och statens lönenämnd. *Statskontoret* har därvid anfört i huvudsak följande.

I utlåtanden över riksarkivets anslagsäskanden för 1948/49 och 1949/50 har statskontoret ställt sig avvisande till då framlagda förslag rörande återbesättande av en vakanssatt befattning som förste arkivarie. Då några nya skäl icke anförts för befattningens tillsättande och det allmänna ekonomiska läget icke torde medge större utrymme än tidigare för anvisande av medel för berörda ändamål kan statskontoret icke tillstyrka bifall till framställningen i denna del. Ej heller kan ämbetsverket förorda den äskade förstärkningen av bokbinderipersonalen med en extra bokbindare.

Förslagen om uppflyttning i lönegrad av en preparator och ett kansli-biträde anser statskontoret böra upptagas till prövning i samband med pågående tjänsteförteckningsrevision. Ehuru vissa skäl synas tala för att åtminstone preparatorn erhåller en något högre löneställning än för närvarande, kan således ämbetsverket, som vill erinra, att någon konservatorsbefattning i 17 lönegraden icke torde finnas inom statsförvaltningen, icke förorda ett tillmötesgående av framställningen i denna del.

Lönenämnden har förklarat sig icke vilja motsätta sig den föreslagna förändringen av preparatorstjänsten, medan däremot frågan om uppflyttning av ett biträde vid bokbinderi- och konserveringsavdelningen borde underställas 1949 års tjänsteförteckningskommitté för prövning. Därest behov av ytterligare en bokbindare föreläge, borde denne erhålla anställning som extra tjänsteman i lönegraden Cg 11.

Departementschefen. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framlade riksarkivet förslag om betydande förstärkningar av arkivets personal. Då jag förra året anmälde dessa förslag — vilka jag i dåvarande ekonomiska läge ansåg mig endast till en mycket ringa del kunna tillstyrka — framhöll jag, att jag var väl medveten om de svårigheter i arkivarbetet, som vållades av personalens otillräcklighet. För nästa budgetår har riksarkivet uppenbarligen inskränkt sig till att framföra de förslag, som ansetts vara allra mest angelägna. För egen del vill jag i fråga om dessa förslag särskilt framhålla, att jag funnit ett återbesättande av den vakanssatta förste arkivarietjänsten synnerligen önskvärt. Jag nödgas emellertid konstatera, att de erforderliga ekonomiska förutsättningarna härför icke nu föreligga. Ej heller riksarkivets övriga förslag anser jag mig nu kunna tillstyrka och jag ifrågasätter därför för nästa budgetår icke någon förändring i arkivets personalorganisation.

Med hänsyn till det anförda förordar jag, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 272 000 kronor. Icke-ordinarieposten åter bör, för beredande av medel till stadgade ålderstillägg, höjas med 1 800 kronor till 196 000 kronor, varjämte anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas med 200 kronor till 53 500 kronor. Anslaget i sin helhet bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 521 500 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 2 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för riksarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	272 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	196 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 500
	Summa kronor 521 500

b) till *Riksarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 521 500 kronor.

[4] 2. Riksarkivet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	86 000	119 086
1949/50 (statsliggaren s. 441)	75 800	
1950/51 (förslag)	79 800	

Riksarkivet har för nästa budgetår föreslagit en höjning av detta förslagsanslag med sammanlagt 11 750 kronor, varav 10 950 kronor under delposten till övriga expenser (nu 34 500 kronor) och 800 kronor under delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. (nu 10 400 kronor).

Förslaget om en ökning av anslagsmedlen till övriga expenser har motiverats, förutom med önskvärdheten av en viss marginal för oförutsedda utgifter, med behovet av särskilda anslagsmedel dels till påbörjande av en större rengöring av arkivaliebeståndet och arkivlokalerna (4 200 kronor), dels till tryckning av cirkulärskrivelser till kommunerna i anledning av den ändrade kommunindelningen (1 000 kronor), dels ock till anskaffande av hyllor i kammararkivet (2 300 kronor). Vad angår delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. har under denna post för innevarande budgetår liksom för de tre närmast föregående åren beräknats ett belopp av 1 600 kronor till bindning och lagning av böcker i riksarkivets referensbibliotek. Enligt tidigare beräkningar skulle någon ytterligare medelsanvisning för detta ändamål knappast erfordras, men riksarkivet har nu anmält, att med hänsyn till inträdda prisstegringar m. m. för arbetets slutförande erfordrades anvisande av ytterligare 1 400 kronor eller 200 kronor mindre än som anvisats för innevarande budgetår. Till de under avlöningsanslaget omnämnda lagningsarbetena inom riksarkivets fjärde sektion har beräknats ett medelsbehov av 1 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till vad riksarkivet anfört tillstyrker jag en höjning av delposten till övriga expenser med 4 200 kronor. I fråga om delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. föreslår jag däremot en sänkning med 200 kronor. Detta innebär emellertid, att jag

biträder förslaget om anvisande av 1 400 kronor till slutförande av arbetet med bindning och lagning av böcker i riksarkivets referensbibliotek, medan jag, som av det föregående framgått, icke kan tillstyrka, att särskilda medel anvisas till lagning av arkivalier inom riksarkivets fjärde sektion. Förvarande anslag bör sålunda för nästa budgetår höjas med sammanlagt 4 000 kronor till 79 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 79 800 kronor.

[5] **3. Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	8 000	3 247
1949/50 (statsliggaren s. 441)	9 000	
1950/51 (förslag)	9 000	

Detta reservationsanslag torde för nästa budgetår i överensstämmelse med förslag av riksarkivet böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 kronor.

[6] **4. Lands- och länsarkiven: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	399 000	407 258
1949/50 (statsliggaren s. 441 f.)	407 000	
1950/51 (förslag)	411 600	

I fråga om förslagsanslaget till avlöningar vid lands- och länsarkiven har *riksarkivet* för nästa budgetår föreslagit en utökning av personalen med

- a) en arkivarie (Ca 26) i Härpösand,
- b) en extra expeditionsvakt (Cg 9) i Lund och
- c) ett extra konserveringsbiträde (Cg 8) i Vadstena.

Till stöd för förslaget om en utökning av den vetenskapliga personalen vid landsarkivet i Härnösand har riksarkivet framhållit, att detta landsarkiv, vars distrikt omfattade hela Norrland utom Jämtlands län, tillkommit ett 30-tal år senare än landsarkiven i de södra och mellersta delarna av landet, men att det trots den stora arbetsbörda, som föreläge för att förteckningsväsendet och uppordnandet av handlingarna skulle nå samma nivå som i de äldre landsarkiven, hade mindre personal än dessa.

Statskontoret har anfört bland annat följande.

Såvitt statskontoret kan finna, har någon sådan förbättring av det allmänna ekonomiska läget icke inträffat, att större förutsättningar nu före-

ligga för tillmötesgående av önskemål om personalförstärkningar, vilka tidigare måst avvisas av statsmakterna. Därest emellertid möjligheter skulle anses förefinnas för en utökning av personalstaten vid landsarkivet i Härnösand, torde medel för ändamålet böra beviljas för en amanuensaspirant. Såsom statskontoret tidigare förordat, synes den e. o. arkivariefattningen vid arkivet böra kunna överföras till ordinarie stat.

Vidkommande den begärda personalförstärkningen vid landsarkiven i Lund och Vadstena finner statskontoret i och för sig goda skäl tala för tillmötesgående åtminstone av förslaget om anställande av en biträdande expeditionsvakt vid arkivet i Lund. Emellertid kan statskontoret svårigen anse, att förhållandena för närvarande möjliggöra en sådan utökning av personalen.

Departementschefen. Liksom ifråga om riksarkivet anser jag mig även beträffande lands- och länsarkiven böra för nästa budgetår föreslå oförändrad personalorganisation. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör därför uppföras med oförändrat belopp, 180 000 kronor. Däremot föranleder behovet av medel till författningsenliga löneklassuppflyttningar en höjning av icke-ordinarieposten med 4 100 kronor från 184 500 kronor till 188 600 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksarkivet besluta om anslagspostens fördelning på de olika lands- och länsarkiven. Av samma skäl som icke-ordinarieposten bör även anslagsposten till rörligt tillägg höjas, lämpligen med 500 kronor från 42 500 kronor till 43 000 kronor. Anslaget i sin helhet bör sålunda uppföras med 411 600 kronor, vilket innebär en höjning med sammanlagt 4 600 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lands- och länsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	180 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 000
Summa kronor	411 600

b) till *Lands- och länsarkiven: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 411 600 kronor.

[7] 5. Lands- och länsarkiven: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	62 300	80 467
1949/50 (statsliggaren s. 442 f.)	65 600	
1950/51 (förslag)	69 600	

Av detta förslagsanslag disponeras för närvarande 5 200 kronor till reseersättningar och 25 400 kronor till övriga expenser. För nästkommande budgetår har *riksarkivet* hemställt om en höjning av anslaget med sammanlagt 13 050 kronor, varav till reseersättningar 10 000 kronor och till övriga expenser 3 050 kronor. Vad angår medelsbehovet till reseersättningar har *riksarkivet* framhållit önskvärdheten av att arkivens tjänstemän finge möjlighet att vid ändringar i kommunindelningen på ort och ställe lämna vederbörande kommunalmän bistånd i arkivfrågor. *Därjämte* har *riksarkivet* betonat angelägenheten av att anslagsposten vore tillräcklig till bestridande av kostnaderna för arkivtjänstemännens deltagande i de påbjudna inventeringarna av kyrko- och kontraktsprostarkiven. I fråga om delposten till övriga expenser har den begärda höjningen motiverats med prisstegringar samt med behovet av att göra inköp, som av skilda anledningar fått stå efter de sista åren.

Departementschefen. Jag anser en viss uppräknings såväl av anslagsposten till reseersättningar som av delposten till övriga expenser nödvändig och föreslår därför en höjning av vardera av dessa båda poster med 2 000 kronor. Sammanlagt bör således förevarande anslag för nästa budgetår höjas med 4 000 kronor till 69 600 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av *riksarkivet* meddela erforderliga bestämmelser rörande anslagets disposition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 69 600 kronor.

[8] **6. Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 800	3 316
1949/50 (statsliggaren s. 443)	4 100	
1950/51 (förslag)	4 000	

Riksarkivet har beträffande detta reservationsanslag tillstyrkt en framställning om ökning av de för landsarkivet i Vadstena beräknade anslagsmedlen, 600 kronor, med 200 kronor. Till stöd för framställningen har av vederbörande landsarkivarie återopats, att i nämnda stad icke finnes något bibliotek med tillräckliga resurser för landsarkivets verksamhet.

Departementschefen. Jag tillstyrker den föreslagna höjningen om 200 kronor beträffande landsarkivet i Vadstena. Å andra sidan bortfaller ett engångsbelopp om 300 kronor, som för innevarande budgetår anvisats till länsarkivet i Visby. För anslaget i dess helhet föreslår jag därför för nästa

budgetår en sänkning med 100 kronor till 4 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

[9] **7. Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 200	13 365
1949/50 (statsliggaren s. 444)	10 400	
1950/51 (förslag)	10 400	

Riksarkivet har i fråga om detta reservationsanslag för nästa budgetår föreslagit en höjning av de för länsarkivet i Visby beräknade anslagsmedlen, 1 000 kronor, med 750 kronor. Den föreslagna höjningen avser att möjliggöra påbörjandet av konserveringen av brandskadade domböcker och bouppteckningar i Gotlands norra domsagas arkiv. Detta konserveringsarbete är av betydande omfattning och har beräknats komma att draga en kostnad av sammanlagt minst 15 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag utan föreslår, att det för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 400 kronor.

[10] **8. Kungl. biblioteket: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	508 000	491 857
1949/50 (statsliggaren s. 444)	531 000	
1950/51 (förslag)	534 900	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *riksbibliotekarien* i fråga om detta förslagsanslag föreslagit följande:

a) återinrättande av en år 1942 indragen förste bibliotekarietjänst (Ce 29), avsedd för fortlöpande katalogrevision;

b) inrättande av en förste bibliotekarietjänst (Ce 29), vars innehavare avses skola vara huvudredaktör för accessionskatalogen;

c) anvisande av 14 000 kronor för slutförande av arbetet med excerpering av titelmateriel till ett tioårsregister till accessionskatalogen (nu 7 000 kronor);

d) uppflyttning från Ca 10 till Ca 13 av en expeditionsvaktstjänst, vars innehavare förestår bibliotekets reproduktionsverksamhet;

e) fortsatt anvisande av 3 500 kronor till en kurs för utbildning av personal vid vetenskapliga specialbibliotek.

I fråga om accessionskatalogen har riksbibliotekarien framhållit, att utgivandet av denna katalog med därtill hörande tioårsregister med tiden blivit en så ofantligt omfattande uppgift att för att bemästra densamma krävdes en högt kvalificerad personal, som helt och odelat finge ägna sig åt sin uppgift. Det syntes också billigt, att den som ledde arbetet och bure det egentliga ansvaret för dess utförande, erhöle en ställning, som i administrativt och ekonomiskt hänseende motsvarade vikten och betydelsen av hans arbete.

Statskontoret har under hänvisning till det ekonomiska läget ställt sig avvissande till förslagen om nya förste bibliotekarietjänster, ehuru ämbetsverket förklarar sig finna goda skäl anförda för önskvärdheten av att accessionskatalogens redaktion gäves en mera självständig ställning i organisatoriskt hänseende. Mot förslaget om medelsanvisning till slutförande av arbetet med excerpering av titelmateriel till accessionskatalogens tioårsregister har statskontoret icke i och för sig haft något att erinra men har dock ifrågasatt, om icke arbetet borde kunna förbilligas, eftersom ett mekaniskt förfarande numera användes. Vad angår uppflyttningen av en expeditionsvaktstjänst, har statskontoret icke haft något att erinra mot en placering av tjänsten i Ca 11 men dock ansett frågan om rätta löneställningen böra vinna sin lösning i samband med den allmänna tjänsteförteckningsrevision, varmed arbetet numera påbörjats. Slutligen har statskontoret uttalat, att ett uppehåll på ett år nu borde kunna göras i kursverksamheten för blivande befattningshavare vid de vetenskapliga specialbiblioteken och medel därefter anvisas till ändamålet exempelvis vartannat år.

Departementschefen. Ehuru jag för egen del funnit goda skäl anförda för den av riksbibliotekarien önskade förstärkningen av kungl. bibliotekets vetenskapligt utbildade personal, anser jag mig icke nu kunna framlägga förslag därom. Ej heller anser jag mig kunna tillstyrka förslagen om ökad medelsanvisning till arbetet med accessionskatalogens tioårsregister samt om uppflyttning av en expeditionsvaktstjänst. I sistnämnda hänseende vill jag dock framhålla, att vad som upplysts angående vederbörande tjänstinnehavares arbetsuppgifter synes mig motivera, att frågan om tjänstens lönegradsplacering vid första lägliga tillfälle upptages till prövning. Riksbibliotekariens förslag om fortsatt medelsanvisning till en bibliotekskurs har icke givit mig anledning till erinran. Enligt vad jag under hand inhämtat föreligger nämligen även för nästa budgetår behov av en sådan kurs.

Med hänsyn till vad jag nu anfört förordar jag, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän för nästa budgetår uppföres med oför-

ändrat belopp, 233 600 kronor. Icke-ordinarieposten bör med hänsyn till behovet av medel till ålderstillägg m. m. höjas med 3 500 kronor till 246 900 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 400 kronor till 54 400 kronor. Anslaget i sin helhet bör därför för nästa budgetår uppföras med 534 900 kronor, vilket innebär en höjning med sammanlagt 3 900 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kungl. biblioteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	233 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	246 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 400
<u>Summa kronor</u>	534 900

b) till *Kungl. biblioteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 534 900 kronor.

[11] 9. **Kungl. biblioteket: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	88 000	102 153
1949/50 (statsliggaren s. 445)	93 500	
1950/51 (förslag)	98 500	

Riksbibliotekarien har för nästa budgetår hemställt om en höjning av detta förslagsanslag med 6 000 kronor, varav 1 000 kronor under anslagsposten till reseersättningar (nu 200 kronor) och 5 000 kronor under delposten till övriga expenser (nu 38 600 kronor). Till stöd för en ökning av anslagsmedlen till *r e s e e r s ä t t n i n g a r* har bland annat framhållits önskvärdheten av att kungl. biblioteket i viss omfattning kunde låta sig representera såväl vid vetenskapliga kongresser och möten som vid årskongresser av facklig art. Därjämte har betonats, bland annat, att ett reseanslag vore erforderligt, även då det gällde att i och för inköp för bibliotekets räkning taga kännedom om enskilda samlingar av böcker och handskrifter å annan ort. I fråga om delposten till *ö v r i g a e x p e n s e r* har framhållits behovet av att — i väntan på en ombyggnad av biblioteksbyggnaden — tillfälliga hyllor av trä inmonterades på de få ställen inom bibliotekets byggnad, där så kunde ske. Kostnaden för en sådan inredning jämte lösa hyllbräden till äldre monteringar kunde icke beräknas lägre än till 5 000 kronor.

Departementschefen. Det belopp, som för närvarande står till kungl. bibliotekets förfogande till reseersättningar, synes mig visserligen vara väl

lågt beräknat, men jag är dock icke nu beredd att tillstyrka någon höjning därav. Däremot synes det vara nödvändigt med en viss anslagshöjning för att möjliggöra anskaffande i enlighet med riksbibliotekarens förslag av tillfälliga hyllor m. m. Jag förordar, att delposten till övriga expenser för detta ändamål höjes med 5 000 kronor. Då jag icke i övrigt ifrågasätter någon ändring beträffande förevarande anslag, bör detta för nästa budgetår uppföras med 98 500 kronor, vilket är 5 000 kronor mer än för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 98 500 kronor.

[12] **10. Kungl. biblioteket: Bokinköp oen bokbindning.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	110 000	111 095
1949/50 (statsliggaren s. 445)	130 000	
1950/51 (förslag)	150 000	

Riksbibliotekarien har för nästa budgetår hemställt om en höjning av detta reservationsanslag med 30 000 kronor till 160 000 kronor. Till stöd härför har framhållits, att erfarenheten visat, att de medel som för närvarande stode till förfogande till bokinköp och bokbindning alltjämt måste betecknas som otillräckliga. Med nuvarande kostnadsläge toge utgifterna för bindning en så betydande del av anslaget i anspråk, att återstående belopp för inköp av litteratur icke räckte till för nyförvärv i någon större utsträckning. Därtill komme den flera gånger påpekade höjningen av bokpriserna varjämte måste betonas, att bokproduktionen på det vetenskapliga området för närvarande överallt utvisade en påtaglig stegring. Därest kungl. biblioteket skulle kunna på behörigt sätt även framdeles fylla sin uppgift, vore det nödvändigt, att till dess disposition ställdes medel tillräckliga för allsidiga och något så när fullständiga nyförvärv inom den moderna humanistiska vetenskapliga litteraturen.

Departementschefen. Det synes mig ligga i öppen dag, att kungl. biblioteket för att kunna fylla sin framträdande plats i vårt lands biblioteksorganisation måste ha tillgång till ganska betydande medel för bokinköp och bokbindning. För närvarande disponerar biblioteket för detta ändamål dels 130 000 kronor under förevarande anslag, dels 20 000 kronor under ett särskilt riksstatsanslag till Anskaffande av viss utländsk litteratur. Sistnämnda anslag, som utgått under budgetåren 1947/50 och för varje år varit uppfört med 20 000 kronor, har varit avsett att möjliggöra för biblioteket att fylla de luckor i bokbestånden, som under krigsåren uppkommit

dels på grund av dåvarande begränsning av anslagsmedlen, dels på grund av förhållandena i övrigt under dessa år.

För nästa budgetår har riksbibliotekarien, som förut nämnts, hemställt om en höjning av anslaget till bokinköp och bokbindning med 30 000 kronor. Därjämte har riksbibliotekarien föreslagit, att anslaget till anskaffande av viss utländsk litteratur skulle utgå med oförändrat belopp. Sammanlagt har sålunda äskats 180 000 kronor.

För egen del har jag visserligen funnit goda skäl anförda för en ökning av nu ifrågasatt anslagsmedel, men jag anser mig dock i nuvarande läge icke kunna tillmötesgå riksbibliotekariens önskemål. Jag vill emellertid föreslå, att det hittillsvarande anslaget till anskaffande av viss utländsk litteratur icke längre upptages såsom särskilt riksstatsanslag utan sammanslås med nu förevarande anslag, som sålunda bör höjas med 20 000 kronor till 150 000 kronor. För statsverket innebär detta icke någon kostnadsökning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av
150 000 kronor.

[13] 11. Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	84 600	89 385
1949/50 (statsliggaren s. 445)	85 600	
1950/51 (förslag)	86 700	

Styrelsen för stifts- och landsbiblioteket i Linköping har för sin del i fråga om detta förslagsanslag — förutom viss höjning med hänsyn till löneklassuppflyttningar — icke ifrågasatt annan ändring än uppflyttning av en expeditionsvaktstjänst från lönegraden Ca 10 till Ca 13. *Styrelsen för stifts- och landsbiblioteket i Skara* har för sin del föreslagit oförändrad medelsanvisning. Därjämte har styrelsen erinrat om sitt tidigare framställda önskemål om en uppflyttning av bibliotekarietjänsten från lönegrad Ca 27 till lönegrad Ca 30.

Såväl *statskontoret* som *statens lönenämnd* har ansett den ifrågasatta uppflyttningen av expeditionsvaktstjänsten i Linköping böra prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Departementschefen. Jag kan icke för nästa budgetår tillstyrka någon ändring i personalorganisationen vid stifts- och landsbiblioteken. Jag föreslår därför, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän uppföres med oförändrat belopp, 38 300 kronor. Icke-ordinarieposten bör med hänsyn till löneklassuppflyttningar m. m. höjas med 900 kronor till 39 200

kronor. Samtidigt bör anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med 200 kronor till 9 200 kronor. Ett bifall till vad jag nu förordat innebär, att anslaget i sin helhet höjes med 1 100 kronor till 86 700 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för stifts- och landsbiblioteken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	39 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 200
	Summa kronor 86 700

b) till *Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 86 700 kronor.

[14] **12. Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader.** Detta förslagsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 500 kronor.

Styrelserna för de båda stifts- och landsbiblioteken ha var för sig hemställt om en viss höjning av anslaget. Den begärda höjningen uppgår för biblioteket i Linköping till 250 kronor och för biblioteket i Skara till 300 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning för nästa budgetår utan föreslår anvisande av oförändrat belopp, 2 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

[15] **13. Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 000	20 000
1949/50 (statsliggaren s. 446)	20 000	
1950/51 (förslag)	20 000	

I fråga om detta reservationsanslag har *styrelsen för biblioteket i Linköping* för sin del hemställt om en höjning med 5 000 kronor, medan *styrelsen för biblioteket i Skara* anhållit om en höjning med 2 000 kronor.

Departementschefen. Jag kan icke nu tillstyrka någon höjning av detta anslag utan föreslår, att detsamma för nästa budgetår uppföres med oför-

ändrat belopp, 20 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[16] 14. Bidrag till pedagogiska biblioteket.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	32 700	32 700
1949/50 (statsliggaren s. 446)	32 700	
1950/51 (förslag)	32 700	

Styrelsen för pedagogiska biblioteket har i sina den 20 juni 1949 dagtecknade anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om en höjning av förevarande anslag med 8 400 kronor till 41 100 kronor. Därvid har för personalkostnader beräknats i runt tal 23 600 kronor, innebärande en höjning med i runt tal 5 950 kronor, och för bokinköp och bokbindning 14 500 kronor, innebärande en höjning med 2 500 kronor. Utgifterna för expenser ha beräknats öka något till omkring 3 000 kronor. Sedermera har styrelsen i skrivelse den 19 oktober 1949 hemställt om en ytterligare ökning av anslagsmedlen till inköp av böcker och tidskrifter med 2 250 kronor. Hemställan motiveras med att det blivit dyrare att förvärva amerikanska böcker och tidskrifter. Det för nästa budgetår till bokinköp och bokbindning äskade beloppet utgör således 16 750 kronor. Det såsom bidrag till biblioteket äskade sammanlagda anslagsbeloppet uppgår till 43 350 kronor.

Ökningen av personalkostnaderna beror på att styrelsen föreslagit, dels att bibliotekarien skulle erhålla lön motsvarande 27 lönegraden 27 löneklassen i stället för som nu Cg 24: 24, dels att biblioteksassistentens tjänstgöringstid skulle utökas från halvtid till heltid, dels ock att ett kansli-biträde med halvtidstjänstgöring skulle anställas (lön motsvarande lönegraden Cg 9). I fråga om den begärda ökningen av anslagsmedlen till bokinköp och bokbindning har framhållits de stegrade priserna samt därjämte vikten av att genom inköp uppehålla fortlöpande kontakt med forskningen. I nyssnämnda tilläggsäskande har dessutom framhållits den kostnadsökning — för bibliotekets del beräknad till 1 800 kronor — som vore en följd av den svenska kronans devalvering.

Skolöverstyrelsen har i yttrande den 30 augusti 1949 tillstyrkt biblioteksstyrelsens förslag utom i vad avser ökningen av bibliotekariens arvode. På denna punkt har överstyrelsen erinrat om att Kungl. Maj:t föreskrivit, att biblioteket skulle från och med tidpunkt som Kungl. Maj:t framdeles ville bestämma övertagas av psykologisk-pedagogiska institutet. En omprövning av bibliotekariens arvode borde enligt överstyrelsens mening tills vidare anstå i avvaktan på att biblioteket definitivt övertoges av institu-

tet. Medelsbehovet för nästa budgetår har av överstyrelsen beräknats till 39 200 kronor.

Styrelsen för psykologisk-pedagogiska institutet har i skrivelse den 15 september 1949, innefattande institutets anslagsäskanden för budgetåret 1950/51, tillstyrkt ovannämnda av styrelsen för pedagogiska biblioteket i dess skrivelse den 20 juni 1949 framförda anslagsäskanden och därvid jämväl föreslagit, att biblioteket skulle från och med budgetåret 1950/51 övertagas av institutet.

I yttrande den 17 oktober 1949 över institutets förslag om övertagande av biblioteket har *skolöverstyrelsen* erinrat om att överstyrelsen i sina anslagsäskanden för budgetåret 1949/50 föreslagit, att biblioteket skulle i organisatoriskt avseende övertagas av institutet från och med den 1 juli 1949. Sedan frågan härom av Kungl. Maj:t framlagts för riksdagen, hade emellertid, med hänsyn till att byggnadstillstånd ännu icke meddelats för de för institutet och biblioteket planerade byggnaderna, föreskrivits, att tidpunkten för övertagandet skulle av Kungl. Maj:t senare fastställas. Med den ståndpunkt överstyrelsen tidigare intagit till denna fråga hade överstyrelsen nu icke något att erinra mot att övertagandet skedde från och med budgetåret 1950/51, trots att biblioteket med hänsyn till byggnadsfrågans läge tills vidare alltjämt komme att vara förlagt till överstyrelsens lokaler. Överstyrelsen ville i detta avseende hänvisa till sina anslagsäskanden för budgetåret 1949/50.

Departementschefen. Som i det föregående nämnts föreslog skolöverstyrelsen i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår, att pedagogiska biblioteket skulle från och med den 1 juli 1949 övertagas av psykologisk-pedagogiska institutet. Detta förslag vann emellertid statsmakternas bifall endast i så måtto, att beslut fattades om att övertagandet skulle ske från och med tidpunkt, som Kungl. Maj:t skulle framdeles bestämma. Anledningen härtill var, att byggnadstillstånd ännu icke meddelats för de för institutet och biblioteket planerade nya lokalerna. Institutets styrelse har nu föreslagit, att institutet skall övertaga biblioteket från och med nästa budgetår. Mot detta förslag har skolöverstyrelsen icke haft något att erinra. Överstyrelsen synes därvid ha förutsatt, bland annat, att bibliotekarien i samband med övertagandet skulle beredas extra ordinarie anställning.

För egen del vill jag framhålla, att ett övertagande rimligen synes bära innebära, att biblioteket upphör att existera som stiftelse och helt inordnas i institutet. I samband därmed bör, bland annat, den av överstyrelsen antydda frågan om beredande av extra ordinarie anställning åt bibliotekarien prövas. Jag är emellertid icke beredd att redan nu taga ställning till sistnämnda fråga och kan med hänsyn därtill icke tillstyrka, att beslut nu fattas av Kungl. Maj:t om ett övertagande från och med den 1 juli 1950.

För nästa budgetår har biblioteksstyrelsen hemställt om anvisande av sammanlagt 43 350 kronor till uppehållande av bibliotekets verksamhet. I nuvarande läge anser jag mig emellertid icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning. Jag föreslår därför anvisande av oförändrat belopp, 32 700 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom *Bidrag till pedagogiska biblioteket* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 32 700 kronor.

[17] 15. Nationalmuseet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	470 500	460 633
1949/50 (statsliggaren s. 447)	480 000	
1950/51 (förslag)	484 600	

För nästa budgetår har *museichefen* föreslagit inrättande av två nya tjänster i lönegraden Ce 11, nämligen en som kanslibitråde, avsedd för museets bibliotek och kansli, och en som snickare. I fråga om sistnämnda tjänst har museichefen framhållit, att vid museet regelbundet förekomme tämligen omfattande snickeriarbeten av skilda slag såsom montageanordningar i samband med utställningar m. m. samt att inrättandet av en särskild snickartjänst enligt hans mening skulle medföra en icke oväsentlig utgiftsbesparing.

Statskontoret, som icke funnit sig kunna tillstyrka den föreslagna kanslibiträdets tjänsten, har icke i och för sig haft något att erinra mot att en snickare anställdes vid museet men har ansett tjänstemannaställning icke böra ifrågakomma. I stället borde vederbörande av förevisnings- och expensmedel erhålla gottgörelse motsvarande lön enligt kollektivavtal.

Lönenämnden har uttalat, att ur de synpunkter nämnden hade att företräda anledning icke finnes till erinran mot inplacering i lönegraden Ce 11 av de av museichefen föreslagna nya tjänsterna.

Departementschefen. Jag kan icke för nästa budgetår tillstyrka någon utökning av nationalmuseets personal. Jag föreslår därför, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän uppföres med oförändrat belopp, 210 000 kronor. Icke-ordinarieposten åter bör med hänsyn till löneklassuppflyttningar, reglerad befordringsgång m. m. höjas med 4 100 kronor till 218 900 kronor. Av samma anledning bör anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med 500 kronor till 49 720 kronor. Avlöningsanslaget i sin helhet bör sålunda höjas med 4 600 kronor till 484 600 kronor.

I anslutning till vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för nationalmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	210 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 980
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	218 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 720
	Summa kronor 484 600

b) till *Nationalmuseet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 484 600 kronor.

[18] 16. **Nationalmuseet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 900	97 833
1949/50 (statsliggaren s. 447)	81 000	
1950/51 (förslag)	82 900	

Av detta förslagsanslag disponeras nu en anslagspost om 5 000 kronor till reseersättningar samt — under anslagsposten till expenser — en delpost om 30 100 kronor till övriga expenser. För nästa budgetår har *museichefen* hemställt om en höjning beträffande reseersättningarna med 600 kronor och beträffande övriga expenser med 4 900 kronor. Därutöver har han till bestridande av vissa engångsutgifter äskat ett belopp av 13 000 kronor.

Förslaget om ökad medelsanvisning till *reseersättningar* har motiverats med önskvärldheten av att staten övertog kostnaderna för vissa resor i samband med museets vandringsutställningar, vilka kostnader för närvarande bestredes av de kommuner och sammanslutningar, som mottog vandringsutställningarna. I fråga om *expensposten* har framhållits — förutom prisstegringar och den utgiftsökning, som betingades av utvidgningen av museets arbetsuppgifter och personal — att de verkliga utgifterna under den ifrågavarande delposten under budgetåret 1948/49 utgjort omkring 45 400 kronor, varav ungefär 15 300 kronor måst bestridas av förevisningsmedel. Enligt museichefens uppfattning måste man antaga, att museets förevisningsmedel, som till större delen influtit från de tillfälliga utställningarna i museet, i fortsättningen komme att avsevärt minska, enär krigsförhållandena och därav följande evakuering av museets samlingar varit en förutsättning för anordnande av dylika utställningar i större omfattning. Vad angår nyssnämnda *engångsutgifter* hänföra sig dessa dels till ersättandet av vissa sedan länge uttjänta solgardiner i museets överljussalar (6 000 kronor), dels till en omändring av det nuvarande helt otidsenliga monterbeståndet inom avdelningen för konsthantverk (7 000 kronor).

Departementschefen. Med hänsyn till vad museichefen anført föreslår jag en uppräknig av delposten till övriga expenser med 1 900 kronor till 32 000 kronor. I övrigt anser jag mig under nuvarande förhållanden icke kunna tillstyrka någon ändring beträffande detta anslag, som sålunda för nästa budgetår bör höjas med förstnämnda belopp, 1 900 kronor, till 82 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 82 900 kronor.

[19] 17. **Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	90 600	86 092
1949/50 (statsliggaren s. 448)	90 600	
1950/51 (förslag)	90 600	

För nästa budgetår har *museichefen* hemställt om en höjning av förevarande reservationsanslag med 26 600 kronor till 117 200 kronor. Det äskade anslaget fördelar sig på olika anslagsändamål på sätt framgår av följande sammanställning, i vilken jämväl angivits ändringar i förhållande till innevarande budgetår:

1. Ökande av vissa samlingar av konstföremål	30 000	(+ 8 000)
2. Inlösen av svenska konstnärers arbeten	35 000	(+ 2 500)
3. Samlingarnas vård och underhåll	14 800	(+ 5 300)
4. Biblioteket	8 500	(+ 1 500)
5. Konservering av handteknings- och gravyr-samlingarna	1 000	
6. Materiel för förvaring av handteckningar och gravyrer	3 000	
7. Konserveringsarbeten å föremål, tillhörande statens tavelamlingar å de kungl. slotten	9 300	(+ 2 700)
8. Konserveringsarbeten å konstslöjdföremål	15 600	(+ 6 600)
Summa kronor	117 200	(+ 26 600)

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår underströk museichefen kraftigt angelägenheten av att avhjälpa de skador, som åtskilliga av museets konstföremål åsamkats genom evakueringen under krigsåren. Då emellertid statsmakterna icke ansågo sig kunna tillmötesgå museichefens önskan om en anslagshöjning, vidtog Kungl. Maj:t i stället vissa ändringar i förut gällande bestämmelser angående anslagets disposition i avsikt att därigenom inom anslagets ram bereda ökat utrymme för de erforderliga restaureringsåtgärderna. Av de för nästa budgetår begärda höjningarna av de olika anslagsposterna avse de under posterna 1 och 2 att återföra dessa poster till

den storlek de hade under budgetåret 1948/49. I fråga om posterna 3, 7 och 8 har museichefen ånyo särskilt framhållit vikten av att medel ställdes till förfogande till vissa angelägna extra-ordinära restaureringsarbeten.

Departementschefen. Jag anser mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning utan föreslår, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 90 600 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av museichefen meddela bestämmelser angående anslaget disposition.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 90 600 kronor.

[20] 18. **Nationalmuseet: Vandringsutställningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 500	3 520
1949/50 (statsliggaren s. 448)	2 500	
1950/51 (förslag)	2 500	

Museichefen har anhållit om en höjning av detta reservationsanslag med 3 000 kronor för att möjliggöra en vidgad vandringsutställningsverksamhet samt därutöver med 900 kronor med hänsyn till att museet icke längre erhöle fullständig restitution av till statens järnvägar erlagda fraktavgifter. De till följd av restitutionsminskningen ökade kostnaderna måste eljest bestridas av utställningarnas mottagare.

Departementschefen. Den föreslagna anslagsökningen kan jag icke nu tillstyrka. Jag förordar därför oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Vandringsutställningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 kronor.

[21] 19. **Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition.** Jag tillstyrker, att detta reservationsanslag i enlighet med förslag av museichefen för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 40 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[22] 20. Livrustkammaren: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	117 500	117 941
1949/50 (statsliggaren s. 449)	118 300	
1950/51 (förslag)	121 600	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *föreståndaren för livrustkammaren* med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd* hemställt dels om ordinariesättning av en museivaktstjänst (Ce 9), dels om anvisande av sammanlagt 3 300 kronor till anställande av söndagsvakter och vikarier för bevakningspersonalen samt till extra städhjälp, dels ock om anvisande av 500 kronor till vikariatsersättningar under vardera av anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän, respektive till avlöningar till icke-ordinarie personal. I fråga om den föreslagna ordinariesättningen har framhållits, att ifrågavarande tjänst vore av den art, att den alltid vore behöflig, och att det syntes synnerligen rimligt, att dess innehavare, som i över aderton år tjänstgjort vid institutionen, nu bleve ordinarie tjänsteman. I övrigt inhämtas av handlingarna bland annat följande.

Livrustkammarens utställningslokaler ha alltid varit öppna för allmänheten på samma tider som nordiska museet så när som under månaderna juni—augusti 1949. Från den 1 januari 1949 har nordiska museet hållits öppet två à tre timmar längre dagligen än tidigare. Detta har medfört, att även livrustkammaren nu hålles öppen för allmänheten i ökad omfattning, vilket i sin tur föranlett behov av ökade anslagsmedel till bevakningspersonal, nämligen dels till timavlönade extra vakter under de sön- och helgdagar då någon eller några av de fast anställda museivakterna äro lediga (1 950 kronor), dels till vikarier under museivakternas semestrar (1 200 kronor), dels till extra städhjälp under sommaren (150 kronor).

Departementschefen. Förslaget om ordinariesättning av en museivaktstjänst har icke givit mig anledning till erinran. Jag tillstyrker därför, att å personalförteckningen för livrustkammaren från och med nästa budgetår uppföres ytterligare en tjänst som museivakt i lönegraden Ca 9. Jag tillstyrker likaså, att till avlönande av extra bevakningspersonal m. m. i enlighet med föreståndarens förslag anvisas 3 300 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande detta anslag.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän höjas med 5 800 kronor till 70 900 kronor. Icke-ordinarieposten bör minskas med motsvarande belopp men samtidigt höjas med 3 300 kronor. Sammanlagt bör denna post sålunda minskas med 2 500 kronor till 38 200 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra uppföras med oförändrat belopp, 12 500 kronor. Anslaget i sin helhet bör sålunda uppföras med 121 600 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 3 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för livrustkammaren, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Personalförteckning.		Lönegrad.
Befattning.	<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 föreståndare	Ca	30
1 intendent	Ca	26
1 kansliskrivare	Ca	15
1 livrustmästare	Ca	14
1 åldfru	Ca	14
1 förste museivakt	Ca	11
3 museivakter	Ca	9

b) godkänna följande avlöningsstat för livrustkammaren, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .	
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	38 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 500
Summa kronor	121 600

c) till *Livrustkammaren*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 121 600 kronor.

[23] 21. Livrustkammaren: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 100	13 342
1949/50 (statsliggaren s. 449)	17 100	
1950/51 (förslag)	17 100	

Av detta förslagsanslag disponeras nu 2 900 kronor till inköp av fotografiskt material och 2 000 kronor till konservering av riddarspelsrekvisita på Gripsholm. För nästa budgetår har *föreståndaren för livrustkammaren*, med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd*, hemställt om en ökning av anslagsmedlen till konserveringen av riddarspelsrekvisita med 900 kronor men samtidigt föreslagit en minskning av anslagsmedlen till inköp av fotografiskt material med samma belopp. Tillika har hemställts om anvisande av 5 000 kronor till nyuppställning m. m. av vissa av livrustkammarens samlingar.

Departementschefen. Jag finner icke någon anledning till erinran mot en omdisponering av förevarande anslag i syfte att ernå en ökning av medelsanvisningen till konservering av riddarspelsrekvisita. Däremot kan jag icke tillstyrka någon höjning av anslaget i dess helhet utan föreslår, att detta för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 17 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Livrustkammaren*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 17 100 kronor.

[24] 22. Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	654 000	637 362
1949/50 (statsliggaren s. 450)	665 000	
1950/51 (förslag)	671 600	

I sina anslagsäskanden för nästa bulgetår har *vetenskapsakademien* efter framställning av *föreståndarkollegiet* föreslagit följande förändringar i fråga om personalorganisationen vid naturhistoriska riksmuseet:

1) uppflyttning av nio ordinarie och tre extra ordinarie museiassistent-tjänster från 26 till 30 lönegraden;

2) förändring av en institutionsvaktmästartjänst (Ca 11) vid botaniska avdelningen till konservatorstjänst (Ca 19) och i samband därmed indragning av ett personligt lönetillägg av 900 kronor;

3) inrättande av en ritaretjänst (Ca 17) vid paleozoologiska avdelningen;

4) förändring av en museibiträdestjänst (Ce 11) vid evertebratavdelningen till preparatorstjänst (Ce 13);

5) inrättande av en preparatorstjänst (Ce 13) och en museibiträdestjänst (Ce 11) vid paleozoologiska avdelningen;

6) inrättande av en instrumentmakartjänst (Ca 14) vid mineralogiska avdelningen;

7) utökning av tjänstgöringstiden för ett kontorsbiträde (Ce 8) från halvtid till heltid;

8) ökning från 14 000 kronor till 25 000 kronor av medelsanvisningen till tillfälliga vetenskapliga medarbetare.

Av dessa förslag ha de under punkterna 1—5 upptagna framförts av akademien även i dess anslagsäskanden för innevarande år, dock utan att vinna statsmakternas bifall.

Statskontoret har icke velat motsätta sig inrättandet av en extra ordinarie instrumentmakartjänst (punkten 6) under förutsättning, att museets materielanslag samtidigt minskades med kostnaderna för arvode till denne befattningshavare. Vidare har statskontoret lämnat förslaget om utökning av tjänstgöringstiden för ett kontorsbiträde (punkten 7) utan erinran samt tillstyrkt anvisande av ytterligare 2 000 kronor till tillfälliga vetenskapliga medarbetare vid envar av mineralogiska och paleobotaniska avdelningarna (punkten 8). Övriga av akademien framlagda förslag har statskontoret ansett sig icke kunna biträda. Vad särskilt angår förslaget om en ritaretjänst i Ca 17 (punkten 3) har ämbetsverket anfört följande.

För närvarande finnas ritare i lönegraderna 11, 15, 16 och 19, varför 17 lönegraden i vart fall icke torde böra komma till användning. Då svårigheter möta, att på föreliggande uppgifter bedöma arten och omfattningen av de för en innehavare av tjänsten erforderliga kvalifikationerna kan statskontoret icke utan särskild utredning i denna del tillstyrka bifall till akademiens hemställan om befattningens inrättande.

Jag torde i detta sammanhang jämväl få anmäla, att *entomologiska föreningen i Stockholm* i skrivelse den 24 januari 1949 föreslagit, att föreningens bibliotek skulle på vissa villkor övertagas av staten. Föreningen har framhållit, att den genom donationer och framför allt genom byte av Entomologisk tidskrift mot löpande skriftserier efter hand förvärvat ett omfattande bibliotek. Detta vore placerat å riksmuseets entomologiska avdelning och upptoge där ett utrymme av omkring 400 hyllmeter. Biblioteket vore numera så stort och dess skötsel ställde, framför allt ekonomiskt, så stora krav på föreningen, att denna icke längre såge sig i stånd att i egen regi för framtiden bevara och förkovra detsamma.

I fråga om de villkor, föreningen tänkt sig fogade till donationen, har anförts följande:

1. Föreningen förutsätter att biblioteket för framtiden skall förvaras på riksmuseets entomologiska avdelning.

2. Föreningen förutsätter vidare, att nämnda institution eller annan statlig myndighet ikläder sig ansvaret för bibliotekets framtida skötsel och vård enligt biblioteksmässiga regler och att

3. behövliga bestämmelser för utlåningsverksamheten fastställas av den biblioteksvårdande myndigheten i samråd med av entomologiska föreningens utsedda delegerade.

Entomologiska föreningen i Stockholm förpliktar sig å sin sida, att så länge föreningen utger en tidskrift till den biblioteksvårdande myndigheten kostnadsfritt och årligen överlämna ett antal exemplar av denna för möjliggörande av fortsatta publikationsbyten. Arten och omfånget av bytet bestämmes för ett år i sänder av biblioteksledningen samt av delegerade utsedda av entomologiska föreningen.

Som ett önskemål vill föreningen ifrågasätta, att föreningsmedlemmar i möjligaste mån beredas förmåner vid framställningar om boklån samt att löpande årgång av viktigare tidskriftserier hållas tillgängliga för föreningsmedlemmar under tider, då riksmuseet hålles öppet.

Vetenskapsakademien, som i ärendet såsom sakkunniga hört professor emeritus Nils Holmgren och föreståndaren för akademiens bibliotek, fil. dr Arne Holmberg, har tillstyrkt föreningens framställning och i anledning därav hemställt om anvisande dels av erforderliga medel för inrättande av en amanuensjänst i lönegraden Ce 20 vid naturhistoriska riksmuseet för skötseln i huvudsak av entomologiska avdelningens bibliotek, dels av 2 000 kronor för bokbindning och expenser vid samma bibliotek.

Statskontoret har funnit det föreslagna överlämnandet av entomologiska föreningens bibliotek icke kunna undgå att väcka vissa betänkligheter med hänsyn till därav föranledda kostnader ävensom till av föreningen uppställda villkor och önskemål. Enligt ämbetsverkets mening borde det i första hand övervägas, om icke biblioteket kunde överlämnas till vetenskapsakademien, varigenom bättre vårdmöjligheter borde kunna vinnas med minsta möjliga personalåtgång.

Med anledning av vad statskontoret anfört har *vetenskapsakademien* efter remiss ånyo avgivit utlåtande i ärendet. Akademien har därvid, efter förnyat hörande av nyssnämnda två sakkunniga, förklarar sig vidbliva sin tidigare uttalade mening.

Departementschefen. Med hänsyn till den återhållsamhet i fråga om anslagshöjningar, som i nuvarande läge är ofrånkomlig, anser jag mig icke kunna tillstyrka bifall till de av akademien i dess äskanden för nästa budgetår framförda förslagen om personalförstärkningar i olika avseenden vid riksmuseet.

Vad angår övertagandet av entomologiska föreningens bibliotek vill jag framhålla, att detta bibliotek, som torde vara det största i sitt slag i vårt land, enligt sakkunnigt omdöme varit och alltjämt är av stor betydelse ej blott för verksamheten vid riksmuseets entomologiska avdelning utan för vårt lands entomologi över huvud taget. Ur den entomologiska forskningens synpunkt torde det därför finnas all anledning för statsmakterna att acceptera den erbjudna donationen.

Beträffande de vid donationen knutna villkoren må betonas, att därest staten övertager biblioteket detta givetvis sker med förpliktelse att svara för att biblioteket för framtiden blir till största möjliga gagn för den entomologiska vetenskapen. Några för framtiden bindande detaljbestämmelser angående bibliotekets förvaringsplats och vård synas därför icke behöva eller lämpligen böra knytas till överlåtelsen. Tanken att i samband med överlåtelsen för framtiden medgiva föreningens medlemmar vissa förmåner vid boklån har icke i och för sig givit mig anledning till erinran, men jag förutsätter, att vid utformningen av bestämmelserna härvidlag noga överväges såväl de konsekvenser för andra än föreningens medlemmar, som kunna föranledas av en sådan företrädesrätt, som ock de rent praktiska detaljerna. Föreningens förslag om publikationsbyten synes mig böra accepteras.

Som av det föregående framgått har vetenskapsakademien ansett det erforderligt, att för skötseln av biblioteket anställas en amanuens vid riksmuseet samt vidare att medel anvisas till bokbindning och expenser vid biblioteket. Ett accepterande av donationen medför sålunda vissa ekonomiska konsekvenser för statsverket, men dessa synas icke vara sådana, att de böra utgöra något hinder för donationens mottagande. För egen del är jag emellertid i vad angår personalbehovet icke beredd att tillstyrka mer än en ökning av riksmuseets icke-ordinariepost med 2 000 kronor för anställande av extra arbetskraft för bibliotekets skötsel och vård. Till bokbindning och expenser kommer jag i det följande att under riksmuseets omkostnadsanslag för nästa budgetår föreslå anvisande av 1 000 kronor.

Mitt ställningstagande till donationen av entomologiska föreningens bibliotek innebär sålunda, att jag tillstyrker, att donationen mottages. Det

synes böra ankomma på vetenskapsakademien att med föreningen träffa närmare överenskommelse om överlåtelsen. Därvid böra de synpunkter jag i det föregående anfört på de föreslagna donationsvillkoren beaktas.

Utöver nyssnämnda höjning av icke-ordinarieposten med 2 000 kronor ifrågasätter jag för nästa budgetår icke någon annan ändring beträffande förevarande anslag än en ytterligare höjning av samma anslagspost med 4 000 kronor för beredande av erforderliga medel till ålderstillägg m. m. samt — av samma skäl — en uppräknig av anslagsposten till rörligt tillägg med 600 kronor. Övriga anslagsposter böra sålunda uppföras med oförändrade belopp. Anslaget bör således för nästa budgetår höjas med 6 600 kronor till 671 600 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för naturhistoriska riksmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	347 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	15 532
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	241 468
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 600
<u>Summa kronor</u>	<u>671 600</u>

b) till *Naturhistoriska riksmuseet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 671 600 kronor.

[25] 23. **Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	85 000	95 096
1949/50 (statsliggaren s. 451)	92 000	
1950/51 (förslag)	93 000	

Vetenskapsakademien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår icke ifrågasatt någon ändring beträffande detta förslagsanslag. Däremot har akademien i sina under närmast föregående punkt omnämnda yttranden angående statens övertagande av entomologiska föreningens i Stockholm bibliotek hemställt om anvisande av 2 000 kronor för bokbindning och expenser vid nämnda bibliotek.

Departementschefen. Under hänvisning till att jag i det föregående tillstyrkt, att staten övertager entomologiska föreningens i Stockholm bibliotek, föreslår jag, att till bokbindning och expenser vid detta bibliotek an-

visas ett belopp av 1 000 kronor. Vid bifall härtill bör den under förevarande omkostnadsanslag uppförda delposten till övriga expenser höjas med nämnda belopp till 39 100 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande detta anslag, som därför för nästa budgetår bör uppföras med 93 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 1 000 kronor. Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 93 000 kronor.

[26] 24. **Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	148 500	141 932
1949/50 (statsliggaren s. 451)	148 500	
1950/51 (förslag)	148 500	

Detta reservationsanslag torde för nästa budgetår i enlighet med förslag av vetenskapsakademien böra uppföras med oförändrat belopp, 148 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 148 500 kronor.

[27] 25. **Statens etnografiska museum: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	91 000	88 795
1949/50 (statsliggaren s. 452)	96 500	
1950/51 (förslag)	97 200	

Vetenskapsakademien har på framställning av *museiföreståndaren* för nästa budgetår föreslagit följande förändringar i fråga om detta förslagsanslag, nämligen:

1) uppflyttning av en ordinarie och en extra ordinarie museibiträdes-tjänst från 11 till 15 lönegraden;

2) uppflyttning av en vaktmästartjänst från Ce 9 till Ce 11;

3) inrättande av en tjänst som värmeledningsskötare, tillika reparatör, i Ce 11 i stället för en arvodesbefattning (arvode 3 240 kronor).

Statskontoret har avstyrkt förslagen om uppflyttande i högre lönegrad av två museibiträdes- och en vaktmästartjänst samt ansett inrättandet av en tjänst som värmeledningsskötare böra tills vidare anstå i avvaktan på resultatet av nu pågående utredningar rörande maskinistpersonal m. fl. samt rörande avgränsningen mellan löneplansreglerad tjänstemannaanställning och kollektivavtalsanställning.

Statens lönenämnd har erinrat, att samtliga de tjänster, beträffande vilka ändrad lönegradsplacering föreslagits, omfattades av museivaktsutredningens den 7 oktober 1946 framlagda utredning med förslag angående löne- och anställningsvillkoren för den lägre personalen vid museer och därmed jämförliga institutioner, vilken utredning vore beroende på statsmakternas prövning.

Departementschefen. Jag kan icke i nuvarande läge tillstyrka akademiens förslag om uppflyttning i högre lönegrad av vissa tjänster samt om inrättande av en tjänst som värmeledningsskötare, tillika reparatör. För nästa budgetår ifrågasätter jag icke någon annan ändring beträffande detta anslag än att icke-ordinarieposten med hänsyn till behovet av medel till ålderstillägg höjes med 700 kronor till 50 000 kronor. Övriga anslagsposter böra uppföras med oförändrade belopp, ordinarieposten sålunda med 38 300 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 8 900 kronor. Förevarande anslag i sin helhet bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 97 200 kronor, vilket innebär en anslagsökning med 700 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens etnografiska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	50 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 900
Summa kronor	97 200

b) till *Statens etnografiska museum: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 97 200 kronor.

[28] 26. Statens etnografiska museum: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	36 200	40 276
1949/50 (statsliggaren s. 452)	36 200	
1950/51 (förslag)	38 200	

I fråga om detta förslagsanslag har *vetenskapsakademien* på förslag av *museiföreståndaren* hemställt om en tillfällig anslagshöjning med i runt tal 3 500 kronor för att möjliggöra anskaffandet, förutom av en dammsugare, av en del kontorsmöbler till kanslibyggnadens nyinrättade arbetsrum samt av viss biblioteksinredning. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande.

Då museet 1930 flyttade till sina nuvarande lokaler erhöles inga nya inventarier till kansliets inredning. De gamla, från olika håll hopplockade och delvis redan då otillräckliga och utslitna möblerna och bokhyllorna medfördes och ha tjänat under ytterligare tjugo år. En utgallring och utökning är nu absolut nödvändig. Genom donationer, bytesförbindelser och inköp står museets handbibliotek i ständig utveckling, vilket är en förutsättning för det vetenskapliga arbete, som bedrivs vid institutionen. För att komma till sin rätt och verkligen kunna utnyttjas av forskare måste bokförrådet, som nu delvis ligger i högar på olika håll, koncentreras och uppställas. Det här begärda anslaget är avsett till anskaffning av de i första hand erforderliga bokhyllorna och kontorsmöblerna, enligt verkställd beräkning.

Departementschefen. Med hänsyn till vad museiföreståndaren anført tillstyrker jag, att i förevarande anslag för nästa budgetår inräknas ett engångsbelopp om 2 000 kronor till bestridande av kostnaderna för de mest angelägna av de i ärendet angivna nyanskaffningarna. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande anslaget, som sålunda för nästa budgetår bör höjas med 2 000 kronor till 38 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens etnografiska museum: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 38 200 kronor.

[29] 27. **Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000	4 374
1949/50 (statsliggaren s. 453)	5 000	
1950/51 (förslag)	5 000	

Vetenskapsakademien har på förslag av *museiföreståndaren* anhållit, att detta reservationsanslag för nästa budgetår måtte höjas med 1 900 kronor. Av höjningen avses 900 kronor till förstärkning av anslagsposten till ordnande, vård och förkovran av samlingarna (nu 4 750 kronor) samt 1 000 kronor till en ny anslagspost till anordnande av tillfälliga utställningar.

Departementschefen. Jag kan icke nu biträda akademiens förslag om en anslagshöjning utan förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[30] **28. Bidrag till nordiska museet.** Detta anslag utgår nu med 275 000 kronor, varav 225 000 kronor till bidrag till avlöningar åt museets tjänstemän och 50 000 kronor till bidrag för undersökningar rörande äldre svensk folkkultur och folktradition. Jag tillstyrker av nordiska museets nämnd gjord framställning om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom *Bidrag till nordiska museet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 275 000 kronor.

[31] **29. Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund.** Jag tillstyrker en av kulturhistoriska föreningen för södra Sverige gjord ansökan om oförändrat anslag, 49 800 kronor, för nästa budgetår och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom *Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 49 800 kronor.

[32] **30. Bidrag till egyptiska museet.** Detta anslag, som nu är uppfört med 24 800 kronor, torde i enlighet med framställning av Egyptenkommittén för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom *Bidrag till egyptiska museet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 24 800 kronor.

[33] **31. Bidrag till museal vård av Cypernexpeditionens fyndmaterial.** I enlighet med framställning av Cypernkommittén föreslår jag oförändrad medelsanvisning, 27 700 kronor, för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom *Bidrag till museal vård av Cypernexpeditionens fyndmaterial* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 27 700 kronor.

[34] **32. Bidrag till musikhistoriska museet.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	13 500	13 500
1949/50 (statsliggaren s. 454)	22 200	
1950/51 (förslag)	30 000	

Stiftelsen musikhistoriska museet har hemställt, att detta anslag för nästa budgetår måtte utgå med 37 039 kronor. Den anslagshöjning med i runt tal 14 800 kronor, som sålunda äskats, är huvudsakligen föranledd dels av förslag om utökad tjänstgöring för museiföreståndaren (kostnad ungefär 5 750 kronor), dels av ökade hyreskostnader på grund av museets

flyttning till nya lokaler (i runt tal 7 800 kronor), dels ock av att några inkomster av museets verksamhet till följd av flyttningen icke beräknas inflyta under budgetåret 1950/51, medan för innevarande budgetår beräknats ett inkomstbelopp av 1 200 kronor.

Genom beslut den 7 oktober 1949 har Kungl. Maj:t till bestridande av vissa kostnader i samband med flyttningen av museet anvisat 4 000 kronor ur åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i fråga om museets lokalfråga i huvudsak följande.

Musikhistoriska museet har under sin nu 50-åriga tillvaro aldrig förfogat över egna lokaler utan fört ett ambulerande liv. Sedan 1943 har museet tillfälligt inhysts i en Stockholms stad tillhörig fastighet i Munkbrogatan 2. Lokalerna måste emellertid betecknas som mindre tillfredsställande, särskilt med hänsyn till att desamma icke fullständigt kunna uppvärmas, varför det dyrbara föremålsbeståndet delvis blivit illa medfaret. Med de primitiva anordningarna för uppvärmning är givetvis även förenad en avsevärd risk för eldfara.

Lokalfrågan har emellertid numera kommit i ett nytt läge, sedan Stockholms stads fastighetskontor under 1949 framställt krav på att museet skall avflytta för att lokalerna må kunna få disponeras av statspolisen. Fastighetskontoret har som ersättning erbjudit lokaler i överståthållarämbetets f. d. kanslilokaler, Slottsbacken 6. Visserligen förorsakar alltid en flyttning av ett museum stort avbräck för museets kontakt med allmänheten och för dess möjligheter att stå till disposition för musikforskningen, men de erbjudna nya lokalerna medföra en förbättring, både då det gäller föremålens vård och exponering. På grund av de erbjudna lokalernas högre standard i förhållande till de nuvarande är emellertid lokalhyran även betydligt högre. För närvarande betalar musikhistoriska museet 3 000 kronor om året i hyra samt omkring 1 000 kronor för uppvärmning, medan totala årshyran för de erbjudna lokalerna måste beräknas uppgå till cirka 11 760 kronor.

Statskontoret, som framhållit att museets lokalhyra på grund av särskilda omständigheter hittills varit förhållandevis låg, har icke velat motätta sig den med hänsyn till de ökade hyreskostnaderna begärda anslagshöjningen om i runt tal 7 800 kronor. Däremot har statskontoret icke velat förorda en utökning av föreståndarens tjänstgöringstid.

Departementschefen. De ökade hyreskostnader, som museet i fortsättningen kommer att få vidkännas, synas bära föranleda en uppräknings av förevarande anslag med 7 800 kronor. I övrigt anser jag mig däremot icke kunna tillstyrka någon ökad medelsanvisning och jag förordar därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 30 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till musikhistoriska museet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

[35] **33. Bidrag till Drottningholms teatermuseum.** Detta anslag är nu uppfört med 8 800 kronor. För nästa budgetår har stiftelsen Drottningholms teatermuseum nämnd hemställt om en höjning av anslaget med sammanlagt 2 000 kronor, nämligen med 1 000 kronor till avlönande av ett extra visningsbiträde och 1 000 kronor till ökande av samlingarna.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon höjning av anslaget utan förordar oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom *Bidrag till Drottningholms teatermuseum* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 8 800 kronor.

[36] **34. Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet.** Detta anslag utgår nu med 10 000 kronor och är avsett såsom bidrag till bestridande av stiftelsen Thielska galleriets löpande utgifter. Jag biträder en av styrelsen för stiftelsen gjord ansökan om oförändrat anslag för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[37] **35. Bidrag till svenska skolmuseet.** I enlighet med framställningar av skolöverstyrelsen och styrelsen för federationen Sveriges allmänna folkskolläraiförening föreslår jag oförändrad medelsanvisning, 3 500 kronor, för nästa budgetår. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska skolmuseet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 3 500 kronor.

[38] **36. Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles' Lidingöhem.** Detta anslag, som är nytt för innevarande budgetår, utgår med 15 000 kronor och är avsett såsom bidrag till stiftelsens driftkostnader. Styrelsen för stiftelsen har anhållit, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med oförändrat belopp. Jag tillstyrker denna anhållan och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles' Lidingöhem* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

C. Kyrkliga ändamål.

[39] 1. Domkapitlen och stiftsnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	503 400	473 433
1949/50 (statsliggaren s. 455)	516 100	
1950/51 (förslag)	523 000	

Ur detta anslag bestridas avlöningskostnader för den vid domkapitlen och stiftsnämnderna anställda personalen samt dessutom arvoden och andra ersättningar till vissa domkapitelsledamöter m. fl. Av dessa kostnader ankommer för närvarande på statsverket hela kostnaden för den vid domkapitlet i Stockholm avlönade personalen ävensom kostnaden för nämnda arvoden och andra ersättningar till den del, dessa ej belöpa på skoglig personal hos stiftsnämnderna, samt på kyrkofonden hela kostnaden för den skogligen personalen hos stiftsnämnderna. De kostnader i övrigt, vilka bestridas från anslaget, delas lika mellan statsverket och kyrkofonden.

Kyrkofondens bidrag till angivna ändamål återfinnes i form av särskilda uppbördsmedel i den för domkapitlen och stiftsnämnderna fastställda avlöningsstaten. Avlöningsstaten slutar på 516 100 kronor, med vilket belopp anslaget nu är uppfört.

Av *domkapitlens* och *stiftsnämndernas* anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 inhämtas, bland annat, följande.

I. Domkapitlet i Stockholm. Vissa löneklassuppflyttningar för icke-ordinarie personal krävde ökade medel. Därutöver har domkapitlet anhållit, att domkapitlets kanslibiträdestjänst, som ordinariesatts från och med innevarande budgetår, måtte omändras till kansliskrivartjänst i Ca 15 eller kontoristtjänst i Ca 13. Domkapitlet har vidare anmält, att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 vid domkapitlet numera kan avföras från personalförteckningen.

II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m. Avlöningar till ordinarie tjänstemän. Vissa domkapitel ha beräknat utgiftsökningar till följd av löneklassuppflyttningar och dylikt. Även i år ha flera domkapitel upptagit frågan om förbättrad löneställning för domkapitelsjuristerna samt betonat angelägenheten av att denna fråga utredes och bringas till en lösning. Sålunda framhåller dom-

kapitlet i *Uppsala*, att med hänsyn till göromålen kvalificerade art stiftssekreterare bör anses jämförlig med byråchef och stiftsnotarie med förste byråsekreterare. I avvaktan på en allmän utredning föreslår domkapitlet, att den ena stiftsnotariatjänsten vid domkapitlet från och med nästa budgetår uppflyttas till 29 lönegraden. Domkapiteln i *Västerås* och *Karlstad* ha begärt årlig provisorisk löneförstärkning åt stiftssekreterare och stiftsnotarie, det förra domkapitlet med 1 500 kronor åt vardera och det senare med 1 000 kronor åt vardera. Domkapitlet i *Linköping* har begärt förmånligare löneställning för expeditionsvakten (nu Ca 9). I anslutning till den reglerade befordringsgången för biträdespersonal har domkapitlet i *Lund* gjort framställning om ordinariesättning av en kontorsbiträdestjänst i Ce 8.

A r v o d e n o c h s ä r s k i l d a e r s ä t t n i n g a r, b e s t ä m d a a v K u n g l. M a j : t. Domkapitelsledamot, som förordnats för viss tid eller utsetts genom val, äger åtnjuta ett årligt arvode av, i *Uppsala*, *Lunds* och *Luleå* stift 700 kronor, i *Visby* stift 300 kronor samt i övriga stift 500 kronor. Domkapitlet i *Visby* har ånyo gjort framställning om höjning av arvodet för domkapitlets ledamöter från 300 kronor till 700 kronor för vice preses och till 500 kronor för övriga ledamöter.

A v l ö n i n g a r t i l l ö v r i g i c k e - o r d i n a r i e p e r s o n a l. Vissa domkapitel ha beräknat högre medelsbehov på grund av löneklassförändringar och dylikt. I övrigt ha följande förändringar ifrågasatts.

Domkapitlet i *Västerås* har anhållit att få anställa en amanuens med heltidstjänstgöring. Domkapitlet framhåller, att vid domkapitlet vore anställda allenast två jurister, nämligen stiftssekreteraren och stiftsnotarien, samt att med hänsyn till arbetsbelastningen behov av en tredje jurist gjorde sig allt starkare gällande. Vid domkapitel av samma storleksordning som *Västerås* domkapitel funnes numera tre jurister anställda. Frånsett domkapiteln i *Stockholm* och *Visby*, vilka intoge en särställning, vore det endast domkapiteln i *Strängnäs* och *Västerås* som saknade tredje jurist.

Domkapitlet i *Göteborg*. Den icke juridiskt utbildade personalen utgöres av, förutom expeditionsvakt, 1 kansliskrivare i Ca 15, 1 kontorsbiträde i Ca 8 och 3 kontorsbiträden i Ce 8, varav en halvtidstjänstgörande. För att kunna möta den växande arbetsbördan har domkapitlet anhållit att få utsträcka tjänstgöringen för det halvtidstjänstgörande kontorsbiträdet till heltid. Vidare har domkapitlet, under erinran att domkapitlet saknade kanslibitråde, anhållit, att ett av kontorsbiträdena med i huvudsak kvalificerat arbete måtte uppflyttas till kanslibitråde i 11 lönegraden.

III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna. **A r v o d e n o c h s ä r s k i l d a e r s ä t t n i n g a r, b e s t ä m d a a v K u n g l. M a j : t.** Ordförande, vice ordförande och sekreterare i stiftsnämnd äger åtnjuta ett årligt arvode av i *Lunds* stift 800 kronor, i *Visby* stift 300 kronor och i övriga stift 500 kronor. För annan ledamot av stiftsnämnd utgör arvodet

i Lunds stift 600 kronor, i Visby stift 200 kronor och i övriga stift 300 kronor. Domkapitlet i *Visby* har ånyo gjort framställning om höjning för stiftsnämndens ledamöter av ifrågavarande arvoden till 500 kronor respektive 300 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ha domkapitlen i *Skara* och *Strängnäs* beräknat ökat medelsbehov för i förra fallet löneklassuppflyttning och i senare fallet vikariat.

Föredraganden.

Avdelning I i avlöningsstaten.

Såsom föreslagits bör en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8 vid domkapitlet i Stockholm avföras från personalförteckningen för domkapitlen. På grund av vissa löneklassförändringar bör icke-ordinarieposten ökas med i runt tal 300 kronor till 15 000 kronor. Då jag icke ifrågasätter någon ändring beträffande övriga anslagsposter, bör medelsbehovet under denna avdelning beräknas till 43 800 kronor, innebärande en ökning med 300 kronor. Höjningen faller helt på statsverket.

Avdelning II i avlöningsstaten.

Domkapitlets i Västerås framställning om förstärkning av juristpersonalen därstädes anser jag mig böra biträda och förordar alltså, att vid domkapitlet inrättas en amanuens tjänst med lön enligt den reglerade befordringsgången för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst. Vid domkapitlet i Lund bör i anslutning till den reglerade befordringsgången för biträdespersonal ett extra ordinarie kontorsbiträde beredas ordinarie anställning i lönegraden Ca 8. Vid domkapitlet i Härnösand torde, sedan en extra ordinarie kanslibiträdets tjänst vid domkapitlet indragits, medel i stället beräknas för avlöning av ett ordinarie kontorsbiträde. I övrigt anser jag mig i nuvarande ekonomiska läge samt med hänsyn till pågående utredningar icke kunna biträda av domkapitlen framförda förslag rörande lönegradsuppflyttning, avlöningsförstärkning eller personalförstärkning.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör vid bifall till vad jag förordat och med hänsyn till vissa löneklassförändringar uppräknas med 9 000 kronor till 530 000 kronor.

Då jag icke nu kan förordas någon höjning av de till ledamöter av domkapitlet i Visby utgående arvodesbeloppen, torde arvodesposten böra upp- tagas till oförändrat belopp, 33 800 kronor.

Med hänsyn tagen till den förordade personalförstärkningen samt till löneklassförändringar, vikariatsersättningar och dylikt torde anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för nästa budgetår böra beräknas till 264 200 kronor, innebärande en ökning med 2 700 kronor. Anslagsposten bör fördelas på följande sätt:

Domkapitlet i Uppsala	19 700
» » Linköping	21 400
» » Skara	28 100
» » Strängnäs	13 200
» » Västerås	16 400
» » Växjö	33 000
» » Lund	26 400
» » Göteborg	28 800
» » Karlstad	20 300
» » Härnösand	16 200
» » Luleå	22 000
» » Visby	18 700
	Summa kronor 264 200

Anslagsposten till rörligt tillägg torde bära höjas med 1 500 kronor till 96 500 kronor.

Medelsbehovet under denna avdelning beräknar jag till 924 500 kronor, vilket innebär en höjning med 13 200 kronor. Härav faller hälften eller 6 600 kronor på kyrkofonden.

Avdelning III i avlöningsstaten.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör höjas med 500 kronor till 13 500 kronor. Av höjningen belöpa 100 kronor på stiftsnämnden i Skara och 400 kronor på stiftsnämnden i Strängnäs. Övriga anslagsposter torde bära upptagas med oförändrade belopp och medelsbehovet under denna avdelning beräknas till 325 400 kronor, vilket innebär en höjning med 500 kronor. Höjningen faller helt på kyrkofonden.

Avlöningsstatens utgiftssida slutar således enligt mina beräkningar å (43 800 + 924 500 + 325 400 =) 1 293 700 kronor. Kyrkofondens bidrag, som nu är uppfört med 763 600 kronor, bör enligt vad jag i det föregående anfört höjas med 7 100 kronor till 770 700 kronor. Förevarande anslag bör därför för nästa budgetår uppföras med (1 293 700 — 770 700 =) 523 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 6 900 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1950/51, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för domkapitlet, som förordas av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande ändringar i avlöningsstaten för domkapitlet och stiftsnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

I. Domkapitlet i Stockholm.

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	15 000
<hr/>	
	Summa kronor 43 800

II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	530 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	264 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	96 500
	<hr/>
	Summa kronor 924 500

III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	13 500
	<hr/>
	Summa kronor 325 400

IV. Sammanfattning.

I. Domkapitlet i Stockholm	43 800
II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.	924 500
III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.	325 400
	<hr/>
	Summa kronor 1 293 700

Särskilda uppbördsmedel:

Bidrag från kyrkofonden	770 700
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 523 000

c) till *Domkapitlen och stiftsnämnderna: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 523 000 kronor.*

[40] 2. Domkapitlen och stiftsnämnderna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	90 500	96 977
1949/50 (statsliggaren s. 458)	93 800	
1950/51 (förslag)	96 500	

Ur detta anslag bestridas kostnader för sjukvård m. m., reseersättningar, expenser, publikationstryck, hyresersättningar och vissa kostnader enligt lagen angående användande i vissa fall av prästlönefond m. m. Kyrkofonden bestrider hälften av de beräknade sammanlagda sjukvårds- och expenskostnaderna vid samtliga domkapitel utom Stockholms och hälften av en nu utgående hyresersättning av 4 000 kronor till Uppsala domkyrka samt hela kostnaden för stiftsnämndernas verksamhet. Kyrkofondens bidrag utgör nu 153 910 kronor.

Av *domkapitlets* och *stiftsnämndernas* anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 inhämtas bland annat följande.

I. Domkapitlet i Stockholm. Domkapitlet har föreslagit, att dess omkostnadsanslag upptages med oförändrat belopp.

II. Övriga domkapitel. Beträffande anslagsposten till *reseersättningar*, för innevarande budgetår uppförd med 37 450 kronor, har domkapitlen i *Västerås* och *Karlstad* hemställt om höjning av anslagsmedlen till reseersättningar åt domkapitelsledamöter med respektive 500 kronor och 800 kronor på grund av ändrad sammansättning av domkapitlet, varjämte domkapitlet i *Göteborg* hemställt om höjning av anslagsmedlen till reseersättningar åt stiftssekreterare med 25 kronor.

I fråga om *bränsle*, *lyse* och *vatten* har domkapitlet i Luleå räknat med en sänkning med 300 kronor av domkapitlets anslagsmedel för ändamålet.

Till *övriga expenser* ha för innevarande budgetår anvisats tillhoppa 71 310 kronor, varav 3 150 kronor avse engångsanvisning. Ökad medelsanvisning har begärts av domkapitlen i Linköping, Skara, Västerås, Växjö, Lund, Göteborg och Karlstad. Av framställningarna inhämtas bland annat följande.

Linköping. Domkapitlet har anhållit om en engångsanvisning av 1 150 kronor för anskaffande av en adresseringsmaskin.

Skara. Domkapitlet har på grund av nuvarande anslagsmedels knapphet samt för anskaffning av erforderlig facklitteratur och förnyelse av kontorsmateriel anhållit om en anslagshöjning med 300 kronor.

Västerås. Domkapitlet har anhållit *dels* om en engångsanvisning av i runt tal 3 375 kronor för anskaffning av kontorsmöbler, *dels ock* om uppräkning av domkapitlets medel för löpande utgifter med 770 kronor för att möjliggöra rengöring och underhåll av domkapitlets kontorsmaskiner och installation av ytterligare en telefonapparat.

Växjö. Domkapitlet, vars anslagsmedel till övriga expenser för innevarande budgetår utgöra 6 000 kronor, varav 1 000 kronor avse engångsutgifter för konservering av fuktskadade arkivalier och 5 000 kronor löpande utgifter, har anhållit *dels* om fortsatt anvisning av 1 000 kronor för nämnda

konservering, *dels ock* att domkapitlets medel för löpande utgifter på grund av allmän otillräcklighet måtte uppräknas med 1 000 kronor.

Lund. Domkapitlet har anhållit *dels* om en engångsanvisning av 600 kronor för nyanskaffning av en skrivmaskin, *dels ock* om uppräknning av domkapitlets medel för löpande utgifter med 400 kronor för att möjliggöra tryckning av stiftsnämndens arrendekontrakt.

Göteborg. Domkapitlet har anhållit om en engångsanvisning av 1 000 kronor för anskaffande av en adresseringsmaskin.

Karlstad. Domkapitlet har anhållit om en engångsanvisning av 2 475 kronor för inköp av inventarier till domkapitlets expeditionslokaler.

I fråga om anslagsposten till *p u b l i k a t i o n s t r y c k* har domkapitlet i *Göteborg* under återopande av ökade tryckningskostnader anhållit om en allmän höjning med 100 kronor samt domkapitlet i *Härnösand* om en engångsanvisning av 400 kronor för tryckning av tioårsregister till domkapitlets cirkulär.

III. Stiftsnämnderna. Beträffande anslagsposten till *reseersättningar m. m.* har domkapitlet i *Västerås* begärt höjning med 4 900 kronor till 11 500 kronor och domkapitlet i *Härnösand* med 2 000 kronor till 12 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till *hyror för tjänstelokaler åt stiftsj ä g m ä s t a r n a* ha höjningar begärts av domkapitlet i *Västerås* med 800 kronor till 2 000 kronor och av domkapitlet i *Visby* med 500 kronor till 1 100 kronor.

Föredraganden. Den för övriga domkapitel uppförda anslagsposten till reseersättningar torde i enlighet med föreliggande framställningar från domkapitlen i Västerås, Göteborg och Karlstad böra höjas med 1 325 kronor, vilket belopp bör avrundas nedåt till *1 300 kronor*.

Delposten till bränsle, lyse och vatten torde såsom domkapitlet i Luleå föreslagit kunna sänkas med *300 kronor*.

Den av domkapitlen ifrågasatta ökningen i medelsanvisningen till övriga expenser å tillhopa 11 070 kronor anser jag mig böra begränsa till 4 250 kronor, vilket belopp bör fördelas på domkapitlen i Skara, Västerås, Växjö, Lund och Karlstad med respektive 300, 1 450, 500, 1 000 och 1 000 kronor. Såsom engångsanvisning avses därvid för domkapitlet i Västerås 1 000 kronor, för domkapitlet i Lund 600 kronor och för domkapitlet i Karlstad 1 000 kronor. Under delposten till övriga expenser ha för innevarande budgetår för utgifter av engångsnatur beräknats tillhopa 3 150 kronor, varav 1 000 kronor för konservering av fuktskadade arkivalier vid domkapitlet i Växjö. Sistnämnda belopp torde böra utgå jämväl under nästa budgetår. Med hänsyn härtill och vid bifall till vad jag i övrigt förordat bör delposten till övriga expenser för nästa budgetår höjas med *2 100 kronor*.

Med bifall till gjorda framställningar bör anslagsposten till publikationstryck höjas med 500 kronor, varav 400 kronor avse engångsanvisning.

Anslagsposten till reseersättningar m. m. vid stiftsnämnderna torde vid vardera av stiftsnämnderna i Västerås och Härnösand böra höjas med 2 000 kronor eller tillhopa 4 000 kronor.

Anslagsposten till hyror för tjänstelokaler åt stiftsjägmästarna torde, såsom föreslagits, böra uppräknas med 1 300 kronor.

Vad jag sålunda förordat föranleder en utgiftsökning med $(1\ 300 - 300 + 2\ 100 + 500 + 4\ 000 + 1\ 300 =)$ 8 900 kronor. Härav böra av kyrkofonden gäldas $\left(\frac{-300 + 2\ 100}{2} + 4\ 000 + 1\ 300 =\right)$ 6 200 kronor. Förevärande anslag, som nu är uppfört med 93 800 kronor, bör därför för nästa budgetår uppföras med $(93\ 800 + 8\ 900 - 6\ 200 =)$ 96 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Domkapitlen och stiftsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 96 500 kronor.

[41] **3. Kleresistaten.** Ur detta anslag utbetalades tidigare ersättningar för vissa friheter från prästutlagor samt indelningsersättningar till vissa domkyrkosysselmän, klockare och organister ävensom till pastor primarius. Enligt beslut av 1941 års kyrkomöte och 1942 års riksdag skola från och med budgetåret 1942/43 ur anslaget endast utgå indelningsersättningar till domkyrkosysselmän. Övriga ersättningar ha avförts ur anslaget eller indragits, dock med viss rätt för tjänst innehavare, vilken tillträtt sin befattning före den 1 juli 1942, att bibehållas vid indelningsersättning, så länge han kvarstår i tjänst. Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 5 000 kronor, torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kleresistaten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[42] **4. Vissa ersättningar till kyrkofonden.** Enligt lagen om kyrkofond i dess nu gällande lydelse skall från statsverket för varje år till kyrkofonden utgå ersättning med *dels* 4 627 887 kronor för prästerskapets till statsverket indragna tionde m. m., *dels* tillhopa 301 250 kronor för vissa tidigare av prästerskapet i territoriella pastorat åtnjutna statsanslag, *dels* ock 121 600 kronor för dylika anslag, som tillförne åtnjutits av biskopar och pastor primarius eller utgått till biskopslöneregleringsfonden. Dessa ersättningsbelopp bestridas från detta anslag, som på grund härav är uppfört med i avrundat tal 5 050 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 5 050 800 kronor.

[43] 5. **Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.** Kurserna för utbildande av kyrkomusiker inrättades i samband med införandet av lägre organistexamen och äro avsedda att främja utbildningen av kompetenta kyrkomusiker för mindre församlingar. Då organist- och kantorsbefattningarna i dylika församlingar till mycket stor del äro förenade med folkskolläraryrkesbefattningar, har det nämligen ansetts ligga i det allmännas intresse att möjliggöra en förhållandevis snabb och billig utbildning av blivande folkskollärare till kyrkomusiker.

Kurserna äro anordnade såsom sommarkurser, baserade på musikstudier under terminerna vid vederbörande folkskoleseminarium. För specialundervisning av organistelever (s. k. övertimmar) åtnjuta musikleäraren vid seminariet särskild ersättning ur anslaget till avlöningar vid folkskoleseminarierna. Utbildningen avser att sätta de i kurserna deltagande seminarieeleverna i stånd att i samband med eller kort efter folkskolläraryrkesexamen avlägga organist- och kantorsexamen. Varje kurs får enligt gällande bestämmelser omfatta högst 12 elever. Såsom deltagare skola först ifrågakomma dels sådana elever, som i kunskap och färdighet icke kommit till högre ståndpunkt än som normalt motsvarar första årets seminarieundervisning, dels ett antal mera försigkomna, vilka kunna beräknas bli färdiga att kursåret eller nästpåföljande år avlägga organist- och kantorsexamen. Kurserna bruka förläggas till folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå.

Musikaliska akademien utövar inseende över kurserna och fastställer timplan. För varje kurs finnes en av Kungl. Maj:t förordnad ledare, vilken uppbär arvode jämte rese- och traktamentsersättning. Undervisningen bestrides i regel vid varje kurs av två lärare (den ene vanligen musikleäraren vid vederbörande seminarium).

Examina ha under den gångna sommaren förrättats på sex orter, nämligen de fyra kursorterna samt Kalmar och Linköping. Musikaliska akademien förordnar censorer. Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 21 maj 1948 äga de av akademien förordnade censorerna uppbära rese- och traktamentsersättning samt särskilt arvode. Dessa ersättningar och arvoden bestridas från förevarande anslag.

Detta är sedan budgetåret 1948/49 uppfört med 17 300 kronor. Beträffande dispositionen av anslaget torde få hänvisas till statsliggaren s. 461 f. Till bestridande av merkostnaderna för en fördubbling av antalet elever i 1949 års sommarkurser har Kungl. Maj:t för innevarande budgetår dessutom anvisat ett belopp av högst 8 500 kronor, att utgå med högst 4 000 kronor från åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter och med högst 4 500 kronor från kyrkofondens anslag till extra utgifter.

Musikaliska akademien har — med utgångspunkt från antagandet att slutligt förslag till omorganisation av kyrkomusikerverksamheten och kyr-

komusikertjänsterna komme att föreläggas 1950 års riksdag — föreslagit betydande omläggningar av kyrkomusikerkurserna i samband med vidgade anstalter för utbildning av kyrkomusiker i allmänhet.

Statskontoret har tillstyrkt, att förevarande anslag uppräknas med 8 500 kronor för fortsatt dubbling av sommarkurserna, men i övrigt avstyrkt de av musikaliska akademien framställda förslagen.

Föredraganden. Att för innevarande budgetår ett extra anslag av 8 500 kronor anvisades för dubbling av 1949 års sommarkurser berodde dels på det stora antalet anmälningar till dessa kurser och dels på det allmänna intresset att för framtiden säkra tillgången på kyrkomusiker. Samma synpunkter torde göra sig gällande även för nästa budgetår. Jag vill därför i anslutning till statskontorets förslag förorda, att förevarande anslag för nästa budgetår uppräknas med 8 700 kronor till 26 000 kronor. Då jag i övrigt icke anser mig kunna för närvarande ifrågasätta någon ändring beträffande anslaget, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

[44] **6. Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken.** Å riksstaten finnas för närvarande upptagna dels ett förslagsanslag av 2 900 kronor till Lappmarks ecklesiastikverk och dels ett obetecknat anslag av 3 600 kronor till Stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket.

Ur anslaget till *Lappmarks ecklesiastikverk* utgå numera till stipendium för utbildande av lapsktalande präster inom Luleå stift 1 200 kronor och som ersättning till kyrkoherden i Karesuando pastorat för vissa resor bland flyttande lappar högst 1 000 kronor. Tidigare utgingo ur anslaget även årliga, mindre understöd åt vissa ogifta prästdöttrar. Sedan den sista av dessa understödstagare avlidit under år 1948, sakna dessa understöd aktualitet.

Riksdagens år 1948 samlade revisorer ha ansett, att de obetydliga utgifter, som alltjämt belasta anslaget till lappmarks ecklesiastikverk, kunna bestridas i annan ordning, samt därför förordat, att för vinnande av förenkling i riksstatsuppställningen särskilt anslag icke längre skall anvisas för ändamålet. I anslutning härtill ha revisorerna vidare uttalat:

Sedan lappmarks ecklesiastikverks inkomster indragits till statsverket, anvisades för samma ändamål i stället ett anslag, som sedermera år 1913 uppdelades på ett till kyrkliga ändamål och ett till folkbildningsändamål. Sistnämnda anslag har i samband med nomadskolväsendets omorganisation upphört att utgå. Det ännu kvarstående anslaget till kyrkliga ändamål, numera i riksstaten enbart benämnt Lappmarks ecklesiastikverk, har från att ursprungligen ha utgjort 40 000 kronor år efter år minskats och uppgår

nu allenast till 2 900 kronor. Anledningen till det minskade anslagsbehovet är dels att de bidrag till avlöning av prästerskapet, som tidigare anvisades från ecklesiastikverket, efter genomförandet av de på 1910 års lagstiftning grundade löneregleringarna upphört att utgå — ett dessa bidrag motsvarande belopp ingår numera i den »ersättning för vissa tidigare av prästerskapet åtnjutna statsanslag», som varje år inlevereras från statsverket till kyrkofonden — dels att i samband med församlingsorganisationens utveckling åtskilliga från ecklesiastikverket tidigare utgående utgifter övertagits av församlingarna.

Kammarkollegiet, som icke haft något att erinra mot revisorernas förslag, har ansett, att anslagsmedlen till stipendium för utbildande av lapsktalande präster kunde sammanföras med anslaget till stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket. Övriga utgifter syntes kollegiet kunna bestridas från kyrkofondens anslag till extra utgifter.

Statskontoret, som tillstyrkt revisorernas förslag, har ansett utgiften till stipendium för utbildande av lapsktalande präster kunna bestridas från statens lappfond eller från anslaget till stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket. Ersättningen till kyrkoherden i Karesuando pastorat syntes kunna anvisas från lappfonden.

Riksräkenskapsverket har uttalat, att därest anslaget till lappmarks ecklesiastikverk befundes böra utgå ur riksstaten, syntes medelsanvisningen böra anordnas enligt kammarkollegiets förslag, vilket vore ändamålsenligt även i så måtto, att ifrågavarande ärenden även efter en sådan omläggning komme att helt handläggas inom ecklesiastikdepartementet.

Domkapitlet i Luleå har icke haft något att erinra mot att de utgifter, som nu belasta anslaget till lappmarks ecklesiastikverk, bestridas i annan ordning. Enligt domkapitlet vore det emellertid knappast principiellt riktigt att en sådan stadigvarande utgift som ersättningen till kyrkoherden i Karesuando pastorat utginge ur kyrkofondens anslag till extra utgifter.

Anslag till stipendier för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket, har utgått sedan år 1891. Från och med budgetåret 1923/24 har anslaget disponerats till tre stipendier, vart och ett å 1 200 kronor för år. Stipendierna utdelas för tre år i sänder.

Domkapitlet i Luleå har hemställt, att stipendiebeloppet måtte höjas till 1 600 kronor samt att stipendiernas antal måtte ökas till fem. Som skäl har domkapitlet framhållit angelägenheten av att underlätta rekryteringen av präster till finnbygden. Tillika har domkapitlet hemställt, att möjlighet måtte beredas sådana präster, som utan att ha åtnjutit universitetsstipendium lärt sig finska och erhållit anställning i stiftets finnbygd, att erhålla skälig gottgörelse för sina kostnader. Jämväl det från anslaget till lappmarks ecklesiastikverk utgående stipendiet för utbildande av lapsktalande präster borde enligt domkapitlet höjas till samma belopp som finnbygds-

stipendierna. *Kanslern för rikets universitet* har tillstyrkt den föreslagna ökningen av stipendiernas antal och belopp.

Föredraganden. I likhet med statsrevisorerna anser jag, att de obetydliga utgifter som nu belasta förslagsanslaget till Lappmarks ecklesiastikverk kunna bestridas i annan ordning. Jag föreslår därför, att anslaget avföres från riksstaten. Därvid torde det ur anslaget utgående stipendiet för utbildande av lapsktalande präster inom Luleå stift böra i anslagshänseende sammanföras med stipendierna för utbildande vid universitet av präster, förtrogna med finska språket, till ett gemensamt, obetecknat anslag under rubriken »Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken».

Domkapitlets i Luleå framställning om höjning av nämnda stipendiers belopp och antal liksom om gottgörelse till präster, vilka utan att ha åtnjutit universitetsstipendium lärt sig finska språket, anser jag mig i nuvarande läge icke kunna biträda. Det nya stipendieanslaget, som bör disponeras av domkapitlet i Luleå, torde därför böra uppföras med ett belopp av 4 800 kronor, avseende tre finnbygdsstipendier och ett lappmarksstipendium, vart och ett om 1 200 kronor.

Vad slutligen angår den ur anslaget till Lappmarks ecklesiastikverk utgående ersättningen till kyrkoherden i Karesuando pastorat för vissa resor bland lapparna torde densamma tills vidare böra anvisas ur kyrkofondens anslag till extra utgifter.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 4 800 kronor.

[45] **7. Kyrkors underhåll.** Detta anslag, för närvarande 2 000 kronor, användes från och med budgetåret 1947/48 helt till Visby domkyrkas iståndsättande och framtida bestånd. *Domkapitlet i Visby* har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Föredraganden. Jag biträder domkapitlets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kyrkors underhåll* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

[46] **8. Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1949: 118 framlagda förslag har riksdagen till ifrågavarande skyddsarbeten anvisat för budgetåret 1948/49 ett reservationsanslag av 118 000 kronor och för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 220 000 kronor. Skyddsarbetena utföras i huvudsaklig över-

ensstämmelse med av professor emeritus H. Kreüger framlagda förslag och under iakttagande att en blivande restaurering av domkyrkan så litet som möjligt föregripes. Åt Kreüger har uppdragits att utöva inseendet över skyddsarbetena.

Domkapitlet i Uppsala har hemställt om anvisande för nästa budgetår av 390 000 kronor till fortsatta skyddsarbeten enligt av Kreüger uppräntade förslag, vilka framlagts i en skrivelse av den 31 augusti 1949 med tillhörande arbetsbeskrivning, kostnadskalkyl och ritningar.

Kostnadskalkylen för de nu föreslagna arbetena kan givas följande sammanfattning:

Från andra etappen uppskjutna arbeten	63 180
Byggnadsarbeten å södra och norra tornen	219 720
Försäkringar och administration (5 procent)	14 145
Arvodet till bygg- och verkmästare (10 procent)	29 705
Oförutsedda arbeten	31 250
Arvode och resor för Kreüger	32 000
	Summa kronor 390 000

I Kreügers skrivelse framhålles bland annat:

De från andra etappen uppskjutna arbetena, vilka icke kunnat inrymmas inom hittills anvisade medel, avse bland annat fogstrykning av vissa fasadpartier, beläggning av en del valv med isoleringsmattor för minskande av den nu genom stark snösmältning å taket förorsakade istappsbildningen vid takfoten. De stora västtornens tegelmurverk och listverk ha visat sig vara betydligt mera skadade än vad tidigare antagits. Detta är till stor del anledningen till att kostnaderna bli rätt stora. Arbetena med borttagande av vulstformade cementfogar samt utförande av fogstrykning å stora ytor föranleda också ganska stora kostnader. Särskilt i ett fall som detta måste även starkt betonas behovet av medel för oförutsedda arbeten. Det är givetvis tänkbart att fördela tredje etappens arbeten på två budgetår, ehuru detta kommer att förlänga nuvarande ledsamma provisorium med dess vanprydande ställningar och ofärdiga byggnadspartier.

Föredraganden. I propositionen 1949:118 förutsattes att ytterligare skyddsarbeten å Uppsala domkyrka kunde komma att visa sig erforderliga. Mot de nu föreslagna fortsatta skyddsarbetena anser jag mig därför icke böra framställa någon erinran. Jag anser emellertid, att den för arbetena erforderliga medelsanvisningen, 390 000 kronor, bör kunna fördelas på två budgetår — en möjlighet som för övrigt synes antydd i professor emeritus Kreügers förutnämnda skrivelse. För nästa budgetår torde böra anvisas ett reservationsanslag om 290 000 kronor.

I propositionen 1949:118 uttalade jag, att det icke vore avgjort, huruvida kostnaderna för skyddsarbetena å Uppsala domkyrka skulle definitivt stanna på statsverket, utan att det hade — i avvaktan på ställningstagandet till det slutliga restaureringsförslaget — tills vidare lämnats öppet, om och i vad mån andra för domkyrkans bestånd ansvariga borde bidra till

utgifterna för skyddsarbetena under provisorietiden. De då aktuella kostnaderna borde tills vidare förskjutas av statsverket. I utlåtande (nr 78) över propositionen uttalade statsutskottet, att frågan om kostnadsfördelningen syntes snarast möjligt böra göras till föremål för närmare utredning. Genom beslut den 6 maj 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt kammarkollegiet att före den 1 november 1949 verkställa den ifrågavarande utredningen. I skrivelse den 15 november 1949 har kammarkollegiet — efter att i ärendet ha inhämtat yttranden av domkyrkoförsamlingen i Uppsala ävensom domkapitlet och länsstyrelsen därstädes — hemställt att Kungl. Maj:t måtte, sedan domkyrkosakkunniga av år 1946 avgivit sitt betänkande, vilket beräknades ske inom en nära framtid, utsätta ny tid för fullgörande av det åt kollegiet givna uppdraget. Domkyrkosakkunniga äro tillkallade för att biträda med utredning rörande ordnande av de äldre domkyrkornas ekonomi och förvaltning. Enligt kammarkollegii mening vore det av intresse för Uppsala domkyrkoförsamling och övriga i förevarande ärende berörda parter att före ställningstagandet till det ifrågavarande spørsmålet få taga del av de sakkunnigas synpunkter på frågan om domkyrkoförsamlingarnas skyldighet att bidra till de äldre domkyrkornas underhåll.

Jag delar kammarkollegii uppfattning, att den nu förevarande utredningen lämpligen bör fullgöras efter det att domkyrkosakkunniga avgivit sitt betänkande. Detta har avlämnats först den 22 december 1949. Jag är därför icke beredd att nu taga ställning till den definitiva fördelningen av kostnaderna för skyddsarbetena å Uppsala domkyrka. De för nästa budgetår aktuella kostnaderna, 290 000 kronor, torde sålunda böra tills vidare förskjutas av statsverket.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kronor.

[47] **9. Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka.** Detta anslag är uppfört med 175 000 kronor och utgör statsbidrag till bestridande av kostnaderna för yttre restaurering av Linköpings domkyrka. Såsom av propositionen 1949: 118 framgår ha kostnaderna för restaureringen beräknats till 750 000 kronor, varav 375 000 kronor skulle bestridas av statsmedel och resten av Linköpings församling eller på annat sätt. Då enligt vad jag inhämtat restaureringsarbetena ännu icke kommit igång, torde för nästa budgetår en medelsanvisning av 100 000 kronor vara tillräcklig. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[48] **10. Uppgörande av underhålls- och restaureringsförslag för vissa Gotlandskyrkor.** Detta anslag, som är nytt för innevarande budgetår, är uppfört med 18 000 kronor. Såsom framgår av 1949 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, s. 55, ha de sammanlagda kostnaderna för uppgörande av ifrågavarande underhålls- och restaureringsförslag beräknats till 54 000 kronor, att fördelas på tre år. I enlighet med förslag av byggnadsstyrelsen torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppgörande av underhålls- och restaureringsförslag för vissa Gotlandskyrkor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

[49] **11. Ersättningar till kyrkor.** Ur detta anslag utgingo tidigare tillhoppa omkring 1 500 ersättningar till egentliga församlingskyrkor samt vissa domkyrkor och därmed jämförliga kyrkor. Enligt beslut av 1946 års kyrkomöte (skrivelse 1946: 6) och 1947 års riksdag (skrivelse 1947: 168) ha ur ifrågavarande anslag utgående ersättningar för vin- och byggnads-säd, för kronotiondeanslag och för avskrivna mjöl- och kvarnräntor samt andra därmed jämförliga ersättningar till församlingskyrkor — domkyrkor samt församlingskyrkorna i Kalmar och Mariestad därvid undantagna — indragits med utgången av budgetåret 1946/47. Möjlighet föreligger emellertid för Kungl. Maj:t att på särskilda skäl låta församling behålla dylik ersättning eller erhålla gottgörelse för densamma. Anslaget belastas sålunda numera med ersättningar till domkyrkor och därmed jämförliga kyrkor samt med eventuellt kvarstående ersättningar till församlingar eller gottgörelse härför. Anslaget som för innevarande budgetår är uppfört med 65 000 kronor torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar till kyrkor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[50] **12. Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord.** Detta anslag är sedan budgetåret 1941/42 uppfört med 2 000 kronor. Med hänsyn till belastningen å anslaget under de närmast förflutna budgetåren torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med ett till 1 000 kronor nedsatt belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord*, för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[51] **13. Bidrag till stipendier för utbildande av diakoner för kyrklig och social tjänst.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 kronor. Ur anslaget utgå bidrag till stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid svenska diakonanstalten. I enlighet med förslag av svenska diakonsällskapet torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till stipendier för utbildande av diakoner för kyrklig och social tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

D. Akademier m. m.

[52] **1. Bidrag till svenska akademien.** Detta anslag sänktes år 1940 av statsfinansiella skäl från 8 300 kronor till 2 300 kronor. Det kvarstående beloppet avser att bereda akademien ersättning för vissa tillförne av ensaksböter uppburna belopp. Sådan ersättning torde böra utgå även under budgetåret 1950/51, och jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska akademien* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 2 300 kronor.

[53] **2. Vetenskapsakademien: Bidrag till forskningsinstitutet för experimentell fysik.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	277 000	276 960
1949/50 (statsliggaren s. 465)	277 000	
1950/51 (förslag)	277 000	

I överensstämmelse med framställning av vetenskapsakademien tillstyrker jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 277 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till forskningsinstitutet för experimentell fysik* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 277 000 kronor.

[54] **3. Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 30 000 kronor, avsett som bidrag till uppehållande av den naturvetenskapliga forskning, som numera bedrivs i Övre Norrland, främst vid geofysiska observatoriet i Kiruna samt vid Abisko naturvetenskapliga station. En kort redogörelse för denna forskningsverksamhet och dess hittillsvarande organisation finnes i propositionen 1949: 168, s. 86 ff.

I underdånig skrivelse den 26 augusti 1949 har *interimsstyrelsen för vetenskapsakademiens forskningsstationer i Övre Norrland*, med tillstyrkan av *vetenskapsakademien*, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte — därest icke

tidigare framlagda förslag till organisation av den nordsvenska forskningen skulle leda till att proposition i ärendet förelades 1950 års riksdag — föreslå riksdagen att dels vid akademien inrätta en tjänst i lönegraden Ca 29 såsom laborator i biologi och föreståndare för Abisko naturvetenskapliga station, dels ock höja förevarande anslag med 20 000 kronor till 50 000 kronor.

I fråga om den föreslagna laboratorstjänsten inhämtas av interimsstyrelsens framställning bland annat följande.

Det råder intet tvivel om att Abisko naturvetenskapliga station utgör en synnerligen viktig centralpunkt för den biologiska forskningen. Forskningen därstädes är — icke minst med hänsyn till att även värdefulla ekologiska och bioklimatiska undersökningar där komma till utförande — av icke oväsentlig praktisk betydelse. Med hänsyn till 1950 års internationella botanistkongress i Stockholm och de i anslutning till denna planerade exkursionerna är den upprustning av stationen, som nu ägt rum, att hälsa med största tillfredsställelse.

Genom det erhållna statsanslaget har för innevarande år en av de viktigaste punkterna i det föreliggande programmet kunnat realiseras, nämligen anställandet av en kompetent forskare som föreståndare för stationen. Denne vistas i Abisko under 3—4 månader av året och torde vintern 1949—50 komma att beredas arbetsplats å Uppsala universitets växtbiologiska institution, där han dels får tillfälle att bearbeta under sommaren insamlat material, dels kommer att delta i undervisningen med specialkurser rörande fjällregionens växtvärld.

För att emellertid utvecklingen vid Abisko naturvetenskapliga station skall kunna fortsätta i gynnsam riktning, utrustningen erhålla nödig vård och arbetet så organiseras, att det länder forskningen till största möjliga nytta, måste en fast föreståndartjänst inrättas därstädes. Om så icke sker, finnes ingen möjlighet att binda en kompetent kraft vid stationen för längre tid, vilket är oundgängligen nödvändigt, alldenstund endast en med de lokala förhållandena förtrogen person kan göra den insats, som i förevarande fall kräves. Av vikt är även, att föreståndaren är en erfaren, med administrativa uppgifter förtrogen aktiv forskare.

Den ifrågavarande tjänsten synes böra givas formen av en laboratur i lönegraden Ca 29 och tillsättas i huvudsak enligt samma principer, som tillämpas beträffande avdelningsföreståndare vid naturhistoriska riksmuseet.

Statskontoret har avstyrkt inrättandet av en laboratorstjänst, medan *statens lönenämnd* förklarar sig icke finna anledning till erinran mot den föreslagna löneställningen men anse, att tjänsten borde inrättas som extra ordinarie och erhålla en kortare benämning än den föreslagna, t. ex. »laborator och föreståndare».

Statens naturvetenskapliga forskningsråd har uttalat, att det vore av största vikt, att en kompetent forskare erhöle fast anställning som föreståndare för den naturvetenskapliga stationen i Abisko. Rådet ville därför tillstyrka bifall till förslaget om en laboratorstjänst.

Till stöd för den begärda anslagsförstärkningen med 20 000 kronor har *interimsstyrelsen* framhållit, att den naturveten-

skapliga forskningen i Övre Norrland under år 1950 kunde väntas ytterligare öka i omfattning. Sålunda hade styrelsen tack vare bidrag från Kiruna stad kunnat gå i författning om uppförande vid det provisoriska geofysiska laboratoriet av tre mindre byggnader för speciella forskningsuppgifter rörande jordmagnetism och kosmisk strålning. En anslagshöjning vore därjämte nödvändig för att säkra kontinuiteten i vissa undersökningar — bland andra professor Olof Rydbeckes jonosfärundersökningar — enär naturvetenskapliga forskningsrådet, som hittills lämnat understöd, av principiella skäl icke ansåge sig kunna lämna sådana för längre tid.

Naturvetenskapliga forskningsrådet har tillstyrkt den begärda anslagsförstärkningen.

Departementschefen. Den naturvetenskapliga forskningen i Övre Norrland har enligt sakkunskapens vittnesbörd givit vackra resultat och den synes vara väl värd ett fortsatt och i och för sig även ett något utökat stöd från statsmakternas sida. För närvarande kunna emellertid de erforderliga ekonomiska förutsättningarna för en ökning av statsbidraget icke anses föreligga och jag kan därför icke för nästa budgetår tillstyrka någon ökning av medelsanvisningen till förevarande ändamål. Förslaget om inrättande av en laboratorstjänst vid vetenskapsakademien — vilket för övrigt ur organisatorisk synpunkt ingivit mig vissa betänkligheter — kan jag sålunda icke biträda liksom ej heller förslaget om en höjning av förevarande anslag till 50 000 kronor. För nästa budgetår torde detta anslag därför böra uppföras med oförändrat belopp, 30 000 kronor.

Under återopande av vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

[55] 4. **Vetenskapsakademien: Bidrag till vetenskaplig verksamhet i övrigt.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 22 000 kronor, varav 12 000 kronor såsom bidrag till zoologiska stationen vid Kristineberg och 10 000 kronor såsom bidrag till Bergianska trädgårdens botaniska avdelning.

Vetenskapsakademien har för nästa budgetår hemställt om en ökning av de för Bergianska trädgården avsedda anslagsmedlen med i runt tal 19 900 kronor. Ökningen är avsedd till bestridande av kostnaderna dels för arvode åt en förste assistent (8 160 kronor) och ett kanslibitråde (6 228 kronor), dels för materiel och apparatur (2 500 kronor), underhåll och förkovran av biblioteket (1 000 kronor), tjänsteresor för komplettering av växtbeståndet m. m. (1 000 kronor) samt skötsel av vissa försöksodlingar (1 000 kronor).

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon ökad medelansvisning utan förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 22 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till vetenskaplig verksamhet i övrigt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 22 000 kronor.

[56] **5. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	806 300	805 720
1949/50 (statsliggaren s. 466)	873 000	
1950/51 (förslag)	879 000	

Akademien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit följande förändringar ifråga om detta förslagsanslag:

1) uppflyttande i högre lönegrad av riksantikvarien (från Co 14 till Co 17), av förste antikvarien vid byggnadsminnesavdelningen och förste antikvarien vid fornminnesavdelningen (båda från Ca 29 till Ca 33), av sekreteraren (från Ca 27 till Ca 30) och av konservatorn (från Ca 24 till Ca 26);

2) inrättande av vissa nya tjänster vid riksantikvarieämbetet, nämligen en som amanuens (Cf 17), två som fältarkeolog (Cf 17), en som förman (Ce 11) och fyra som biträden för fornminnesinventering (Cf 4), alla vid fornminnesavdelningen (fältarkeolog- och biträdestjänsterna i stället för nu befintliga motsvarande arvodesbefattningar under anslaget till fornminnesinventering), en som amanuens (Cf 17) i stället för ett första arkivbiträde (Ca 15) vid antikvariskt-topografiska arkivet, en som kontorist (Ce 13) med tjänstgöring som riksantikvariens sekreterare, en som expeditionsvakt (Ce 9) vid biblioteket och en som biträdande telefonist (Cf 4; halvtid);

3) inrättande vid statens historiska museum av en tjänst som antikvarie (Ce 26), avsedd för myntkabinettet, och en tjänst som museibiträde (Ce 11);

4) ordinariesättning av tjänsten som museilektor (Ce 26) och en museivaktstjänst (Ce 9);

5) ökning av icke-ordinarieposten med 5 400 kronor för beredande av medel till erforderliga ålderstillägg m. m.

Akademien har vidare uttalat, att för den händelse förslagen om uppflyttning av två förste antikvarier och sekreteraren icke nu kunde bifallas det dock vore ett absolut minimikrav, att dessa tjänster erhöles den av statens lönenämnd tidigare tillstyrkta placeringen, nämligen förste antikvarietjänsterna i Ca 31 och sekreterartjänsten i Ca 29.

I fråga om motiveringen för de framlagda förslagen, vilka till stor del tidigare framförts av akademien utan att vinna statsmakternas bifall, torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Statskontoret, som ställt sig avvisande till flertalet av de framlagda förslagen, har anført i huvudsak följande.

Mot den uppräknig av avlöningsanslaget till ordinarie personal vid riksantikvarieämbetet och statens historiska museum, som föranledes av ordinariesättning av tjänst såsom museilektor (Ce 26—Ca 26), synes icke vara något att erinra. Ej heller vill statskontoret motsätta sig att — om fornminnesinventeringen skall fortsätta i takt med det forcerade arbetet med färdigställandet av den ekonomiska kartan — två nya tjänster inrättas för fältarkeologer (Cf 17) samt att fyra kvinnliga biträden med arvode från sakanslag, motsvarande lönen i Cf 4, överförs till anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Anslaget till fornminnesinventering torde därvid böra minskas med kostnaderna för arvoden till nämnda fältarkeologer och biträden. En förutsättning för personalens upptagande å avlöningsanslaget torde emellertid vara, att motsvarande reducering av personalstaten sker, då arbetet, som sammanhänger med färdigställandet av den ekonomiska kartan, upphör. Vidare synes framställningen om inrättandet av en befattning som expeditiönsvakt vid biblioteket på så sätt böra beaktas, att visst belopp, förslagsvis 2 500 kronor, anvisas för anställande av tillfällig hjälp åt avdelningens expeditiönsvakt. Förslaget om utökning av personalen vid institutionens telefonväxel kan ämbetsverket icke tillstyrka. Erforderlig avlösning torde, såsom sker vid statskontorets växel, kunna ordnas genom anlitannde av biträdes- eller vaktmästarpersonal. I övrigt har akademien åter framlagt önskemål om inrättande av ett antal tjänster, vilka tidigare måst avvisas av statsmakterna. Såvitt ämbetsverket kan finna, har någon sådan förändring av det allmänna ekonomiska läget icke inträtt, att förutsättningar nu föreligga för ett tillmötesgående av framställningen om personalförstärkning i vidare mån än inledningsvis anförts.

Vad beträffar yrkandet om förbättrad löneställning för ett flertal befattningshavare vill statskontoret framhålla, att ämbetsverket anser dylika förslag regelmässigt böra stå tillbaka med hänsyn till den i prisstabiliserande syfte förda lönepolitiken samt i avvaktan på resultatet av vissa pågående utredningar, såsom 1947 års biträdesutredning och den allmänna tjänsteförteckningsrevision, som för närvarande förberedes. Statskontoret avstyrker därför bifall till framställningen i detta avseende.

Departementschefen. Som av den lämnade redogörelsen framgått har akademien i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framlagt en rad förslag om förstärkningar av personalorganisationen vid riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m. Även om jag till en del behjärtar de skäl, som akademien framfört för dessa förslag, nödgas jag konstatera, att de ekonomiska förutsättningarna för en så betydande upprustning som den akademien tänkt sig icke äro för handen. Jag anser mig i nuvarande läge icke kunna föreslå andra förstärkningar än ordinariesättning av museilektorstjänsten (Ce 26) samt av en museivaktstjänst (Ce 9). Vid bifall härtill bör vederbörlig ändring vidtagas i personalförteckningen för riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m. Utöver det nu sagda tillstyrker jag i enlighet med akademiens förslag en anslagshöjning med 5 400 kronor för beredande av medel till ålderstillägg åt icke-ordinarie personal m. m. I övrigt kan jag icke nu tillstyrka några förändringar, varken beträffande personalen eller beträffande anslagsbeloppet. I fråga om

de föreslagna nya fältarkeologtjänsterna, vilkas inrättande icke skulle medföra någon kostnadsökning för statsverket, har jag vid mitt ställningstagande låtit det avgörande vara, att en viss varsamhet synes böra iakttagas, då det gäller att inrätta extra ordinarie tjänster för en så speciell och relativt kortvarig arbetsuppgift som den här ifrågavarande.

Vid bifall till de av mig förordade förslagen om ordinariesättning bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän höjas med ett avrundat belopp av 18 400 kronor till 416 100 kronor. Icke-ordinarieposten bör minskas med samma belopp men samtidigt med hänsyn till löneklassuppflyttningar m. m. uppräknas med 5 400 kronor. Den sammanlagda ändringen av denna post bör sålunda bli en sänkning med 13 000 kronor till 369 720 kronor. I fråga om arvodesposten ifrågasätter jag icke någon ändring. Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppräknas med 600 kronor till 92 700 kronor. För anslaget i sin helhet förordar jag sålunda en höjning med sammanlagt 6 000 kronor till 879 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Personalförteckning.

Befattning. Lönegrad.
Riksantikvarieämbetet m. m.

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 riksantikvarie	Co 14
2 förste antikvarier (avdelningschefer)	Ca 29
1 förste bibliotekarie	Ca 29
1 sekreterare	Ca 27
2 antikvarier	Ca 26
1 kansliskrivare (kassör)	Ca 15
1 kansliskrivare (registrator)	Ca 15
2 första arkivbiträden	Ca 15
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass	Ca 12
3 kanslibiträden	Ca 11
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
3 expeditionsvakter	Ca 9
3 kontorsbiträden	Ca 8
2 ritbiträden	Ca 8

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

3 antikvarier

Ce 26

Befattning.	Lönegrad.
Statens historiska museum m. m.	
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 museidirektör	Ca 33
4 förste antikvarier (avdelningsföreståndare)	Ca 29
3 antikvarier	Ca 26
1 konservator	Ca 24
1 tecknare	Ca 21
1 preparator	Ca 14
1 rustmästare	Ca 11
1 kanslibitråde	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 9
5 museivakter	Ca 9
1 museibitråde	Ca 8
2 fotografibiträden	Ca 8

Riksantikvarieämbetet och statens
historiska museum m. m.

Tjänsteman å ordinarie stat.

1 museilektor	Ca 26
---------------------	-------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24.

2 extra ordinarie tjänstemän	Ce 26
------------------------------------	-------

b) godkänna följande avlöningsstat för de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	416 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	480
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	369 720
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	92 700
Summa kronor	879 000

c) till Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 879 000 kronor.

[57] **6. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvareämbetet och statens historiska museum m. m.: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	160 600	135 387
1949/50 (statsliggaren s. 467)	154 000	
1950/51 (förslag)	154 000	

Akademien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om en höjning av detta förslagsanslag med sammanlagt 15 000 kronor till 169 000 kronor. Av den föreslagna höjningen belöpa 5 000 kronor på anslagsposten till reseersättningar (nu 35 000 kronor) och 10 000 kronor på delposten till övriga expenser (nu 50 000 kronor).

I fråga om anslagsposten till reseersättningar har bland annat åberopats, att denna under senare år varit uppförd med otillräckliga belopp. Vad angår expensposten har akademien vid sin beräkning av medelsbehovet utgått från belastningssiffrorna för föregående budgetår. Därjämte har framhållits, att en anslagshöjning vore önskvärd för att möjliggöra ett slopande av entréavgiften till statens historiska museum på söndagarna.

Sedermera har akademien i skrivelse den 8 november 1949 hemställt om en ytterligare höjning av omkostnadsanslaget med 5 000 kronor till 174 000 kronor för att möjliggöra anskaffandet av viss apparatur för glas-konservering. Till stöd härför har åberopats önskvärheten av att vid ämbetsverkets konserveringsanstalt påbörja konservering av s. k. sjuka glas enligt en av tre svenska forskare utarbetad, numera patentskyddad metod. Akademien har därvid förutsatt, att till patenthavarna skulle utgå viss royalty för varje behandlat föremål.

Statskontoret har i denna fråga anfört följande.

Statskontoret har icke något att erinra mot att medel på förslaget sätt äskas av 1950 års riksdag för den i ärendet avsedda utrustningen. Enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat har emellertid ännu icke frågan om storleken av den royalty, som avsetts skola utgå för nyttjandet av patentet, slutligt lösts. Även om därför medel beräknas i riksstaten för budgetåret 1950/51 för ifrågakvarande ändamål, synas åtgärder för anskaffning av apparatutrustningen icke böra vidtagas, innan slutligt beslut föreligger angående ersättning till patentinnehavarna för utnyttjandet av patentet. Överenskommelse härom torde böra underställas Kungl. Maj:t för godkännande. Vid fastställandet av ersättningen synes även böra beaktas, att en av uppfinnarna, nämligen professorn Hedvall, innehaft och innehar anställning hos den institution, som skall utnyttja uppfinningen (jfr Kungl. kungörelsen nr 345/1949).

Departementschefen. Med hänsyn till att såväl anslagsposten till reseersättningar som delposten till övriga expenser för innevarande budgetår uppräknats med 5 000 kronor, anser jag mig icke för nästa budgetår kunna tillstyrka någon höjning av dessa båda poster. Ej heller är jag beredd att

innan de ekonomiska sidorna av saken till fullo klarlagts tillstyrka akademiens hemställan om anvisande av särskilda medel till apparatutrustning för glaskonservering. Det synes böra ankomma på akademien att med beaktande av de av statskontoret härvidlag anförda synpunkterna fullfölja underhandlingarna med patenthavarna och i sinom tid till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag i ämnet, som må befinnas påkallat. Då jag sålunda icke kunnat biträda akademiens förslag om anslagshöjningar och ej heller i övrigt ifrågasätter någon ändring beträffande förevarande anslag, föreslår jag för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 154 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 154 000 kronor.

[58] **7. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning.** För budgetåren 1939/50 har ett sammanlagt belopp av 435 000 kronor ställts till förfogande för inredning och utrustning av statens historiska museums nya lokaler vid Narvavägen i Stockholm. Av detta belopp har för innevarande budgetår anvisats 75 000 kronor. Jag torde vidare få erinra om att 400 000 kronor ursprungligen angivits som den ram, inom vilken kostnaderna för inredning och utrustning av museilokalerna samt flyttning av samlingarna borde hållas, men att statsmakterna sedermera intagit den ståndpunkten, att frågan om kostnadsramen med hänsyn till inträffade prisstegringar borde upptagas till förnyad prövning. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1948/49 anmälde akademien, att en generalplan för museets ordnande utarbetats, vars genomförande beräknades draga en kostnad av i runt tal 1 950 000 kronor. Sedermera har akademien i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framlagt en med hänsyn till det ekonomiska läget reducerad generalplan, enligt vilken totalkostnaderna kunde nedbringas till i runt tal 1 190 000 kronor, vartill komme 91 900 kronor motsvarande kostnaderna för vissa önskemål, vilkas förverkligande akademien visserligen ställt på framtiden men icke definitivt uppgivit. Då jag förra året anmälde denna anslagsfråga uttalade jag, att det med hänsyn till rådande ekonomiska läge syntes mig ogörligt att då binda statsmakterna vid utgifter av den storlek, som ett accepterande till alla delar av denna plan skulle föra med sig. Jag tillstyrkte emellertid oförändrad medelsanvisning, 75 000 kronor, och som redan nämnts anvisades också detta belopp.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *akademien* anmält, att riksantikvarien föranstaltat om en ytterligare omarbetning av nyssnämnda generalplan. Denna omarbetning hade emellertid endast hunnit slutföras beträffande vissa partier av järnåldersavdelningen, men då uppställningen

av denna avdelning stode närmast på museets arbetsprogram, hade akademien ändock ansett sig böra framlägga förslag om medelsanvisning för detta ändamål ävensom för anskaffande av magasinsskåp.

Kostnaderna för nyuppställningen av ifrågavarande partier av järnåldersavdelningen — avseende vendelstid och vikingatid — ha beräknats till 137 700 kronor mot 206 000 kronor i den ursprungliga generalplanen. Eftersom akademien räknat med att för ändamålet använda innevarande budgetårs anslag kvarstår ett medelsbehov av 62 700 kronor. Kostnaderna för magasinens inredning med skåp ha av akademien efter vidtagna reduktioner i programmet beräknats till 137 275 kronor. Med en föreslagen fördelning på fem år innebär detta för nästa budgetår ett medelsbehov av omkring 27 500 kronor. Det sammanlagda behovet av anslagsmedel för nästa budgetår har akademien sålunda i sina äskanden beräknat till 90 200 kronor. I avbidan på den reviderade planen har akademien dock endast velat anhålla om anvisande av oförändrat anslag, 75 000 kronor.

Sedermera har akademien med skrivelse den 1 november 1949 framlagt resultatet av den förebådade omarbetningen av generalplanen för museets nyuppställning. Denna reviderade plan slutar på ett belopp av i runt tal 1 095 000 kronor. I detta belopp synes ha inräknats kostnaderna för de i det föregående nämnda önskemål i fråga om museet, som akademien i 1948 års plan ställt på framtiden. Med hänsyn till att för budgetåren 1947/50 anvisats sammanlagt 225 000 kronor har akademien nu beräknat det återstående medelsbehovet till i runt tal 870 000 kronor. Fördelat på tio budgetår skulle detta innebära ett årligt medelsbehov av 87 000 kronor. Akademien har därför — med ändring av sitt tidigare äskande om anvisande av oförändrat belopp — nu hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte höjas med 12 000 kronor till 87 000 kronor.

I fråga om den omarbetade generalplanen har akademien anfört bland annat följande.

Huvudprincipen för den nu upprättade planen har liksom för den närmast föregående varit att i fråga om skådesamlingen så långt som möjligt undvika att sänka kvaliteten, som i den ursprungliga generalplanen ingalunda varit för hög utan endast av den gedigenhet, som borde tillkomma ett statligt centralmuseum. I första hand har man därför sökt åvägabringa sänkningarna genom att slopa vissa delar av programmet. Detta har varit möjligt i viss utsträckning. Framför allt gäller detta medeltids- och nyare-tidsavdelningen, där på detta sätt betydande besparingar, ungefär hälften av det för samtliga avdelningar indragna beloppet, kunnat åstadkommas. Vad studiesamlingarna beträffar har däremot en betydande kvalitetssänkning varit ofrånkomlig om någon större besparing där skulle kunna ernås.

Departementschefen. Kostnaderna för inredning och utrustning av statens historiska museum kunna enligt den av akademien sist framlagda reviderade generalplanen beräknas till i runt tal 1 095 000 kronor. I detta belopp har akademien inräknat de tre sista budgetårens anslag, tillhoppa

225 000 kronor. Då emellertid hittills utöver sistnämnda belopp sammanlagt 210 000 kronor ställts till akademiens förfogande under nu ifrågavarande anslagsrubrik uppgår totalsumman av de statsanslag, som nu ansetts erforderliga för ändamålet, till 1 305 000 kronor. Även om akademien genom de upprepade revideringarna av generalplanen på ett erkännansvärt sätt lyckats åstadkomma väsentliga reduktioner i de ursprungligen beräknade kostnaderna, nödgas jag konstatera, att det även i år synes mig omöjligt att framlägga ett förslag, som skulle för en lång följd av år binda statsmakterna vid utgifter av den storlek, som alltjämt är i fråga. Jag anser mig icke kunna utan ytterligare närmare överväganden taga ställning till den nu föreliggande reviderade generalplanen. Det synes mig emellertid uppenbart, att medel för ändamålet böra beräknas även för nästa budgetår, och jag föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 75 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[59] **8. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Bidrag till avlöning åt landsantikvarier.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	86 400	96 586
1949/50 (statsliggaren s. 468)	86 400	
1950/51 (förslag)	86 400	

Akademien har för nästa budgetår hemställt om en höjning av detta förslagsanslag med 17 600 kronor till 104 000 kronor. Denna höjning avser att möjliggöra inrättande av en tjänst som byggnadsantikvarie på Gotland samt uppdelning av den nuvarande landsantikvarietjänsten i Skåne genom inrättande av en särskild landsantikvarietjänst för Kristianstads län. Vidare har akademien liksom i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår uttryckt önskemål om tillkallande av särskilda sakkunniga för utredning av frågan om landsantikvariernas ställning inom den statliga kulturminnesvården.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla, att *föreningen Sveriges yngre museimän* i skrivelse den 14 maj 1946 gjort framställning angående förfarandet vid tillsättning av landsantikvarietjänster. Härvidlag gälla nu vissa av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter, vilkas uppfyllande satts som villkor för att vederbörande lokala organisation, där landsantikvarie finnes anställd, skall erhålla statsbidrag till landsantikvariens avlöning. Sålunda

har föreskrivits, bland annat, dels att ledigbliven eller nyinrättad befattning skall tillsättas efter ansökningsförfarande, dels att befattningshavarens kompetens i varje särskilt fall skall vara godkänd av riksantikvarieämbetet. Föreningen har nu anfört, att riksantikvarieämbetets kompetensutlåtande — med den utformning tillsättningsbestämmelserna hade — icke behöfve innefatta någon gradering av kompetenta sökande. Även om erfarenheten visade, att valet av landsantikvarie i de särskilda fallen i regel fallit på någon av de mest meriterade, stode det klart, att stundom andra synpunkter än de ur befordringshänseende viktigaste kunde komma att bliva utslagsgivande. Föreningen funne det angeläget, att bättre garantier erhöles för att endast de mest meriterade sökandena kunde ifrågakomma till utnämning och ville därför hemställa om sådan ändring i föreskrifterna, att landsantikvarie framdeles skulle utses inom ett av riksantikvarieämbetet upprättat förslag omfattande tre personer med rätt för sökande, att hos Kungl. Maj:t anföra besvär över förslaget.

I yttrande över föreningens framställning har *riksantikvarieämbetet* erinrat om att bakgrunden till de nuvarande bestämmelserna vore, att det ansetts riktigt att lämna den tillsättande styrelsen möjlighet att själv fritt och på eget ansvar välja bland de kompetentförklarade sökandena. Därigenom kunde vederbörande styrelse få tillfälle att tillgodose sådana sidor av kulturminnesvård och forskning, som vid visst tillfälle vore särskilt aktuella inom området. Det av föreningen framlagda förslaget innebure en betydande avvikelse från det hittills tillämpade förfarandet. Emellertid syntes det föreliggande spörsmålet vara av beskaffenhet att böra prövas av de sakkunniga som i anledning av förslag av vittherhets-, historie- och antikvitetsakademien kunde komma att bli tillkallade för prövning av landsantikvariernas ställning inom kulturminnesvården.

I skrivelse den 16 november 1948 har *Norrlandskommittén* — under framhållande, bland annat, att betingelserna för landsantikvariernas verksamhet i olika avseenden vore annorlunda i Norrland än i övriga delar av landet — hemställt, att grunderna för beviljande av statsbidrag till avlöning åt landsantikvarier måtte ändras. I stället för att som hittills utgå med samma belopp för varje län borde bidragen bestämmas med hänsyn tagen till verksamhetsområdenas storlek och arbetsuppgifternas omfattning. Det vore vidare icke befogat, att lokala organ i så stor utsträckning, som nu vore fallet, skulle behöva ekonomiskt bidraga till vederbörande landsantikvaries verksamhet.

Riksantikvarieämbetet har även i yttrande över Norrlandskommitténs framställning hänvisat till den föreslagna särskilda utredningen om landsantikvarieorganisationen.

Departementschefen. Akademiens förslag om en höjning av detta anslag för att möjliggöra inrättandet av en tjänst som byggnadsantikvarie på Got-

land och en tjänst som landsantikvarie i Kristianstads län kan jag för närvarande icke tillstyrka. Jag föreslår därför för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 86 400 kronor.

Med anledning av de i det föregående redovisade framställningarna angående förfarandet vid tillsättning av landsantikvaretjänster samt angående grunderna för utmätande av bidrag till avlöning av landsantikvarier m. m. vill jag i anslutning till de av riksantikvarieämbetet i dessa ärenden avgivna yttrandena uttala, att jag är beredd att föranstalta om utredning angående landsantikvarieorganisationen. För närvarande synes därför icke någon ändring böra vidtagas i de i de båda framställningarna angivna hänseendena.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:*
Bidrag till avlöning åt landsantikvarier för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 86 400 kronor.

[60] **9. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	35 000	35 000
1949/50 (statsliggaren s. 469)	35 000	
1950/51 (förslag)	35 000	

Detta reservationsanslag disponeras nu på följande sätt:

1. Underhåll och ökande av de under akademiens inseende ställda samlingarna	16 000
2. Vård och underhåll av antikvariskt-numismatiska biblioteket ..	14 000
3. Vård och underhåll av antikvariskt-topografiska arkivet	5 000
	<hr/>
	Summa kronor 35 000

Akademien har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med 9 000 kronor, varav 6 000 kronor under posten 1 och 3 000 kronor under posten 3. Av anslagsposten 1, som sålunda skulle uppföras med 22 000 kronor, avses 10 000 kronor till inköp och regelmässigt underhåll av statens historiska museums och myntkabinettets samlingar, 8 000 kronor till konservering av fynden från båtgravarna i Vendel, Ultuna och andra platser samt 4 000 kronor till konservering av medeltidsavdelningens samlingar av träskulptur. Höjningen av anslagsposten 3 har motive-rats med behovet av ökade medel till bestridande av löpande utgifter, främst för inköp av kemikalier och fotografisk materiel i övrigt.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning utan föreslår, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

[61] 10. **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	80 000	77 925
1949/50 (statsliggaren s. 469)	114 000	
1950/51 (förslag)	80 000	

Den höjning av detta reservationsanslag med 34 000 kronor, som vidtagits för innevarande budgetår, hänför sig helt till anslagsposten till vård och underhåll av byggnadsminnesmärken, vilka ägas av akademien eller eljest äro ställda under akademiens eller riksantikvarieämbetets direkta vård och förvaltning, samt avser vissa reparationsarbeten å Tynnelsö slott. För nästa budgetår har *akademien* hemställt, att anslaget måtte uppföras med 102 000 kronor, vilket skulle innebära en sänkning med 12 000 kronor. Akademien har därvid räknat med att nyssnämnda anslagspost skulle sänkas med 34 000 kronor till 32 000 kronor, medan anslagsposten till fornlämningars vård och undersökning (nu 13 000 kronor) skulle höjas med 7 000 kronor och posten till byggnadsminnesmärkens vård och undersökning (nu 5 000 kronor) skulle höjas med 5 000 kronor. Därjämte skulle under en ny anslagspost till systematiska vetenskapliga utgrävningar anvisas 10 000 kronor.

Departementschefen. Akademiens förslag om höjning av de under detta anslag uppförda anslagsposterna till fornlämningars respektive byggnadsminnesmärkens vård och undersökning kan jag i nuvarande läge icke tillstyrka liksom ej heller förslaget om anvisande av medel till systematiska vetenskapliga utgrävningar. Jag ifrågasätter icke för nästa budgetår någon annan ändring beträffande detta anslag än den av akademien föreslagna sänkningen med 34 000 kronor av anslagsposten till vård och underhåll av byggnadsminnesmärken. Jag föreslår därför, att anslaget i sin helhet sänkes med nämnda belopp och sålunda uppföres med 80 000 kronor, eller samma belopp, som anvisades för budgetåret 1948/49. Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[62] 11. **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Fornminnesinventering.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	155 000	115 444
1949/50 (statsliggaren s. 469)	141 600	
1950/51 (förslag)	182 600	

Detta reservationsanslag är avsett till bestridande av kostnaderna för en inventering av vårt lands fasta fornlämningar i syfte att i enlighet med det av 1937 års riksdag fattade beslutet om utarbetande av en på flygfotografering grundad ekonomisk karta kunna på denna upptaga dylika fornlämningar. Kostnaderna för avlöning av sex fältarkeologer, som året runt äro sysselsatta med inventeringsarbetet och det insamlade materialets bearbetning, bestridas från riksantikvarieämbetets avlöningsanslag.

Akademien har föreslagit en höjning av anslaget med 8 200 kronor till 149 800 kronor. Därvid har akademien, som nämnts i det föregående, räknat med att ytterligare två fältarkeologer samt dessutom fyra biträden skola avlönas från riksantikvarieämbetets avlöningsanslag. Den yta, som skall kartläggas 1950, beräknas omfatta 126 kvadratmil, varav 58 kvadratmil i Kronobergs län och 68 kvadratmil i Norrbottens län. I jämförelse med 1949 års program innebär detta en ökning med 20,5 kvadratmil.

Departementschefen. Akademiens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har icke givit mig anledning till erinran och jag tillstyrker därför den föreslagna höjningen med 8 200 kronor. Med hänsyn till att jag i det föregående icke ansett mig kunna biträda förslagen om inrättande av ytterligare två fältarkeologtjänster samt om anvisande under riksantikvarieämbetets avlöningsanslag av medel till avlöning av fyra biträden för fornminnesinventeringen synes emellertid förevarande anslag böra höjas med ytterligare 33 000 kronor, motsvarande vad som erfordras för avlöning av nämnda två fältarkeologer och fyra biträden. Sammanlagt bör anslaget därför höjas med ett avrundat belopp av 41 000 kronor till 182 600 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Fornminnesinventering* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 182 600 kronor.

[63] **12. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	32 500	30 879
1949/50 (statsliggaren s. 469)	32 500	
1950/51 (förslag)	32 500	

I enlighet med förslag av akademien torde detta förslagsanslag för nästa budgetår bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 32 500 kronor.

[64] **13. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 900	5 591
1949/50 (statsliggaren s. 470)	5 900	
1950/51 (förslag)	5 900	

Detta förslagsanslag torde i enlighet med förslag av akademien för nästa budgetår bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 900 kronor.

[65] **14. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	250 000	247 231
1949/50 (statsliggaren s. 470 f.)	250 600	
1950/51 (förslag)	250 600	

Från och med budgetåret 1942/43 indrogs av besparingskäl tills vidare ett arvode om 2 400 kronor till en kemiskt skolad assistent vid det med konsthögskolan förbundna institutet för materialkunskap. I stället anvisades 1 400 kronor till undersökningar rörande materielersättningar. Sistnämnda belopp utgår även för innevarande budgetår, men för nästa år har *akademien* hemställt, att i stället måtte anvisas 3 600 kronor till arvode åt en assistent vid nämnda institut. Akademien har därvid framhållit, att högskolans stadgar förutsatte, att en sådan assistent skulle finnas anställd.

Ett bifall till akademiens förslag skulle medföra en anslagshöjning med 2 200 kronor. I övrigt har akademien icke för nästa budgetår ifrågasatt någon ändring beträffande nu ifrågavarande anslag.

Departementschefen. I nuvarande ekonomiska läge anser jag mig icke böra tillstyrka akademiens förslag om en anslagshöjning med 2 200 kronor. Jag föreslår därför för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 250 600 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 250 600 kronor.

[66] 15. **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	56 800	59 554
1949/50 (statsliggaren sid. 471)	61 800	
1950/51 (förslag)	61 800	

I enlighet med förslag av akademien torde detta anslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 61 800 kronor.

[67] 16. **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	32 300	32 295
1949/50 (statsliggaren s. 472)	37 000	
1950/51 (förslag)	39 000	

Akademien har i fråga om detta reservationsanslag för nästa budgetår hemställt om en höjning med 4 400 kronor, varav 1 000 kronor till undervisningsmateriel m. m. (nu 15 400 kronor), 2 400 kronor till levande modeller (nu 12 600 kronor) och 1 000 kronor till undervisning i speciella ämnen vid skolan för dekorativ konst (nu 6 000 kronor). Ökningen av anslagsmedlen till levande modeller har motiverats med önskvärdheten av att höja modellernas timpenning till fyra kronor. Konsthögskolans direktör har ansett, att de bestämda krav härom, som framförts från modellkårens sida, icke i längden kunna åsidosättas.

Departementschefen. Akademiens förslag om en höjning av de båda anslagsposterna till undervisningsmateriel m. m. och till undervisning i speciella ämnen vid skolan för dekorativ konst anser jag mig icke kunna biträda, bland annat när dessa båda poster så sent som för innevarande budgetår uppräknats med sammanlagt 4 700 kronor. Däremot tillstyrker jag med hänsyn till vad i ärendet anförts en höjning med 2 000 kronor av anslagsposten till levande modeller. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande förevarande anslag, som sålunda för nästa budgetår bör höjas med 2 000 kronor till 39 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 39 000 kronor.

[68] 17. **Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	14 500	16 687
1949/50 (statsliggaren s. 472)	14 500	
1950/51 (förslag)	14 500	

Akademien har för nästa budgetår hemställt om anvisande av medel till sammanlagt tre utlandsstipendier à 8 400 kronor i stället för som nu ett à 6 000 kronor. Därjämte har akademien under åberopande av det stora antalet elever i arkitekturskolan hemställt om en höjning med 1 000 kronor av det till elevernas studieresor anvisade beloppet av 5 500 kronor. Sammanlagt skulle ett bifall till akademiens förslag föranleda en anslagshöjning med 20 200 kronor till 34 700 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke böra förorda någon ändring beträffande detta reservationsanslag utan föreslår för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 14 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 14 500 kronor.

[69] 18. **Musikaliska akademien med musikhögskolan: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	470 000	457 495
1949/50 (statsliggaren s. 472)	496 000	
1950/51 (förslag)	523 800	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *musikaliska akademien* föreslagit följande förändringar:

- 1) inrättande av en tjänst som kansliskrivare (Ca 15) i stället för en som kanslibiträde (Ca 11);
- 2) ordinariesättning av en lärartjänst i musik- och gehörslära (Ce 25);
- 3) sammanslagning av två extra ordinarie lärartjänster i harmonilära (Ce 25), vardera tjänsten förenad med 10 veckotimmars undervisning, till en ordinarie sådan tjänst i Ca 25 med 20 veckotimmars undervisning;
- 4) ordinariesättning av en expeditionsvaktstjänst (Ce 9);
- 5) inrättande av en amanuensstjänst (Cf 17) vid akademiens bibliotek;
- 6) ökning av undervisningstiden i vissa ämnen med sammanlagt 106 veckotimmar.

Av den föreslagna utökningen av undervisningstiden hänföra sig sammanlagt 78 veckotimmar till förslag om en ökning med 15 av antalet elever i musiklärarklassen. Härvidlag har framhållits, att det för närvarande förelåge en brist på musiklärare, som hotade att antaga verkligt oroväckande proportioner. Från skolöverstyrelsens sida hade också understrukits nödvändigheten av att examinationen av musiklärare med det snaraste ökades. Om antalet elever i musiklärarklassen kunde höjas från 30 till 45 kunde antalet från högskolan utexaminerade musiklärare beräknas komma att öka från 7 å 8 per år till omkring 12 per år, medan behovet kunde uppskattas till mellan 15 och 20 per år.

Statskontoret har funnit en viss ökning av undervisningstiden motiverad och därför förordat en höjning av förevarande anslag med det belopp, som vore erforderligt för att öka undervisningen till det antal timmar, som befunnes påkallat med hänsyn till bristen på musiklärare. Vidare har statskontoret tillstyrkt ordinariesättning av en extra ordinarie lärartjänst i musik- och gehörslära samt av en tjänst som expeditionsvakt men däremot avstyrkt förslaget om sammanslagning och i samband därmed ordinariesättning av två extra ordinarie lärartjänster i harmonilära. Övriga förslag ha avstyrkts av statskontoret.

Jag torde i detta sammanhang vidare få anmäla, att akademien hemställt om anvisande för nästa budgetår av 5 800 kronor såsom b i d r a g t i l l o p e r a s k o l a n. Därvid har akademien till en början anfört följande i fråga om organisationen av operaundervisningen.

Enligt det av Kungl. Maj:t fastställda reglementet för musikhögskolan skall vid högskolan bland annat finnas en operaklass, vars elever erhålla undervisning i scenisk-dramatisk sång, talteknik, välläsning och rolläsning, piano, harmonilära, musik- och gehörslära, levande språk, musikens historia och estetik, teaterhistoria samt plastik och dans.

Operaundervisningen ingår sålunda som ett led i musikhögskolans verksamhet. Den intager emellertid i olika hänseenden en särställning inom denna verksamhet. De uppgifter, som eljest fullgöras av lärarrådet och lärarnämnden, tillkomma beträffande operaklassen en särskild operaklassnämnd, bestående av chefen för kungl. teatern, musikhögskolans direktör samt ytterligare två medlemmar, vilka utses av styrelsen för kungl. teaterns aktiebolag respektive av musikaliska akademiens styrelse. Operaklass-

nämnden förordnar bland annat lärare i operaklassen och beslutar om ledighet och vikarier för sådana lärare. De detaljerade bestämmelser om anställnings- och avlöningsvillkor, som meddelats för musikhögskolans övriga lärarpersonal, gälla icke för lärarna i operaklassen. Det är emellertid framför allt i fråga om finansieringen av verksamheten, som operaklassen kommit att intaga en särställning inom högskolan. Utgifterna för undervisningen i operaklassen — i huvudsak avlöningskostnader men därutöver vissa mindre expenskostnader — ha nämligen icke bestritts med statsmedel utan med bidrag från dels Christine Nilsson-fonden, dels ock kungl. teatern. Detta har medfört, att operaklassen i viss mån kommit att betraktas som en icke-statlig, ehuru till musikhögskolan organisatoriskt ansluten operaskola.

Akademien har nu framhållit, att icke minst operaklassens intima anknytning till musikhögskolan i övrigt hade gjort det naturligt att bestämma avlöningen till operaklassens personal efter samma normer, som tillämpades för den med statsmedel avlönade personalen vid musikhögskolan, närmare bestämt för hithörande arvodesanställd personal. De arvoden, som i enlighet härmed utgingo, kunde ingalunda betraktas som höga men hade dock rubbat förutsättningarna för en finansiering på hittillsvarande sätt av operaklassundervisningen. Därest bidrag av statsmedel icke erhöles kunde undervisningen i fortsättningen beräknas fortgå endast omkring 20 veckor under det att undervisningsplanen upptog 30 veckors undervisning. Det uppkomna medelsbehovet kunde tillgodoses antingen genom anslag från åttonde huvudtitelns extra-utgiftsanslag, eller genom ökat anslag av lotterimedel till kungl. teatern, eller genom ett särskilt riksstatsanslag eller genom ökning av avlöningsanslaget till musikaliska akademien med musikhögskolan (icke-ordinarieposten).

Genom beslut den 8 april 1949 har Kungl. Maj:t för uppehållande av undervisningen i musikhögskolans operaklass under då återstående del av vårterminen 1949 anvisat 2 000 kronor ur åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter. På motsvarande sätt har Kungl. Maj:t den 14 oktober 1949 ställt 4 000 kronor till förfogande för uppehållande av undervisningen i operaklassen under budgetåret 1949/50.

Statskontoret har uttalat, att vid oförändrad omfattning av undervisningen vid operaskolan för budgetåret 1950/51 ytterligare medel utöver bidragen från fonden och kungl. teatern syntes vara erforderliga. Statskontoret ville därför föreslå, att, för den händelse kungl. teatern skulle anses även framdeles böra bidra till operaklassens verksamhet, teaterns anslag från lotterimedelsfonden ökades med erforderligt belopp. Skulle däremot kungl. teatern anses böra befrias från ifrågavarande bidragsskyldighet, borde ett särskilt bidragsanslag till operaskolans verksamhet uppföras å riksstaten.

Departementschefen. Med hänsyn till vad akademien anfört angående bristen på musiklärare föreslår jag, att medel för nästa budgetår beräknas

till en utökning av undervisningen med 35 veckotimmar. Detta innebär, att det antal veckotimmar, under vilka undervisningen må bestridas genom extra ordinarie lärare, för nästa budgetår bör beräknas till 254½ i stället för nuvarande 219½. Jag förordar vidare akademiens förslag om ordinarie-sättning av en lärartjänst i musik- och gehörlära och om sammanslagning och ordinariesättning av två lärartjänster i harmonilära. Härigenom minskar antalet extra ordinarie tjänster från 17 till 14. Med hänsyn till den utökning av undervisningstiden, som jag tillstyrkt, torde emellertid tre nya extra ordinarie lärartjänster böra inrättas och antalet sålunda böra bibehållas oförändrat. Vid bifall till förslaget om ordinariesättning böra vederbörliga ändringar vidtagas i personalförteckningen.

Akademiens förslag om anvisande av medel till operaskolan anser jag böra tillmötesgå på det sätt, att avlöningsanslagets icke-ordinariepost för detta ändamål uppräknas med 5 800 kronor. Övriga av akademien framförda förslag kan jag däremot icke nu tillstyrka.

De av mig framlagda förslagen föranleda följande beräkning av medelsbehovet. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör med hänsyn till ordinariesättningarna höjas med ett avrundat belopp av 24 000 kronor till 240 400 kronor. Icke-ordinarieposten bör å andra sidan sänkas med motsvarande belopp men samtidigt vid bifall till mitt förslag om utökning av undervisningstiden höjas med 19 900 kronor. Som redan nämnts beräknar jag dessutom under denna post en höjning med 5 800 kronor såsom bidrag till operaskolan. Sammanlagt bör anslagsposten sålunda höjas med 1 700 kronor till 229 500 kronor. Arvodesposten bör uppföras med oförändrat belopp, 3 900 kronor, medan anslagsposten till rörligt tillägg bör höjas med 2 100 kronor till 50 000 kronor.

Avlöningsanslaget i sin helhet bör sålunda för nästa budgetår höjas med 27 800 kronor till 523 800 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande personalförteckning för musikaliska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 direktör	Cp 7
1 sekreterare	Ca 29
1 bibliotekarie	Ca 29
1 professor i komposition, instrumentation och formlära	Cq 4
13 lärare	Ca 25

Befattning.	Lönegrad.
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 kanslibitråde	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 10
1 portvakt, tillika eldare	Ca 9

*Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än Ce 24.*

17 lärare	Ce 25
-----------------	-------

b) godkänna följande avlöningsstat för musikaliska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	240 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	229 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 000
Summa kronor	523 800

c) till *Musikaliska akademien med musikhögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 523 800 kronor.

[70] 19. **Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	31 900	34 660
1949/50 (statsliggaren s. 474)	31 900	
1950/51 (förslag)	31 900	

I fråga om detta förslagsanslag har *akademien* för nästa budgetår föreslagit en höjning med 14 300 kronor av den för närvarande med 33 200 kronor uppförda delposten till övriga expenser. Denna höjning har motiverats med behovet av medel dels till anordnande av en ny lokaltelefonanläggning (engångsutgift 12 900 kronor), dels till renovering och komplettering av möbleringen i direktörsrummet (engångsutgift 600 kronor), dels till inköp av litteratur för undervisningen i pedagogik och metodik (300 kronor), dels till ökat inköp av grammofonskivor för undervisningen (500 kronor).

Statskontoret har icke velat motsätta sig den höjning av anslaget, som föranledes av renovering och komplettering av direktörsrummets möbler samt av ökat inköp av grammofonskivor. Däremot har ämbetsverket ansett, att utgifterna för de ifrågasatta inköpen av litteratur borde bestridas

från reservationsanslaget till inköp och bindning av böcker och musikalier, varvid den inköpta litteraturen borde upptagas till redovisning å biblioteket.

Departementschefen. Jag kan i nuvarande läge icke tillstyrka någon höjning av detta anslag utan föreslår för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 31 900 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 31 900 kronor.

[71] 20. **Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	11 100	11 005
1949/50 (statsliggaren s. 475)	22 000	
1950/51 (förslag)	23 000	

Akademien har för nästa budgetår hemställt, att detta anslag måtte uppföras med oförändrat belopp, 22 000 kronor. Därutöver har akademien emellertid föreslagit, att det för innevarande budgetår anvisade anslaget till Inköp av instrument m. m. måtte höjas med 3 200 kronor.

I fråga om detta sistnämnda anslag må erinras, att det tillkom efter beslut av 1947 års riksdag och från början avsågs skola utgå endast under budgetåren 1947/48 och 1948/49, för vardera året med 46 000 kronor. Avsikten med anslaget var att, särskilt med hänsyn till krigsårens inskränkningar, möjliggöra en viss upprustning av instrumentbestånd och bibliotek. Som redan nämnts har anslaget beviljats även för innevarande budgetår och utgår nu med 10 000 kronor. Detta belopp, som beräknats skola utgå endast under ett år, är avsett till komplettering av biblioteket.

Då akademien nu ånyo hemställt om anvisande av medel under anslagsrubriken Inköp av instrument m. m. har detta skett i medvetande om att de under denna rubrik hittills anvisade anslagen avsetts skola utgöra engångsanslag. Akademien har emellertid framhållit, att samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår, nämligen 10 000 kronor, vore erforderligt även för nästa budgetår för komplettering av bibliotekets bestånd, företrädesvis av orkestermaterial och material till kammarensembler samt för inbindning av detsamma. Därutöver erfordrades för inköp och renovering av instrument 3 200 kronor, varav 2 700 kronor för renovering av akademiens orglar. Sammanlagt borde alltså anslaget till Inköp av instrument m. m. uppföras med 13 200 kronor, innebärande en höjning med 3 200 kronor.

Statskontoret har för att tillmötesgå akademiens önskemål angående renovering av orglar föreslagit en uppräknig med 1 000 kronor av den under akademiens ordinarie inköpsanslag — Inköp och bindning av böcker och musikalien samt underhåll och vård av instrument — uppförda anslagsposten till vård och underhåll av instrument. I övrigt har statskontoret icke kunnat tillstyrka akademiens under rubriken Inköp av instrument m. m. gjorda anslagsäskanden utan har förutsatt, att detta anslag icke skulle uppföras å riksstaten för budgetåret 1950/51.

Departementschefen. I anledning av musikaliska akademiens i detta sammanhang redovisade anslagsäskanden tillstyrker jag, att anslaget till Inköp och bindning av böcker och musikalien samt underhåll och vård av instrument på sätt statskontoret föreslagit höjes med 1 000 kronor till 23 000 kronor. Akademiens framställning i övrigt om anvisande av medel under det hittillsvarande anslaget till Inköp av instrument m. m. kan jag icke biträda. Detta anslag bör därför från och med nästa budgetår utgå ur riksstaten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalien samt underhåll och vård av instrument* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

[72] 21. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Stipendier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 000	20 000
1949/50 (statsliggaren s. 475)	20 000	
1950/51 (förslag)	20 000	

Enligt gällande bestämmelser (kungl. kungörelsen 1919/717) kan detta anslag användas till stipendier åt yngre svenska musikedkare med anlag för tonsättningskonst, till uppmuntran av inhemska tonsättare för åstadkommande av musikaliska arbeten av högre värde samt till belöningar åt äldre framstående svenska tonsättare för av dem utförda musikaliska arbeten.

Enligt bestämmelsernas ordalydelse skall stipendium beviljas för en tid av två år med möjlighet till förlängning tre gånger med ett år varje gång samt utgå med ett belopp av minst 2 000 kronor och högst 4 000 kronor om året. Kungl. Maj:t har emellertid genom beslut den 11 februari 1949 medgivit, att stipendium utan hinder av vad sålunda föreskrivits må utgå med lägre belopp än 2 000 kronor om året ävensom första gången beviljas

för tid understigande två år. Beträffande uppmuntran och belöningar finnas icke i bestämmelserna någon föreskrift angående storleken av de belopp, som skola utgå.

Akademien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om höjning av anslaget till 35 000 kronor.

Med skrivelse den 14 oktober 1949 har vidare *1947 års musikutredning* i anledning av ett av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag inkommit med förslag till ändring av nyssnämnda bestämmelser. Utredningens förslag går i korthet ut på att det statliga stödet till svenska tonsättare i fortsättningen skulle utgå

dels i form av 2 à 4 hederspensioner eller därmed jämställda understöd med ett årligt pensionsbelopp av 6 000 kronor för varje,

dels i form av ett större årligt resestipendium à 10 000 kronor eller undantagsvis två stipendier à 5 000 kronor,

dels i form av »övriga stipendier», motsvarande de hittills brukliga kategorierna »stipendier» och »uppmuntran» samt utgående med belopp mellan 2 000 och 4 000 kronor för varje.

Utredningen har räknat med att till »övriga stipendier» skulle erfordras ett belopp av 40 000 kronor och att det totala medelsbehovet för understöd till tonsättare skulle uppgå till omkring 70 000 kronor. Därtill komme emellertid vissa administrationskostnader i samband med utdelning av stipendier m. m., beräknade till omkring 2 000 kronor.

Till belysande av behovet av den anslagshöjning, som sålunda ifrågasättes, har utredningen närmare redogjort för de svenska tonsättarnas möjligheter att ernå ekonomiskt vederlag för sin tonsättarverksamhet.

Utredningens förslag har i huvudsak tillstyrkts av *musikaliska akademien* och *föreningen svenska tonsättares internationella musikbyrå* (Stim), varjämte *föreningen svenska tonsättare* reservationslöst anslutit sig till det samma. Däremot har *statskontoret* framfört vissa erinringar. Sålunda har detta ämbetsverk av principiella skäl ställt sig avvisande till förslaget om s. k. hederspensioner samt även avstyrkt förslaget om ett särskilt resestipendium. En höjning av stipendieanslaget vore i nuvarande statsfinansiella läge möjlig endast om motsvarande besparingar kunde åstadkommas å annat anslag till akademien. Då någon sådan besparingsmöjlighet icke syntes stå till buds, utginge statskontoret från att förutsättningar för närvarande saknades för en sådan ändring av de nuvarande understödsformerna, som medförde behov av ökade anslagsmedel.

Departementschefen. Som av den lämnade redogörelsen framgått, skulle ett genomförande av musikutredningens förslag medföra en väsentlig kostnadsökning för statsverket. I nuvarande läge synes emellertid någon höjning av förevarande anslag icke kunna komma i fråga. Med hänsyn härtill och även till de erinringar mot förslaget, som framförts av statskon-

toret, är jag icke för närvarande beredd att taga ställning till detta. Jag ifrågasätter därför icke nu någon ändring i gällande bestämmelser angående stipendier m. m. åt tonsättare. För nästa budgetår föreslår jag anvisande av oförändrat belopp, 20 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Stipendier m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

E. Universitetet, den medicinska undervisningen m. m.

[73] 1. **Universitetskanslersämbetet: Avlöningar.** Detta förslagsanslag, som nu är uppfört med 93 000 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren, sid. 476, torde i enlighet med universitetskanslerns förslag böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetskanslersämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 93 000 kronor.

[74] 2. **Universitetskanslersämbetet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 600	4 214
1949/50 (statsliggaren s. 477)	4 600	
1950/51 (förslag)	6 600	

Universitetskanslern har hemställt, att anslaget måtte höjas med 2 000 kronor, varav 500 kronor belöpa på anslagsposten till reseersättningar och 1 500 kronor på delposten till övriga expenser. Till stöd för den föreslagna höjningen av anslagsposten till reseersättningar har åberopats belastning av denna post under sistförflutna budgetår och tillkomsten under senare år av nya högskolor utom Stockholm, vilka underställts kanslern. Höjningen av delposten till övriga expenser har bland annat motiverats med att kanslersämbetets lokaler innevarande budgetår utökats med ett rum och att ökade arbetsuppgifter lagts på kanslersämbetet.

Departementschefen. Jag tillstyrker en höjning av anslagsposten till reseersättningar med 500 kronor och av delposten till övriga expenser med 1 500 kronor. Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring beträffande detta anslag, bör detsamma höjas med 2 000 kronor till 6 600 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetskanslersämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 kronor.

[75] 3. Uppsala universitet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 013 000	4 884 872
1949/50 (statsliggaren s. 477)	5 113 000	
1950/51 (förslag)	5 153 000	

Större akademiska konsistoriet har för nästa budgetår framfört förslag vilka — om de bifölles — skulle medföra en anslagshöjning med drygt 900 000 kronor. Konsistoriet erinrar därvid, att programmet för utvidgning av universitetets verksamhet ej kunnat genomföras. Viktiga delar av det samma hade skjutits på framtiden, och möjligheten för det vetenskapliga arbetet att utnyttja de vunna förbättringarna hade därigenom beskurits, i vissa fall på ett mycket allvarligt sätt.

Kanslern har inledningsvis anfört i huvudsak följande.

De krav på anslagsökningar, som av konsistoriet framställts, äro av betydande storleksordning. Flertalet av dessa krav äro att betrakta som ett led i universitetets fortsatta upprustning och synas mig såsom sådana väl grundade. Från ecklesiastikdepartementet har jag emellertid under hand blivit underrättad om att på grund av det allmänna ekonomiska läget en mycket långt driven återhållsamhet måste iakttagas beträffande anslagshöjningar. Med hänsyn härtill har jag funnit mig nödsakad att begränsa mina tillstyrkanden av konsistoriets framställningar till att avse ökade medel allenast för ändamål av automatisk eller därmed närstående natur eller till sådana, som avse att tillgodose synnerligen trängande behov. I det följande upptager jag till behandling endast de frågor, till vilka jag ansett mig kunna intaga en positiv ställning eller vilka eljest påfordrat uttalanden från min sida.

I det följande omnämner jag i huvudsak endast de anslagsfrågor, som av kanslern tillstyrkts.

Personlig professur i egyptologi åt docenten T. Säve-Söderbergh. Universitetsberedningen föreslog i sitt betänkande del II (stat. off. utr. 1946: 81), att vid Uppsala universitet skulle inrättas en ordinarie professur i egyptologi. Kanslern biträdde icke detta förslag utan ifrågasatte i stället, att en personlig professur skulle inrättas för Säve-Söderbergh. Vid anmälan av denna fråga i propositionen 1947: 272 (s. 141) anförde jag beträffande förslaget om en ordinarie professur följande.

Utan att vilja underskatta egyptologiens betydelse ur den humanistiska forskningens synpunkt hyser jag likväl en viss betänksamhet inför förslaget att inrätta en ordinarie lärostol i egyptologi. Med hänsyn till ämnets särart synes det vara tveksamt, huruvida kompetenta sökande till en sådan professur alltid skulle kunna påräknas. Det torde också kunna ifrågasättas, huruvida icke egyptologien med sin starkt museala inriktning skulle kunna erhålla en fullgod representation inom svensk humanistisk forskning och svenskt kulturliv även genom en mera direkt anknytning till ett centralt arkeologiskt museum. Jag erinrar i detta sammanhang om pågående utredning rörande frågan om upprättande av ett dylikt museum för medelhavs-

länderna och främre Orienten. Jag anser mig sålunda icke för närvarande böra biträda universitetsberedningens förslag om inrättande av en ordinarie professur i förevarande ämne.

Jag fann mig ej heller kunna biträda kanslerns förslag om en personlig professur.

I sina petita, avsedda att föreläggas 1948 års riksdag, upprepade kanslern sitt förslag om en personlig professur åt docenten Säve-Söderbergh och anförde till stöd härför följande.

Professorn Axel Persson har i ärendet framhållit, att ett med samlingarna i Stockholm nära nog likvärdigt museum finnes i Uppsala, nämligen Victoriamuseet för egyptiska fornsaker, vilket på grund av dess karaktär av donation och universitetets egendom icke kunde överflyttas till Stockholm. Då det uppenbarligen icke heller vore möjligt eller lämpligt att flytta Stockholms-samlingarna till Uppsala, bleve det enligt Perssons mening oundgängligt, att för vården av landets synnerligen dyrbara egyptologiska samlingar erfordrades två välkvalificerade befattningar, en i Stockholm och en i Uppsala. Vidare vore att märka, att egyptologien vore av stor betydelse för forskningen och undervisningen i en rad angränsande, i Uppsala representerade ämnen både inom filosofiska och teologiska fakulteterna.

Under hänvisning till vad sålunda anförts och under åberopande i övrigt av föreliggande handlingar i ärendet anser jag mig böra ånyo upprepa mitt tidigare framställda förslag om inrättande av en personlig professur i egyptologi för docenten Säve-Söderbergh, vilken såsom av ingivna sakkunnigutlåtanden framgår är en internationellt välkänd, högt kvalificerad och allsidig egyptolog.

Jag fann mig emellertid icke kunna för det dåvarande biträda kanslerns förslag (se propositionen 1948: 152). Samma ståndpunkt intog jag i fjol med anledning av kanslerns ånyo upprepade förslag (se propositionen 1949: 168).

Kanslern upprepar nu än en gång ifrågavarande förslag och anför därvid följande.

Såsom jag förut haft anledning framhålla, utvisa de i ärendet ingivna sakkunnigutlåtandena att Säve-Söderbergh är en internationellt välkänd, högt kvalificerad och allsidig egyptolog. Jag anser mig nu åter böra understryka, att huru än frågan om anordnande av ett museum i Stockholm för medelhavsländerna kan komma att lösas, synes det önskvärt, att en professur i egyptologi inrättas i Uppsala, så att därvarande dyrbara samlingar skola kunna erhålla behövlig vård och komma till sin avsedda vetenskapliga nytta samt angränsande vid Uppsala universitet representerade vetenskaper få det stöd och det berikande, som tillgång till fullgod egyptologisk sakkunskap kan medföra. Jag är därför för min del alltjämt av den uppfattningen, att mycket goda skäl tala för inrättandet av ifrågavarande personliga professur. Säve-Söderbergh kommer den 30 juni 1950 att ha innehåft docentstipendium i sex år.

Säve-Söderbergh är född den 29 juni 1914 och förordnades 1942 till docent i egyptologi. Beträffande de sakkunnigutlåtanden, som avgivits angående hans kvalifikationer för en personlig professur, hänvisas till handlingarna i ärendet.

Biträdande lärare vid medicinska fakulteten. Till biträdande lärare i kliniska ämnen utgår för närvarande tillhopa 30 000 kronor med följande fördelning:

Biträdande lärare i medicin	9 000
» » » kirurgi	9 650
» » » pediatrik	2 850
» » » oto-rhino-laryngologi	1 850
» » » röntgendiagnostik	2 850
» » » psykiatri	800
» » » barnpsykiatri	3 000.

Medicinska fakulteten och konsistoriet ha hemställt om en anslagshöjning med 27 800 kronor. Kanslern har för sin del funnit det i hög grad nödvändigt att ökade medel ställas till förfogande, i syfte att avlasta professorernas i kliniska ämnen arbetsbörda och tillgodose undervisningens oundgängliga behov. I sådant avseende har kanslern förordat, att medel beviljas till nedannämnda lärare med följande belopp, innebärande en ökad medelsanvisning av 15 100 kronor.

	kronor	ökning
1) Tre biträdande lärare i medicin à 4 000 kr.	12 000	+ 3 000
2) Tre » » » kirurgi à 4 000 kr.	12 000	+ 2 350
3) En » » » barnpsykiatri	3 000	—
4) En » » » pediatrik	2 850	—
5) En » » » röntgendiagnostik	2 850	—
6) En » » » oto-rhino-laryngologi	5 400	+ 3 550
7) En » » » psykiatri	800	—
8) En » » » oftalmiatrik	6 200	+ 6 200

Summa kronor 45 100 + 15 100.

Tredje amanuens vid pedagogiska seminariet. Till stöd för ifrågavarande förslag har anförts följande.

Då institutionen för psykologi och pedagogik numera arbetar på två avdelningar, psykologiska laboratoriet under ledning av professorn i psykologi samt pedagogiska seminariet — med egna lokaler inom institutionen — under ledning av professorn i pedagogik och pedagogisk psykologi, och eftersom de hjälpkrafter, vilka stå till institutionens förfogande, utgöras av en förste amanuens, vars tid helt tas i anspråk för laborationerna i experimentell psykologi, samt en förste assistent, som på universitetsberedningens förslag är förste assistent i psykologi, finns ingen särskild medhjälpare för ämnet pedagogik. Förste assistenten ger visserligen kurser, vilka i likhet med laborationerna i experimentell psykologi jämväl utnyttjas av de studerande i pedagogik, men för det dagliga arbetet å pedagogiska seminariet kan ingen extra hjälp påräknas.

Förste assistent vid biokemiska institutionen. På biokemiska institutionens stat äro uppförda en befattning som förste assistent och en som förste amanuens. Till stöd för förslaget om inrättande av ytterligare en tjänst av förstnämnda slag har *professorn A. Tiselius* anfört följande.

Det är att förvänta, att biokemiska institutionens nybyggnad, till vilken vissa medel redan beviljats av riksdagen, kommer att igångsättas inom en nära framtid. Uppenbarligen erfordras i den nya institutionen en avsevärt större personal på stat än vad institutionen för närvarande förfogar över, då dess verksamhet på grund av lokalbrist måst hållas inom snäva gränser. Emellertid anser jag mig ej redan nu böra lägga fram förslag beträffande all erforderlig personal för den nya institutionen utan har begränsat mig till sådana befattningar som redan nu äro nödvändiga. Förutom en kansli-biträdesbefattning¹ är härvid i första rummet att nämna ytterligare en förste assistent. Institutionen förfogar för närvarande över en förste assistent, men dennes arbetstid har under det gångna året helt upptagits av byggnadsplaneringen, vilket säkerligen blir fallet tills nya institutionen är färdig. Jag saknar sålunda för närvarande helt en assistent för handledning av forskningsarbetet, vilket särskilt med hänsyn till det stora antalet gästande utländska forskare är mycket betungande. Å andra sidan synes mig den nya institutionen utan tvekan böra ha sammanlagt två assistentbefattningar och jag har ansett att mycket starka skäl föreligga att redan nu inrätta en ny sådan. Personer med lämpliga kvalifikationer finnas, och arbetsplats finnes även.

A n d r e a m a n u e n s å t l a b o r a t o r n i e n t o m o l o g i. Genom beslut av 1947 års riksdag inrättades vid Uppsala universitet en befattning som laborator i entomologi, vilken numera tillsatts. Till stöd för förslaget om inrättande av ifrågavarande amanuensbefattning har nu anförts:

Den nya laboratorns i entomologi tjänstgöringsskyldighet omfattar dels undervisning, dels museiarbete. Av honom given kurs i entomologi avses bli obligatorisk. Förmodligen måste denna kurs dubbleras på grund av omöjligheten att med gott studieutbyte ha för många deltagare i en sådan kurs. Genom denna kurs avses vidare viss lättnad kunna åvägbringas för kursen i jämförande anatomi och histologi. För ledaren av entomologikursen är amanuenshjälp erforderlig dels för materialanskaffning, dels under exkursioner och laborationsövningar. Då nu zoologiska museets insektssamlingar fått en fackman såsom föreståndare, kommer ett betydande arbete att nedläggas på samlingarnas förkovran. Även för detta arbete är föreståndaren i högsta grad i behov av hjälp.

A m a n u e n s- o c h b i t r ä d e s p e r s o n a l v i d l i m n o l o g i s k a i n s t i t u t i o n e n. Genom beslut av 1947 års riksdag inrättades vid Uppsala universitet en laboratorbefattning i limnologi. Befattningen är numera tillsatt, men medel till amanuens- och biträdespersonal har ännu ej anvisats. Till stöd för förslaget om inrättande av tjänster för nämnda ändamål har nu anförts följande.

I limnologi skall varje läsår givas en grundläggande kurs i limnologi för de studerande som önska medtaga limnologi som särskilt ämne i fil. kand.- eller fil. ämbetsexamen. Denna utbildning skall under terminerna bestå av föreläsningar, laborations- och seminariövningar samt ett antal kortare exkursioner och den skall under sommaren (i slutet av juli) avslutas med

¹ Framställning om inrättande av en dylik befattning har ej framlagts av kanslern.

en två veckors fält- och laborationskurs vid universitetets laboratorium vid sjön Erken. För att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra denna undervisning erfordras emellertid biträde av *en förste amanuens* och *en tredje amanuens*. Den förstnämnde bör ha sin tjänstgöring helt förlagd till terminerna och därvid icke endast biträda vid laborationer m. m. utan även handhava institutionens förråd av instrument och övrig utrustning samt sköta dess bibliotek. Dessa uppgifter äro så omfattande och krävande, att en befattning som förste amanuens måste betraktas som ett minimum och att den i framtiden säkert måste omvandlas till en assistentbefattning. Innehavaren av befattningen som tredje amanuens bör ha som huvuduppgift att biträda vid sommarkursen, vilken under den tid den pågår givetvis kräver hela hans tid (minst 10 timmar dagligen). Därutöver erfordras dock åtskilliga förberedelsearbeten, icke endast vid Erkenlaboratoriet utan även vid institutionen i Uppsala. Tredje amanuensen bör därför i viss utsträckning tjänstgöra i Uppsala, i synnerhet under vårterminerna.

Inrättandet av en tjänst för *ett laboratoriebiträde* vid den limnologiska institutionen är av allra största betydelse för forskningsverksamheten vid densamma. Även ett kontorsbiträde kommer med säkerhet att visa sig vara oundgängligt, men då en dylik tjänst för närvarande icke synes kunna erhållas, torde åtminstone en del av kontorsgöromålen tills vidare kunna utföras av ett därtill kompetent laboratoriebiträde. Tjänsten bör placeras i minst elfte lönegraden, om en kompetent kraft för dessa uppgifter skall kunna anställas.

Räknebiträde vid meteorologiska institutionens avdelning för väderlekslära. Avdelningen har under hösten 1949 inflyttat i den nya institutionsbyggnaden, varigenom det synoptiska undervisnings- och forskningslaboratoriet kan sättas i full drift. Ett räknebiträde i lönegraden Ce 8 är, framhålls det, oundgängligen nödvändigt på grund av det oerhört stora siffermaterial, som vid avdelningen måste utnyttjas respektive bearbetas på synoptiska kartor, i diagram, tabeller etc.

Minskning av de särskilda uppbördsmedlen. Rän-
tekammaren har anfört:

Enligt anmärkningar i universitetets stat för innevarande budgetår skall på sätt framgår av nedanintagna sammanställning räntan å vissa universitetet tillhöriga donationsfonder tillföras »Särskilda uppbördsmedel» under universitetets avlöningsanslag.

	Kapital	Belopp, som enligt staten skall tillföras »Särskilda uppbördsmedel»	3,3% ränta å kapitalet
Kalsenienska fonden	6 368: 06	291: 67	210: 15
Nilsson-Aschanska amanuens- fonden	3 012: 51	150: —	99: 41
Wahlenbergs fond för farmako- logiska institutionen	7 502: 21	350: —	247: 57
Melanderhjelmiska, Malettska, Prosperinska och Bredmanska amanuensfonden	1 059: 23	44: —	34: 95
Strandbergska fonden	1 176: 76	58: 33	38: 83
Wahlenbergska fonden	3 105: 05	120: —	102: 47
	22 223: 82	1 014: —	733: 38.

Sedan budgetåret 1945/46 kan avkastningen av de gemensamma objekt, i vilka universitetets egna fonders och stipendiefonders tillgångar äro placerade, icke medgiva, att fonderna gottgöras högre avkastning än 3,3 procent å kapitalet. Såsom framgår av tablån överstiga de räntebelopp, som föreskrivits skola tillföras uppborädsmedlen, icke obetydligt en avkastning beräknad efter 3,3 procent. Då universitetet icke skäligen synes böra anlita andra medel för att täcka mellanskillnaden och fondernas kapital icke heller bör tagas i anspråk härför, får drätselnämnden hemställa, att större akademiska konsistoriet måtte utverka, att de belopp, som skola tillföras uppborädsmedlen för budgetåret 1950/51, nedsättas till att motsvara 3,3 procent å fondernas kapital. Enligt drätselnämndens uppfattning kunna ovannämnda anmärkningar i staten lämpligen givas den formuleringen, att ränta å vederbörande fond skall beräknas efter samma räntefot varmed universitetet vid varje tidpunkt gottgör sina fonder.

Konsistoriet och kanslern ha biträtt ifrågavarande förslag, som medför, att inkomstposten »ränta å vissa donationsfonder» bör minskas.

Övriga förslag. *Kanslern* har vidare framlagt följande förslag:

förste i stället för andre amanuens vid teologiska seminariet,
höjning med 1 000 kronor av teologiska fakultetens kursanslag,
höjt arvode åt universitetslektorn i svenska språket,
förste amanuens vid konstmuseet,
andre assistent vid fysikalisk-kemiska institutionen,
andre amanuens vid zoofysiologiska institutionen,
kanslibitråde vid zoofysiologiska institutionen,
institutionsvaktmästare i Ce 13 vid medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna,
arvoden för tillsyn över städning och ämbetslokaler,
omreglering av personalorganisationen vid universitetets centrala förvaltning,
uppflyttning av överbibliotekarien.

Departementschefen. Till en början får jag erinra, att Kungl. Maj:t den 2 december 1949 utnämnt och förordnat innehavaren av den personliga professuren i teoretisk medicin vid Uppsala universitet J. G. Waldenström till innehavare av en av professurerna i praktisk medicin vid Lunds universitet. Nämnda personliga professur bör alltså utgå ur avlöningsstaten för Uppsala universitet.

Vidare erinrar jag, att 1949 års riksdag beslutit, att vid Uppsala universitet skall från och med budgetåret 1950/51 inrättas en professur i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning. Medel böra alltså nu anvisas för denna professur. Å andra sidan bör den nuvarande, för professorn J. Sahlgren personliga professuren i nordisk ortnamnsforskning utgå ur avlöningsstaten.

Likaledes erinrar jag om, att 1949 års riksdag anvisade medel dels till ett nytt docentstipendium inom juridiska fakulteten räknat från den 1

januari 1950 dels ock till arvode med 725 kronor för månad åt f. d. professorn The Svedberg som föreståndare för cyclotronlaboratoriet, räknat från och med den 1 september 1949. Medel för dessa ändamål böra nu alltså beräknas för helt budgetår, vilket för med sig en uppräknig av vederbörande arvodespost med $(3\ 600 + 1\ 450 =) 5\ 050$ kronor.

Beträffande framställningarna om anslag för nya ändamål får jag till en början framhålla, att det ekonomiska läget framtingat en mycket stor återhållsamhet i mitt ställningstagande till föreliggande förslag. Det är därför endast i mycket ringa omfattning jag kunnat tillmötesgå Uppsala universitets — liksom övriga universitets och högskolors — anslagsäskanden, även om jag funnit dem i och för sig beaktansvärda.

Kanslerns förslag om inrättande av en personlig professur åt docenten i egyptologi T. Säve-Söderbergh innebär en återupprepning av tidigare framställda yrkanden i detta avseende. En anledning till att jag hittills icke upptagit dessa förslag har, såsom av den lämnade redogörelsen framgått, varit, att jag satt denna fråga i visst samband med pågående utredning rörande upprättande av ett arkeologiskt museum för medelhavsländerna och främre Orienten. Denna utredning är ännu icke avslutad men väntas bli slutförd under år 1950. I nuvarande ekonomiska läge torde det dock dröja, innan ett förslag rörande ett sådant museum kan tänkas bli realiserat. Såsom kanslern erinrat, utgår emellertid tiden för Säve-Söderberghs innehav av sitt docentstipendium den 30 juni 1950. Ehuru viss möjlighet till ett års förlängning av stipendieinnehavet föreligger, anser jag mig likväl icke kunna dröja längre med att förorda ett positivt beslut i frågan om beredande av en ekonomiskt tryggad ställning åt Säve-Söderbergh, vars vetenskapliga kvalifikationer inom sitt fack vitsordats vara av högsta internationella klass. I sådant syfte förordar jag, att åt honom tills vidare inrättas ett personligt, icke tidsbegränsat forskarstipendium med de ekonomiska förmåner, som åtfölja ett dylikt. Jag förutsätter härvid, att i fråga om undervisningsskyldigheten skall gälla de bestämmelser, som kanslern må finna skäl meddela. Vad jag förordat medför en höjning av förevarande anslag med 8 200 kronor.

Den successivt ökade intagningen av medicine studerande har givit ökad tyngd åt konsistoriets och kanslerns under flera år upprepade förslag om anvisande av ökade medel till biträdande lärare i kliniska ämnen. Kanslerns nu föreliggande förslag har icke givit mig anledning till annan erinran än att arvodet till biträdande läraren i oto-rhino-laryngologi icke synes böra fastställas till högre belopp än 4 000 kronor. Jag tillstyrker alltså en anslagshöjning för nu ifrågavarande ändamål med 13 700 kronor.

Jag tillstyrker vidare, att 1 200 kronor anvisas till en tredje amanuens vid pedagogiska seminariet. Med hänsyn till de starka skäl som anförts till stöd för förslaget om ytterligare en assistenttjänst vid biokemiska institutionen tillstyrker jag, att medel för nästa budgetår anvisas för ändamålet;

befattningen bör dock, i varje fall tills vidare, uppföras som andre assistent (arvode 6 900 kronor). Laboratorerna i entomologi och limnologi synas böra få tillgång till amanuenshjälp. För ändamålet beräknar jag för nästa budgetår medel för arvoden åt två andre amanuenser, tillhopa 4 800 kronor. Jag biträder även förslaget om inrättande av en laboratoriebiträdesbefattning vid limnologiska institutionen med placering högst i lönegraden Ce 11. Jag tillstyrker slutligen att medel anvisas för ett räknebiträde vid meteorologiska institutionens avdelning för väderlekslära med placering högst i lönegraden Ce 8.

Mot förslaget rörande beräkningen av vissa donationsinkomster har jag icke funnit anledning till erinran.

Då jag icke i övrigt anser mig för närvarande kunna tillstyrka förutnämnda, av kanslern framlagda förslag, beräknar jag ifrågavarande anslag på följande sätt.

I. Professorer och lärare m. fl.

Posten 1 a (lön och tjänstgöringspenningar), nu 1 066 300 kronor, bör ökas med 12 000 kronor, avseende professuren i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning. Då pensionsavdragsposten emellertid bör höjas med 900 kronor, blir nettohöjningen endast 11 100 kronor. Posten bör alltså uppföras med 1 077 400 kronor.

Posten 1 b (ålderstillägg) synes böra uppföras med oförändrat belopp, 45 400 kronor, medan *posten 1 c* (vikariatsersättningar) synes kunna minskas med 8 000 kronor till 22 000 kronor.

Posten 2 (avlöningar till tjänstemän på indragningsstat), nu 51 000 kronor, bör minskas med 23 300 kronor till 27 700 kronor med hänsyn till att två personliga professurer bortfalla.

Posten 3 (arvoden), nu 1 841 600 kronor bör vid bifall till vad jag i det föregående anfört höjas med 39 900 kronor till 1 881 500 kronor.

Posten 4 (särskilda löneförmåner) bör uppföras med oförändrat belopp, 200 000 kronor.

Delstaten I beräknar jag således till (1 077 400 + 45 400 + 22 000 + + 27 700 + 1 881 500 + 200 000 =) 3 254 000 kronor.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

Posterna 1 och 2 torde böra uppföras med oförändrade belopp, 810 000 kronor respektive 13 200 kronor.

Posten 3 (avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården), nu 80 000 kronor, torde med hänsyn till den beräknade medelsätgången böra höjas med 2 000 kronor till 82 000 kronor.

Posten 4 (icke-ordinarieposten), nu 824 000 kronor, bör vid bifall till vad jag i det föregående förordat samt med hänsyn till för nästa budgetår utgående ålderstillägg höjas med 18 000 kronor till 842 000 kronor.

Posten 5 (rörligt tillägg), nu 190 866 kronor, synes bära uppföras med 191 500 kronor.

Delstaten II bör alltså för nästa budgetår uppföras med 1 938 700 kronor.

De särskilda uppbördsmedlen torde kunna beräknas till 39 700 kronor i enlighet med den fördelning, som framgår av avlöningsstaten i det följande.

Avlöningsanslaget i dess helhet bör alltså uppföras med (3 254 000 + 1 938 700 — 39 700 =) 5 153 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 40 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att avlöningsstaten för Uppsala universitet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1950/51, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:	
a. Lön- och tjänstgöringspenningar	1 161 400
Avgå pensionsavdrag	84 000
	1 077 400

A v l ö n i n g s s t a t e r .

b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	45 400
c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, <i>förslagsvis</i>	22 000
	1 144 800
2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat:	
Innehavaren av B. John F. och och Svea Anderssons professur i elektricitetslära med särskild hänsyn till atmosfäriska urladdningar:	
— — — — —	13 000
Ågren, K. G., professor i medicinsk och fysiologisk kemi, personligen:	
— — — — —	4 000

Hedvall, E. professor i ftisiologi, personligen:		
	4 000	
Skuja, H. L., laborator i botanik, personligen:		
	31 000	
Avgå pensionsavdrag	3 300	27 700
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 881 500	
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjän- stemän, <i>förslagsvis</i>	200 000	
	<u>Summa kronor</u>	<u>3 254 000</u>

Anmärkningar till avdelning I. av avlöningsstaten.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.		
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags- vis</i>	810 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.	13 200	
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska träd- gården, <i>förslagsvis</i>	82 000	
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	842 000	
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	191 500	
	<u>Summa kronor</u>	<u>1 938 700</u>

Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl.	3 254 000	
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlin- gar och inrättningar m. m.	1 938 700	
	<u>Summa kronor</u>	<u>5 192 700</u>

Särskilda uppbördsmedel:

1. Inkomst av auktionsverket, deka- natsmedel samt inskrivnings- och kallelsepenningar, i runt tal.	3 000	
2. Ränta å vissa donationsfonder	8 915	
3. Inkomst från ålderstilläggsfonden	14 785	
4. Ersättning från gymnastik- och idrottsinstitutionen	13 000	39 700

Nettoutgift kronor 5 153 000;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i den till avdelning I. av nämnda avlöningsstat hörande särskilda avlöningsstaten för professorer och lärare m. fl., som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

c) till *Uppsala universitet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 5 153 000 kronor.

[76] **4. Uppsala universitet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift	
1948/49	477 000	529 794	
1949/50 (statsliggaren s. 494)	538 000		
1950/51 (förslag)	552 000		
		För 1949/50 upptagna belopp,	Av kanslern för 1950/51 föreslagna belopp,
		kronor	kronor
<i>Utgifter:</i>			
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>		5 800	7 800
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>		430 000	430 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>		117 000	131 000
4. Resersättningar åt universitetets rektor m. fl. för vissa resor i universitetsärenden, <i>förslagsvis</i>		1 200	1 200
		<hr/> Summa kronor	<hr/> 570 000
		554 000	570 000
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>			
Ersättning för värme, lyse och vatten		16 000	17 000
		<hr/> Nettoutgift kronor	<hr/> 553 000
		538 000	553 000

Departementschefen. Jag anser mig böra i huvudsak godtaga kanslerns anslagsberäkningar, som uppgjorts med utgångspunkt från belastningen å de olika anslagsposterna under budgetåret 1948/49 och under hänsynstagande till det ökade medelsbehov, som betingas av ianspråktagandet av nya lokaler m. m. Anslagsposten till städning och rengöring torde kunna begränsas till 130 000 kronor. Anslaget bör därför uppräknas med 14 000 kronor till 552 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 552 000 kronor.

[77] **5. Uppsala universitet: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag var för budgetåret 1945/46 uppfört med 506 000 kronor. För budgetåret 1946/47 höjdes anslaget till 775 000 kronor och för budgetåret 1947/48 till 1 235 000 kronor. Samma belopp utgick för budgetåret 1948/49. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 1 270 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 495 f. i statsliggaren.

Det större konsistoriet har hemställt om höjning *dels* av vissa i anslaget ingående poster med sammanlagt 146 800 kronor, varav 12 000 kronor avse medel till den nya limnologiska institutionen och 29 255 kronor ökade anslagsmedel till vissa institutioner inom den matematisk-naturvetenskapliga sektionen, *dels ock* av nämnda sektionens andel i anslaget med 20 à 25 procent, motsvarande, beräknat efter 25 procent, ett belopp av i runt tal 163 000 kronor.

Universitetskanslern har med hänsyn till det statsfinansiella läget icke ansett sig kunna annat än i begränsad utsträckning tillstyrka en höjning av anslaget. Kanslern har förordat, att anslaget höjes med 80 000 kronor till 1 350 000 kronor och såsom motivering härför anfört följande.

Såsom anslagshöjningar av huvudsakligen automatisk natur räknar jag ökning av materielanslagen till centrallaboratoriet, institutionen för psykologi och pedagogik och meteorologiska institutionens avdelning för väderlekslära ävensom beviljande av ett materielanslag för limnologiska institutionen. I sådant avseende har konsistoriet begärt anvisande av respektive 11 500, 1 980, 1 200 och 12 000 kronor. Jag har ansett mig böra förorda för ifrågavarande ändamål beviljande av respektive 6 500, 1 000, 1 000 och 7 500 kronor eller sammanlagt 16 000 kronor.

Vad beträffar materielanslaget i övrigt har det syntts mig angeläget med hänsyn till den allmänna prisförhöjningen att en ökning av anslaget äger rum. Jag får i sådant avseende föreslå att det nuvarande materielanslaget å 1 270 000 kronor förhöjes med ett belopp, motsvarande 5 procent av anslagssumman, vilket innebär en ökning med i runt tal 64 000 kronor. Det torde sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av vederbörande universitetsmyndigheter besluta angående fördelningen av detta anslagsbelopp.

I detta sammanhang får jag erinra därom, att matematisk-naturvetenskapliga sektionens andel i materielanslaget från och med budgetåret 1945/46 till och med innevarande budgetår höjts med i runt tal 340 000 kronor.

Departementschefen. Under nu rådande förhållanden kan jag endast tillstyrka en höjning av detta anslag med 15 000 kronor till 1 285 000 kronor. Jag har därvid räknat med en ökad medelsanvisning av 6 000 kronor till centrallaboratoriet, av 1 000 kronor till meteorologiska institutionens avdelning för väderlekslära, av likaledes 1 000 kronor till institutionen för psykologi och pedagogik samt med en medelsanvisning av 7 000 kronor till den nya limnologiska institutionen. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av vederbörande universitetsmyndigheter, meddela beslut angående anslagets disposition. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 285 000 kronor.

[78] **6. Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket.** För budgetåret 1948/49 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen

att till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund anvisa reservationsanslag av för Uppsala 200 000 kronor och för Lund 180 000 kronor. Förslaget innebar formellt oförändrad medelsanvisning men åsyftade likväl en viss anslagsförstärkning, emedan vissa bokbinderikostnader i annat sammanhang föreslogs skola avlastas från anslagen. Riksdagen godkände förslaget beträffande avlastning av nämnda bokbinderikostnader och höjde därutöver bokinköpsanslagen med 30 000 kronor för vardera universitetsbiblioteket; dessa uppfördes sålunda å riksstaten för budgetåret 1948/49 med respektive 230 000 kronor och 210 000 kronor. Med höjningarna åsyftades främst att återföra anslagen till deras realvärde budgetåret 1937/38, för vilket ändamål beräknades en ökning med omkring 27 000 kronor för vardera anslaget. Därjämte togs viss hänsyn till det behov av ökade anslagsmedel för biblioteken, som står i samband med den under de senaste åren beslutade upprustningen av universitetet.

Jag erinrar vidare om att 1945 års universitetsberedning i sitt betänkande, del III (stat. off. utr. 1947: 75, sid. 12 ff.), föreslagit och universitetskanslern i avgivet yttrande tillstyrkt en höjning av förutnämnda båda anslag till 325 000 kronor. Vid beräkningen av detta belopp utgick kommittén från anslagsbeloppet för universitetsbiblioteket i Uppsala budgetåret 1938/39 (148 500 kronor) och uppskattade den sedan dess uppkomna prisstegringen till omkring 40 procent (= omkring 60 000 kronor). I övrigt avsåg det föreslagna beloppet att tillgodose de starkt ökade anspråk på biblioteket, som uppstått som en följd av universitetens upprustning och vidare behovet av medel till att bestrida kostnaderna för fotostatisk reproduktion; för sistnämnda ändamål beräknades ett belopp av 10 000 kronor.

Vid anmälan i 1949 års åttonde huvudtitel av frågan om anslag för innevarande budgetår till bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund ansåg jag mig med hänsyn till det ekonomiska läget endast kunna tillstyrka, att ifrågavarande två anslag för budgetåret 1949/50 höjdes med 40 000 kronor för universitetsbiblioteket i Uppsala och med 50 000 kronor för universitetsbiblioteket i Lund. I enlighet med vad jag sålunda förordade har nu förevarande anslag i riksstaten för budgetåret 1949/50 upptagits med 270 000 kronor och motsvarande anslag till universitetsbiblioteket i Lund med 260 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *det större akademiska konsistoriet i Uppsala*, under återopande av en framställning av överbibliotekarien vid universitetsbiblioteket därstädes, hemställt, att bibliotekets anslag till bokinköp och bokbindning måtte höjas till det av universitetsberedningen föreslagna beloppet av 325 000 kronor.

Universitetskanslern har tillstyrkt konsistoriets förslag och därvid framhållit, bland annat, att devalveringen av den svenska kronans värde åsamkade biblioteket i Uppsala en beräknad förlust av omkring 20 000 kronor, under vissa förutsättningar mellan 20 000 och 30 000 kronor.

Departementschefen. För innevarande budgetår ha universitetens anslag till bokinköp och bokbindning höjts med 40 000 kronor för universitetsbiblioteket i Uppsala och med 50 000 kronor för universitetsbiblioteket i Lund. Ehuru dessa anslags reella värde minskats genom devalveringen av den svenska kronan, finner jag mig likväl i nuvarande statsfinansiella läge böra förorda, att anslagen för nästa budgetår uppföras med oförändrade belopp.

Åberopande det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 kronor.

[79] **7. Uppsala universitet: Utrustning för kemiska och biokemiska institutionerna m. m.** För budgetåren 1947/50 ha investeringsanslag å tillhoppa 2 000 000 kronor anvisats till nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m. Byggnadsföretaget avser uppförande av *dels* en tillbyggnad till kemiska institutionen, inrymmande jämväl ett centralt analyslaboratorium, *dels* en nybyggnad för biokemiska institutionen, *dels ock* en entrébyggnad i anslutning till ett av privata medel bekostat cyklotronlaboratorium. Totalkostnaderna, i den mån de avses skola bestridas av staten, beräknades år 1946 till respektive 2 100 000, 2 100 000 och 300 000 kronor eller sålunda tillhoppa 4 500 000 kronor. Arbetena med iordningställande av cyklotronlaboratoriet och den därtill anslutna entrébyggnaden ha nyligen slutförts. I övrigt har byggnadstillstånd lämnats allenast för uppförande av nybyggnaden för biokemiska institutionen.

Kostnaderna för inredning och utrustning av ifrågavarande byggnader ha beräknats till sammanlagt 1 715 646 kronor enligt följande uppställning:

	Inredning	Utrustning
Till kemiska institutionen	378 000	370 300
» biokemiska institutionen	378 000	374 346
» cyklotronlaboratoriet	54 000	55 000
» den gemensamma verkstaden	—	106 000
Summa kronor	810 000	905 646

Av det sammanlagda beloppet ha hittills anvisats 1 100 000 kronor, varav 500 000 kronor för innevarande budgetår. Tillika ha vederbörande vid universitetet i Uppsala bemyndigats att vid uppgörande av avtal om inredning och utrustning för de kemiska och biokemiska institutionerna räkna med en ytterligare medelsanvisning för nämnda ändamål av 500 000 kronor för budgetåret 1950/51.

Det större akademiska konsistoriet har nu hemställt om beviljande för nästa budgetår av sistnämnda belopp å 500 000 kronor samt tillika anhållit att bemyndigande måtte lämnas vederbörande att inom en kostnadsram

av ytterligare 147 146 kronor träffa avtal om upphandling av inredning och utrustning, att likvideras före utgången av budgetåret 1951/52. Av sistnämnda belopp avse 31 500 kronor vissa ytterligare inredningskostnader, som betingas av framlagt förslag om vissa utökningar av analyslaboratoriet och den gemensamma verkstaden, medan återstoden utgör skillnaden mellan det tidigare beräknade sammanlagda kostnadsbeloppet och hittills anvisade och för nästa budgetår äskade medel.

Universitetskanslern har hemställt, att förevarande anslag måtte uppföras med oförändrat belopp, 500 000 kronor, för nästa budgetår. Kanslern har vidare — under erinran att han i annat sammanhang tillstyrkt, att utöver tidigare för utrustning och inredning av de kemiska och biokemiska institutionerna beräknade kostnader 31 500 kronor måtte anvisas för inredning av analyslaboratoriet och den gemensamma verkstaden — förordat bifall till konsistoriets begäran om bemyndigande att träffa avtal om upphandling med den jämkningen, att beloppet å 147 146 kronor avrundades till 147 000 kronor.

Departementschefen. I likhet med kanslern tillstyrker jag, att även för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor för ifrågavarande ändamål, vilket alltså innebär, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Senare denna dag i samband med behandlingen av frågan om investeringsanslag för nästa budgetår till Nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m. har jag för avsikt att förorda framlagt förslag om utökning av vissa källarlokalerna för beredande av ökade utrymmen åt analyslaboratoriet och den gemensamma verkstaden. Under hänvisning härtill tillstyrker jag i anslutning till kanslerns förslag, att bemyndigande lämnas vederbörande att inom en kostnadsram av ytterligare 147 000 kronor träffa avtal om upphandling av sådan inredning och utrustning, som framställes inom landet eller med vederbörligt tillstånd hit införes, att likvideras före utgången av budgetåret 1951/52.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Utrustning för kemiska och biokemiska institutionerna m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[80] **8. Uppsala universitet: Engångsanslag för vissa vetenskapliga institutioner.** Under denna rubrik har för budgetåret 1946/47 anvisats 316 000 kronor, för budgetåret 1947/48 346 500 kronor, för budgetåret 1948/49 78 000 kronor och för innevarande budgetår 95 000 kronor. För nästa budgetår ha *större akademiska konsistoriet* och *kanslern* hemställt om anvisande av följande engångsbelopp:

	Konsistoriet, kronor	Kanslern, kronor
1. Utrustning av centrallaboratoriet vid akademiska sjukhuset i Uppsala	32 000	32 000
2. Kompletterande utrustning av farmakologiska institutionen	64 876	65 000
3. Inredning och utrustning för vissa av humanistiska sektionens seminarier	14 950	15 000
4. Tidskrifter och annan litteratur samt illustrations- och demonstrationsmaterial för fonetiska institutionen	10 000	5 000
5. Tidskrifter och ordböcker för institutionen i nordiska språk	10 000	5 000
6. Maskiner och verktyg för astronomiska observatoriets verkstad	50 000	50 000
7. Anskaffande av ett spegelteleskop för observatoriet å Kvistaberg	75 000	75 000
8. Inköp av en fräsmaskin och två metallsvarvar för fysiska institutionen	50 000	50 000
9. Utrustning för zoofysiologiska institutionen ..	36 448	10 000
10. Utrustning av limnologiska institutionen	30 250	15 000
11. Förvärv av mikrofilmkopior av vissa tidningar för åren 1948, 1949 och 1950 för universitetsbibliotekets räkning	9 000	9 000
12. Anskaffande av skåpbil (7 500 kronor) och inrättande av telefonväxelanläggning (1 500 kronor) för universitetsbibliotekets räkning	9 000	1 500
13. Vissa inrednings- och utrustningsarbeten inom universitetsbiblioteket	6 000	6 000
	Summa kronor	397 524
		338 500

Kanslern har anfört i huvudsak följande.

De ovan under 1, 3, 7 och 13 angivna ändamålen synas mig vara att betrakta som utgifter av automatisk natur, varför jag tillstyrker anvisande för dessa behov av i avrundade tal respektive 32 000 kronor, 15 000 kronor, 75 000 kronor och 6 000 kronor.

Det under 10 framställda äskandet synes mig jämväl vara av automatisk natur, men kunna uppdelas på två budgetår, varför jag nu tillstyrker en medelsanvisning för detta ändamål av 15 000 kronor.

Med hänsyn till att farmakologiska institutionen numera erhållit ny föreståndare och till att institutionens inredning är i behov av komplettering samt institutionen i åtskilliga avseenden saknar erforderlig vetenskaplig utrustning tillstyrker jag att för detta ändamål måtte anvisas ett engångsanslag av i runt tal 65 000 kronor. Detta anslagskrav anser jag stå de automatiska ökningarna nära.

Såsom synnerligen angeläget vill jag rubricera det under 8) angivna ändamålet och tillstyrker därför beviljande av det begärda anslaget. Jäm-

väl för det under 6 upptagna behovet torde medel böra anvisas med av konsistoriet äskat belopp. För de behov som redovisas under 4, 5 och 9 vill jag förorda anvisande för nästa budgetår av respektive 5 000, 5 000 och 10 000 kronor.

För det under 11 angivna ändamålet tillstyrker jag att i enlighet med konsistoriets begäran måtte beviljas ett belopp av 9 000 kronor.

För anordnande av telefonväxel i universitetsbiblioteket torde i enlighet med konsistoriets begäran nu böra anvisas 1 500 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att de maskiner och verktyg för astronomiska observatoriets verkstad, till vars anskaffande medel nu äskats med 50 000 kronor, åtminstone delvis redan anskaffats. Härom har *professorn Malmquist* i skrivelse den 21 maj 1949 till matematisk-naturvetenskapliga sektionen anfört följande.

Sektionen anhöll redan föregående år om ett anslag å 50 000 kronor till utrustning för astronomiska observatoriets verkstad. Anslag för ändamålet äskades dock icke av Kungl. Maj:t. Det är emellertid absolut nödvändigt, att observatoriet för att kunna fullfölja det upprustningsarbete, som igångsatts för det nya filialobservatoriet i Kvistaberg, och för att tillgodose behov av nytillverkning och reparation av instrument och hjälpapparater erhåller en tidsenlig och tillräcklig verkstadsutrustning. Den gamla verkstaden har fått en tillbyggnad tillräcklig för det aktuella behovet, och en nyanskaffning av maskiner har också ägt rum. Denna nyanskaffning har möjliggjorts genom att doktor Tamm medgivit, att utgifterna härför tillsvidare finge förskottas ur den Tammska donationens medel. Dessa medel äro emellertid ej avsedda för att skaffa observatoriet den verkstadsutrustning, som är nödvändig för arbetet vid institutionen.

Departementschefen. I propositionen 1946:273 förordades, att staten skulle bidra med ett belopp av högst 300 000 kronor till anskaffande av ett större spegelteleskop för det av filosofie doktorn Nils Tamm skapade observatoriet å Kvistaberg, vilket av honom donerats till Uppsala universitet tillika med aktier och obligationer till ett värde av omkring 300 000 kronor. Det förordade anslagsbeloppet av 300 000 kronor ansågs lämpligen böra fördelas på två budgetår. För budgetåret 1946/47 anvisades 150 000 kronor och ytterligare medel ha icke anvisats senare. För nästa budgetår har nu föreslagits, att 75 000 kronor skulle anvisas av återstående 150 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat synes emellertid kunna anstå något år med anvisande av medel för nämnda ändamål, varför jag icke nu beräknar medel härför. Kanslerns anslagsäskanden i övrigt uppgå till 263 500 kronor, varav 50 000 kronor avse maskiner och verktyg för astronomiska observatoriets verkstad. Såsom av den lämnade redogörelsen framgått har denna verkstadsutrustning åtminstone delvis redan anskaffats, varvid medel för ändamålet med donators medgivande förskottsvis utgått ur den Tammska donationen. Jag finner det anmärkningsvärt, att upphandling verkstälts, innan statsmakterna tagit ställning till anskaffningen. Då ifrågakvarande utrustning emellertid synes vara

synnerligen behövlig och med anskaffningen icke torde kunnat anstå utan väsentlig olägenhet, vill jag icke motsätta mig den begärda medelsanvisningen.

Med hänsyn till rådande ekonomiska förhållanden måste jag inskränka mig till att förorda, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 150 000 kronor, innebärande en anslagsökning med 55 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av vederbörande universitetsmyndigheter, fördela anslaget. Jag förutsätter därvid, att de ändamål i första hand tillgodoses, som må befinnas angelägnast.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Engångsanslag för vissa vetenskapliga institutioner* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[81] 9. Lunds universitet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 461 600	4 370 846
1949/50 (statsliggaren s. 497)	4 574 000	
1950/51 (förslag)	4 646 000	

Större akademiska konsistoriet har i sina anslagsäskanden framlagt förslag som, om de bifölles, skulle medföra en höjning av förevarande anslag med drygt 800 000 kronor. *Kanslern* anför beträffande dessa förslag inledningsvis följande.

De krav på anslagsökning, som av konsistoriet framställts, äro av betydande storleksordning. Flertalet av dessa krav äro att betrakta som ett led i universitetets fortsatta upprustning och synas mig såsom sådana väl grundade. Från ecklesiastikdepartementet har jag emellertid under hand blivit underrättad om att på grund av det allmänna ekonomiska läget en mycket långt driven återhållsamhet måste iakttagas beträffande anslagshöjningar. Med hänsyn härtill, har jag funnit mig nödsakad att begränsa mina tillstyrkanden av konsistoriets framställningar till att avse ökade medel allenast för ändamål av automatisk eller därmed närstående natur eller till sådana, som eljest avse att tillgodose synnerligen trängande behov.

I det följande omnämner jag endast de förslag, som tillstyrkts av kanslern.

Professur i röntgendiagnostik, förenad med överläkarservice vid allmänna sjukhuset i Malmö. Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Malmö stad, å andra sidan, om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus bestridas befattningarna såsom överläkare i medicin, kirurgi samt obstetrik och gynekologi vid nämnda sjukhus av professorer vid Lunds universitets medicinska fakultet. Professurerna i dessa tre ämnen äro sedan den 1 juli 1948 uppförda på universitetets stat. Enligt den utredning som

låg till grund för nämnda avtal (se proposition 1947: 287, s. 69 ff.) skulle undervisningen i röntgendiagnostik för de medicine kandidater, som hänvisades till Malmö för kliniska studier, tills vidare anförtros åt läkare vid allmänna sjukhuset mot särskilt arvode. Hittills har något sådant arvode icke anvisats på universitetets stat. För ändamålet har i stället anvisats 4 000 kronor av docentstipendiemedel. — *Medicinska fakulteten* har nu till stöd för förslaget om en professur i ämnet anfört i huvudsak följande.

I föregående års petitum påpekade fakulteten, att en professur i röntgendiagnostik borde inrättas vid allmänna sjukhuset i Malmö vid sådan tidpunkt, att densamma kunde ledigförklaras i februari 1952. Den angivna tiden för inrättandet av professuren berodde på, att lasarettsläkaren vid röntgendiagnostiska avdelningen skulle uppnå pensionsåldern i början av år 1953. Då lasarettsläkaren ifråga för någon tid sedan avlidit, aktualiseras redan nu för fakulteten att få undervisningen i röntgendiagnostik ordnad på ett mera tillfredsställande sätt än med det hittillsvarande provisoriet, som varit betingat av rådande lokala förhållanden. Hittills har ett arvode av 4 000 kronor per år utgått åt en biträdande lärare i röntgendiagnostik.

Den kliniska undervisning som är förlagd till Malmö allmänna sjukhus omfattar bl. a. de s. k. grundläggande och fortsättningstjänstgöringarna i medicin, kirurgi och ortopedi. Parallellt med dessa givas statutenligt de obligatoriska kurserna i röntgendiagnostik. Då de tjänstgörande vid denna tid av sin utbildning äro så upptagna av olika kurser och föreläsningar, att det skulle vålla dem betydande tidsförlust att deltaga i den till Lund förlagda undervisningen i röntgendiagnostik, ha dessa fakultetens synpunkter tidigare vunnit beaktande genom det omnämnda arvodet åt en biträdande lärare i ämnet i Malmö. Enär undervisningen i röntgendiagnostik är av samma omfattning i Malmö som i Lund, och då röntgendiagnostiken intar en central ställning inom den kliniska forskningen och undervisningen bör ämnet i Malmö liksom i Lund representeras av en professur. Utan samverkan mellan röntgendiagnostiken och de kliniska disciplinerna, i vilka undervisning meddelas vid Allmänna sjukhuset, kan det värdefulla material som samlas på dessa undervisningskliniker icke till fullo utnyttjas, varken när det gäller undervisning eller forskning. Med hänsyn till ämnets betydelse och än mer den hastiga utveckling det för närvarande undergår, anser fakulteten, att nämnda lärarbefattning bör vara en professur.

Kanslern har på de skäl, som anförts av medicinska fakulteten och då undervisningen i röntgendiagnostik intoge en central ställning inom den kliniska undervisningen och forskningen ansett detta ämne böra representeras jämväl i Malmö av en professur. *Kanslern* har därför ansett sig böra biträda förslaget.

Ändrad benämning på befattningen som laborator i röntgendiagnostik, särskilt neuroradiologi. *Medicinska fakulteten* anför bland annat följande.

Sedan föregående år har tillkommit en utökning av neurokirurgiska kliniken till 41—43 sängar liksom även att två överläkare vid denna klinik kommer att anställas. Därjämte är nu en thoraxkirurgisk avdelning med för närvarande tillhoppa cirka 27 sängar i verksamhet. Neurologisk klinik är

sedan hösten 1948 ävenledes inrättad vid lasarettet. Det är uppenbart, att härigenom omfattningen av den röntgendiagnostiska verksamheten i hög grad har utvidgats och fordrar en företrädare i laboratorers tjänsteställning. Med hänsyn till professorns i röntgendiagnostik frånfälle och de därmed ändrade förhållandena önskar fakulteten emellertid nu att laboraturen benämnas laboratur i röntgendiagnostik.

Konsistoriet och kanslern tillstyrka ifrågavarande förslag.

Laborator i psykiatri. *Medicinska fakulteten* erinrar, att de två senaste åren framförts förslag om en biträdande lärare vid psykiatriska kliniken. Utvecklingen inom den statliga sinnessjukvården hade emellertid visat, att en ekonomiskt mera stabil befattning måste inrättas för att kompetenta sökande skulle kunna påräknas. Fakulteten, som vidare åberopar vad klinikchefen i ärendet anfört, har funnit en snabb lösning av denna fråga angelägen.

Klinikchefen, professorn E. Essen-Möller, har anfört i huvudsak följande.

Befattningen erfordras för såväl undervisningen och forskningen som sjukvården. Undervisningen bedrivs i tre obligatoriska kurser för år om vardera två månader. Härunder hållas sammanlagt omkring 102 föreläsningar.

Därutöver äger en väsentlig del av undervisningen rum i samband med det dagliga sjukvårdsarbetet och gäller de assistenttjänstgörande. Tjänstgöringen varar en månad och är än så länge frivillig. Varje månad intagas maximalt 5 tjänstgörande, och det genomsnittliga antalet torde ligga vid 3—4. De fördelas på var sin avdelning inom kliniken, där de få sätta sig in i patienterna och vara avdelningsläkarens medhjälpare. Dessutom deltaga de i överläkarens dagliga diagnostiska och terapeutiska arbete, och det är den därvid givna personliga undervisningen som här avses. Den är svår att omräkna i timmar, men sammanlagt en timme dagligen läsåret runt är det säkerligen fråga om. Dels är nu denna undervisning givetvis effektivare ju mera den kan givas individuellt, d. v. s. till ju färre assistenter samtidigt. Dels har av sjukvårdstekniska skäl arbetet på kliniken sedan cirka 8 år tillbaka måst uppdelas på tvenne överläkare, nämligen på professor och en biträdande överläkare, och det har då fallit även på biträdande överläkarens lott att meddela undervisning åt de assistenter som tjänstgöra hos honom. Hans undervisning är lika omfattande som professorns motsvarande men har hittills varit helt oavlönad. Dessutom har biträdande överläkaren sedan ett par år brukat ge cirka 30 av de 60 demonstrationstimmar, för vilka särskilt anslag ur reservfonden utgått. — De sista åren har undervisningen utökats. Så har jag ansett mig böra införa seminarieövningar (cirka 1 dubbeltimme per vecka), avsedda för fortbildningen av de vid kliniken anställda läkarna. Vidare ökar antalet studerande och därmed antalet slutförhör från 45 till 60 årligen genom det år 1947 ökade intaget av studerande vid fakulteten.

Ett annat mycket betydelsefullt, ja kanske det viktigaste skälet för anställande av ännu en kvalificerad lärare är att det vetenskapliga arbetet vid kliniken därigenom skulle befordras. En dylik lärare kan nämligen förväntas själv bedriva forskning och även stimulera och handleda yngre läkare vid kliniken. Värdefullt vetenskapligt material har tillkommit genom den vid-

gade neurokirurgiska och neurologiska verksamheten vid lasarettet. Detta material har på grund av otillräcklig arbetskraft ej i önskad grad kunnat utnyttjas för psykiatrisk forskning. Den statliga sinnessjukvårdens alltmera beträngda läge har ytterligare accentuerat behovet av ytterligare en fast vetenskaplig befattning vid kliniken. Den psykiatriska forskningens såväl medicinska som samhällliga betydelse gör det särskilt angeläget att initiativrika och energiska läkare, som önska göra en aktiv vetenskaplig insats, i betydligt högre grad än nu lockas in på den psykiatriska banan. En fast befattning möjliggör också planering av vetenskapligt arbete på längre sikt än mera tillfälliga befattningar.

Konsistoriet och kanslern tillstyrka bifall till fakultetens förslag.

Biträdande lärare inom medicinska fakulteten. *Medicinska fakulteten* har hemställt om ökade medel till biträdande lärare i kliniska ämnen. *Kanslern* har vid sin prövning av förevarande anslagsbehov funnit det synnerligen angeläget att ökade medel ställas till förfogande i syfte att avlasta professorernas i kliniska ämnen arbetsbörda och tillgodose undervisningens oundgängliga behov. I sådant avseende har kanslern ansett sig böra förorda, att medel utöver nu utgående belopp beviljas till följande ändamål:

	Nu utgående arvode, kronor	Kanslerns förslag, kronor
<i>Lund.</i>		
En biträdande lärare i hygien	7 200	+ 4 800
En » » » obstetrik och gynekologi	2 100	+ 1 900
En » » » ortopedi	1 500	+ 2 500
En » » » pediatrik	600	+ 3 400
En » » » oftalmiatrik	—	+ 4 000
En » » » oto-rhino-laryngologi	—	+ 4 000
En » » » neurokirurgi	—	+ 1 000
<i>Malmö.</i>		
En biträdande lärare i obstetrik och gynekologi	—	+ 4 000
	Summa kronor 11 400	+ 25 600

Amanuens vid pediatrika kliniken. Beträffande behovet av ytterligare en amanuens har *klinikchefen, professorn S. Siwe* anfört:

Sedan utbyggnad för barnsjukhuset i Lund hösten 1948 igångsatts och då den beräknas vara färdig för inflyttning i mitten av 1950, kommer antalet patienter att ökas från nuvarande 66 (på 3 avdelningar) till 136, fördelade på 6 avdelningar. Dessutom kommer öppen mottagning att som hittills bedrivs i sjukvårdens och undervisningens intressen. Det torde vara tämligen klart att den sålunda väsentligt utökade sjukvården och undervisningen också kräver utökning av antalet underläkare och amanuenser. För närvarande finnes två amanuensbefattningar på universitetets stat, och två underläkaretjänster på landstingets. På det nya sjukhuset torde 4 underläkare och 3 amanuenser vara oundgängligen nödvändiga för att fylla undervisnings- och sjukvårdsbehovet, allrahelst som till kliniken knutits såväl under-

visningen på kvinnoklinikens barnmaterial som på barnavårdscentraler på barnsjukhuset.

Medicinska fakulteten, konsistoriet och kanslern ha tillstyrkt förslaget.

Amanuens vid kvinnokliniken. Beträffande behovet av ytterligare en amanuens har *klinikchefen, professorn A. Sjövall* anfört i huvudsak följande.

Kliniken skall om- och tillbyggas. Den kommer att få 145 sängplatser mot nu 110. Läkarpersonalen består förutom professorn av 5 läkare, därav endast en på universitetets stat som amanuens. Därtill ha ständigt måst förordnas 1—3 oavlönade e. o. amanuenser. Vid kliniken bedrivs undervisning utan uppehåll året runt med tre fyramånaderskurser.

Kanslern tillstyrker ifrågavarande förslag.

Personlig befattning som preceptor i ekonomisk och social geografi för f. d. professorn *Edgar Kant*. *Humanistiska sektionen* har hemställt, att dylik personlig befattning måtte utverkas åt Kant, som är förutvarande professor i ekonomisk geografi vid universitetet i Dorpat. Till stöd härför åberopas en framställning från *professorn E. Ljungner*, vari denne anfört bland annat följande.

Härmed ber jag få fästa humanistiska sektionens uppmärksamhet på en vetenskapsman av stora mått, som sedan fem år lever här som flykting och vilkens knytande till vårt universitet skulle vara till gagn för svensk vetenskaplig forskning. Det gäller *Edgar Kant*, f. den 21 februari 1902, förutvarande professor i ekonomisk geografi vid Dorpats universitet, där han också var prorektor och i denna egenskap under flera år fungerande rektor. Efter sin doktorsgrad i Dorpat studerade professor *Kant* vid 6 utländska universitet hos kända forskare i geologi och geografi. Under denna tid drogs hans intresse över från natur- till kulturgeografien, och han avslutade sina utlandsstudier vid 2 handelshögskolor. Genom ytterligare resor har professor *Kant* lärt känna praktiskt taget alla delar av den Europeiska kontinenten samt Nordafrika och Norden. Professor *Kants* kulturgeografiska produktion har gjort honom internationellt känd. Långt före 40-års ålder var han inte bara i sitt hemland ledamot av vetenskapsakademien och ordförande i dess humanistiska avdelning utan också korresponderande ledamot av några av de främsta geografiska sällskapen i Norden, Amerika och Frankrike samt innehavare av andra förnäma utmärkelser.

Professor *Kant* besitter en mindre vanlig språkkunskap och behärskar fullständigt svenska språket. Under sin vistelse här har han med stor energi ägnat sig åt sin uppgift som arkivarbetare och flyktingstipendiat: uppställande av ett internationellt geografiskt termlexikon på sju språk. Detta arbete beräknas vara färdigt under år 1950. Det emotses med intresse i internationella geografkretsar. Vid sidan härav har han producerat uppmärksammade arbeten i kulturgeografi samt lagt upp ännu flera. En del av dessa avse jämförande studier mellan länderna runt Östersjön. Professor *Kant* är i det lyckliga läget att redan äga det erforderliga materialet — nu eljest oåtkomligt — från *Balticum* och väntar på tillfälle att få jämföra detta med svenska förhållanden. Professor *Kant* besitter också goda förutsättningar för att förhjälpa oss till en objektiv bild av Ryssland. Hans in-

tresse för allmänt europeiska frågeställningar utgör en välkommen komplettering av den svenska kulturgeografiens hittills med få undantag nationellt begränsade inriktning. Hans prövande av nya forsknings- och framställningsmetoder inom kulturgeografien äger direkt tillämpning på svenska förhållanden.

Professor Kants erfarenhet, kunnighet och idérikedom ha redan kommit härvarande geografer till godo. I forskningshandledningen skulle professor Kant kunna ta på sin lott en mycket viktig del.

Ett flyktingstipendium ger en forskare med familj så knapp försörjning, att professor Kant icke kan lastas, om han skulle acceptera ett förmånligt erbjudande från ett annat land, så mycket mindre som det från Arbetsmarknadsstyrelsen nyligen meddelats, att man där överväger en begränsning av innehavet av flyktingstipendier till tre år; professor Kant innehar sedan två år sådant stipendium.

Det är i känslan av, att vi icke ha råd att förlora professor Kant, som jag i egenskap av formell arbetsledare för honom och chef för den geografiska institutionen vänder mig till sektionen med förslag om inrättande av en personlig akademisk befattning i kulturgeografi åt honom, avsedd för forskning och någon forskningsundervisning.

Vid fakultetens framställning ha fogats utlåtanden angående Kants vetenskapliga kompetens. Sälunda anför professorn i geografi, särskilt kulturgeografi med ekonomisk geografi vid Uppsala universitet *Gerd Enequist* följande.

Professor Kant bedriver sedan 1945 en viktig forsknings- och undervisningsverksamhet i Sverige. Av professor Kants rika vetenskapliga produktion har undertecknad sedan 1935 följt den på tyska eller franska publicerade, nu senast också på svenska, och skattar den synnerligen högt. Ett par av de studerande vid Uppsala universitet, som genom härstamning eller studieriktning kommit professor Kants specialiteter nära, har av honom fått beredvillig råd och hjälp.

Det vore av många skäl synnerligen önskvärt, att professor Kant varaktigt knötes till svenskt universitet. Som framgår av förteckningen av utgivna skrifter och recensioner härav är hans vetenskapliga kvalifikationer tungt vägande som merit till professur vid vilket universitet som helst. Hans inriktning på ekonomisk och social geografi är av största värde för vårt land, där vi ha för få företrädare för den ekonomiska geografien och inga för den sociala.

Professorn J. G. Granö vid Helsingfors universitet yttrar bland annat.

Professor Kants vetenskapliga produktion präglas genomgående av grundlighet och vederhäftighet, ofta även av originalitet. Han har förmågan att se det väsentliga, de bärande synpunkterna, och han äger en icke vanlig beläsenhet. Han har på ett beaktansvärt sätt deltagit i den internationella vetenskapliga diskussionen. Då jag vidare tar i betraktande, att han är i sina bästa år och att han även under svåra yttre förhållanden med beundransvärd energi sökt fortsätta sitt forskningsarbete, så får jag den övertygelsen, att det vore en vinst för vetenskapen och en ackquisition för Lunds universitet, om honom kunde beredas möjlighet att som innehavare av en personlig professur i kulturgeografi få fortsätta sin vetenskapliga gärning.

Professorn i ekonomisk geografi vid handelshögskolan i Stockholm W. William-Olsson framhåller bland annat att Kant som geograf täcker den del av geografien som vid statsuniversitetet hittills varit och alltjämt är sämst representerad, nämligen socialgeografien och den ekonomiska geografien, just de grenar av ämnet som äro grundläggande för stora delar av den ekonomiska och sociala stads-, region- och riksplaneringen. Det syntes vara en ovanligt lycklig omständighet att man genom att knyta Kant till Lunds universitet kunde fylla nämnda brist.

Konsistoriet har biträtt humanistiska sektionens förslag. *Kanslern* har anfört:

Av handlingarna i ärendet framgår, att goda skäl förebragts för inrättandet av den föreslagna personliga preceptorsbefattningen i ekonomisk och social geografi. Jag anser mig därför böra tillstyrka bifall till konsistoriets begäran, för den händelse det låter sig göra att inom den för Lunds universitet för nästa budgetår avsedda anslagsramen utan åsidosättande av andra viktigare ändamål bereda medel jämväl för ifrågavarande ändamål.

Nya befattningar vid institutionerna för fysik, matematik samt mekanik och matematisk fysik. På försommaren 1950 komma dessa institutioner att inflytta i en nybyggnad. Med hänsyn härtill har *konsistoriet* på förslag av *matematisk-naturvetenskapliga sektionen* hemställt om en förstärkning av den tekniska personalen.

Fysiska institutionen (2 professurer) disponerar för närvarande följande befattningar:

- 1 förste instrumentmakare i Ca 18,
- 2 institutionsvaktmästare i Ca 11,
- 2 laboratoriebiträden i Ca 11 resp. Ce 11,
- 1 kontorsbiträde i Ce 8.

Institutionsföreståndaren, *professorn B. Edlén*, har beträffande institutionens behov av ytterligare personal anfört i huvudsak följande.

Maskinist i Ca 13. Institutionen får i den nya byggnaden en 3 gånger större golvyta än för närvarande. Den maskinella utrustningen blir omfattande och dyrbar. Den kommer att fordra en sakkunnig skötsel och vård. Som exempel kan nämnas ett stort antal elektriska maskiner för generering av speciella strömarter, en anläggning för framställning av flytande luft, den stora kvävgaskompressorn för van de Graaffgeneratoren samt anläggningarna för institutionens trycklufts-, ventilations- och luftkonditionerings-system. Vidare kan nämnas det relativt stora ackumulatorbatteriet på cirka 300 celler, vilket fordrar noggrann och ständig tillsyn. För dessa uppgifter liksom för de monteringsarbeten av olika slag, som i stor omfattning förekomma på en fysisk institution, behövs en maskinist. Denne måste bland annat ha en god utbildning som elektriker. Lönegraden bör ej sättas lägre än Ca 13.

Instrumentmakare i Ca 14. För institutionens verkstad behövas som medhjälpare till förste instrumentmakaren flera skickliga mekaniker. Ehuru detta behov i viss utsträckning alltid måste täckas genom arvodesanställningar, är det synnerligen önskvärt att ha en kärna av permanent anställda

yrkesmän i verkstaden. Då åtminstone den ena av de nuvarande vaktmästarbefattningarna kan utnyttjas för detta ändamål, synes kompletteringen tillsvidare kunna begränsas till *en* befattning, vilken dock med hänsyn till anspråken på yrkesskicklighet bör ges en relativt hög lönegrad, förslagsvis Ca 14 med benämningen instrumentmakare.

Kanslibitråde i Ca 11. För fysiska institutionens kamerala skötsel och för kansli- och skrivgöromål äro för närvarande två personer anställda och fullt upptagna. Behovet av arbetskraft för dessa uppgifter kommer säkerligen icke att minska efter inflyttningen. Behovet har hittills icke kunnat tillgodoses på annat sätt än genom att ett laboratoriebiträde utnyttjas för kansliarbete. För att kunna frigöra laboratoriebiträdet för sitt egentliga ändamål, vilket särskilt efter inflyttningen blir i hög grad behövt, erfordras sålunda att en kanslibiträdesbefattning inrättas.

Institutionsvaktmästare i Ca 13. Samtidigt med den fysiska institutionens nybyggnad och sammanbyggd med denna uppföres byggnad för den matematiska institutionen och för institutionen för mekanik och matematisk fysik. Föreståndarna för dessa institutioner, som för närvarande sakna teknisk personal, anse vaktmästarehjälp nödvändig. Det synes då mest rationellt att för hela institutionskomplexet anställa en gemensam vaktmästare och för detta ändamål inrätta en ny befattning, som torde böra hänföras till den kategori av institutionsvaktmästare, för vilka lönegraden är Ca 13.

Professorerna i matematik *M. Riesz* och *N. Zeilon* samt professorn i mekanik och matematisk fysik *T. Gustafson* ha vidare hemställt om en för nämnda ämnen gemensam kanslibiträdestjänst. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande.

För båda ämnena föreligger behov av en kvalificerad kraft med avlagd studentexamen, helst på reallinjen, och med goda språkkunskaper, detta sista av synnerlig vikt på grund av ämnenas starkt internationella karaktär, vilket medför en vidsträckt utländsk korrespondens. Att institutionerna i Lund icke år 1946, samtidigt med de motsvarande institutionerna i Uppsala, tilldelades något permanent skrivbiträde berodde dels på brist på lokaler dels på att institutionerna voro förlagda i olika byggnader. Frågan kommer i ett helt annat läge i och med inflyttandet i den nya gemensamma institutionsbyggnaden. De för skrivbiträde avsedda göromålen ha därför hittills måst uträttas av de vetenskapliga tjänstemännen, dock på grund av dessas dåliga kontorstekniska kunnande ofta med mindre tillfredsställande resultat.

Kanslern har tillstyrkt följande nya befattningar, nämligen en instrumentmakare i Ca 14, en maskinist i Ca 12, en institutionsvaktmästare i Ca 11, ett kontorsbiträde i befordringsgången (för fysiska institutionerna) samt ett kanslibitråde i Ce 11 (för de matematiska och mekaniska institutionerna).

Biträden åt vissa värmeledningsskötare. För skötseln av värmeledningen i universitetshuset finnes en befattning i lönegraden Ca 11 som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 2:a klass. Motsvarande befattning vid kemiska institutionen är i personalförteckningen uppförd såsom maskinist i lönegraden Ca 12. *Drättselnämnden* och *konsistoriet*

ha erinrat om, att medel beviljats för en ombyggnad av värmeanläggningen i universitetshuset med angränsande byggnader. Det bleve med hänsyn härtill nödvändigt att värmeledningsskötaren erhöle biträde vid skötseln av den nya anläggningen och nödiga reparationer. Önskvärt vore att biträdet vore yrkesman i fråga om rörarbeten. Vidare erinras, att nybyggnaden för fysik, matematik och mekanik komme att erhålla sin värme från kemiska institutionens värmeanläggning, som till följd härav måste utvidgas. Även i detta fall bleve ett biträde erforderligt. För nämnda biträdesgöromål äskades därför ett anslag av 10 300 kronor, motsvarande arvoden åt två biträden i 9:e löneklassen. *Kanslern* har framhållit, att enär en av fysiska institutionens två institutionsvaktmästare tills vidare kunde i nödig utsträckning biträda vid skötseln av den till kemiska institutionen förlagda värmecentralen, han för närvarande inskränkte sig till att hemställa om 5 000 kronor för biträdeshjälp åt värmeledningsskötaren vid universitetshuset.

Provisorisk omreglering av befattningarna som lärare i gymnastik och idrott. Under avlöningsstaten för Lunds universitet är såsom exercitiemästare uppförd en ordinarie befattning som lärare i gymnastik och fäktkonst (halvtidstjänst) med 2 000 kronor i lön och 1 000 kronor i tjänstgöringspenningar. Två ålderstillägg å vardera 300 kronor utgå efter 5 resp. 10 år. Till innehavaren av befattningen utgår därjämte dyrtidstillägg och kristillägg (sammanlagt 1 537 kronor) samt provisoriskt lönetillägg (1 800 kronor). Frånsett ålderstilläggen — å vilka belöper dyrtids- och kristillägg — utgå alltså löneförmånerna med tillhoppa 6 337 kronor. — Befattningen är för närvarande vakant.

Under den till delstaten I hörande arvodesstaten utgå dessutom dels ett arvode å 9 660 kronor till en idrottslärare och dels ett arvode å 750 kronor till en ledare av gymnastikövningar för kvinnliga studerande. — Även befattningen som idrottslärare är för närvarande vakant.

Större akademiska konsistoriet har hemställt om en provisorisk omorganisation av ifrågavarande befattningar. *Kanslern*, som tillstyrkt förslaget, har för egen del anfört följande.

Den omorganisation som konsistoriet föreslagit innebär, att berörda befattningar skola tills vidare vakanssättas, att provisoriskt inrättas dels en tjänst i gymnastik och idrott med arvode av 11 760 kronor (innehavaren av tjänsten förordnas av kanslern för en tid av fyra år i sänder och skall beträffande tjänstledighet och övriga förmåner, inklusive tjänsteårsberäkning, likställas med extra ordinarie tjänsteman i lönegraden Ce 26: 26), dels ock en tjänst som biträdande lärare i den eller de idrottsgrenar, som konsistoriet i varje särskilt fall förordar, med arvode av 2 100 kronor (innehavaren av tjänsten förordnas av kanslern för en tid av ett år i sänder), att den nuvarande befattningen som ledare av kvinnlig gymnastik bibehålles, men att undervisningsskyldigheten ökas från tre till fyra timmar i veckan, till följd varav arvodet höjes från 750 kronor till 1 000 kronor, samt att 1 200

kronor årligen anslås till idrottsorganisatoriskt arbete vid universitetet och ställes till Lunds universitets gymnastik- och idrottsförenings förfogande.

Ett bifall till förslaget innebär beträffande kostnaderna följande:

Nuvarande förhållanden.

1. Gymnastik- och fäktlärare (frånsett ålderstillägg, men inklusive övriga tillägg)	6 337
2. Idrottslärare	9 660
3. Ledare av kvinnlig gymnastik	750
	<hr/>
	Summa kronor 16 747

Enligt omorganisationsförslaget.

1. Gymnastik- och idrottslärare	11 760
2. Biträdande idrottslärare	2 100
3. Ledare av kvinnlig gymnastik	1 000
4. Idrottsorganisatoriskt arbete	1 200
	<hr/>
	Summa kronor 16 060

Förslagets genomförande skulle alltså icke medföra någon sammanlagd kostnadsökning för statsverket.

Under åberopande av den i ärendet verkställda utredningen och med hänvisning till att professorn David Holmdahl i Uppsala, i egenskap av inspektör för studentidrotten, biträtt förslaget får jag för min del tillstyrka att detsamma provisoriskt genomföres från och med nästa budgetår.

Den i ärendet åberopade utredningen har på konsistoriets uppdrag utförts av särskilda *kommitterade*, vilka anfört bland annat följande.

Under senare år har undervisningen bedrivits dels av en ordinarie lärare i gymnastik och fäktning, dels av en arvodesavlönad lärare i idrott. Den förre har undervisat 9 timmar per vecka i gymnastik och 2 timmar per vecka i fäktning. I det senare ämnet har meddelats undervisning från och med 1947 jämväl av en italiensk fäktlärare, maestro Gargano, vilken avlönats av studenterna med cirka 200 kronor per månad. Till ledaren av studentkornas gymnastik utgår ett arvode på 750 kronor per år, beräknat efter en undervisningsskyldighet av 3 timmar per vecka. Då intresset och deltagandet i denna gymnastik varit stort, har emellertid ledaren, fröken Malm, under en följd av år utan särskild ersättning undervisat ytterligare en timme i veckan, sammanlagt alltså 4 timmar per vecka.

Den 30 september 1948 avgick major Kragh från gymnastik- och fäktmästarebefattningen med pension. Efter major Kraghs avgång har undervisningen i gymnastik bestritts av universitetets idrottslärare, gymnastikdirektör Hellberg, med 9 timmar per vecka, vilken härför erhållit särskild vikariatsersättning vid sidan av idrottslärararvodet. Särskilt förordnande har utfärdats för maestro Gargano att bedriva undervisning i fäktning. Dylik undervisning har av honom meddelats 5 timmar i veckan.

Kommitterade anse att följande omständigheter böra beaktas vid en eventuell omorganisation av tjänsterna:

1. Med anledning av den omläggning, som utbildningen vid gymnastiska centralinstitutet undergått, torde en lärare, som är kompetent att undervisa i såväl gymnastik som fäktning näppeligen kunna uppdrivas.

Däremot äro nyutexaminerade gymnastikdirektörer i regel kompetenta att meddela god undervisning i ett flertal idrottsgrenar.

2. Den omständigheten att allt deltagande i kroppsövningar vid universiteten är frivilligt, nödvändiggör att undervisningen handhaves av unga, entusiasmerande lärare, som i viss mån kunna stå på kamratlig fot med sina elever. Det är därför mindre lämpligt att någon av tjänsterna besätts med ordinarie innehavare. Å andra sidan är det svårt att få fullgoda lärarkrafter om icke tjänsterna äro förenade med rätt till tjänsteårsberäkning, som bland annat underlättar lärarens eventuella övergång till läroverk och seminarier.

Kommitterade vilja icke föreslå att de nuvarande tjänsterna som gymnastik- och fäktlärare samt idrottslärare indragas, men föreslå att de måtte vakanssättas tills vidare, så att det genom en provisorisk omorganisation blir möjligt att pröva sig fram till bästa lösningen. Det förslag som här framlägges kommer icke att medföra ökade kostnader för statsverket.

Det begärda anslaget å 1 200 kronor för år till Lunds universitets gymnastik- och idrottsförening (LUGI) för idrottsorganisatoriskt arbete motiveras av att en stor del av organisationsarbetet som tidigare utförts av idrottsläraren nu måste överflyttas på LUGI:s sekreterare och förman. LUGI ställer därjämte för närvarande mottagningsrum och telefon till idrottslärarens förfogande. Det synes oss vara av stor vikt, att idrottsläraren kan tillbringa mesta möjliga tid på de olika idrottslokalerna och icke i onödan betungas med expeditjonsarbete.

Ökade medel till avlönande av arbetare vid botaniska trädgården. Den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till ifrågavarande ändamål är nu uppförd med 42 200 kronor. *Konsistoriet* har hemställt om anslagshöjning med 4 300 kronor till 46 500 kronor, vilket belopp motsvarade den kollektivavtalsreglerade avlöningskostnaden för nu anställd personal. *Kanslern* har tillstyrkt den begärda höjningen.

Ytterligare av kanslern framställda förslag. *Kanslern* har, utöver de förslag, för vilka redogjorts i det föregående, föreslagit följande.

Laborator i neurofysiologi,
 förste assistent vid embryologiska institutionen,
 » » » klinisk-kemiska centrallaboratoriet,
 andre » » fysiologiska » ,
 ytterligare ett medicinskt docentstipendium,
 ordinariesättning av preparatorstjänst i Ce 13,
 kanslibitråde vid anatomiska och histologiska institutionerna,
 » » patologiska » bakteriologiska » ,
 kanslibiträden » dermato-venereologiska och neurologiska klinikerna,
 tre laboratoriebiträden för vården av försöksdjur,
 vissa amanuensstjänster vid humanistiska sektionen,
 uppflyttning av befattningen som akademiträdgårdsmästare,
 » » » » överbibliotekarie,
 omreglering av personalorganisationen vid akademiska kansliet och räntekammaren.

Departementschefen. Jag anser mig icke för närvarande kunna tillstyrka förslaget om inrättande av en professur i röntgendiagnostik för den medicinska undervisningen i Malmö. För nästa budgetår torde dock ett belopp av 4 000 kronor böra anvisas under arvodesposten för upprätthållande av erforderlig undervisning i ämnet.

Mot förslaget om ändrad benämning av den i fjol nyinrättade befattningen som laborator i röntgendiagnostik, särskilt neuroradiologi, har jag icke funnit anledning till erinran.

Ehuru onekligen vissa skäl tala för förslaget att från och med nästa budgetår inrätta en befattning som laborator i psykiatri är jag likväl icke för närvarande beredd att tillstyrka detsamma. I avvaktan på en definitiv lösning av frågan hur undervisningen i ämnet bör organiseras torde medel böra anvisas för en biträdande lärare i ämnet. Jag återkommer härtill i det följande.

År 1947 höjdes antalet nyintagna medicine studerande vid universitetet i Lund från 45 till 60; sedermera har antalet höjts något ytterligare. Dessa större grupper av studerande ha nu hunnit fram till de kliniska studier, som följa på avlagd medicine kandidatexamen. Det redan förut stora behovet av biträdande lärare i kliniska ämnen har därigenom ytterligare accentuerats. Jag är därför beredd att i viss utsträckning tillmötesgå kanslerns förslag om ökad medelsanvisning och tillstyrker i sådant avseende en höjning av det klumpbelopp å 12 000 kronor, som avser undervisning i kliniska ämnen genom biträdande lärare med 20 000 kronor till 32 000 kronor. Härvid förutsätter jag, att någon höjning av anslagsmedlen till kurser i hygien icke äger rum för nästa budgetår. Jag erinrar, att frågan om hur undervisningen i detta ämne bör organiseras befinner sig under utredning. Å andra sidan räknar jag med att den av mig förordade höjningen skall möjliggöra anvisande av medel för undervisning i psykiatri genom biträdande lärare. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av kanslern fördela ifrågasvarande arvodespost å 32 000 kronor.

Jag tillstyrker, att medel beräknas under arvodesstaten för en amanuens vid pediatrika kliniken och en vid kvinnokliniken.

Jag är icke för närvarande beredd att taga slutlig ställning till förslaget om inrättande av en personlig befattning som preceptor i ekonomisk och social geografi åt f. d. professorn vid Dorpats universitet E. Kant. Å andra sidan synes det angeläget att fastare knyta Kant till vår högskoleorganisation. Härigenom skulle en sedan länge erkänd brist i de geografiska ämnernas representation vid våra universitet komma att åtminstone delvis fyllas. I avvaktan på ett definitivt ställningstagande till frågan torde medel böra beräknas till ett personligt lärararvode åt Kant. För ändamålet tillstyrker jag, att ett belopp av 9 660 kronor anvisas.

Den nya institutionsbyggnaden för fysik, matematik samt mekanik och matematisk fysik kommer under försommaren 1950 att tagas i anspråk.

Med anledning härav begäres från universitetets sida en förstärkning av den tekniska personalen. För närvarande anser jag mig endast i mindre utsträckning kunna tillmötesgå detta förslag. Det har föreslagits, att en befattning som maskinist inrättas, vars innehavare skall ha till uppgift i första hand att handhava vård och underhåll av den dyrbara laboratorieapparaturen, tekniska montagearbeten och dylikt. Jag tillstyrker med anledning härav, att medel anvisas för anställande av en institutionsvaktmästare, tills vidare placerad i lönegraden Cg 11. Däremot är jag icke nu beredd att förorda förslaget om inrättande av en tjänst som instrumentmakare och en som kontorsbiträde för den fysiska institutionens räkning. Jag är icke heller beredd att utan ytterligare utredning tillstyrka, att ytterligare en institutionsvaktmästartjänst inrättas för gemensamt bruk av samtliga i den nya fysikbyggnaden inrymda institutioner. Tills vidare torde för detta ändamål få anlitas en av de nuvarande vaktmästartjänsterna i Ca 11. Enligt kanslerns förslag har innehavaren av en av dessa tjänster avsetts skola biträda vid eldningsgöromålen i den för ifrågavarande nybyggnad och den kemiska institutionen gemensamma värmecentralen. För egen del finner jag en dylik anordning mindre praktisk. För sådant biträde vid eldningen torde i stället böra anställas en befattningshavare i lönegraden Cg 9. Vidare tillstyrker jag, att från och med nästa budgetår inrättas en för de matematiska och mekaniska institutionerna gemensam befattning som kontorsbiträde i befodringsgången.

Jag är icke beredd att för nästa budgetår tillstyrka, att en befattning som äldre inrättas för biträde vid skötseln av universitetshusets värmeanläggning.

Jag tillstyrker i huvudsak det av kanslern biträdda förslaget angående provisorisk omreglering av lärarbefattningarna i gymnastik, fäktning och idrott. Den nuvarande ordinarie befattningen som lärare i gymnastik och fäktkonst bör till följd härav uppföras utan avlöningsbelopp. Vidare bör arvodet till idrottlärare utgå och i stället anvisas medel till en lärare i gymnastik och idrott i lönegraden Cg 23. Dessa medel böra uppföras under icke-ordinarieposten, delstat II. Arvodet till den kvinnliga gymnastikläraren torde böra uppföras med 1 000 kronor. Slutligen bör uppföras ett arvode å 2 100 kronor till arvode för undervisning i de särskilda idrottsgrenar, som konsistoriet i varje särskilt fall bestämmer. Beträffande det föreslagna anslaget åt Lunds studenters gymnastik- och idrottsförening har jag icke funnit anledning till erinran mot att 1 000 kronor för år må utgå för ändamålet men förutsätter, att dessa medel komma att bestridas ur materielanslaget; någon höjning av sistnämnda anslag för detta ändamål ifrågasätter jag dock icke för nästa budgetår.

Anslagsmedlen till avlöningar åt botaniska trädgårdens arbetare bör i enlighet med kanslerns förslag höjas med 4 300 kronor till 46 500 kronor.

Slutligen erinrar jag, att medel för nästa budgetår skola beräknas för

professuren i fonetik, vilken enligt beslut av 1949 års riksdag skall inrättas från och med nästa budgetår.

I övrigt ifrågasätter jag för nästa budgetår icke några förändringar beträffande ifrågasatt anslag.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört torde Lunds universitets avlösningsanslag för nästa budgetår böra beräknas på följande sätt.

I. Professorer och lärare m. fl.

Posten 1 a (lön och tjänstgöringspenningar åt ordinarie tjänstemän), nu 1 089 400 kronor, bör å ena sidan höjas med 12 000 kronor, avseende professuren i fonetik men å andra sidan minskas med 3 000 kronor, avseende lärarbefattningen i gymnastik och fäktkonst. Samtidigt böra pensionsavdragen, nu 91 600 kronor, höjas med 900 kronor till 92 500 kronor. Posten bör alltså uppföras med 1 097 500 kronor.

Posten 1 b (ålderstillägg) synes böra uppföras med oförändrat belopp, 43 800 kronor.

Posten 1 c (ersättningar till vikarierande akademiska lärare) torde kunna minskas med 10 000 kronor till 20 000 kronor.

Posten 2 (avlöningar till tjänsteman på indragningsstat) bör uppföras med oförändrat belopp, 9 400 kronor.

Posten 3 (arvoden), nu 1 840 400 kronor, bör höjas med i runt tal 32 400 kronor till 1 872 800 kronor.

Posten 4 (särskilda löneförmåner) bör uppföras med oförändrat belopp, 185 000 kronor.

Delstaten I beräknar jag således till sammanlagt $(1\,097\,500 + 43\,800 + 20\,000 + 9\,400 + 1\,872\,800 + 185\,000 =) 3\,228\,500$ kronor.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlings och inrättningar m. m.

Posten 1 (avlöningar till ordinarie tjänstemän), bör uppföras med oförändrat belopp, 538 500 kronor.

Posten 2 (arvoden) bör likaledes uppföras med oförändrat belopp, 14 740 kronor.

Posten 3 (avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården) bör i enlighet med vad jag i det föregående anfört uppföras med 46 500 kronor.

Posten 4 (avlöningar till övrig icke-ordinarie personal), nu 658 000 kronor, bör vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit och med hänsyn till under nästa budgetår utgående ålderstillägg höjas med i runt tal 33 000 kronor till 691 000 kronor.

Posten 5 (rörligt tillägg), nu 128 321 kronor, torde böra höjas med 4 200 kronor till 132 521 kronor.

Delstaten II bör alltså uppföras med $(538\,500 + 14\,740 + 46\,500 + 691\,000 + 132\,521 =) 1\,423\,261$ kronor.

De särskilda uppborrdsmedlen böra uppföras med oförändrat belopp, 5.761 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet bör alltså uppföras med (3 228 500 + 1 423 261 — 5 761 =) 4 646 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 72 000 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att avlöningsstaten för Lunds universitet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1950/51, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:

A v l ö n i n g s s t a t .

Utgifter:

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:

a. Lön- och tjänstgöringspenningar . . .	1 190 000	
Avgå pensionsavdrag m. m.	92 500	1 097 500

Avlöningsstater.

b. Ålderstillägg, <i>förslagsvis</i>	43 800	
c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, <i>förslagsvis</i>	20 000	1 161 300
2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat:		9 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>		1 872 800
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		185 000
Summa kronor		3 228 500

Anmärkning till avdelning I. av avlöningsstaten.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	538 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	14 740
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, <i>förslagsvis</i>	46 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	691 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	132 521
Summa kronor	1 423 261

Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl.	3 228 500
II. Vissa tjänstemän vid universitetets sam- lingar och inrättningar m. m.	1 423 261
Summa kronor	4 651 761

Särskilda uppbördsmedel.

-----	5 761
Nettoutgift kronor	4 646 000

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i den till avdelning I av nämnda avlöningsstat hörande särskilda avlöningsstaten för professorer och lärare m. fl., som föranledas av vad jag i det föregående anført;

c) till *Lunds universitet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 646 000 kronor.

[82] 10. Lunds universitet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	270 000	383 729
1949/50 (statsliggaren s. 508)	311 000	
1950/51 (förslag)	402 000	

Följande sammanställning upptager den nu gällande omkostnadsstaten och den av *universitetskanslern* för nästa budgetår föreslagna:

	För 1949/50 upptagna belopp, kronor	Av kanslern för 1950/51 föreslagna belopp, kronor
<i>Utgifter:</i>		
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	4 000
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	220 000	295 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	95 000	110 000
4. Reseersättningar åt universitetets rektor m. fl. för vissa resor i universitetsärenden, <i>förslagsvis</i>	3 000	6 000
	Summa kronor 321 000	415 000
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>		
Ersättning för värme, lyse och vatten	10 000	10 000
	Nettoutgift kronor 311 000	405 000

Bränsle m. m. Den föreslagna höjningen har ansetts påkallad med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49, i runt tal 256 000 kronor, och tillkomsten av nya och utvidgade lokaler.

Städning m. m. Den föreslagna ökningen har motiverats med tillkomsten av ytterligare lokalutrymmen.

Reseersättningar. *Kanslern* finner det belopp, 3 000 kronor, varmed denna post är uppförd, otillräckligt och tillstyrker därför av drät-

selnämnden framlagt förslag om postens ökning till 6 000 kronor. Kanslern understryker vikten av att vederbörande vid universitetet i Lund sättes i tillfälle att i erforderlig utsträckning kunna söka kontakt med ifrågakommande myndigheter och institutioner och förordar, att rätten till ersättning ur posten utsträcker att gälla även resor mellan Lund och Uppsala samt mellan Lund och Göteborg. Därvid erinrar kanslern om att posten till reseersättningar vid Göteborgs högskola må disponeras för resor mellan Göteborg och Stockholm eller Göteborg och Uppsala eller Lund.

Departementschefen. Jag erinrar om att anslagsposten till reseersättningar åt universitetets rektor m. fl. för vissa resor i universitetsärenden höjts med 1 000 kronor till 3 000 kronor för innevarande budgetår. Belastningen å posten har under de två sistförflutna budgetåren utgjort 1 643 respektive 2 094 kronor. Jag är icke beredd att nu förorda någon ytterligare höjning av anslagsposten. Då kanslerns anslagsberäkningar, vilka utmynna i förslag om höjning av omkostnadsanslaget med 94 000 kronor, i övrigt icke givit mig anledning till erinran, bör anslaget för nästa budgetår höjas med 91 000 kronor till 402 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 402 000 kronor.

[83] **11. Lunds universitet: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 1 035 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 509 ff. i statsliggaren.

Det större akademiska konsistoriet har hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas med 200 000 kronor, att efter universitetsmyndigheternas hörande fördelas av Kungl. Maj:t.

Universitetskanslern har med hänsyn till rådande statsfinansiella situation icke ansett sig kunna annat än i begränsad utsträckning tillstyrka en höjning av materielanslaget. För följande ändamål, där en ökad medelsanvisning enligt kanslerns mening måste anses vara av automatisk natur, har kanslern av en begärd höjning å 49 000 kronor tillstyrkt en ökning med 31 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Dermato-venereologiska kliniken (ny professor utnämnd)	9 000	(+ 7 000)
2. Neurologiska kliniken (professur inrättad från och med 1 juli 1947)	7 000	(+ 7 000)
3. Undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö ..	35 000	(+ 10 000)
4. Kemiska institutionens avdelning för analytisk kemi (ny laborator utnämnd)	5 000	(+ 5 000)
5. Kemiska institutionens avdelning för biokemi (do-cent finnes i ämnet)	2 000	(+ 2 000)
Summa kronor	58 000	(+ 31 000)

Kanslern har därutöver — under återopande av vad han anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för Uppsala universitet — förordat en anslagshöjning med 52 000 kronor, motsvarande ungefär 5 procent av det nu utgående materielanslaget.

Sammanfattningsvis innebär kanslerns förslag en anslagshöjning med 83 000 kronor.

Departementschefen. Liksom vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för Uppsala universitet kan jag med hänsyn till rådande statsfinansiella läge endast i mycket begränsad omfattning tillmötesgå universitetsmyndigheternas förslag om höjning av materielanslaget vid Lunds universitet. Kanslern har för vissa ändamål, där en ökad medelsanvisning enligt hans mening finge anses vara av automatisk natur, tillstyrkt en ökad medelsanvisning med 31 000 kronor. Med hänsyn härtill förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 25 000 kronor till 1 060 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av vederbörande universitetsmyndigheter, meddela beslut angående anslaget disposition. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 060 000 kronor.

[84] **12. Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket.** Detta anslag är nu uppfört med 260 000 kronor. *Det större akademiska konsistoriet vid universitetet i Lund* har hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte i enlighet med universitetsberedningens förslag höjas till 325 000 kronor. *Universitetskanslern* har erinrat, att han i utlåtande över beredningens förslag tillstyrkt denna höjning. Kanslern har vidare framhållit, bland annat, att de ökade årliga kostnader för biblioteket, som beräknades uppstå till följd av den svenska kronans devalvering, uppskattats till 21 000 kronor.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslag till Uppsala universitet förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 260 000 kronor.

[85] **13. Lunds universitet: Engångsanslag till vissa vetenskapliga institutioner. 14. Lunds universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Under förstnämnda rubrik har för innevarande budgetår anvisats

ett reservationsanslag av 120 000 kronor, vilket disponerats på sätt framgår av s. 511 i statsliggaren.

För nästa budgetår ha *större akademiska konsistoriet* och *kanslern* hemställt om anvisande av följande engångsbelopp:

	Konsistoriet, kronor	Kanslern, kronor
1) Möblering av teologiska fakultetens seminariebibliotek	16 434	—
2) Inrättande av juridiskt kurslitteraturbibliotek	7 800	—
3) Inredning och utrustning av de för juridiska fakulteten och institutionen för statskunskap avsedda nya lokalerna (f. d. pediatrika kliniken)	138 000	50 000
4) Utrustning av anatomiska institutionen	22 470	22 000
5) Röntgenanläggning vid anatomiska institutionen (inklusive till 15.100 kronor beräknade byggnads- och installationsarbeten)	60 100	45 000
6) Utrustning av histologiska institutionen	39 022	20 000
7) Utrustning av farmakologiska institutionen	22 000	—
8) Utrustning av kliniskt-kemiska centrallaboratoriet	40 000	10 000
9) Utrustning av patologiska institutionen (därav för fotografiskt laboratorium 10.206 kronor och för centrifug 7.350 kronor)	25 556	10 000
10) Inköp av kursmikroskop för de patologiska och bakteriologiska institutionerna	10 640	10 000
11) Utrustning av nya lokaler för bakteriologiska institutionen	6 740	6 000
12) Anskaffande av centrifugalfrysstorkapparat för bakteriologiska institutionen	15 000	15 000
13) Utrustning av nya lokaler för pediatrika kliniken	88 000	88 000
14) Utrustning av neurologiska kliniken	10 000	10 000
15) Utrustning av nya forskningslokaler för reumatologiska kliniken	30 000	—
16) Inköp av epidiaskop m. m. samt utrustning av nya lokaler för dermato-venereologiska kliniken	30 000	30 000
17) Utrustning för institutionen för klinisk fysiologi	75 000	—
18) Utrustning för neurofysiologiska institutionen	50 000	—
19) Inredning av lokaler för institutionen för klassiska språk m. m. (f. d. fysicum)	55 000	55 000
20) Utrustning av institutionen för psykologi och pedagogik	22 700	5 000
21) Anskaffande av ett s. k. Schmidtinstrument för astronomiska institutionen	25 000	—
22) Utrustning av limnologiska institutionen	22 850	—
23) Utrustning av avdelning för analytisk kemi	35 000	15 000

24) Utrustning av avdelningen för biokemi	20 000	10 000
25) Instrument för fältutrustning för geografiska institu- tionen	11 168	2 000
26) Utrustning av avdelningen för zoofysiologi	21 400	5 000
27) Inredning och utrustning av kvartärgeologiskt labora- torium (inklusive byggnadskostnader å 7.300 kronor)	23 230	2 000
28) Filmfotografering av viss litteratur på ryska språket	4 000	—
	<hr/>	<hr/>
	Summa kronor	927 110 410 000

Kanslern har anfört följande.

De ovan under 11), 13), 14) och 19) angivna ändamålen synas mig vara att betrakta som utgifter av automatisk natur, varför jag tillstyrker anvisande för dessa behov av i avrundade tal respektive 6 000 kronor, 88 000 kronor, 10 000 kronor och 55 000 kronor.

De under 3), 23) och 24) framställda äskandena avse jämväl ändamål av automatisk karaktär, vilka dock enligt mitt förmenande böra kunna uppdelas på två eller flera budgetår. Med hänsyn härtill tillstyrker jag nu allenast anvisande av respektive 50 000 kronor, 15 000 kronor och 10 000 kronor.

Med hänsyn till att anatomiska institutionen erhållit ny föreståndare och en professur i dermato-venereologi inrättats, vilken professur numera tillsatts med ordinarie innehavare, synes det mig oundgängligen nödvändigt att engångsanslag anvisas för kompletterande utrustning av nämnda institution och av den dermato-venereologiska kliniken. I sådant avseende förordar jag anvisande av 22 000 kronor och 30 000 kronor. Dessa anslagskrav anser jag stå nära de automatiska ökningarna.

Såsom synnerligen angeläget behov vill jag rubricera de under 5), 6) och 10) angivna ändamålen och tillstyrker därför beviljande av respektive 45 000 kronor, 20 000 kronor och 10 000 kronor. Jämväl för de behov, som redovisas under 8), 9), 12) och 20) förordar jag anvisande för nästa budgetår av medel med respektive 10 000 kronor, 10 000 kronor, 15 000 kronor och 5 000 kronor.

Slutligen får jag förordad att för de under 25) och 26) upptagna ändamålen anvisas respektive 2 000 kronor och 5 000 kronor samt att för inköp av instrument för kvartärgeologiska avdelningen beviljas ett belopp av 2 000 kronor.

Departementschefen. Vissa av de ändamål, för vilka kanslern för nästa budgetår förordad medelsanvisning, avse utrustning för nytillkomna eller nytillkommande lokaler. Hit torde böra hänföras de ändamål, som angivits under 3), 11), 13), 16) och 19) i den förut återgivna sammanställningen. För dessa ändamål har kanslern tillstyrkt sammanlagt 229 000 kronor för nästa budgetår. Härav avse 105 000 kronor inredning och utrustning av nya lokaler för juridiska fakulteten och institutionen för statskunskap samt för institutionen för klassiska språk m. m. För dessa ändamål är jag icke beredd att beräkna medel redan för nästa budgetår. För övriga nu ifrågasvarande ändamål torde böra anvisas ett reservationsan-

slag av 120 000 kronor under rubriken Lunds universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles fördela anslaget.

Utöver vad nu nämnts har kanslern förordat engångsbelopp för nästa budgetår med 181 000 kronor. Jag anser mig under nu rådande förhållanden endast kunna förorda, att reservationsanslaget till Lunds universitet: Engångsanslag för vissa vetenskapliga institutioner för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 120 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles, efter förslag av vederbörande universitetsmyndigheter, fördela anslaget. Jag förutsätter därvid, att de ändamål i första hand tillgodoses, som må befinnas angelägnast.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Lunds universitet: Engångsanslag till vissa vetenskapliga institutioner* ett reservationsanslag av 120 000 kronor;

b) till *Lunds universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler* ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

[86] 15. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 007 000	1 955 076
1949/50 (statsliggaren s. 512)	2 081 000	
1950/51 (förslag)	2 117 000	

Kanslern har för nästa budgetår framlagt följande förslag:

personlig professur i hjärt- och kärlsjukdomar för överläkaren, professorn G. Nylin,

personlig laboratur i experimentell tumörforskning för docenten B. Sylvén, ökning med 13 000 kronor av anslagsmedlen till biträdande lärare i kliniska ämnen,

ett andra docentstipendium i fysiologi,

ytterligare en andre assistent vid kemiska institutionen,

» » » » » fysiologiska institutionen,

tredje amanuens vid rättsmedicinska institutionen,

amanuens vid thoraxkirurgiska kliniken,

inrättande av en tjänst som överbibliotekarie i Ca 31,

» » » » » biblioteksassistent i Ca 15,

» » » » » expeditionsvakt vid biblioteket,

höjning av sekreterarens arvode,

inrättande av en tjänst som kontorist vid kansliet,

förändring av befattningen som kamrerare till högskoleintendent,

inrättande av en tjänst som expeditionsvakt vid kansliet,

» » » » » vaktmästare vid histologiska institutionen,

» » » » » kanslibitråde vid kemiska institutionen,

» » » » » mekaniker vid fysiologiska institutionen,

inrättande av en tjänst som kanslibitråde vid fysiologiska institutionen,
 » » » » kanslibitråde vid virusforskningsinstitutio-
 nen,
 » » » » vaktmästare vid rättsmedicinska institutio-
 nen,
 » » » » laboratoriebiträde vid allergilaboratoriet,
 ändring av biträdestjänsterna vid ögon- och öronklinikerna från halvtids-
 till heltidstjänster,
 inrättande av en tjänst som kanslibitråde vid serafimerlasarettets rönt-
 genavdelning,
 överflyttning av vissa anslagsmedel till annat anslag,
 anvisande av ökade medel till ålderstillägg.

I det följande redogör jag endast för de framställningar, som jag ansett mig kunna helt eller delvis bifalla.

Personlig laboratur i experimentell tumörforskning för docenten Bengt Sylvén. Till stöd för denna framställning har anförts bland annat följande.

Möjligheter för bedrivande av en rent teoretisk cancerforskning ha endast i ringa utsträckning kunnat beredas de läkare, som arbeta på Konung Gustaf V:s jubileumsklinik i Stockholm. Det experimentella forskningsarbetet har i Sverige lämnat mycket övrigt att önska. Endast smärre frågeställningar ha kunnat tagas upp till bearbetning av intresserade forskare vid karolinska institutet och vid universiteten. Otillräckliga anslag och otillräcklig teknisk utrustning ha omöjliggjort större forskningsuppgifter.

Vid radiopatologiska institutionen finnas reservutrymmen för en mera omfattande cancerforskning och 1949 års riksdag har beviljat medel till dessa reservlokalers inredning. För ledandet av denna forskning fordras emellertid en man, som helt kan ägna sig åt detta arbete. För närvarande har docenten i experimentell tumörforskning vid karolinska institutet Bengt Sylvén ett stort forskningsprogram upplagt med samarbete bland annat med forskare vid det medicinska Nobelinstitutets cellforskningsavdelning samt i Uppsala och Köpenhamn. Det är av största betydelse att Sylvén beredes möjligheter att helt ägna sig åt forskning.

Ifrågavarande förslag har tillstyrkts av *professorerna Reuterwall, Forssell och Heyman* i deras egenskap av ledamöter av den vetenskapliga nämnden för forskningsavdelningarna vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik. De anföra bland annat följande.

I Sverige är för närvarande vården av de kräftsjuka väl tillgodosedd och de resultat som vunnits med de kirurgiska och radiologiska behandlingsmetoderna ha varit föremål för ingående vetenskaplig bearbetning. Den experimentella tumörforskningen har däremot icke uppnått någon därmed jämförbar utveckling. Medel ha funnits tillgängliga från jubileumsfonden och cancerföreningen i Stockholm samt från fonder som förvaltas av karolinska institutet och svenska läkaresällskapet. I betydande utsträckning ha medlen kommit även rent teoretiska forskningsuppgifter tillgodo. Anledningen till att den experimentella tumörforskningen icke nått mera betydelsefulla resultat torde till väsentlig del få sökas i den omständigheten, att de speciella medicinska forskningsmetoderna under de senaste årtiondena uppnått en sådan utveckling, att endast forskare, som kunna ägna hela sin

tid åt sin forskningsverksamhet, ha utsikter att kunna genomföra de tidsödande och krävande arbetsuppgifter, som äro förbundna med problem av större omfattning. Den moderna experimentella tumörforskningen rör sig på ett flertal forskningsfält och fordrar insikter i bland annat kemiens och biologiens senaste landvinningar. Följaktligen måste kräftforskaren beredas sådana arbetsförhållanden att han med ro och tillförsikt kan taga itu även med forskningsuppgifter som beröra svårtillgänglig och föga utforskad mark, och där mycket möda måste nedläggas innan tillförlitliga resultat uppnås.

I Sverige har den experimentella kräftforskningen hittills icke haft någon företrädare vare sig vid jubileumsklinikerna, vid karolinska institutet eller vid universiteten. Jubileumsfondens och cancerföreningens möjligheter att i nämnda avseende stödja forskningen ha hårt beskurits i samband med uppförande av jubileumsklinikerna och deras dotterinstitutioner. Ytterligare har det försämrade räteläget bidragit till att fonderna alls icke se sig i stånd att ensamma uppehålla en kontinuerligt driven och effektiv experimentell kräftforskning. Häri saknas ett för den kliniska cancerforskningen mycket viktigt komplement, vilket med tanke på den framtida utvecklingen måste synas beklagligt.

Förslaget om inrättandet av en laboratorstjänst vid karolinska institutet och anknuten till Konung Gustav V:s jubileumsklinik synes oss utgöra ett nödvändigt steg i riktning mot fyllandet av nämnda brist. På detta sätt skulle en grund bliva lagd till en inhemsk cancerforskning inom ramen för nyssnämnda organisationer samt för en kontinuerlig undervisning på detta område. Det är för oss särskilt angeläget att framhålla att för närvarande en kompetent svensk forskare finnes att tillgå, villig att tillträda en sådan befattning, nämligen docenten i experimentell tumörforskning vid karolinska institutet Bengt Sylvén.

Docent Sylvén har under åren 1938—1941, samt sedan 1944—1949 med understöd från cancerfonderna bedrivit ett internationellt uppmärksammat forskningsarbete vid radiumhemmet och publicerat ett avsevärt antal skrifter. Dessa undersökningar hava lett till att större problemställningar kunnat angripas och att samarbete igångsatts och planerats med olika specialister vid Uppsala universitet, vid karolinska institutet, vid statens institut för cellforskning samt vid Carlsbergfondens laboratorium i Köpenhamn. Detta forskningsprogram är av en sådan storleksordning och räckvidd att vi anse det oundgängligen nödvändigt att bereda docent Sylvén en fast anställning vid institutet och vid radiumhemmet för att odelat kunna ägna sig åt forskningsarbetet och den därmed förenade undervisningen vid institutet.

Forskningsnämnden önskar betona att docent Sylvén så långt detta förblir möjligt även framdeles kan påräkna att komma i åtnjutande av ekonomiskt understöd från jubileumsfonden och cancerföreningen för genomförandet av sina forskningsuppgifter, men att fonderna icke kunna bereda Sylvén en fast anställning som forskare utan i detta avseende måste nämnden vädja till staten.

Lärarkollegiet anser det vara synnerligen önskvärt, att Sylvén i självständig ställning odelat beredes möjlighet att fortsätta sitt forskningsarbete och ytterligare utvidga detsamma på det fruktbringande sätt som skett de senare åren. För att Sylvén skulle beredas de önskade möjligheterna till fri forskning syntes en personlig laboratorbefattning böra inrättas åt honom.

Kanslern tillstyrker förslaget med hänsyn till den utomordentligt stora betydelsen av de forskningsuppgifter, varom här vore fråga.

Biträdande lärare i kliniska ämnen. *Lärarkollegiet* har anhållit om beviljande av anslag till fyra nya biträdande lärarbefattningar. I fråga om tre av dessa har kanslern ansett sig böra förordna anslag, nämligen en för poliklinisk undervisning i psykiatri (5 000 kronor), en för poliklinisk undervisning i dermatologi och venereologi (4 000 kronor) samt en för undervisning i dermato-radioterapi.

Beträffande biträdande lärare i psykiatri har *lärarkollegiet* framhållit följande. Sedan psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset tagits i bruk, ha poliklinikkurser i psykiatri givits av en docent i ämnet. Kostnaderna härför ha under de senaste åren bestridits av docentstipendiemedel. Sista året har ifrågavarande undervisning meddelats av biträdande överläkaren vid kliniken. I likhet med vad som redan är fallet vid flertalet av institutets övriga kliniker synes oundgängligen nödvändigt att en befattning som biträdande lärare inrättas vid psykiatriska kliniken.

Beträffande de övriga, av kanslern föreslagna biträdande lärarbefattningarna inhämtas av handlingarna i ärendet bland annat följande. På institutets stat finnas för närvarande två befattningar, vardera med ett arvode av 3 000 kronor, den ena såsom »biträdande lärare i dermatologi och venereologi» och den andra som »biträdande poliklinisk lärare» i samma ämnen. Den förre har haft att leda en av de fyra årliga tvåmånaderskurserna i dubbelämnet. Professorn Hellerström har nu anfört bland annat följande. Ett utökande av antalet biträdande lärare i dermatologi och venereologi är av omständigheterna påkallad redan med den utformning, som den nuvarande studieplanen erhållit. I ännu högre grad gäller emellertid detta, sedan professors undervisning i detta dubbelämne, vilken undervisning till sin omfattning betydligt överstigit de i universitetsstatuterna givna bestämmelserna, genom kanslerns beslut av den 29 juni 1948 nedbrings från 3 till 2 kurser per år. Det bör i detta sammanhang framhållas, hurusom, då någon undervisning i dermatologi och venereologi icke meddelas i Uppsala, Stockholmskliniken härigenom kommit och jämväl i fortsättningen kommer att vidkännas en särskilt stor belastning. Vidare bör bemärkas, att antalet nyintagna medicine studerande i Stockholm och Uppsala ökats i en omfattning, vilket motiverar inrättandet av ytterligare en två-månaders kurs i dermatologi och venereologi per år utöver de fyra hittills avhållna. Det beträngda läge, som kännetecknar ifrågavarande undervisning belyses även i en skrivelse från medicinska föreningen i Stockholm till undervisningsnämnden vid karolinska institutet, vari framställes önskemål om en intensifiering och förbättring av densamma.

Tredje amanuens vid rättsmedicinska institutionen. Vid denna institution finnas för närvarande en förste assistent och en förste amanuens. *Lärarkollegiet* har nu anfört följande.

Efter rättsmedicinska institutionens förflyttning till Norrbackaområdet kommer givetvis ett ökat behov av personal att göra sig gällande för institutionens räkning. I synnerhet kommer utökningen av undervisningen och dennas förläggande till såväl den nya institutionsbyggnaden som till statens rättsläkarstation att medföra ökat behov av amanuenspersonal. För biträde

vid undervisningen erfordras förutom den nuvarande förste amanuensen en tredje amanuens. Den sistnämnde avses erhålla till uppgift att biträda såväl vid den professorn åvilande undervisningen i form av demonstrationer, vilken undervisning måste äga rum i de till rättsläkarstationen hörande obduktionslokalerna, som vid den undervisning, vilken åvilar institutionens förste assistent och likaledes äger rum å rättsläkarstationen. Förste amanuensen däremot avses biträda vid professors föreläsningar i rätts- och statsmedicin samt vid den planerade propedeutiska kursen i socialmedicin, vilken undervisning kommer att äga rum i den nya institutionsbyggnaden.

Amanuens vid thoraxkirurgiska kliniken. *Professor C. Crafoord* har för erhållande av biträde vid av honom bedriven forskning och forskningsundervisning vid thoraxkirurgiska kliniken hemställt om inrättande av en amanuensbefattning. Till stöd för denna sin hemställan har Crafoord anfört följande.

På avdelningen bedrivs fortlöpande experimentellt arbete inom thoraxkirurgien, vilket nu är helt beroende av tillfälliga anslag ur tillgängliga fonder. På avdelningen är dessutom ständigt undervisning i thoraxkirurgi pågående för såväl med. kand., som fullgöra sina obligatoriska eller militära assistenttjänstgöringar, som för in- och utländska läkare, vilka följa arbetet på avdelningen för fortsatt utbildning efter avlagda examina.

Jag behöver dessutom bearbeta det kliniska materialet för att lösa ständigt uppkommande frågeställningar inom denna nya ämnesgren. För detta ändamål behöver jag oundgängligen en läkarkraft till min hjälp, och då hans uppgifter huvudsakligen kommer att tjäna forskning och undervisning, kan jag ej få honom anställd av Stockholms stad.

Lärarkollegiet hemställer om anvisande av 2 400 kronor till arvode åt en amanuens vid thoraxkirurgiska kliniken.

Kanslern har — under erinran att lärarkollegiet hemställt om anvisande på institutets stat av medel till anställande av underordnad läkarpersonal även vid epidemisjukhuset i Stockholm — för egen del anfört följande.

Vid epidemisjukhusen i Stockholm, Uppsala, Lund, Göteborg och Malmö meddela vederbörande överläkare undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater. För denna undervisning erhålla överläkarna ersättning från ett i riksstaten under rubriken Gemensamma universitetsändamål upptaget anslag (1949/50 VIII E 42). I Stockholm utgår denna ersättning med ett belopp av 4 800 kronor. Någon ersättning av statsmedel till vid sjukhuset anställd personal utgår ej. Man har uppenbarligen utgått ifrån att överläkaren skulle själv svara för det med undervisningen förenade arbetet och att någon nämnvärd merkostnad icke skulle uppkomma för sjukhuset.

Med anledning av en av Stockholms stads sjukhusdirektion till lärarkollegiet gjord framställning i ämnet har lärarkollegiet anhållit, att medel måtte beräknas för uppförande å institutets stat av 1 underläkar- och 1 amanuensbefattning, vilkas innehavare skulle biträda vid undervisningen i klinisk epidemiologi å epidemisjukhuset. Jag kan icke tillstyrka en dylik åtgärd. För närvarande finnas å undervisningssjukhusen inga underordnade läkare, som äro anställda enbart för undervisning. Det torde för övrigt ligga i sakens natur, att den som skall på ett sjukhus meddela klinisk undervisning även bör delta i sjukvården därstädes. Därest överläkaren vid epide-

misjukhuset i Stockholm behöver amanuenshjälp vid sin undervisning, bör någon av sjukhusets underordnade läkare vara skyldig att biträda honom, och kostnaden för denne läkares avlöning bestridas gemensamt av institutet och staden, såsom nu är förhållandet i fråga om de underordnade läkare vid stadens sjukhus, vilka biträda vid därstädes bedrivna medicinsk undervisning. Kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets fortsatta utbyggnad m. m. torde böra få i uppdrag att uppta förhandlingar med Stockholms stad rörande här ifrågavarande spörsmål.

Jag anser mig böra fästa uppmärksamheten på att framställningar om anslag till amanuenshjälp av här ifrågavarande slag möjligen äro att förvänta även från andra epidemisjukhus, där undervisning bedrivs.

Till arvode åt en amanuens vid thoraxkirurgiska kliniken anhåller lärarkollegiet om anvisande av ett anslag å 2 400 kronor. Amanuensens uppgift skulle vara att biträda professorn C. Crafoord vid den av honom bedrivna forskningen och undervisningen på Sabbatsbergs sjukhus.

Rörande spörsmålet om anställande vid en klinik av amanuenser, som skola biträda enbart vid forskning och undervisning, hänvisar jag till vad jag nyss anfört. Om en amanuens med en avlöning, motsvarande den, som normalt tillkommer en klinikamanuens, skall anställas vid thoraxkirurgiska kliniken, måste man förutsätta, att ett avsevärt bidrag till avlöningen skall utgå från Stockholms stad, och härför kräves det givetvis förhandlingar med staden.

I ärendets nu befintliga skick anser jag mig böra hemställa, att ett anslag å 2 400 kronor ställes till professorn Crafoords förfogande för att användas till ersättning för viss arbetshjälp av läkare vid Crafoords forskning och undervisning.

Inrättande av en tjänst som överbibliotekarie. *Lärarkollegiet* har hemställt *dels* om inrättande av en dylik tjänst i lönegraden Ca 31, *dels ock* om viss förstärkning i övrigt av personalorganisationen vid institutets bibliotek. *Kanslern* har anfört följande.

Vid karolinska institutets bibliotek äro för närvarande anställda: 1 bibliotekarie (arvode 4 800 kronor), 5 amanuenser i reglerad befordringsgång (lönegraderna Cf 17—Ce 24), 1 kanslibitråde (Ca 11), 1 förste expeditionsvakt (Ca 11) och 1 vaktmästare (Ce 10). Till avlöning åt tillfälligt anställd personal har anvisats ett belopp av 16 500 kronor, varav 3 000 kronor till en provisorisk låneexpedition. Huvuddelen av nämnda belopp, 16 500 kronor, disponeras för avlöande av 4 extra befattningshavare med avkortad tjänstgöringstid.

I sin petitaskrivelse föregående år gjorde lärarkollegiet framställning om inrättande vid institutets bibliotek av en befattning som överbibliotekarie i lönegraden Ca 31. Med anledning härav yttrade jag i min underdåniga skrivelse den 9 november 1948 angående anslag till karolinska institutet för budgetåret 1949/50 m. m., bland annat, följande. Den av lärarkollegiet förebragta utredningen syntes ge vid handen, att institutets bibliotek — särskilt om man till detsamma räknade även svenska läkarsällskapets bibliotek, vars utlåningsverksamhet omhänderhades av institutets bibliotekspersonal — vore av ungefär samma storleksordning som biblioteken vid de tekniska högskolorna, där cheferna vore placerade i lönegraden Ca 31. Det vore därför i och för sig motiverat att placera chefen för institutets

bibliotek i den av lärarkollegiet föreslagna lönegraden. Under förutsättning att den dåvarande bibliotekarien A. Holmberg, som i detalj kände biblioteket och dess skötsel, vore villig att ännu någon tid kvarstå vid ledningen av biblioteket, tillstyrkte jag emellertid såsom en övergångsanordning, att Holmberg skulle tills vidare kvarstå vid sin befattning och att vid hans sida ställdes en förste bibliotekarie i lönegraden Ca 29, som skulle leda det dagliga arbetet på biblioteket.

Sedan Holmberg förklarat sig icke vara villig att på sätt jag förutsatt kvarstå som bibliotekarie, föreslogs i propositionen nr 168/49 (s. 81), att vid biblioteket skulle tills vidare inrättas en tjänst som förste bibliotekarie i Ce 29 i stället för den nuvarande arvodesbefattningen.

I sitt utlåtande nr 132/1949 angående vissa anslag för budgetåret 1949/50 till universiteten och karolinska institutet m. m. (s. 23 f.) förklarade statsutskottet, att det vore angeläget, att chefsbefattningen vid karolinska institutets bibliotek bleve besatt med en skicklig biblioteksman med väl vitsordad administrativ erfarenhet och förmåga. Det syntes emellertid utskottet tveksamt, om man med den av departementschefen förordade löneställningen kunde erhålla en kraft, som uppfyllde de krav, vilka måste ställas på tjänstens innehavare. Förevarande ärende borde därför underkastas ytterligare övervägande och utredning. I avvaktan på resultatet härav förordade utskottet, att bibliotekariebefattningen under budgetåret 1949/50 alltjämt uppehålles som en arvodesavlönad deltidstjänst, dock med ett från 3 600 kronor till 4 800 kronor förhöjt årligt arvode.

Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Lärarkollegiet hemställer nu, att vid biblioteket skola anställas följande nya befattningshavare: 1 överbibliotekarie i Ca 31 (det nuvarande bibliotekariearvodet å 4 800 kronor indras), 1 förste bibliotekarie i Ca 29, 1 bibliotekarie i Ca 26 (1 amanuensbefattning indras), 1 biblioteksassistent i Ca 15, 1 kanslibitråde i Ca 11 och 1 expeditionsvakt i Ce 10 (rörande expeditionsvakten se lärarkollegiets skrivelse 19/9 1949).

Sedan den av mig förra året såsom ett provisorium ifrågasatta anordningen beträffande ledningen av biblioteket visat sig icke vara möjlig att genomföra, tillstyrker jag inrättandet av en överbibliotekariebefattning i lönegraden Ca 31. Att arbetskrafterna vid biblioteket äro i behov av ytterligare förstärkning synes mig påtagligt. Under nu rådande förhållanden inskränker jag mig till att föreslå anställandet av 1 biblioteksassistent i Ca 15 och 1 expeditionsvakt i Ce 10. Den härav föranledda anslagsökningen under här ifrågavarande anslagspost skulle bli (14 436 + 6 600 =) 21 036 kronor och ökningen under icke-ordinarieposten 5 280 kronor. Arvodesposten skulle minska med 4 800 kronor.

Kanslibitråde vid virusforskningsinstitutionen.
Lärarkollegiet och *kanslern* ha, under åberopande av en av *professorn Gard* gjord framställning, förordat, att vid virusforskningsinstitutionen inrättas en kanslibiträdetsjänst från och med nästa budgetår. Professor Gard har anfört bland annat följande.

Skrivgöromålen vid virusinstitutionen äro nu av sådan omfattning, att de på grund av bristen på skrivhjälp kräva större delen av professors arbets-tid. Vissa för institutionens verksamhet viktiga arbeten såsom registrering av särtryck och preparat, förande av litteraturkartotek etc. ha ändå måst

helt försummas. Jag finner det därför nu vara oundgängligen nödvändigt att anställa ett skrivbiträde.

En stor del av institutionens korrespondens förs på främmande språk, huvudsakligen engelska. Det är därför högligen önskvärt att den person, som skall handha skrivgöromålen är förtrogen med åtminstone ett av världsspråken. Lönenivån inom kontorsbranschen och bristen på kvinnlig personal är nu sådan, att det torde vara omöjligt att för en kontorsbiträdestjänst finna en sökande med den ovan angivna kompetensen. Begynnelselönen för ett kontorsbiträde, 355 kronor per månad är nämligen densamma som för ett diskbiträde. För att inrättandet av skrivbiträdestjänster vid institutionerna verkligen skola tjäna det givna syftet böra de därför vara placerade i minst lönegrad Ce 11.

Laboratoriebiträde vid allergilaboratoriet. Till stöd för ifrågavarande förslag återopa *lärarcollegiet* och *kanslern* en framställning från *laboratorn Seeberg*, vari anförts i huvudsak följande.

Innehavaren av laboratoriefattningen, som inrättades genom beslut av 1947 års riksdag, är samtidigt överläkare vid allergilaboratoriet vid karolinska sjukhuset. Innehavaren skall sålunda å ena sidan bedriva forskning inom ämnesområdet, å andra sidan utöva klinisk verksamhet inom sjukhuset.

Då laboratoriet nu är iordningställt och verksamheten upptages i större omfattning erfordras personal.

Sedan januari 1949 har på karolinska sjukhusets stat en sjuksköterska varit anställd med uppgift att biträda vid laboratoriets kliniska verksamhet, ett arbete som helt tar hennes tid i anspråk.

För den forskningsverksamhet laboratoriet skall bedriva har hittills ej anställts någon personal, varför denna ej kunnat ske i önskad omfattning. Detta arbete erfordrar teknisk personal, kunnig i självständigt kemiskt-serologiskt laboratoriearbete och med vana att biträda vid djurförsök. Härför föreslås anställande av tills vidare ett laboratoriebiträde i lönegrad Ce 11.

På dermato-venereologiska klinikens poliklinik och vårdavdelningar sker dagligen ett stort antal olika allergiprovningar. För att kunna överblicka och helt utnyttja de vunna undersökningsresultaten såväl för forskningsändamål som ur klinisk synpunkt krävs ett omfattande och tidsödande registreringsarbete. Fullföljs ej en sådan registrering kontinuerligt, förfares värdefullt vetenskapligt och kliniskt material.

Överflyttning av vissa anslagsmedel till annat anslag. *Kanslern* har härom anført följande.

Från icke-ordinarieposten utgår under nu löpande budgetår ett belopp av 5 600 kronor, vilket belopp utgör den på karolinska institutet belöpande andelen av kostnaden för skötsel av försöksdjur vid kvinnokliniken å Sabbatsbergs sjukhus. Enligt vad föredragande departementschefen uttalat i propositionen nr 168/1949 angående vissa anslag för budgetåret 1949/50 till universiteten och karolinska institutet m. m. (s. 82) bör övervägas, om icke medel för nämnda ändamål framdeles borde anvisas under materielanslaget. Med anledning härav har jag förutsatt, att medel för ändamålet skola under kommande budgetår utgå från anslaget till materiel och vid anslagets bestämmande tagit hänsyn härtill. Icke-ordinarieposten bör därför minskas med 5 600 kronor.

Ålderstillägg. Enligt vad *kanslern* inhämtat erfordras för nästa budgetår en höjning av icke-ordinarieposten med 8 900 kronor för att bereda medel till vederbörliga löneklassuppflyttningar.

Departementschefen. Liksom i fråga om universiteten nödgas jag även beträffande karolinska institutet för närvarande intaga en synnerligen restriktiv hållning när det gäller föreliggande förslag om utvidgningar eller ändringar i personalorganisationen. Endast några av de mest trängande frågorna ha kunnat föranleda ett positivt ställningstagande från min sida.

Den utveckling de medicinska och därmed besläktade vetenskaperna undergått de senaste åren har öppnat nya möjligheter för cancerforskningen. Nya problemställningar ha kunnat angripas av cancerforskarna i samarbete med biokemiska och cellforskningsinstitutioner. Den cancerforskare, som framför andra inom vårt land ägnat sig åt dessa frågor, docenten Sylvén, synes ha särskilt goda förutsättningar för att med framgång fullfölja det redan inledda samarbetet under förutsättning att tillfälle beredes honom att odelat ägna sig åt det planerade forskningsprogrammet. Jag kan dock icke för närvarande tillstyrka, att en ordinarie laboratorstjänst inrättas för ändamålet, utan förordar i stället att på institutets stat för nästa budgetår uppföres ett arvodesbelopp, i stort sett motsvarande de avlöningsförmåner, som för närvarande tillkomma en ordinarie laborator, d. v. s. i runt tal 15 400 kronor, eller för vinnande av ett med 12 jämnt delbart belopp, 15 408 kronor.

Behovet av ökade medel till biträdande lärare i kliniska ämnen har länge varit påtagligt vid de medicinska lärosätena men hittills tillgodosetts endast i viss utsträckning. För karolinska institutets vidkommande tillstyrker jag, att 3 000 kronor nu anvisas till ytterligare en biträdande lärare i dermatologi och venereologi.

Jag tillstyrker vidare, att 1 200 kronor anvisas till en tredje amanuens vid rättsmedicinska institutionen. Jag delar kanslerns uppfattning beträffande föreliggande förslag om inrättande på institutets stat av särskilda underläkarbefattningar för klinisk undervisning och forskning. Frågan här om synes böra bli föremål för förhandlingar med Stockholms stad. I avvaktan härpå torde i enlighet med kanslerns förslag böra anvisas 2 400 kronor för att vid den thoraxkirurgiska kliniken enligt klinikchefens bestämmande användas till ersättning för arbetshjälp av läkare vid klinikchefens forskning och undervisning.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgått, var frågan om inrättande av en överbibliotekarietjänst i lönegraden Ca 31 vid institutets bibliotek föremål för viss prövning av 1949 års riksdag. För egen del hade jag förordat, att i stället för en överbibliotekarietjänst tills vidare skulle inrättas en befattning som förste bibliotekarie i lönegraden Ce 29. Riksdagen fann emellertid, att frågan om en överbibliotekarietjänst borde övervägas ytter-

ligare och avslag förslaget om en förste bibliotekariebefattning. Vid sådant förhållande tillstyrker jag nu, att en tjänst som överbibliotekarie i lönegraden Ca 31 inrättas från och med nästa budgetår. Det nuvarande bibliotekariearvodet å 4 800 kronor bör samtidigt indragas. Någon ytterligare förändring eller utökning av personalorganisationen vid biblioteket ifrågasätter jag icke för närvarande.

Med beaktande av vad som anförts till stöd för förslaget om anställande av ett kanslibitråde vid virusforskningsinstitutionen förordar jag, att tills vidare anvisas 3 000 kronor till arbetshjälp vid denna institution. Jag tillstyrker vidare att medel anvisas för anställande av ett laboratoriebiträde högst i lönegraden Ce 11 vid allergilaboratoriet.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot kanslerns förslag om överflyttande av anslagsmedel å 5 600 kronor till materielanslaget samt om anvisande av ökade medel under icke-ordinarieposten till ålderstillägg.

Jag erinrar vidare om att på institutets stat äro uppförda arvoden å tillhopa 9 600 kronor till vissa underläkare och amanuenser vid gynekologiska och obstetriska klinikerna å allmänna barnbördshuset. Då den medicinska undervisningen vid detta sjukhus numera har överflyttats till kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus, kunna ifrågavarande arvoden utgå ur institutets arvodesstat.

I övrigt ifrågasätter jag icke för nästa budgetår några förändringar beträffande ifrågavarande personalstat och avlöningsanslag. För nästa budgetår räknar jag således med följande förändringar i avlöningsstaten för karolinska institutet.

I. Professorer och lärare m. fl.

Posten 4 (arvoden), nu 577 000 kronor, bör höjas med $(15\,408 + 3\,000 + 1\,200 + 2\,400 - 9\,600 =)$ i runt tal 12 400 kronor till 589 400 kronor.

Delstaten I bör alltså ökas med 12 400 kronor och uppföras med 1 228 500 kronor.

II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.

Posten 1 (avlöningar till ordinarie tjänstemän), nu 182 800 kronor, bör höjas med 14 436 kronor till i runt tal 197 000 kronor.

Posten 2 (arvoden), nu 11 600 kronor, bör minskas med 4 800 kronor till 6 800 kronor.

Posten 3 (avlöningar till övrig icke-ordinarie personal), nu 580 000 kronor, bör å ena sidan höjas med 17 500 kronor men å andra sidan minskas med 5 600 kronor och således uppföras med i runt tal 592 000 kronor.

Posten 4 (rörligt tillägg), nu 90 500 kronor, torde bära höjas med 2 200 kronor till 92 700 kronor.

Delstaten II bör alltså uppföras med $(197\,000 + 6\,800 + 592\,000 + 92\,700 =)$ 888 500 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet bör alltså uppföras med (1 228 500 + 888 500 =) 2 117 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 36 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och dess institutioner m. m. skall från och med budgetåret 1950/51 uppföras en befattning som överbibliotekarie i lönegraden Ca 31;

b) besluta, att avlöningsstaten för karolinska mediko-kirurgiska institutet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1950/51, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:

A v l ö n i n g s s t a t .

I. Professorer och lärare m. fl.

1.	-----	
2.	-----	
3.	-----	
4.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	589 400
5.	-----	
	<u>Summa kronor</u>	<u>1 228 500</u>

II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	197 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 800
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	592 000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	92 700
	<u>Summa kronor</u>	<u>888 500</u>

S a m m a n d r a g :

I.	Professorer och lärare m. fl.	1 228 500
II.	Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.	888 500
	<u>Summa kronor</u>	<u>2 117 000</u>

c) till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 117 000 kronor.

[87] 16. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	202 000	217 737
1949/50 (statsliggaren s. 519)	220 000	
1950/51 (förslag)	248 000	

Lärarkollegiet har föreslagit en uppräknig *dels* av posten till sjukvård m. m. med 2 000 kronor till 4 000 kronor, av posten till städning och rengöring med 32 000 kronor till 115 000 kronor, *dels ock* av de särskilda uppboördsmedlen med 1 000 kronor till 3 000 kronor.

Kanslern, som godtagit lärarkollegiets anslagsberäkningar utom i fråga om posten till städning och renhållning, förordar, att denna post uppräknas med 27 000 kronor till 110 000 kronor. Utgifterna för städning och rengöring av de lokaler, som disponerades av institutet vid ingången av budgetåret 1949/50, ha, anför kanslern, av kollegiet beräknats till cirka 92 000 kronor. För nämnda budgetår tillkomma *dels* den nya rättsmedicinska institutionen med en beräknad städningskostnad av cirka 12 700 kronor, *dels ock* institutets andel i städningskostnaderna vid patologiska institutionen och kvinnokliniken å Sabbatsbergs sjukhus eller 10 200 kronor (se propositionen 1949:168 s. 81 f.). Med hänsyn till att de faktiska städningskostnaderna under 1948/49 endast uppgått till omkring 75 000 kronor har kanslern ansett höjningen av posten till städning och rengöring kunna begränsas till 27 000 kronor, varvid förevarande anslag enligt kanslerns förslag skulle uppföras med 248 000 kronor.

Departementschefen. Jag förordar, att detta anslag i enlighet med kanslerns förslag uppräknas med 28 000 kronor till 248 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 248 000 kronor.

[88] 17. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 725 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 520 f. i statsliggaren.

Lärarkollegiet har begärt en höjning av anslaget med 68 100 kronor och, under förutsättning av bifall till kollegiets förslag om inrättande av viss personlig professur, vilket förslag ej förordats av kanslern, med ytterligare 11 000 kronor.

Kanslern har föreslagit en anslagshöjning med 32 000 kronor, varav 31 600 kronor avse ändamål, som framgå av efterföljande sammanställning:

Institution eller inrättning	Anslag 1949/50 kronor	Av lärarkolle- giet begärd höjning kronor	Av kanslern föreslagen höjning kronor
Biblioteket	5 500	8 000	1 500
Anatomiska institutionen	22 000	8 000	3 000
Histologiska »	22 500	7 500	2 500
Neurofysiologiska »	20 000	10 000	5 000
Rättsmedicinska »	8 000	12 000	2 000
Psykiatriska kliniken	18 000	7 000	2 000
Endokrinologiska avdelningen vid medicinska klini- ken å serafimerlasarettet	—	10 000	10 000
Kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus; statens andel i kostnaderna för skötseln av försöksdjur	—	5 600	5 600
Summa kronor		68 100	31 600

Beträffande den närmare motiveringen för den föreslagna anslagshöjningen torde få hänvisas till handlingarna.

Departementschefen. För innevarande budgetår har såsom en tillfällig åtgärd medel beräknats under institutets avlöningsanslag till bestridande av statens andel i kostnaderna för skötseln av försöksdjur vid kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus. För nästa budgetår torde medel för ändamålet, 5 600 kronor, böra anvisas under nu förevarande anslag. Jag anser mig vidare böra förorda en ökad medelsanvisning till biblioteket och rättsmedicinska institutionen. Vad beträffar sistnämnda institution, som under det gångna året inflyttat i sin nya institutionsbyggnad, synes mig den av kanslern föreslagna ökade medelsanvisningen otillräcklig. För endokrinologiska avdelningen vid medicinska kliniken å serafimerlasarettet beräknar jag en medelsanvisning av ungefär den storlek lärarkollegiet och kanslern föreslagit. Med hänsyn till vad jag sålunda anfört förordar jag, att detta anslag för nästa budgetår höjes med 25 000 kronor till 750 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles besluta om anslagets disposition. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 750 000 kronor.

[89] 18. **Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket.** Detta anslag utgår nu med 40 000 kronor. *Lärarkollegiet* har hemställt om höjning av anslaget med 15 000 kronor. Till stöd härför har lärarkollegiet lämnat en utförlig motivering, beträffande vilken torde få hänvisas till handlingarna. *Universitetskanslern* har — under hänvisning till den av lärarkollegiet lämnade motiveringen och under framhåll-

lande av att devalveringen av den svenska kronan komme att medföra avsevärt stegrade inköpskostnader för vissa utländska publikationer av stor betydelse för forskningen och studierna på medicinens område — hemställt, att ifrågakvarande anslag måtte höjas med 10 000 kronor till 50 000 kronor.

Departementschefen. Detta anslag har för innevarande budgetår höjts med 5 000 kronor till 40 000 kronor. Jag är medveten om behovet av en ytterligare anslagshöjning. Under rådande förhållanden måste jag likväl förorda oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[90] **19. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Engångsanslag för vissa institutioner.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 110 000 kronor, vilket fördelats på sätt framgår av s. 521 i statsliggaren.

Kanslern har för nästa budgetår hemställt om följande engångsbelopp:

1. Komplettering av fysiologiska institutionens apparatutrustning	45 000
2. Ytterligare anslag till utrustning för histologiska institutionens avdelning för experimentell histologi	12 000
3. Inköp av 10 kursmikroskop för histologiska institutionen	10 000
4. Anskaffande av utrustning för bakteriologisk forskning	130 000
5. Utrustning för psykiatriska kliniken	25 000
	Summa kronor 222 000

Kanslern har anfört bland annat följande.

Punkt 1. Vid karolinska institutet finnas numera 2 professorer i fysiologi. Den fysiologiska institutionen är såsom en följd härav uppdelad på 2 avdelningar. De medel, som tidigare beviljats för inredning och utrustning av nybyggnaden för nämnda institution — tillhoppa 412 000 kronor — ha därför visat sig otillräckliga. Under återopande härav begär lärarkollegiet för komplettering av institutionens apparatutrustning ytterligare ett engångsanslag å 90 000 kronor. Jag vill icke göra någon erinran mot anslagsbeloppet men håller före, att anslaget kan uppdelas på 2 år, och begär för budgetåret 1950/51 45 000 kronor.

Punkt 2. För utrustning av denna avdelning har tidigare anvisats tillhoppa 55 000 kronor, vilket belopp motsvarade den beräknade kostnaden för den erforderliga utrustningen av avdelningen. Lärarkollegiet begär nu, under hänvisning till en specificerad kostnadskalkyl och under återopande av inträdd prisstegring och uppkommet behov av nya instrument, ett tilläggsanslag å 27 660 kronor. Jag hemställer, att för komplettering av avdelningens utrustning måtte beviljas ett anslag å 12 000 kronor.

Punkt 3. Jag tillstyrker lärarkollegiets förslag om beviljande av ett anslag å 10 000 kronor för inköp av 10 kursmikroskop.

Punkt 4. Lärarkollegiet hemställer i sin petitaskrivelse, att inom det för karolinska institutet reserverade området vid Solnavägen tomtplats upplåtes för en nybyggnad för den bakteriologiska institutionen samt att för anskaffande av instrument och apparatur för undervisnings- och forskningsverksamheten vid nämnda institution beviljas ett engångsanslag å 1 163 882 kronor, eventuellt fördelat på två budgetår, därav för 1950/51 500 000 kronor.

I en till mig ingiven, den 18 oktober 1949 dagtecknad skrift har professorn i bakteriologi B. Malmgren sedermera anhållit, att jag, för den händelse jag icke ansåge mig kunna förorda det av lärarkollegiet framställda äskandet om ett utrustningsanslag för den planerade nya bakteriologiska institutionen å nära 1 164 000 kronor, ville söka av 1950 års riksdag utverka ett anslag å 130 000 kronor för anskaffande av viss i en bilaga till skriften specificerad utrustning, som redan nu vore erforderlig för den bakteriologiska forskningen. Utrustningen i fråga skulle senare överföras till nybyggnaden för den bakteriologiska institutionen.

Frågan om anslag till utrustning av en blivande nybyggnad för den bakteriologiska institutionen, om vilken byggnads storlek och närmare anordning man ännu saknar kännedom, synes mig vara för tidigt väckt. Däremot tala enligt min mening starka skäl för att bereda den bakteriologiska forskning, som redan nu kan bedrivas, bättre arbetsmöjligheter. Jag tillstyrker därför, att ett anslag å 130 000 kronor beviljas för det i Malmgrens skrift angivna ändamålet.

Punkt 5. Lärarkollegiet begär ett anslag å 42 778 kronor för inköp av viss i kollegiets skrivelse närmare angiven utrustning, vilken ansetts vara erforderlig för den vid kliniken bedrivna forskningen. Jag förordar ett anslag å 25 000 kronor för att sätta kliniken i tillfälle att inköpa de viktigaste av de i lärarkollegiets skrivelse omfördälda apparaterna och maskinerna.

Departementschefen. I enlighet med kanslerns förslag beräknar jag för nästa budgetår 45 000 kronor till komplettering av fysiologiska institutionens apparatutrustning, 12 000 kronor till komplettering av utrustningen för avdelningen för experimentell histologi och 10 000 kronor till anskaffning av kursmikroskop för histologiska institutionen. Mot den av kanslern förordade medelsanvisningen å 130 000 kronor till utrustning för bakteriologisk forskning har jag i och för sig icke funnit anledning till erinran. Detta belopp torde emellertid böra fördelas på två budgetår. För nästa budgetår beräknar jag 65 000 kronor. Till utrustning för psykiatriska kliniken har lärarkollegiet äskat 42 778 kronor och kanslern tillstyrkt 25 000 kronor. Då den föreslagna utrustningen synes mig endast i begränsad omfattning vara betingad av forskningen vid kliniken, anser jag mig endast kunna tillstyrka en medelsanvisning av 18 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 150 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Engångsanslag för vissa institutioner* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[91] **20. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bidrag till fysiologisk-akustisk forskning.** Detta reservationsanslag, som nu är uppfört med 30 000 kronor, torde i enlighet med av *kanslern* tillstyrkt förslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bidrag till fysiologisk-akustisk forskning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[92] **21. Medicinska högskolan i Göteborg: Avlöningar.** Undervisningen vid högskolan har påbörjats hösten 1949 med ämnet anatomi, varpå följer histologien i januari 1950. Hösten 1950 utsträckes undervisningen till ämnena fysiologi och medicinsk kemi samt hösten 1951 till ämnena farmakologi, allmän patologi och bakteriologi. Den kliniska undervisningen beräknas kunna påbörjas vårterminen 1952. Det närmare förhållandet mellan staten och Göteborgs stad i vad avser anordnandet av den medicinska högskolan regleras i ett mellan parterna ingånget avtal, beträffande vars innehåll torde få hänvisas till propositionen 1948:208, s. 52 ff. Den omedelbara ledningen av högskolan handhaves tills vidare av en av Kungl. Maj:t utsedd organisationskommitté.

Avlöningsanslaget är för innevarande budgetår uppfört med 223 000 kronor och disponeras enligt å s. 522 f. i statsliggaren intagen avlöningsstat. Av denna framgår bland annat, att hittills följande ordinarie befattningar inrättats vid högskolan, nämligen en professors- och en prosektorsbefattning i vardera ämnet anatomi och histologi samt en professors- och en laboratorbefattning i vardera ämnet fysiologi och medicinsk kemi. De fyra sistnämnda befattningarna ha inrättats från och med innevarande budgetår för att deras innehavare skola kunna förbereda igångsättandet av undervisningen i dessa ämnen till hösten 1950. Vidare har 1949 års riksdag beslutat inrättande från och med budgetåret 1950/51 av en professors- och en laboratorbefattning i farmakologi.

Med skrivelse till universitetskanslern den 12 september 1949 har *organisationskommittén* framlagt sina beräkningar av anslagsbehovet för högskolan för nästa budgetår. Avlöningsanslaget har därvid beräknats till 392 000 kronor, innebärande en höjning med 169 000 kronor. *Kanslern* har den 27 september 1949 avgivit utlåtande i ärendet och därvid för sin del beräknat anslaget till 374 000 kronor. Av handlingarna inhämtas huvudsakligen följande.

Professorer och laboratorer. *Organisationskommittén* har hemställt om inrättande från och med den 1 juli 1951 av en professorsbefattning och en befattning i allmän patologi i laboratorgraden samt en professorsbefattning i bakteriologi. Principbeslut om dessa tjänster borde fattas redan vid 1950 års riksdag, så att tillsättningsförfarandet kunde inledas under nästa budgetår.

Kanslern har tillstyrkt förslaget.

Assistenter och amanuenser m. m. För innevarande budgetår ha medel anvisats för anställande av assistenter och amanuenser vid anatomiska och histologiska institutionerna. *Organisationskommittén* föreslår nu, att medel för nästa budgetår anvisas för anställande av dylik personal även vid de fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna i enlighet med vad kommittén i sitt betänkande den 9 januari 1948 förordat. Detta innebär att medel böra beräknas för följande antal nya assistenter och amanuenser:

	Institutionen för	
	fysiologi	medicinsk kemi
Förste assistent	1	1
Andre »	1	1
Förste amanuens	1	2
Tredje »	2	2

Organisationskommittén har vidare hemställt, att medel från och med nästa budgetår måtte ställas till förfogande för inrättande av ett docentstipendium vid högskolan. Visserligen hade i betänkandet av den 9 januari 1948 icke föreslagits ett omedelbart inrättande av docentstipendier, enär det ansetts komma att dröja någon tid, innan medicinska högskolan hade därför meriterade personer. Enligt *organisationskommitténs* mening vore det emellertid av väsentlig betydelse för det vetenskapliga arbetet vid den nya högskolan att redan på ett tidigt stadium ha möjlighet att få docentstipendiat förordnad i något av de prekliniska ämnena.

Genom beslut den 22 september 1949 har Kungl. Maj:t på framställning av kanslern medgivit, att vid medicinska högskolan i Göteborg finge läsåret 1949/50 anordnas två undervisningskurser i oftalmiatrik, vilka skulle förläggas till ögonavdelningen vid Sahlgrenska sjukhuset och ledas av överläkaren B. Rosengren. Tillika anvisade Kungl. Maj:t från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter 6 000 kronor till arvode åt Rosengren, 3 000 kronor till arvode åt en amanuens och 8 000 kronor till anskaffande av för kurserna nödvändig apparatutrustning. *Organisationskommittén* har hemställt att för uppehållande under läsåret 1950/51 av enahanda extra undervisning i oftalmiatrik måtte under förevarande anslag anvisas 9 000 kronor till arvoden åt kursledaren och en amanuens.

Kanslern har tillstyrkt kommitténs förslag.

B i t r ä d e s p e r s o n a l. För innevarande budgetår har anvisats medel till en preparator, två laboratoriebiträden och en institutionsvaktmästare vid vardera anatomiska och histologiska institutionen samt en instrumentmakare och ett kanslibitråde gemensamt för dessa institutioner. Vidare ha anvisats 30 000 kronor för tillgodoseende av behovet av tillfälligt anställd teknisk personal för vissa förberedande arbeten vid de blivande institutionerna för fysiologi, medicinsk kemi och farmakologi.

För nästa budgetår har *organisationskommittén* hemställt om anställande av ytterligare ett kanslibitråde i Ce 11 vid de anatomiska och histologiska institutionerna och en institutionsvaktmästare i Cg 11 vid anatomiska institutionen, ävensom följande biträdespersonal vid de fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna:

	Institutionen för		Gemensamt
	fysiologi	medicinsk-kemi	
Instrumentmakare (Ce 14)			1
Preparator (Ce 13)	1	1	
Laboratoriebiträde (Ce 11)	2	2	
Kanslibitråde (Ce 11)	1	1	
Institutionsvaktmästare (Ce 11).	1	1	

Beträffande den föreslagna instrumentmakartjänsten har kommittén anfört följande.

Kommittén får erinra att i betänkandet beräknats en instrumentmakartjänst i Ce 14 gemensam för samtliga prekliniska institutioner. I sin framställning rörande medelsbehovet för innevarande budgetår hemställde organisationskommittén om inrättande av en dylik tjänst vid de morfologiska institutionerna. Föredragande departementschefen framhöll (1949 års åttonde huvudtitel, s. 105), att det med hänsyn till att den prekliniska undervisningen tills vidare komme att provisoriskt förläggas på tre olika håll i staden, syntes tvivelaktigt, om en enda instrumentmakare skulle kunna betjäna alla institutionerna. I vart fall syntes med hänsyn till vad kommittén anfört en dylik befattning böra för nästa budgetår avses för de anatomiska och histologiska institutionerna, varefter det framdeles finge övervägas, i vad mån denna befattning skulle kunna utnyttjas även av andra institutioner.

Vid sina överväganden rörande personalbehovet vid högskolans institutioner har organisationskommittén även övervägt denna fråga. Kommittén har härvid funnit, att den vid de morfologiska institutionerna anställde instrumentmakaren icke kan utnyttjas även av de till Vasa sjukhus förlagda institutionerna. Till sistnämnda institutioner kommer att höra en omfattande, dyrbar och komplicerad apparatutrustning, för vars underhåll och vård man i största utsträckning är beroende av en skicklig instrumentmakare. På denne skall jämväl ankomma att förfärdiga för institutionerna behövligen speciell apparatur, som icke finnes tillgänglig i marknaden. Organisationskommittén har funnit behovet av en instrumentmakare, gemensam för de tre till Vasa sjukhus förlagda institutionerna, angeläget och hemställer därför, att en dylik befattning i lönegraden Ce 14 inrättas för ändamålet.

Slutligen har kommittén i syfte att tillgodose behovet av biträdespersonal för vissa förberedande arbeten vid de farmakologiska, allmänt patologiska och bakteriologiska institutionerna föreslagit, att ett belopp av 30 000 kronor liksom för innevarande budgetår ställes till kommitténs förfogande för ersättning åt tillfälligt anställd teknisk personal.

Kanslern har med hänsyn till att anatomiska och histologiska institutionerna vore inrymda i samma byggnad och kansligöromålen m. m. därför borde kunna handläggas centralt för de båda institutionerna ansett det behov av ökad biträdeshjälp, som erfordrades, kunna tills vidare tillgodoses genom anställande av ett biträde med placering enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång. Då de anatomiska och histologiska institutionerna för närvarande vore utrustade med var sin institutionsvaktmästare och arbetet vid institutionerna skäligen borde kunna ordnas så, att nämnda befattningshavare om så erfordrades kunde biträda varandra, hade kanslern icke blivit övertygad om något omedelbart behov av ytterligare en vaktmästartjänst.

Emot kommitténs förslag till personal vid de fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna har kanslern ej funnit anledning till erinran.

Det begärda beloppet å 30 000 kronor för ersättning åt viss tillfälligt anställd teknisk personal har kanslern ansett kunna minskas till 20 000 kronor, med hänsyn bland annat till att professurerna i bakteriologi och allmän patologi samt prosektorsbefattningen i sistnämnda ämne icke komme att tillsättas förrän från och med den 1 juli 1951 och alltså extra teknisk biträdespersonal under nästa budgetår torde erfordras huvudsakligen för professorn och laboratorn i farmakologi.

Departementschefen. Jag tillstyrker organisationskommitténs av kanslern biträdda förslag om inrättande från och med budgetåret 1951/52 av en professors- och en prosektorsbefattning i allmän patologi samt en professorsbefattning i bakteriologi. Med hänsyn till den tidsödande tillsättningsproceduren torde beslut härom böra fattas redan vid 1950 års riksdag.

Kommitténs förslag beträffande assistenter och amanuenser vid de fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna, där verksamheten beräknas igångsättas nästa läsår, har icke givit mig anledning till erinran. Jag förordar alltså, att medel beräknas för anställande från och med budgetåret 1950/51 av: vid fysiologiska institutionen en förste och en andre assistent samt en förste och två tredje amanuenser samt vid medicinsk-kemiska institutionen en förste och en andre assistent samt två förste och två tredje amanuenser.

Med inrättande av docentstipendier vid högskolan torde tills vidare böra anstå.

Med hänsyn till det trängande behovet av ökade undervisningsmöjligheter i oftalmiatrik synes den innevarande läsår anordnade extra undervisningen i detta ämne vid medicinska högskolan i Göteborg böra fullföljas. Till arvoden åt kursledare och amanuens torde under förevarande anslag böra beräknas 9 000 kronor.

Med avseende på biträdespersonalen är jag icke beredd att tillstyrka vare sig kommitténs förslag om anställande av ytterligare ett kanslibitråde eller kanslerns förslag om anställande av ett kontorsbitråde enligt beforderingsgången vid de anatomiska och histologiska institutionerna. I likhet med kanslern har jag icke heller funnit tillräckliga skäl för att redan nu ytterligare en institutionsvaktmästartjänst skulle inrättas vid anatomiska institutionen.

Däremot har vad kommittén anfört till stöd för förslaget om inrättande av ytterligare en instrumentmakartjänst, avsedd för de till Vasa sjukhus förlagda prekliniska institutionerna, övertygat mig om behovet av denna tjänst. Tjänsten bör placeras i lönegrad Ce 14 och vara gemensam för de fysiologiska, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna.

Kommitténs förslag i övrigt i fråga om biträdespersonal vid de fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna har icke givit mig anledning till annan erinran än att det, i vart fall till en början, torde vara tillfyllest med ett kanslibitråde gemensamt för nämnda institutioner, vilka ju avses inrymda i samma byggnad.

Till ersättningar åt tillfälligt anställd teknisk personal torde på av kanslern anförda skäl icke behöva anvisas högre belopp än 20 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat beräknar jag avlöningsanslaget för nästa budgetår till 357 000 kronor med den fördelning på olika poster som framgår av efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 134 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

A. besluta, att vid medicinska högskolan i Göteborg skall från och med den 1 juli 1951 inrättas en professors- och en prosektorsbefattning i allmän patologi samt en professorsbefattning i bakteriologi;

B. godkänna följande avlöningsstat för medicinska högskolan i Göteborg, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:

a) Lön och tjänstgöringspenningar ..	105 000	
Avgå pensionsavdrag m. m.	8 000	97 000

Avlöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
1 professor i anatomi	8 000	4 000	12 000
1 » » histologi	8 000	4 000	12 000
1 » » fysiologi	8 000	4 000	12 000
1 » » medicinsk kemi	8 000	4 000	12 000
1 » » farmakologi	8 000	4 000	12 000
1 prosektor vid anatomiska institutionen	6 000	3 000	9 000
1 » » histologiska »	6 000	3 000	9 000
1 laborator » fysiologiska »	6 000	3 000	9 000
1 » » medicinsk-kemiska »	6 000	3 000	9 000
1 » » farmakologiska »	6 000	3 000	9 000
<i>Anmärkingar till staten:</i>			
1. För professor kan lönen efter 5 år höjas med 1 000 kronor.			
2. För prosektor och laborator kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.			
Summa kronor	—	—	105 000

b) Ålderstillägg, *förslagsvis* 6 000

c) Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, *förslagsvis* 3 000 106 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 101 500

Summa kronor 207 500

II. Vissa tjänstemän vid högskolan och dess institutioner m. m.

1. Arvode och särskild ersättning, bestämd av Kungl. Maj:t 1 800

2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal *förslagsvis* 134 000

3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 13 700

Summa kronor 149 500

Sammandrag:

I. Professorer och lärare m. fl. 207 500

II. Vissa tjänstemän vid högskolan och dess institutioner m. m. 149 500

Summa kronor 357 000

C. till Medicinska högskolan i Göteborg: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 357 000 kronor.

[93] **22. Medicinska högskolan i Göteborg: Omkostnader.** Detta anslag är nytt för innevarande budgetår och uppfört med 10 800 kronor. *Organisationskommittén* har för nästa budgetår hemställt om ett anslag å 40 200 kronor, fördelat på olika ändamål sålunda:

1. Sjukvård m. m.	600	(+ 300)
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	18 300	(+ 16 300)
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	19 300	(+ 12 800)
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	2 000	
	Summa kronor	40 200 (+ 29 400)

Höjningen av anslagsposten till sjukvård m. m. motiveras med det ökade antalet befattningshavare vid högskolan.

Från anslagsposten till bränsle, lyse och vatten skola för innevarande budgetår bestridas kostnaderna för elektrisk ström och gas till lokalerna i fastigheten Fjärde Långgatan 7. För detta ändamål förordar organisationskommittén oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, 2 000 kronor. Vidare skola för nästa budgetår ur anslagsposten bestridas kostnaderna för uppvärmning av samt för vatten, elektrisk ström och gas till de provisoriska lokalerna i Vasa sjukhus. Dessa kostnader ha av kommittén angivits till 8 170 respektive 8 130 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under denna post har alltså beräknats till (2 000 + 8 170 + 8 130 =) 18 300 kronor.

Det nuvarande beloppet till städning och rengöring, 6 500 kronor, hänför sig till lokalerna i Fjärde Långgatan 7. Detta belopp föreslås oförändrat för nästa budgetår. För städning och rengöring av lokalerna i Vasa sjukhus har beräknats ett belopp av 12 800 kronor, varför det sammanlagda medelsbehovet för dessa ändamål sålunda skulle utgöra 19 300 kronor.

Kanslern har tillstyrkt kommitténs förslag.

Departementschefen. Mot de framlagda anslagsberäkningarna har jag ej funnit anledning till erinran. Anslaget bör därför för nästa budgetår uppföras med 40 200 kronor, innebärande en ökning med 29 400 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 40 200 kronor.

[94] **23. Medicinska högskolan i Göteborg: Materiel m. m.** Detta anslag är nu uppfört med 35 000 kronor, varav 20 000 kronor till anatomiska och 15 000 kronor till histologiska institutionen. Det lägre beloppet för sistnämnda institution har föranletts av att undervisningen därstädes icke påbörjas förrän i januari 1950.

Organisationskommittén har hemställt om anvisande av medel till olika ändamål med följande belopp. Av uppställningen framgår även av *kanslern* tillstyrkta belopp.

	Kommittén	Kanslern
1. Högskolan i allmänhet	4 200	4 200
2. Biblioteket, expenser	4 000	3 000
3. Anatomiska och histologiska institutionerna	50 000	44 000
4. Fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna	76 000	50 000
5. Anatomiska samlingar	8 000	6 000
6. Histologiska »	2 000	1 500
7. Reparations- och förnyelsekonto	100	100
8. Extra undervisning i oftalmiatrik	4 000	2 000
	Summa 148 300	110 800

1. Av beloppet till högskolan i allmänhet avses 3 000 kronor för bestridande av tryckningskostnader och 1 200 kronor för bevakning nattetid av lokalerna i fastigheten Fjärde Långgatan 7.

2. Kostnader för expenser vid biblioteket ha hittills bestridits ur det för organisationskommittén anvisade förvaltningsanslaget.

3. *Kommittén* framhåller, att enligt från de anatomiska och histologiska institutionerna i Uppsala och Lund samt vid karolinska institutet inhämtade erfarenheter vore de för högskolans morfologiska institutioner för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppen otillräckliga för att bestrida de utgifter, som undervisningen och det vetenskapliga arbetet vid institutionerna föranledde. För vardera institutionen borde därför beräknas ett belopp av 25 000 kronor. *Kanslern* har tillstyrkt ett belopp av 22 000 kronor för vardera institutionen.

4. *Kommittén* erinrar, att det för envar av de fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna beräknade beloppet av 38 000 kronor överensstämde med vad som för innevarande budgetår anvisats till fysiologiska institutionen i Uppsala. *Kanslern* har ansett, att materielanslagen till ifrågakvarande institutioner borde, i avvaktan på närmare erfarenhet, för nästa budgetår beräknas till 25 000 kronor för vardera institutionen. Under den första tiden av institutionernas verksamhet måste nämligen självfallet arbetet bli inriktat mer på med undervisningens anordnande sammanhängande frågor än på forskningsuppgifter och dylikt.

5 och 6. *Kommittén* framhåller, att under de närmaste tio åren ett omfattande arbete måste nedläggas på framställning av representativa, för undervisningen och forskningen nödvändiga anatomiska och histologiska samlingar, omfattande skelett- och skallsamling, preparat av olika slag, vaxrekonstruktioner, planscher m. m. Arbetet härmed avsåges ske med tillhjälp av institutionernas egen personal. Kostnaderna, som icke kunde rymmas inom de ordinarie materielanslagen, beräknades till 80 000 kronor för de anatomiska och 20 000 kronor för de histologiska samlingarna. Med fördelning på tio år skulle behöva anvisas 8 000 respektive 2 000 kronor årligen. *Kanslern* har ansett uppbyggnaden av samlingarna kunna ske under en något längre tidrymd och för nästa budgetår tillstyrkt 6 000 respektive 1 500 kronor.

7. *Kommittén* framhåller beträffande det föreslagna reparations-

och förnyelsekontot, att det årliga materielanslaget icke torde komma att förslå att — annat än i ytterst ringa utsträckning — bestrida kostnaderna för reparationer å institutionernas apparatutrustningar eller för anskaffning av ny apparatur såsom ersättning för försliten eller omodern dylik. I stället för särskilda engångsanslag för dessa ändamål syntes i en framtid medel lämpligen böra anvisas i form av årliga anslag, utgörande viss kvotdel av anskaffningsvärdet av apparatutrustningen. Kommittén föreslår, att en nu antydd ordning genomföres efter skedd utredning i frågan och anhåller — i avvaktan härpå — att för detta ändamål för budgetåret 1950/51 uppföres ett nominellt belopp av 100 kronor. *Kanslern* har tillstyrkt förslaget.

Departementschefen. Jag förordar, att till under »högskolan i allmänhet» avsedda ändamål anvisas 3 000 kronor och till expenser vid biblioteket 2 500 kronor. För den anatomiska institutionen anser jag mig icke kunna beräkna högre belopp än för innevarande budgetår eller 20 000 kronor, vilket belopp nu även bör anvisas för den histologiska institutionen. För de fysiologiska och medicinsk-kemiska institutionerna tillstyrker jag anvisande av 25 000 kronor till vardera institutionen. Jag delar kommitténs och kanslerns uppfattning, att särskilda medel böra ställas till förfogande för uppbyggande av anatomiska och histologiska samlingar, men anser mig icke för nästa budgetår kunna tillstyrka större medelsanvisning härför än kanslern förordat, nämligen 6 000 kronor för de förra och 1 500 kronor för de senare samlingarna. Jag är icke nu beredd att taga ställning till principfrågan om sättet för bestridande av kostnaderna för reparationer av institutionernas apparatutrustningar m. m., varför jag icke kan biträda förslaget om uppförande av ett nominellt belopp av 100 kronor till ett reparations- och förnyelsekonto. För anskaffande av för den extra undervisningen i oftalmiatrik nödvändig apparatutrustning synes för nästa budgetår böra beräknas ett belopp av 2 000 kronor.

Vad jag sålunda förordat innebär, att förevarande anslag för nästa budgetår bör uppföras med (3 000 + 2 500 + 40 000 + 50 000 + 6 000 + 1 500 + 2 000 =) 105 000 kronor, vilket innebär en höjning med 70 000 kronor. Jag hemställer, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 105 000 kronor.

[95] **24. Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till kostnaderna för uppförande av patologisk-anatomisk institution m. m.** *Organisationskommittén* har hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett reservationsanslag av 800 000 kronor såsom en första medelsanvisning till bestridande av statens andel i kostnaderna för uppförande av patologisk-anatomisk institution m. m. vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och därvid anfört i huvudsak följande.

Jämlikt det av Kungl. Maj:t och kronan samt Göteborgs stad ingångna avtalet angående anordnande av en medicinsk högskola i Göteborg skall genom stadens försorg å Sahlgrenska sjukhuset uppföras ett byggnadskomplex, inrymmande patologisk-anatomisk respektive bakteriologisk institution ävensom kapell och föreläsningssal (östra institutionsbyggnaden), vilka institutioner och utrymmen äro avsedda dels för stadens behov och dels för den medicinska undervisningen och forskningen.

Staden har vidare förbundit sig att anordna underjordisk kulvertförbindelse mellan sjukhusets kvinnoklinik I och östra institutionsbyggnaden. Uppförandet av den östra institutionsbyggnaden förutsätter rivning av nuvarande kapell och obduktionsbyggnad. Kostnaderna för ifrågavarande arbeten skola bestridas av staden, dock att staten skall lämna bidrag härtill med 50 procent, beräknat å de verkliga kostnaderna.

Enligt av organisationskommittén för medicinsk högskola i Göteborg verkställd utredning (betänkande den 9 januari 1948, s. 50 ff.; jämför propositionen 1948: 221, s. 12 ff.) ha kostnaderna härför beräknats komma att uppgå till, för östra institutionsbyggnaden efter en byggnadskostnad av 130 kronor per m³ jämte 310 000 kronor för grundkonstruktion 4 457 000 kronor och för kulverten 30 000 kronor, eller tillhopa 4 487 000 kronor. Statens bidrag har sålunda beräknats till 2 243 500 kronor. Någon särskild kostnad för rivningen har icke beräknats uppkomma.

Staden har numera erhållit byggnadstillstånd för den del av östra institutionsbyggnaden m. m., som innefattar patologisk-anatomiska institutionen jämte kapell och föreläsningssal samt förbindelsebyggnad till den blivande bakteriologiska institutionen och kulvert.

Enär uppförandet av den östra institutionsbyggnaden sålunda måste ske i etapper har det visat sig erforderligt, att särskilda åtgärder vidtagas för att undervisning i bakteriologi till en början skall kunna provisoriskt bedrivas inom Sahlgrenska sjukhusets nuvarande bakteriologiska avdelning, innebärande att materiel för en sammanlagd kostnad av 33 600 kronor anskaffas. Härav avser ett belopp av omkring 25 000 kronor undervisningen.

Uti ett den 2 november 1949 dagtecknat yttrande av Göteborgs stadskollegium över framställning av sjukhusdirektionen till stadens fullmäktige angående uppförande av en nybyggnad för patologisk institution vid Sahlgrenska sjukhuset m. m. lämnas en utförlig redogörelse för detta byggnadsärende. Organisationskommittén torde få hänvisa till innehållet i yttrandet, vilket bifogats organisationskommitténs framställning.

Organisationskommittén har den 28 juni 1949 dels godkänt förslaget till nu ifrågavarande byggnadsföretag i de delar, som beröra den medicinska undervisningen, och dels funnit den i sjukhusdirektörens promemoria den 21 maj 1949 (stadskollegiets redogörelse, s. 6 f.) angivna inredningen till en kostnad av omkring 25 000 kronor erforderlig för undervisningen i bakteriologi ävensom att kostnaderna, enligt gällande avtal mellan staten och staden, skola till hälften bestridas av staten, vilket borde ske i samband med repartisering av kostnaderna för den patologiska institutionen.

Göteborgs stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 17 november 1949 godkänt vad sjukhusdirektionen hemställt och stadskollegiet tillstyrkt.

Därest intet oförutsett inträffar komma byggnadsarbetena beträffande den patologisk-anatomiska institutionen m. m. att vara i huvudsak avslutade våren 1951. Först därefter kan efterkalkyl verkställas för uträkning av de verkliga kostnaderna, vilka skola repartiseras. Slutuppgörelse mellan staten och staden beträffande dessa kostnader synes därför icke kunna beräknas ske förrän under budgetåret 1952/53.

Det har synts organisationskommittén böra övervägas, huruvida icke erforderligt anslag för ändamålet, som enligt gällande principer för budgetens uppställning torde komma att uppföras å driftbudgeten, med hänsyn till storleksordningen lämpligen böra fördelas på två eller tre budgetår.

Med hänsyn till vad organisationskommittén i det föregående anført i fråga om omfattningen av de nu aktuella byggnadsarbetena synes storleken av ett reservationsanslag för ändamålet för nästkommande budgetår lämpligen kunna avpassas till 800 000 kronor.

Av Göteborgs stadskollegiums, av organisationskommittén åberopade yttrande framgår, bland annat, att byggnadskostnaderna för den patologisk-anatomiska institutionen jämte kapell, föreläsningssalsbyggnad samt förbindelsebyggnad och kulvert ha beräknats till 3 455 000 kronor.

Universitetskanslern har tillstyrkt organisationskommitténs förslag.

Departementschefen. Såsom av den lämnade redogörelsen framgått skall enligt gällande avtal mellan staten och Göteborgs stad angående anordnande av en medicinsk högskola i Göteborg genom stadens försorg och med bidrag av statsmedel vid Sahlgrenska sjukhuset uppföras ett byggnadskomplex, den s. k. östra institutionsbyggnaden, och inrymmande en patologisk-anatomisk institution, en bakteriologisk institution ävensom kapell och föreläsningssal. Den nu aktuella första etappen av detta byggnadskomplex, för vilken etapp byggnadstillstånd erhållits, avser uppförande av den patologisk-anatomiska institutionen jämte kapell och föreläsningssalsbyggnad samt förbindelsebyggnad till den blivande bakteriologiska institutionen ävensom anordnande av underjordisk kulvertförbindelse till den närliggande kvinnokliniken. Den totala byggnadskostnaden för den första etappen har beräknats till 3 455 000 kronor. Då staten avtalsmässigt skall bidra med hälften av de verkliga kostnaderna för byggnadsföretaget skulle statens andel med utgångspunkt från de sålunda beräknade kostnaderna utgöra 1 727 500 kronor för första etappen. För nästa budgetår torde i enlighet med organisationskommitténs förslag såsom en första medelsanvisning för ändamålet böra anvisas ett reservationsanslag av 800 000 kronor. Från detta anslag torde jämväl få bestridas statens andel, beräknad till 12 500 kronor, i kostnaderna för den inredning, som anses erforderlig för att undervisningen i bakteriologi skall kunna provisoriskt bedrivas inom Sahlgrenska sjukhusets nuvarande bakteriologiska avdelning.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till kostnaderna för uppförande av patologisk-anatomisk institution m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

[96] **25. Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av

730 000 kronor. Härav utgöra 230 000 kronor återstoden av det för de anatomiska och histologiska institutionerna hitintills beräknade medelsbehovet och 500 000 kronor första delen av de till i runt tal 1 000 000 kronor beräknade kostnaderna för utrustning av de fysiologiska, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna. Därjämte har Kungl. Maj:t bemyndigat organisationskommittén att vid uppgörande av avtal om leverans av inredning och utrustning för nämnda institutioner räkna med en ytterligare medelsanvisning av 500 000 kronor för budgetåret 1950/51.

Organisationskommittén har hemställt, att till utrustning måtte för nästa budgetår anvisas 1 002 000 kronor till följande ändamål:

Återstoden av det beräknade medelsbehovet för de fysiologiska, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna	500 000
Institutionen för allmän patologi m. m.	170 000
» » bakteriologi	60 000
Ytterligare utrustning för de anatomiska och histologiska institutionerna	272 000
Summa kronor	1 002 000

Kostnaderna för grundutrustning av institutionen för allmän patologi jämte föreläsningssal och kapell hade i organisationskommitténs betänkande beräknats till 285 000 kronor. Såsom av 1949 års åttonde huvudtitel (s. 109) framgår, har emellertid kommittén sedermera ansett sig böra räkna med en kostnadsökning av 20 procent, sedan de ursprungliga beräkningarna gjorts. I enlighet härmed har kommittén nu ansett sig böra uppskatta kostnaderna för den allmänt patologiska institutionen jämte föreläsningssal och kapell till i runt tal 340 000 kronor. Enär undervisningen vid institutionen komme att påbörjas först under budgetåret 1951/52, ansåge kommittén tillfyllest, att endast en del av beloppet, lämpligen hälften eller 170 000 kronor, anvisades för budgetåret 1950/51. Kommittén förutsatte därvid, att återstoden komme att anvisas för budgetåret 1951/52. Bemyndigande syntes böra lämnas kommittén att under budgetåret 1950/51 träffa avtal om leverans av inredning och utrustning för institutionen inom en kostnadsram av 340 000 kronor.

Kostnaderna för grundutrustning av bakteriologiska institutionen hade i betänkandet beräknats till 267 000 kronor. Med 20 percents förhöjning skulle medelsbehovet utgöra 320 000 kronor. Enär emellertid institutionen till en början torde komma att provisoriskt inrymmas i Sahlgrenska sjukhusets nuvarande laboratorium hade kommittén funnit tillfyllest, att endast en mindre del av beloppet eller 60 000 kronor ställdes till förfogande för nästa budgetår. Kommittén förutsatte, att återstoden komme att anvisas för ett senare budgetår.

Beträffande frågan om ytterligare utrustning för de anatomiska och histologiska institutionerna har kommittén anfört följande.

I fråga om utrustningen av de morfologiska institutionerna ha institutionscheferna inför organisationskommittén framhållit, att härför hittills anvisade medel befunnits otillräckliga för anskaffning av den tekniska utrustning — utöver grundutrustning — som erfordras för bedrivande av modern undervisning och för det vetenskapliga arbetet. Vid bestämmande av utrustningsanslag för institutioner tillhörande den morfologiska ämnesgruppen vore numera nödvändigt att beakta, att såväl anatomi som histologi under senare år utvecklats till experimentellt arbetande vetenskapsgrenar, vilka — förutom speciell, högt utvecklad optisk utrustning — i många hänseenden krävde apparatur av en art och omfattning, som inom medicinen tidigare förekommit företrädesvis inom fysiologi, medicinsk kemi och farmakologi. Den internationella utvecklingen med hänsyn till metoder och apparatur hade alltmer gått i denna riktning. Utrustningen av de nya institutionerna måste enligt institutionschefernas mening givas en sådan utformning, att en fullgod funktionellt och kliniskt inriktad forskning och undervisning kunde åstadkommas. Institutionernas ordinarie lärarkrafter borde beredas möjligheter att fortsätta och utvidga den vetenskapliga forskning, de bedrivit vid de institutioner, där de tidigare varit verksamma. Vidare borde institutionerna kunna lämna till dem icke knutna forskare stöd i deras vetenskapliga arbete, i den mån detta krävde studium av morfologiska problem. Slutligen skulle vid institutionerna anställd, medicinskt utbildad personal under de ordinarie lärarnas ledning bedriva vetenskapligt arbete, varigenom eventuellt blivande klinikchefer kunde erhålla en grundläggande vetenskaplig skolning inom morfologin.

De av institutionscheferna sålunda framförda synpunkterna har organisationskommittén funnit värda allt beaktande och de ha varit vägledande vid den granskning, som kommittén med biträde av experter underkastat de av institutionscheferna framlagda beräkningarna beträffande de ytterligare medel, som må böra ställas till förfogande för anskaffning av ytterligare apparaturutrustning — utöver grundutrustning — för de morfologiska institutionerna. Vid granskningen har det varit organisationskommittén angeläget tillse, att medel beräknas endast för nödvändig apparatur liksom att apparatur, som med fördel kan användas gemensamt vid båda institutionerna ifrågakommer till anskaffning endast vid den ena institutionen, därvid förutsattes att den kommer att i erforderlig utsträckning hållas tillgänglig även för den andra institutionens vetenskapliga stab.

Kostnaderna för denna ytterligare utrustning uppgå, för anatomiska institutionen till 57 080 kronor, för histologiska institutionen till 123 802 kronor samt för apparatur, avsedd att brukas av båda institutionerna gemensamt till 90 800 kronor, eller sammanlagt till 271 682 kronor, avrundat till 271 700 kronor.

Kanslern har tillstyrkt de föreslagna medelsanvisningarna till de fysiologiska, medicinsk-kemiska, farmakologiska, allmänt patologiska och bakteriologiska institutionerna. Beträffande frågan om ytterligare utrustning för de anatomiska och histologiska institutionerna har kanslern inhämtat yttrande av *statens medicinska forskningsråd*, som därvid framhållit att den ifrågasvarande utrustningen vore av grundläggande och nödvändig karaktär för ett framgångsrikt lösande av institutionernas arbetsuppgifter. Beträffande möjligheten att helt eller delvis täcka kostnaderna för dylik utrustning med

anslag från rådet ville rådet framhålla, att det erfarenhetsmässigt visat sig omöjligt för rådet att av till dess disposition stående medel avsätta anslag för utrustning av denna karaktär. Rådet lämnade anslag till apparatur endast efter framläggande av en detaljerad plan på någon speciell forskningsuppgift, men rådet kunde icke åtaga sig att ge några mera allmänna bidrag till institutionens utrustning med apparatur.

Med anledning av vad medicinska forskningsrådet anfört ansåge sig kanslern böra tillstyrka, att medel anvisades för ifrågavarande ändamål. Den begärda anslagssumman syntes likväl böra fördelas på tre år, varför kanslern hemställde, att för budgetåret 1950/51 måtte anvisas 90 000 kronor.

Departementschefen. I enlighet med organisationskommitténs av kanslern tillstyrkta förslag torde för nästa budgetår böra anvisas för utrustning av de fysiologiska, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna 500 000 kronor, av institutionen för allmän patologi jämte föreläsningssal och kapell 170 000 kronor och av bakteriologiska institutionen 60 000 kronor. Beträffande patologiska institutionen förutsätter jag, att återstående belopp, likaledes 170 000 kronor, kommer att anvisas för budgetåret 1951/52. Det synes lämpligt, att kommittén erhåller bemyndigande att under nästa budgetår träffa avtal om leverans av inredning och utrustning till institutionen inom en kostnadsram av 340 000 kronor.

Vad beträffar frågan om anskaffande av ytterligare utrustning till de anatomiska och histologiska institutionerna utöver vad som tidigare beräknats har jag med hänsyn till vad medicinska forskningsrådet anfört om angelägenheten av ifrågavarande utrustning och om möjligheterna för rådet att anslå medel därtill ansett mig böra förorda, att erforderliga medel för ändamålet anvisas under förevarande anslag. Det beräknade medelsbehovet, i runt tal 270 000 kronor, har icke i och för sig givit mig anledning till erinran, men jag finner i likhet med kanslern, att beloppet bör kunna fördelas på tre budgetår. För nästa budgetår förordar jag således anvisande av 90 000 kronor. För underlättande av anskaffningen torde emellertid kommittén böra bemyndigas att under budgetåret träffa avtal om leverans av ifrågavarande utrustning intill ett belopp av ytterligare 90 000 kronor.

Förevarande anslag bör alltså för nästa budgetår uppföras med (500 000 + 170 000 + 60 000 + 90 000 =) 820 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Utrustning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 820 000 kronor.

[97] **26. Medicinska högskolan i Göteborg: Bokinköp och bokbindning.** Under denna rubrik ha för innevarande budgetår anvisats 65 000 kronor,

varav 35 000 kronor till bestridande av löpande utgifter och 30 000 kronor till bibliotekets uppbyggande. Sistnämnda belopp utgör en del av det engångsanslag å 150 000 kronor, som beräknats för bibliotekets uppbyggande och avsetts att fördelas på fem år. Tillsammans med de 25 000 kronor, som anvisats för budgetåret 1948/49, ha hittills anvisats 55 000 kronor för ändamålet, varför 95 000 kronor återstå, att fördelas på budgetåren 1950/53. (Jfr 1949 års åttonde huvudtitel, s. 111 f.)

Organisationskommittén har hemställt om höjning av anslaget med 10 000 kronor, varav 5 000 kronor till de löpande utgifterna och 5 000 kronor till bibliotekets uppbyggande. Ökningen i förstnämnda hänseende har främst motiverats med att de gamla tyskspråkiga facktidskrifterna återuppstått i en omfattning, som man icke ansett sig kunna räkna med. Sedermera har kommittén i skrivelse den 19 november 1949 hemställt om en ytterligare höjning av anslaget med 17 000 kronor för att för bibliotekets del neutralisera de ogynnsamma verkningarna av devalveringen av den svenska kronan.

Kanslern har i anledning av kommitténs framställningar endast ansett sig kunna tillstyrka en anslagshöjning med 10 000 kronor med hänsyn till sistnämnda förhållande.

Departementschefen. Jag anser mig ej böra ifrågasätta någon höjning av detta anslag för nästa budgetår utan förordar, att detsamma uppföres med oförändrat belopp, 65 000 kronor, fördelat på samma sätt som för innevarande budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[98] **27. Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid högskolans bibliotek.** I det mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Göteborgs stad ingångna avtalet angående samordnande av medicinska högskolans bibliotek med Göteborgs stadsbibliotek har bestämts, bland annat, att personalen vid det medicinska biblioteket skall anställas av staden samt avlönas och pensioneras enligt för stadens tjänstemän gällande bestämmelser samt att staden skall av staten budgetårsvis i efterskott erhålla ersättning för sina utgifter i sagda hänseende. Förevarande anslag, nu uppfört med 22 000 kronor, avses för gäldande av nämnda ersättning.

Enligt vederbörligt medgivande av kanslern är följande personal anställd vid biblioteket under innevarande budgetår, nämligen en förste bibliotekarie, en amanuens, en förste assistent, en assistent samt en kontorsvakt. Kostnaderna för avlöning av denna personal har beräknats till i runt tal 41 200 kronor. *Organisationskommittén* har hemställt, att nämnda be-

lopp jämte 2 000 kronor i vikariatsersättningar eller sammanlagt 43 200 kronor måtte anvisas under förevarande anslag för nästa budgetår.

Beträffande personalorganisationen vid medicinska biblioteket budgetåret 1950/51 har kommittén räknat med en utökning av densamma med ett kontorsbiträde och en expeditionsvakt dels på grund av bibliotekets tillväxt och dels på grund av att biblioteksstyrelsen hade för avsikt att snarast öppna en särskild låneexpedition i för ändamålet upplåten lokal inom Sahlgrenska sjukhuset för att därmed bättre kunna betjäna läkare och studerande, som önskade begagna sig av biblioteket.

Kanslern har ansett tillfyllest, att anslaget uppföres med 42 000 kronor. *Kanslern* har vidare ansett den nuvarande personalstyrkan vid biblioteket tillräcklig även under nästa budgetår, varför han icke — innan ytterligare erfarenhet vunnits angående personalbehovet — ansett sig böra tillstyrka den ifrågasatta utökningen av personalen.

Departementschefen. I likhet med *kanslern* förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 42 000 kronor. Detta belopp är således avsett att utgöra ersättning till Göteborgs stad för dess utgifter för avlöning av personalen vid det medicinska biblioteket under budgetåret 1949/50. Beträffande personalorganisationen för budgetåret 1950/51 vill jag erinra, att enligt det förutnämnda avtalet mellan staten och Göteborgs stad det ankommer på Kungl. Maj:t att fastställa antalet befattningar vid det medicinska biblioteket. Såvitt nu kan bedömas torde man kunna räkna med i huvudsak samma personaluppsättning som för innevarande budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid högskolans bibliotek* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 42 000 kronor.

[99] 28. **Medicinska högskolan i Göteborg: Organisationskommittén: Förvaltningskostnader m. m.** Detta anslag är nu uppfört med 50 000 kronor. Ur anslaget skola för närvarande bestridas *dels* kostnaderna för organisationskommitténs egen verksamhet, *dels* ifrågakommande kostnader för skrivmateriel m. m. vid medicinska högskolans bibliotek, *dels* kostnader i samband med ärenden rörande tillsättning av professors- och andra lärarbefattningar vid högskolan, dock att ersättningar till sakkunniga i dylika befordringsärenden skola bestridas ur förslagsanslaget till Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden vid universiteten m. m., *dels* ock uppkommande särskilda kostnader för Göteborgs högskola för ombesörjande genom högskolans kansli av vissa administrativa och kamerala göromål jämväl för medicinska högskolans del.

Organisationskommittén har föreslagit oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, vilket tillstyrkts av *kanslern*.

Departementschefen. Jag har i det föregående förordat, att kostnaderna för skrivmateriel m. m. vid medicinska högskolans bibliotek framdeles skola avföras från anslaget till materiel m. m. Härigenom kommer en avlastning, beräknad till omkring 2 000 kronor, att ske från förevarande anslag. Då emellertid organisationskommitténs övriga utgifter samtidigt kunna väntas öka till följd av den stegrade verksamheten vid högskolan, anser jag mig icke böra ifrågasätta någon minskning av anslaget, utan förordar, att detsamma uppföres med oförändrat belopp, 50 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinska högskolan i Göteborg: Organisationskommittén: Förvaltningskostnader m. m. för budgetåret 1950/51* anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[100] **29. Bidrag till Stockholms högskola.** Detta förslagsanslag är nu uppfört med 1 572 500 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår har ännu icke avslutats, varför anslaget torde böra i rikstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna till *Bidrag till Stockholms högskola* ett förslagsanslag av 1 572 500 kronor.

[101] **30. Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtna lokaler.** Detta förslagsanslag, som avser ersättning till statens fastighetsfond för till högskolan upplåtta lokaler i kvarteret Vega i Stockholm, är nu uppfört med 25 000 kronor. Genom beslut den 16 september 1949 har Kungl. Maj:t bemyndigat byggnadsstyrelsen att tillgodoföra fastighetsfonden 22 800 kronor av anslaget. Nämnda belopp avser ersättning till fonden för lokaler, som äro upplåtta till ryska institutet, genetiska institutet och psykologiska institutet. För nästa budgetår torde förevarande anslag böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtta lokaler* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[102] **31. Bidrag till Göteborgs högskola.** Detta förslagsanslag är nu uppfört med 338 500 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår är ännu icke avslutad. Anslaget torde därför böra i rikstatsförslaget för nästa budgetår uppföras med beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna såsom *Bidrag till Göteborgs högskola* ett förslagsanslag av 338 500 kronor.

[103] 32. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 297 000	1 168 066
1949/50 (statsliggaren s. 538 f.)	1 437 000	
1950/51 (förslag)	1 500 000	

Universitetskanslern har för nästa budgetår föreslagit, att anslaget höjes till 1 502 600 kronor. Förslaget grundar sig huvudsakligen på en petita-skrivelse från *lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm*. Sistnämnda framställning har tillstyrkts av *lärarkollegiet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet*.

Tandläkarhögskolans lärarkollegium har inledningsvis anfört bland annat, att förhållandena vid högskolan under nästa budgetår komme att påverkas av den omläggning från 4- till 5-årig studieplan, som successivt genomförts från och med höstterminen 1947. Brytningen mellan de två studieplanerna hade för innevarande budgetår nödvändiggjort en snabbare utökning av personalen i huvudsak intill den av 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga beräknade personalkadern än som eljest varit ofrånkomlig. Under nästa budgetår medförde den omständigheten, att vissa kurser enligt den äldre studieplanen bortföle och att den nya studieplanen icke hunnit då helt genomföras, en tillfällig minskning av elevbelastningen på vissa avdelningar, varigenom en viss personalreduktion möjliggjordes.

Den prekliniska undervisningens organisation.

Såsom närmare framgår av redogörelsen i propositionen 1948: 202 (s. 4 ff.) och 1949 års åttonde huvudtitel (s. 115 ff.), har den nya studieplanen för tandläkarutbildningen icke kunnat helt genomföras beträffande det prekliniska studieåret, enär hittills föreliggande utredningar icke möjliggjort ett slutligt ställningstagande till den prekliniska undervisningens organisation. En särskild sakkunnigutredning har igångsatts i fråga om detta spörsmål. Med anledning härav tillämpas för budgetåren 1947/50 ett provisorium, innebärande i huvudsak, att den nya 5-åriga studieplanen tillämpas på den prekliniska undervisningen, dock med den begränsningen, att de med undervisningen förenade praktiska övningarna, dissektionerna och laborationerna bortfallit i fråga om den del av undervisningen, som är förlagd till karolinska institutet. Kostnaderna för arvoden till lärare i de prekliniska ämnena ävensom vissa andra hithörande men till senare studieperiod förlagda ämnen ha i avlöningsstaten för högskolan för budgetåret 1949/50 beräknats under en under arvodesposten uppförd delpost till Arvoden åt lärare och amanuenser vid vissa kurser å förslagsvis 91 185 kronor.

Tandläkarhögskolans lärarkollegium har i avvaktan på resultatet av nämnda sakkunnigutredning rörande den prekliniska undervisningens orga-

nisation i sina anslagsäskanden för nästa budgetår uppfört nyssnämnda delpost med ungefär samma belopp. Lärarkollegiet har dock framhållit, att undervisning i intern medicin borde anordnas under budgetåret 1950/51, därest provisoriet skulle komma att kvarstå. I så fall syntes de sakkunniga böra anmodas framlägga förslag rörande provisorisk undervisning i ämnet. Däremot kunde den enligt den äldre studieplanen hållna kursen i social odontologi bortfalla för nästa budgetår.

Kanslern har anfört, att det vore ovisst, om de sakkunnigas utredning kunde bli färdig i så god tid, att den kunde läggas till grund för beslut vid 1950 års riksdag. Den undervisning i intern medicin, som enligt den 5-åriga studieplanen borde meddelas under läsåret 1950/51, måste således bli provisorisk. Enligt vad högskolans rektor meddelat torde patientdemonstrationer och laboratorieexperiment icke kunna anordnas under läsåret, varför undervisningen sannolikt måste inskränkas till föreläsningar och föreläsningar, omfattande sammanlagt 60 timmar. Kostnaden härför kunde beräknas till 3 000 kronor. Lärarkollegiet syntes kunna bemyndigas att meddela närmare föreskrifter angående ifrågavarande undervisning.

Lärarpersonalen.

Ökning till följd av den nya studieplanen m. m. I propositionen 1947: 253 (s. 62 ff.) lämnades en sammanfattande redogörelse för tandläkarutbildningssakkunnigas förslag till den avsevärt utökade personalorganisation, som föranleddes av övergången till den femåriga studieplanen, samt över remissyttrandena i ärendet. Till denna redogörelse torde här få hänvisas. Beträffande de av omläggningen föranledda personalförändringarna under innevarande budgetår torde vidare få åberopas vad som anförts därom i 1949 års åttonde huvudtitel (s. 115 ff.).

Lärarkollegiet har för nästa budgetår beräknat lärarbehovet för propeutisk och klinisk undervisning med utgångspunkt i tandläkarutbildningssakkunnigas förslag. Beträffande den inledningsvis berörda minskningen av elevantalet på vissa avdelningar har lärarkollegiet anfört, att den sammanhängande dels med att den 4-åriga studieplanens tillämpning upphörde vid utgången av innevarande läsår, dels med att under nästa läsår vissa i den 5-åriga planen förutsatta elevgrupper (3 under höstterminen 1950, 2 under vårterminen 1951) ännu icke tillkommit. Vid tillämpning av rent matematiska grunder för beräkningen av lärarbehovet skulle därför viss beskärning av lärarkadern vara möjlig. Emellertid förutsatte genomförandet av den nya studieplanen för andra delar av högskolan en fortsatt utbyggnad av lärarkadern. Vidare skulle många entledigade lärare, då tjänsterna efter kort tidrymd ånyo inrättades, med visshet ej stå till förfogande, vilket skulle vara allvarligt med hänsyn till bristen på lämpliga lärare. En beskärning skulle också vålla avbräck för den kliniska

verksamheten och den vetenskapliga forskningen. Beskärningen av lärarkåren borde därför göras så litet omfattande som möjligt.

Med beaktande i den utsträckning, som befunnits skälig, av nämnda möjligheter till tillfällig beskärning av lärarkadern har lärarkollegiet gjort beräkningar av behovet av lärare — fränsett professorer — för budgetåret 1950/51 vid de avdelningar, som ej beröras av utredningen om den prekliniska undervisningen. Av vad lärarkollegiet anfört må här återgivas följande (i övrigt torde få hänvisas till handlingarna i ärendet).

Det beräknade sammanlagda lärarbehovet — fränsett professorer — för budgetåret 1950/51 för härefter angivna avdelningar framgår av följande tablå:

Avdelning för	Laboratorer		Avdelnings- tandläkare		Assistenten		Amanuenser	
	ht 50	vt 51	ht 50	vt 51	ht 50	vt 51	ht 50	vt 51
karieslära	1	1	4	4	4	4	8	9
pulpa- och rotbehandling	1	1	1	1	1	1	2	2
proteslära	1	1	5	6	7	8	6	8
tandkirurgi	1	1	3	3	3	3	6	6
dental röntgendiagnostik	—	—	1	1	2	2	4	4
odontologisk ortopedi	—	—	1	1	3	3	2	2
barntandvård	1	1	1	1	1	1	1	1
bettanalys och parodontoprotetik	1	1	1	1	1	1	3	3
materiallära	—	—	1	1	1	1	1	1
dental histopatologi	1	1	1	1	—	—	1	1
allmänna mottagningsavdelningen	—	—	1	1	1	1	2	2
Summa	7	7	20	21	24	25	36	39

I dessa beräkningar ingå 1 avdelningstandläkartjänst och 2 assistenttjänster på protesavdelningen, avsedda för undervisning av norska studerande vid högskolan. De beräknade kostnaderna för dessa tre tjänster uppgå till 20 112 kronor, vilken utgift skall gottgöras av löningsanslaget från anslaget för sådan undervisning.

Följande tablå möjliggör en jämförelse mellan lärarkadern — fränsett professorerna — för de härförut angivna avdelningarna *dels* för vårterminen 1950, *dels* för budgetåret 1950/51, *dels* ock enligt tandläkarutbildnings-sakkunnigas förslag till personalstat efter den nya studieplanens fullständiga genomförande.

Lärarkategori	Vårterminen 1950	Lärarkollegiet för 1950/51		De sakkunniga
		ht 50	vt 51	
laboratorer	6	7	7	7
avdelningstandläkare	19 ¹	20	21	20 ¹
assistenter	27	24	25	24 ²
amanuenser	41	36	39	46 ²
Summa	93	87 ³	92 ³	97

Antalet avdelningstandläkare och assistenter överstiger, såsom synes av tablan, det av de sakkunniga beräknade lärarantalet med vardera 1. Orsaken härtill är, beträffande avdelningstandläkartjänsten att lärare för den norska kursen beräknats under högskolans avlöningsanslag, samt beträffande assistenttjänsten, att lärarkadern vid avdelningen för dental röntgendiagnostik i förhållande till de sakkunnigas beräkningar utökats med 1 assistent på grund av det starkt ökade antalet remisser till avdelningen från andra avdelningar.

Den för budgetåret 1950/51 erforderliga ökningen av lärarantalet i förhållande till vårterminen 1950 blir sålunda följande:

A. för hela budgetåret:

1 laborator i lönegrad Ca 31 (avdelningen för barntandvård),

1 avdelningstandläkare i lönegrad Ce 22 (avdelningen för dental histopatologi),

varvid dock samtidigt antalet assistenter kan minskas med 2 och antalet amanuenser med likaledes 2 (3 assistenttjänster bortfalla på avdelningarna för proteslära, bettanalys m. m. och dental histopatologi och 1 tillkommer på avdelningen för odontologisk ortopedi, 3 amanuens tjänster bortfalla på avdelningarna för proteslära, tandkirurgi och barntandvård och 1 tillkommer på avdelningen för odontologisk ortopedi);

B. från den 1 februari 1951:

1 avdelningstandläkare i lönegrad Ce 22 (avdelningen för proteslära),

varvid dock samtidigt för höstterminen 1950 — utöver det ovan under A angivna — antalet assistenter kan minskas med 1 (avdelningen för proteslära) och antalet amanuenser med 3 (1 på avdelningen för karieslära, 2 på avdelningen för proteslära).

Härjämte bör den nuvarande arvodestjänsten som lärare i materiallära förändras till tjänst såsom avdelningstandläkare i lönegrad Ce 22.

Kanslern har förklarat sig intet väsentligt ha att erinra mot lärarkollegiets förslag.

Avlöning åt assistenter och amanuenser under vissa tjänstledigheter. Lärarkollegiet har hemställt, att assistenter och vissa amanuenser vid tandläkarhögskolan måtte liksom mot-

¹ Därav 1 med arvode (materiallära).

² Inklusivt 1 assistent och 1 amanuens vid avdelningen för materiallära.

³ Därav 1 avdelningstandläkare och 2 assistenter för den norska kursen.

svarande befattningshavare vid universitet erhålla rätt till viss avlöning under sjukledighet m. m. Kostnaden härför har beräknats till 5 500 kronor. Lärarkollegiet har anfört bland annat:

Vid universiteten och karolinska institutet äger assistent eller förste eller andre amanuens vid tjänstledighet till följd av olycksfall i tjänsten, varav föranletts sjukdom eller förlust av arbetsförmågan, under ledigheten uppbära oavkortat arvode, intill dess 6 månader förflutit från dagen för olycksfallet. För tid därutöver äger han uppbära halva arvodet. Dylik assistent och amanuens äger vidare vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt sjukdom i andra fall under ledigheten uppbära halva arvodet under en tid av högst sex månader av ett och samma kalenderår eller vid sjukdom, som fortgår över årsskifte, under högst sex månader i en följd. Vikarie äger uppbära ersättning, motsvarande det med befattningen förenade arvodet.

Då i förevarande avseende förhållandena vid högskolan äro helt likartade dem vid universiteten och karolinska institutet, anhåller lärarkollegiet, att motsvarande bestämmelser om avlöning under tjänstledighet för högskolans assistenter och med arvoden av 4 032 kronor avlönade amanuenser utfärdas.

I avvaktan på närmare erfarenheter i fråga om medelsåtgången torde ett förslagsvis beräknat belopp av 5 500 kronor böra beräknas för ändamålet.

Kanslern har biträtt lärarkollegiets förslag.

Annan personal.

Ökning till följd av den nya studieplanen. Lärarkollegiet har anfört, att genomförandet av den 5-åriga studieplanen nödvändiggjorde utökning även av sköterske- och annan biträdespersonal.

Lärarkollegiet har, efter att avdelning för avdelning ha redogjort för den för budgetåret 1950/51 erforderliga personalförstärkningen, framlagt följande tablå för jämförelse mellan här avsedda kategorier befattningshavare dels vårterminen 1950, dels för budgetåret 1950/51 enligt de gjorda beräkningarna, dels ock enligt tandläkarutbildningssakkunnigas förslag, sedan den nya studieplanen helt genomförts.

Befattningar	Vårterminen 1950	Lärarkollegiet för 1950/51		De sakkunniga
		ht 1950	vt 1951	
avdelningstandsköterskor	3	4	4	4(5)
laboratoriebiträden	3	3	3	7
tandsköterskor	21	21	24	32
kontrollbiträden	4	4	4	4
tekniska biträden	9	10	10	10
preparatriser	2	2	2	2
skrivbiträden	6	7	7	7
Summa	48	51	54	66

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle ökningen av sköterske- och biträdespersonalen i förhållande till vårterminen 1950 bli följande:

för *hela* budgetåret:

- 1 avdelningstansköterska i lönegrad Ca 11 (avdelningen för odontologisk ortopedi),
- 1 tekniskt biträde i lönegrad Ce 10 (avdelningen för dental histopatologi),
- 1 skrivbiträde med reglerad befordringsgång (avdelningen för dental röntgendiagnostik),

från den 1 februari 1951:

- 3 tandsköterskor i lönegrad Ca 10 (avdelningen för karieslära, underavdelningen för pulpa- och rotbehandling, avdelningen för proteslära).

Ordinarie sättni ng av vissa skötersketjänster. Lärarkollegiet har hemställt, att en från och med den 1 juli 1948 inrättad tjänst som instruktionssköterska i lönegrad Ce 15 vid tandsköterskeskolan måtte omändras till ordinarie, emedan erfarenheten utvisat, att tjänsten vore varaktigt behövlig. Vidare har lärarkollegiet anhållit om ordinariesättning av 8 icke-ordinarie tandskötersketjänster i lönegrad 10, under framhållande av att endast 6 av nuvarande 21 tjänster av detta slag vore ordinarie.

Kanslern har förklarat sig icke ha något att erinra mot lärarkollegiets förslag beträffande personalutökning och ordinariesättning.

Anslagsberäkningar.

I enlighet med framställning av lärarkollegiet har *kanslern* föreslagit de ändringar av avlöningsstaten för tandläkarhögskolan, som framgå av följande sammanställning.

	Ökning eller minskning av anslaget kronor
<i>Avlöningar till ordinarie tjänstemän.</i>	
1) Löneklassuppflyttningar	+ 2 700
2) Merkostnad för laboratorn i bettanalys m. m., för vilken under budgetåret 1949/50 avlöning beräknats endast från och med den 1 februari 1950	+ 9 590
3) 1 laborator i Ca 31 å avdelningen för barntandvård	+ 16 440
4) 1 avdelningstansköterska i Ca 11 å avdelningen för odontologisk ortopedi	+ 5 556
5) 3 tandsköterskor i Ca 10 från och med den 1 februari 1951 å avdelningarna för karieslära, rotbehandling och proteslära	+ 6 600
6) 1 instruktionssköterska vid tandsköterskeskolan i Ce 15 blir ordinarie	+ 6 600
7) 8 tandsköterskor i Ce 10 bli ordinarie	+ 42 240
Summa ökning	89 726
avrundat till	89 800

*Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av
Kungl. Maj:t.*

	Ökning eller minskning av anslaget kronor
1) Provisorisk undervisning i intern medicin	+ 3 000
2) Kursen i social odontologi bortfaller	— 350
3) Merkostnad för 1 assistent å avdelningen för bettanalys m. m. för vilken under budgetåret 1949/50 arvode beräknats endast från och med den 1 februari 1950	+ 3 199
4) Merkostnad för 3 amanuenser å avdelningarna för karieslära, bettanalys m. m. och dental histopatologi, för vilka under budgetåret 1949/50 arvoden beräknats endast från och med den 1 februari 1950	+ 7 056
5) 2 assistenttjänster å avdelningarna för karieslära och rotbehandling försvinna den 1 februari 1950	— 6 398
6) Lärartjänsten i materiallära ombildas till avdelningstandläkarbefattning	— 8 136
7) 1 assistenttjänst å avdelningen för proteslära försvinner den 1 juli 1950—den 31 januari 1951	— 3 199
8) 2 assistenttjänster å avdelningarna för proteslära och bettanalys m. m. försvinna	— 10 968
9) 1 assistenttjänst å avdelningen för dental histopatologi ombildas till avdelningstandläkarbefattning	— 5 484
10) 1 assistenttjänst å avdelningen för odontologisk ortopedi ..	+ 5 484
11) 3 amanuentjänster å avdelningarna för proteslära, tandkirurgi och barntandvård försvinna	— 12 096
12) 3 amanuentjänster, 1 å avdelningen för karieslära och 2 å avdelningen för proteslära, försvinna den 1 juli 1950—den 31 januari 1951	— 7 056
13) 1 amanuentjänst å avdelningen för odontologisk ortopedi	+ 4 032
14) Vikariatsersättningar under vissa tjänstledigheter för assistenter och amanuenser, <i>förlagsvis</i>	+ 5 500
Summa minskning	25 416
avrundat till	25 500

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

1) Löneklassuppflyttningar	+ 5 800
2) Merkostnad för 2 avdelningstandläkare å avdelningarna för karieslära och rotbehandling, för vilka under budgetåret 1949/50 avlöning beräknats endast från och med den 1 februari 1950	+ 10 668
3) Merkostnad för 1 tandsköterska å avdelningen för karieslära, för vilken under budgetåret 1949/50 avlöning beräknats endast från och med den 1 februari 1950	+ 3 080
4) 1 avdelningstandläkare i Ce 22 å avdelningen för dental histopatologi i stället för 1 assistent	+ 9 144
5) 1 avdelningstandläkartjänst i Ce 22 å avdelningen för materiallära i stället för 1 arvodestjänst	+ 9 144
6) 1 avdelningstandläkare i Ce 22 å avdelningen för proteslära från och med den 1 februari 1951	+ 3 810
7) 1 tekniskt biträde i Ce 10 å avdelningen för histopatologi	+ 5 280

8) 1 befattning som biträde med reglerad befordringsgång å avdelningen för dental röntgendiagnostik (Cf 4)	+ 3 804
9) 1 befattning som instruktionssköterska vid tandsköterskeskolan i Ce 15 ordinariesättes	— 6 600
10) 8 befattningar som tandsköterska i Ce 10 bli ordinarie ..	— 42 240
11) Tillfälliga arbetskrafter och vikariatsersättningar	— 600
	Summa ökning 1 290
	avrundat till 1 300

Rörligt tillägg.

Beräknad ökning	+ 20 000
---------------------------	----------

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning för utbildning av norska studerande	— 20 000
--	----------

Kanslern har föreslagit följande avlöningsstat för nästa budgetår:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	422 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	416 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	565 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	118 000
	Summa kronor 1 522 600

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning för utbildning av norska studerande	20 000
	Nettoutgift kronor 1 502 600

Departementschefen. Den femåriga studieplan, vilken sedan läsåret 1947/48 genomföres vid tandläkarhögskolan i Stockholm, kräver större personal än den nuvarande fyraåriga studieplanen. Då den nya femåriga studieplanen genomföres successivt samtidigt som den gamla fyraåriga successivt avvecklas, medför detta bland annat den konsekvensen, att under övergångstiden på vissa avdelningar en tillfällig underbelastning av studerande uppkommer. Särskilt är detta fallet under budgetåret 1950/51, enär från och med höstterminen 1950 all undervisning enligt den fyraåriga studieplanen bortfaller på samma gång som den femåriga studieplanen ännu ej trätt i full tillämpning. En indragning av vissa lärarbefattningar är därför möjlig för höstterminen 1950, om vid prövningen av lärarbehovet endast rent matematiska grunder tillämpades, men redan under vårterminen 1951 behöver lärarantalet ånyo ökas. Lärarkollegiet och kanslern ha ansett, att beskärningen av lärarkåren därför borde göras så litet omfattande som möjligt. För egen del delar jag denna uppfattning. Jag vill i detta sammanhang erinra, att den tillfälliga underbelastningen av studerande på vissa avdelningar under nästa budgetår gjort det möjligt att i enlighet med riksdagens i fjol fattade beslut mottaga ett antal norska tandläkarstuderande vid högskolan under samma budgetår. Jag vill vidare framhålla, att vissa av de lärare, som de anslagsäskande myndigheterna räknat

med för nästa budgetår, skola utnyttjas för undervisningen av de norska studerandena.

Den nya studieplanen har icke helt genomförts beträffande det prekliniska studieåret och vad därmed äger samband. Frågan om denna undervisnings definitiva organisation utredes av särskilda sakkunniga. Man synes icke kunna räkna med, att resultatet av utredningsarbetet kommer att föreligga inom sådan tid, att frågan om en definitiv organisation av undervisningen i förevarande ämnen skall kunna upptagas till prövning inom den närmaste tiden. Följaktligen torde det nuvarande provisoriet i fråga om berörda undervisning bära tillämpas även under nästa läsår. Med hänsyn härtill ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande de arvoden, som utgå innevarande budgetår till undervisningen i ifrågavarande ämnen. Den undervisning i intern medicin, som enligt den femåriga studieplanen bör meddelas under läsåret 1950/51, kan vid nyssnämnda förhållande endast givas provisorisk karaktär. Mot det av kanslern för ändamålet föreslagna ersättningsbeloppet å 3 000 kronor har jag icke funnit anledning till erinran. Därigenom att den under nu löpande budgetår givna kursen i social odontologi bortfaller, minskas å andra sidan medelsbehovet med 350 kronor.

De förändringar beträffande personalorganisationen vid högskolan, som lärarkollegiet föreslagit och kanslern tillstyrkt, kan jag för egen del i allt väsentligt förorda. Dock torde bära anstå ännu någon tid med den föreslagna ordinariesättningen av tjänsten såsom instruktionssköterska vid tandsköterskeskolan. Då amanuenser och assistenter vid högskolan bära åtnjuta de sociala förmåner, som tillkomma motsvarande befattningshavare vid bland annat universiteten, bör, såsom föreslagits, särskilda medel för nästa budgetår beräknas under avlöningsanslaget till vikariatsersättning åt vikarier för dylika befattningshavare.

I den av kanslern föreslagna avlöningsstaten bära vidtagas de förändringar, som föranledas av att tjänsten såsom instruktionssköterska enligt mitt förslag även nästa budgetår skulle bibehållas såsom extra ordinarie tjänst. Anslagsbehovet i dess helhet torde bära beräknas till 1 500 000 kronor eller något lägre belopp än kanslern föreslagit. De särskilda anslagsposterna torde därvid bära upptagas med belopp, som angivas i efterföljande avlöningsstat.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat fastställa personalförteckning för tandläkarhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51;

b) godkänna följande avlöningsstat för tandläkarhögskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

Utgifter:

	kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	413 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	416 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	572 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	118 000
Summa kronor	1 520 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning för utbildning av norska studerande	20 000
Nettoutgift kronor	1 500 000;

c) till *Tandläkarhögskolan i Stockholm*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[104] 33. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	370 000	382 466
1949/50 (statsliggaren s. 540)	384 000	
1950/51 (förslag)	396 000	

I enlighet med framställning av *lärarkollegiet vid högskolan* har *universitetskanslern* föreslagit höjning av anslaget med 12 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

	Nuvarande belopp	Föreslagen ökning eller minskning
<i>Utgifter:</i>	kronor	kronor
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>	4 000	—
2. <i>Expenser:</i>		
a) Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	90 000	—
b) Övriga <i>expenser</i>	130 000	+ 4 500
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	500	—
4. Övriga <i>utgifter:</i>		
a) Biblioteket	6 000	—
b) Förbrukningsmateriel för högskolans praktiska verksamhet, <i>förslagsvis</i>	99 400	+ 8 600
c) Undervisnings- och åskådningsmateriel	20 500	+ 4 500
d) Högskolans vetenskapliga laboratorier	20 000	—
e) Vissa ersättningar, <i>förslagsvis</i>	13 600	— 100
Summa kronor	384 000	+ 17 500
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>		
Ersättning för utbildning av norska studerande	—	+ 5 500
Nettoutgift kronor	384 000	+ 12 000

Av lärarkollegiets framställning inhämtas bland annat följande:

Övriga expenser. Den föreslagna ökningen har huvudsakligen motiverats med medelsåtgången under sistförflutna budgetår och verksamhetens vidgade omfattning. I sistnämnda avseende beräknas 1 500 kronor belöpa på undervisningen av norska studerande.

Förbrukningsmateriel. Lärarkollegiet har anfört, att den under nästa budgetår utökade undervisningen vid avdelningarna för bettanalys och parodontoprotetik samt dental histopatologi medförde ett ökat medelsbehov av 6 000 kronor. För undervisningen för norska studerande borde tillfälligt beräknas 3 000 kronor. Undervisningen för tandtekniker, som önskade såsom privatister avlägga tandteknikerexamen, krävde ett anslag till förbrukningsmateriel av 3 500 kronor. Å andra sidan kommer verksamheten vid vissa avdelningar att något minskas i förhållande till innevarande budgetår, varför den sammanlagda anslagshöjningen syntes kunna begränsas till 8 600 kronor.

Undervisnings- och åskådningsmateriel. För undervisningen av norska studerande borde, anför lärarkollegiet, beräknas 1 000 kronor. Erfarenheterna under de sista åren hade givit vid handen, att anslagsmedlen för avdelningen för tandkirurgi krävde en förstärkning med högst 1 000 kronor. Med hänsyn till ökad undervisning vid avdelningarna för bettanalys och parodontoprotetik samt dental histopatologi erfordrades en ytterligare medelsanvisning av 2 000 kronor. För undervisningsmateriel vid tandteknikerskolan borde beräknas 500 kronor.

Vissa ersättningar. Posten är avsedd till ersättningar åt de institutioner vid karolinska institutet, där preklinisk undervisning meddelas. Lärarkollegiet har framhållit, att medelsbehovet under anslagsposten vore beroende av resultatet av utredningen rörande den prekliniska undervisningens ordnande.

Departementschefen. De gjorda anslagsberäkningarna ha icke givit mig anledning till någon väsentlig erinran. Delposten till vissa ersättningar torde dock bära upptagas med oförändrat belopp, varvid ökningen av delposten till förbrukningsmateriel torde bära begränsas till 8 500 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör anslaget för nästa budgetår uppräknas med 12 000 kronor till 396 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 396 000 kronor.

[105] **34. Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 226 000 kronor.

Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan har hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Kollegiet har därvid räknat med oförändrat belopp, 55 000 kronor, till fortsättande av upprustningen av avdelningen för proteslära. Lärarkollegiet erinrar, att i proposi-

tionen 1946: 221 (s. 99 ff.) redogjorts för vissa allvarliga brister i denna avdelnings utrustning. Återstående anskaffningskostnader för avdelningen hade beräknats till omkring 135 000 kronor. Kollegiet har vidare räknat med oförändrat belopp, 50 000 kronor, för nyanskaffning till avdelningen för dental histopatologi, för vilken avdelning utrustningskostnaderna beräknats till lägst 100 000 kronor. Återstoden av det äskade anslaget beräknas för löpande underhåll och förnyelse av utrustningen.

Universitetskanslern har tillstyrkt lärarkollegiets framställning.

Departementschefen. Detta anslag torde i enlighet med föreliggande förslag bära uppföras med oförändrat belopp, 226 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolan i Stockholm: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 226 000 kronor.

[106] **35. Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar. 36. Tandläkarhögskolan i Malmö: Omkostnader. 37. Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m. 38. Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning.** Dessa anslag äro för innevarande budgetår uppförda, avlöningsanslaget med 1 318 000 kronor, omkostnadsanslaget med 433 000 kronor, anslaget till bokinköp och bokbindning m. m. med 10 000 kronor samt utrustningsanslaget med 20 000 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår är ännu icke avslutad, varför anslagen bära uppföras i riksstatsförslaget med beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna

a) till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 318 000 kronor;

b) till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Omkostnader* ett förslagsanslag av 433 000 kronor;

c) till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Bokinköp och bokbindning m. m.* ett reservationsanslag av 10 000 kronor;

d) till *Tandläkarhögskolan i Malmö: Nyanskaffning och underhåll av utrustning* ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[107] **39. Tandläkarhögskolorna: Bidrag till elever för anskaffande av instrument.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	312 000	166 954
1948/49	200 000	268 281
1949/50 (statsliggaren s. 544)	220 000	
1950/51 (förslag)	220 000	

Universitetskanslern har i enlighet med förslag av lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm hemställt, att detta anslag måtte uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen. I avvaktan på närmare erfarenhet av medelsbehovet under detta anslag förordar jag i enlighet med föreliggande förslag, att detsamma uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolorna: Bidrag till elever för anskaffande av instrument* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 220 000 kronor.

[108] **40. Tandläkarhögskolorna: Utbildning av vissa norska studerande.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår efter förslag i propositionen 1949: 92 anvisats ett förslagsanslag av 35 000 kronor. Utbildning av norska studerande äger läsåret 1949/50 endast rum i Malmö, men under nästa läsår kommer dylik utbildning att äga rum i såväl Stockholm som Malmö. Ersättning för utbildningen lämnas av norska staten. Denna ersättning tillgodoföres inkomstposten Övriga diverse inkomster.

Universitetskanslern har anført, att kostnaderna för utbildningen för nästa budgetår beräknats för tandläkarhögskolans i Stockholm del till 25 500 kronor och för tandläkarhögskolans i Malmö del till 38 000 kronor eller sålunda till sammanlagt 63 500 kronor. Kanslern har därför föreslagit, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med i avrundat tal 63 000 kronor.

Departementschefen. Med biträdande av kanslerns förslag förordar jag, att detta anslag för nästa budgetår uppföres med 63 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolorna: Utbildning av vissa norska studerande* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 63 000 kronor.

[109] **41. Tandläkarhögskolorna: Bidrag till driften av amanuenskliniker.** Detta förslagsanslag, som från och med innevarande budgetår upptagits på riksstaten, är uppfört med 40 000 kronor. I enlighet med förslag av universitetskanslern torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tandläkarhögskolorna: Bidrag till driften av amanuenskliniker* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[110] **42. Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	150 000	160 806
1949/50 (statsliggaren s. 545)	150 000	
1950/51 (förslag)	150 000	

Detta förslagsanslag avser främst driftkostnaderna för tandtekniker- och tandsköterskeskolorna i Göteborg, vilka enligt avtal mellan staten och Göteborgs stad såsom en övergångsanordning upprättats av staden.

Göteborgs sjukhusdirektion har överlämnat förslag till stat för ifrågasvarande skolor för nästa budgetår, uppgjort av *sjukhusdirektören* i form av en promemoria. Däri har föreslagits en höjning med 1 070 kronor.

I promemorian ha utgifterna för hyra, bränsletillägg och amortering av specialinredningskostnader beräknats till i runt tal 19 700 kronor för de för båda skolorna gemensamma lokalerna, vilket innebär en minskning med 800 kronor.

I fråga om staten för *t a n d t e k n i k e r s k o l a n* har icke föreslagits annan ändring än höjning av anslagsposten till expenser med 1 500 kronor.

Vad angår staten för *t a n d s k ö t e r s k e s k o l a n*, har i promemorian beräknats en ökning med 370 kronor, avseende anslagsposten till expenser.

Departementschefen. Mot de av Göteborgs sjukhusdirektion framlagda beräkningarna rörande driftkostnaderna för tandteknikerskolan och tandsköterskeskolan i Göteborg finner jag icke anledning till erinran.

I propositionen 1948: 202 (s. 60) erinrades, att 1944 års tandläkarutbildningssakkunniga förordat en försöksutbildning av ett 20-tal tandsköterskor till s. k. tandhygienister, vilkas praktiska användbarhet vid offentliga tandvårdsinrättningar sedermera skulle närmare studeras. Vidare omnämndes, att 1944 års kommunala tandvårdsutredning i Stockholm gjort framställning om anordnande av en dylik kurs. I propositionen anfördes, att, därest det skulle befinnas lämpligt att under budgetåret 1948/49 anordna berörda försöksutbildning, erforderliga kostnader torde få bestridas från förevarande anslag. Kurskostnaderna hade av tandläkarutbildningssakkunniga beräknats till 30 250 kronor men syntes kunna nedbringas något. Riksdagen framställde icke erinran mot vad sålunda anförts. Vid den numera avslutade remissbehandlingen av tandvårdsutredningens framställning ha

tandläkarutbildningssakkunniga ånyo föreslagit, att lämplig person skulle beredas tillfälle att i utlandet, särskilt i U. S. A., studera undervisningen av tandhygienister samt att en tandsköterska, som sedermera skulle bli instruktionssköterska vid försökskursen, skulle få genomgå tandhygienistutbildning i U. S. A. Ifrågavarande försöksutbildning har ännu ej kommit till stånd. Om det skulle befinnas lämpligt att studier utomlands av tandhygienistutbildningen och försöksutbildning av tandhygienister i Sverige i anslutning till föreliggande förslag komma till stånd under nästa budgetår, torde kostnaderna härför liksom avsetts för innevarande budgetår få bestridas från förevarande anslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser om försöksutbildningen och vad därmed äger samband.

I förutnämnda proposition (s. 61) berördes också frågan om kontroll över den privata utbildningen av tandtekniker och tandsköterskor samt över elev- och praktikanttjänstgöringen hos enskilda. Därvid föreslogs, att, därest kontrollverksamheten komme att ordnas på i propositionen angivet sätt, kostnaderna härför skulle få för budgetåret 1948/49 bestridas från förevarande anslag. Även för nästa budgetår torde berörda kostnader liksom avsetts för innevarande budgetår få bestridas från detta anslag.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört rörande de kostnader, som torde böra bestridas från anslaget, beräknar jag medelsbehovet för nästa budgetår till samma belopp, varmed anslaget nu är uppfört, alltså till 150 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av utbildning för tandtekniker och tandsköterskor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[111] 43. Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tandsköterskeskolor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	62 323
1949/50 (statsliggaren s. 546)	50 000	
1950/51 (förslag)	75 000	

Från detta anslag utgår statsbidrag till stipendier åt elever vid statliga och statsunderstödda tandtekniker- och tandsköterskeskolor enligt samma grunder som till stipendier åt elever vid statsunderstödda kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning. I enlighet med förslag av lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm har *universitetskanslern* förordat, att anslaget uppföres med 76 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen under sistförflutna budgetår och då ett ökat medelsbehov under anslaget är att

emotse, sedan undervisningen vid ifrågavarande skolor kommit till avsedd omfattning, förordar jag i nära anslutning till kanslerns förslag, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 25 000 kronor till 75 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier åt elever vid tandtekniker- och tand-sköterskeskolor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[112] **44. Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater.** Detta anslag, som sedan budgetåret 1941/42 varit uppfört med 12 600 kronor, torde i enlighet med av universitetskanslern framlagt förslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 12 600 kronor.

[113] **45. Gemensamma universitetsändamål: Kurser i krigskirurgi m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 7 500 kronor. Universitetskanslern har hemställt om anvisande av oförändrat anslag för nästa budgetår. Jag biträder detta förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Kurser i krigskirurgi m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 7 500 kronor.

[114] **46. Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer.** Detta förslagsanslag, som nu är uppfört med 15 000 kronor, torde i enlighet med av universitetskanslern framlagt förslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Ersättning åt vissa opponenter vid disputationer* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[115] **47. Gemensamma universitetsändamål: Naturastipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor.** Detta reservationsanslag är uppfört med 310 000 kronor. Då beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår ännu icke avslutats, torde anslaget böra uppföras i riksstatsförslaget med beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Gemensamma universitetsändamål: Naturstipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 310 000 kronor.

[116] **48. Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar.** Från detta förslagsanslag, som nu är uppfört med 230 000 kronor, bestridas — förutom kostnader för den centrala utdelningsnämndens verksamhet — bidrag till tryckning av avhandlingar i teologiska, juridiska och medicinska ämnen. Däremot utgår bidrag till tryckning av avhandlingar i matematisk-naturvetenskapliga discipliner från reservationsanslaget till Statens naturvetenskapliga forskningsråd: Naturvetenskaplig publiceringsverksamhet.

Universitetskanslern har förordat oförändrat anslag för nästa budgetår.

Naturvetenskapliga forskningsrådet har hemställt, att medel till bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar inom naturvetenskapliga discipliner beräknas under nu förevarande anslag. För ändamålet föreslår forskningsrådet att detta anslag för nästa budgetår uppräknas med 50 000 kronor och att anslaget till naturvetenskaplig publiceringsverksamhet minskas med samma belopp. Forskningsrådet har därvid framhållit, att det givetvis vore förenat med stora olägenheter, att en betydande del av reservationsanslaget till naturvetenskaplig publiceringsverksamhet måste reserveras för utgifter av tvingande karaktär, vilkas storlek först under senare delen av budgetåret kunde överblickas. Svårigheterna ökades därigenom, att kostnaderna för doktorsavhandlingarna i hög grad varierade. Sålunda hade det sammanlagda bidragsbeloppet för doktorsavhandlingar utgjort 26 900 kronor för budgetåret 1947/48 men uppgått till 86 835 kronor för budgetåret 1948/49.

Departementschefen. Jag tillstyrker naturvetenskapliga forskningsrådets förslag att medel beräknas under förevarande anslag jämväl till bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar i matematisk-naturvetenskapliga discipliner. Med hänsyn härtill torde detta anslag för nästa budgetår böra uppräknas med 50 000 kronor till 280 000 kronor och reservationsanslaget till naturvetenskaplig publiceringsverksamhet minskas med 50 000 kronor. Till sistnämnda fråga återkommer jag i det följande. Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kronor.

[117] **49. Gemensamma universitetsändamål: Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 1 345 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 549 f. i statsliggaren. Såsom av denna framgår har av anslaget för innevarande budget-

år endast fördelats 1 337 500 kronor. Skillnaden mellan detta belopp och anslagsbeloppet eller 7 500 kronor, avseende tre stipendier å 2 500 kronor vid veterinärhögskolan, har jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 8 juli 1949 innehållits, sedan 1949 års riksdag i enlighet med av riksdagen föregående år fattat principbeslut anvisat medel under nionde huvudtiteln till tre doktorandstipendier å 5 000 kronor vid veterinärhögskolan. Nämnda principbeslut innebar jämväl, att dessa doktorandstipendier skulle ersätta de under ett antal år från nu förevarande anslag utgående stipendierna vid veterinärhögskolan.

Juridiska fakulteten vid universitetet i Uppsala har, med instämmande av *det större konsistoriet därstädes*, ånyo hemställt, att antalet juridiska doktorandstipendier måtte för universitetets del ökas från fem till åtta. Fakulteten har framhållit, att erfarenheten visat att det nuvarande antalet stipendier icke vore tillräckligt för att tillfredsställa föreliggande behov. Stipendierna hade visat sig gynnsamt medverka till att binda yngre dugande jurister vid vetenskapligt arbete och fakulteten ansåge det som en angelägenhet av första rang att erhålla möjlighet att lämna ett större antal studerande bidrag till deras vetenskapliga studier.

Juridiska fakulteten vid universitetet i Lund har, med instämmande av *det större konsistoriet därstädes*, likaledes hemställt om höjning av antalet juridiska doktorandstipendier i Lund från fem till åtta.

Teologiska fakulteten i Lund har gjort framställning om höjning av antalet licentiand- och doktorandstipendier vid fakulteten från nu sex av vardera slaget till åtta av vardera slaget. Fakulteten har erinrat, att universitetsberedningen föreslagit inrättandet av sistnämnda antal stipendier och framhållit, att det vore av största betydelse för forskningen, för utbildningen av lektorer och även för den högre bildningen inom prästerskapet att ett tillfredsställande antal licentiand- och doktorandstipendier funnes, då många verkligt begåvade studerande önskade fortsätta sina studier, men av ekonomiska skäl hindrades att genomföra sin högre utbildning. *Det större konsistoriet i Lund* har tillstyrkt bifall till fakultetens begäran.

Organisationskommittén för den medicinska högskolan i Göteborg har gjort framställning om inrättandet av två doktorandstipendier vid högskolan.

Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö har anhållit om ökning av antalet doktorandstipendier vid högskolan från nu två å 2 500 kronor till fyra.

Universitetskanslern har — liksom i anslagsäskandena för innevarande budgetår — tillstyrkt, att vid vardera universitetet inrättas ytterligare ett juridiskt doktorandstipendium. Med anledning av framställningen om utökning av de teologiska licentiand- och doktorandstipendierna vid universitetet i Lund har kanslern erinrat om att Kungl. Maj:t i propositionen 1947: 272

föreslog inrättandet vid vartdera universitetet av fem lägre och fem högre dylika stipendier, men att riksdagen emellertid beslöt höja detta antal till sex av vartdera slaget. Med hänsyn härtill och då någon begäran om ökat antal teologiska stipendier icke gjorts för Uppsala universitets del har kanslern icke ansett sig böra tillstyrka bifall till ifrågavarande framställning. Kanslern har funnit det i viss mån tveksamt om den medicinska högskolan i Göteborg redan under nästa budgetår kunde anses ha nått den utveckling, att tiden vore inne för att förse högskolan med doktorandstipendier. Då emellertid högskolan under sagda budgetår komme att hava professurer i fem av de prekliniska ämnena och det för högskolan måste vara av värde att även hava tillgång till doktorandstipendier, har kanslern förordat organisationskommitténs begäran om beviljande av medel för två dylika stipendier. Vid den nya tandläkarhögskolan i Malmö är enligt kanslerns bedömning det nuvarande antalet stipendier tillräckligt för nästa budgetår.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka föreliggande förslag om utökning av antalet stipendier vid universiteten och tandläkarhögskolan i Malmö. Ej heller är jag beredd förorda, att medel redan nu anvisas till doktorandstipendier vid medicinska högskolan i Göteborg. För nästa budgetår bör anslaget minskas med det belopp, 7 500 kronor, som under innevarande års anslag beräknats för stipendier vid veterinärhögskolan, och således uppföras med 1 337 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 337 500 kronor.

[118] **50. Gemensamma universitetsändamål: Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet.** Detta anslag, som nu är uppfört med 114 800 kronor, torde i enlighet med av universitetskanslern framlagt förslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Forskarstipendier för docenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 114 800 kronor.

[119] **51. Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 70 000 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren s. 553 f. För budgetåret 1948/49 var anslaget uppfört med samma belopp och avsett att tillgodose behovet av resestipendier åt ordinarie lärare m. fl. vid universiteten och

karolinska institutet. Från och med innevarande budgetår står anslaget — utan att anslagssumman höjts — till förfogande jämväl för Stockholms och Göteborgs högskolor samt den medicinska högskolan i Göteborg.

Universitetskanslern har — under framhållande av att detta förhållande givetvis innebure en försämring för universitetens och karolinska institutets del — hemställt, att anslaget måtte höjas med 30 000 kronor till 100 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till rådande förhållanden anser jag mig icke nu kunna tillstyrka någon höjning av anslaget utan förordar oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

[120] **52. Gemensamma universitetsändamål: Gästföreläsningar.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 62 500 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren s. 554 f.

Organisationskommittén för den medicinska högskolan i Göteborg samt lärarkollegierna vid tandläkarhögskolorna i Stockholm och Malmö ha gjort framställningar om att särskilda medel måtte anvisas för tillgodoseende av dessa högskolors behov av gästföreläsare och hemställt, att för ändamålet måtte anvisas respektive 2 000 kronor, 2 500 kronor och 2 500 kronor.

Universitetskanslern anser, att jämväl nämnda högskolor böra beredas möjlighet att erhålla gästföreläsare enligt samma grunder, som gälla för universiteten, karolinska institutet samt Stockholms och Göteborgs högskolor. De begärda beloppen synas kanslern likväl kunna begränsas till respektive 1 000 kronor, 1 500 kronor och 1 500 kronor.

Departementschefen. Jag är icke beredd förorda, att medel redan nu anvisas till gästföreläsningar vid medicinska högskolan i Göteborg eller att medel beräknas under anslaget till dylika föreläsningar vid tandläkarhögskolorna i Stockholm och Malmö. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Gästföreläsningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 62 500 kronor.

[121] **53. Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten.** Detta reservationsanslag är uppfört med 15 000 kronor. *Kanslern för rikets universitet* har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 5 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon höjning av detta anslag utan förordar oförändrad medelansvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till tryckning av rättsvetenskapliga arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[122] 54. **Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter.** Under budgetåret 1945/49 har riksdagen för ifrågavarande ändamål årligen anvisat ett reservationsanslag av 500 000 kronor. För budgetåret 1948/49 utgick vid tandläkarhögskolan i Malmö motsvarande bidrag ur en anslagspost å 12 000 kronor under anslaget till bidrag till främjande av odontologisk forskning m. m. vid högskolan. För innevarande budgetår har anslaget icke undergått någon reell höjning, utan blott tillförts nyssnämnda belopp av 12 000 kronor och alltså uppförts med 512 000 kronor, samtidigt som bestämmelser meddelats av innebörd att bidrag till främjande av medicinsk forskning vid medicinska högskolan i Göteborg och tandläkarhögskolan i Malmö skulle jämväl utgå ur anslaget. Dessa två lärosäten tilldelades belopp av respektive 15 000 kronor och 16 000 kronor, medan beloppen för universitetet i Uppsala sänktes med 3 000 kronor, för universitetet i Lund med 3 000 kronor, för karolinska institutet med 5 000 kronor, för tandläkarhögskolan i Stockholm med 5 000 kronor, för farmaceutiska institutet med 1 000 kronor och för veterinärhögskolan med 2 000 kronor.

Medicinska fakulteten i Lund och det större konsistoriet därstädes ha begärt, att fakultetens andel i förevarande anslag måtte ökas från 102 000 kronor till 130 000 kronor, *organisationskommittén för den medicinska högskolan i Göteborg* att beloppet för högskolans del måtte ökas från 15 000 kronor till 30 000 kronor, varjämte *lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö* anhållit om ett belopp för odontologisk forskning av 50 000 kronor.

Universitetskanslern anser, att ifrågavarande anslag för de äldre högskolornas del bör återföras till det tidigare utgående beloppet av 500 000 kronor samt att därutöver för medicinska högskolan i Göteborg och tandläkarhögskolan i Malmö borde avses respektive 20 000 kronor och 25 000 kronor. Härigenom skulle anslaget komma att uppgå till 545 000 kronor och anslagsökningen till 33 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig nu endast kunna tillstyrka en höjning av detta anslag med 8 000 kronor, varav 3 000 kronor för medicinska högskolan i Göteborg och 5 000 kronor för tandläkarhögskolan i Malmö. Anslaget bör därför uppföras med 520 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till*

främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 520 000 kronor.

[123] 55. Rasbiologiska institutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	66 500	63 933
1949/50 (statsliggaren s. 556)	66 500	
1950/51 (förslag)	71 400	

Institutets styrelse har beräknat medelsbehovet under detta anslag för nästa budgetår till 71 000 kronor. Anslagshöjningen betingas av förslag dels om uppflyttning av en i Ce 11 placerad assistent till Ce 15, dels ock om beredande av extra ordinarie anställning i 6 lönegraden åt ett nu från institutets materielanslag avlönat kvinnligt skrivbiträde. Assistenten i Ce 11 sysslade i likhet med en vid institutet anställd assistent i Ce 15 med kvalificerat statistiskt räknearbete. Skrivbiträdet hade varit anställt sedan år 1935 och åtnjöt nu ett årligt arvode av 3 900 kronor.

Universitetskanslern har funnit övertygande skäl anförda för uppflyttning av assistenttjänsten i Ce 11 till Ce 15. Vad beträffar skrivbiträdesbefattningen är kanslern ense med styrelsen om att denna tjänst borde omregleras. Med hänsyn till den långa tid det nuvarande skrivbiträdet varit anställt i statens tjänst borde hon enligt kanslerns mening skäligen erhålla placering i Ce 8.

Departementschefen. Förslaget om uppflyttning av assistenttjänsten i Ce 11 till Ce 15, vilket förslag är föremål för övervägande av 1947 års biträdesutredning, är jag icke beredd att nu förorda. Däremot tillstyrker jag, att medel beräknas under detta anslag till inrättande av en icke-ordinarie biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål med reglerad befordringsgång, närmast avsedd för det nu från institutets materielanslag avlönade skrivbiträdet.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag höjas med 4 900 kronor till 71 400 kronor och de särskilda anslagsposterna upptagas med belopp, som framgå av efterföljande avlöningsstat.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för rasbiologiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman (institutets chef, tillika professor i rasbiologi vid universitetet i Uppsala):

a. Lön och tjänstgöringspenningar 12 000

Anm.: Av detta belopp utgöra 8 000 kronor lön och 4 000 kronor tjänstgöringspenningar.

b. Ålderstillägg 1 000

Anm.: Ålderstillägget utgår efter 5 års tjänstgöring.

Summa kronor 13 000

Avgår: pensionsavdrag, <i>förslagsvis</i>	800	12 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal		53 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		6 000

Summa kronor 71 400

b) till *Rasbiologiska institutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 71 400 kronor.

[124] 56. *Rasbiologiska institutet*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	11 200	12 072
1948/49	11 200	9 206
1949/50 (statsliggaren s. 557)	11 200	
1950/51 (förslag)	11 200	

Institutets styrelse har för nästa budgetår endast ifrågasatt en höjning av delposten till övriga expenser med 1 000 kronor till 7 000 kronor. Såsom skäl härför har åberopats att tidskriftsserierna icke kunnat bindas under de senaste budgetåren i önskvärd omfattning på grund av brist på medel. *Universitetskanslern* har tillstyrkt en höjning med 800 kronor.

Departementschefen. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 11 200 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rasbiologiska institutet*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 11 200 kronor.

[125] 57. *Rasbiologiska institutet*: *Materiel m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	34 300	34 216
1949/50 (statsliggaren s. 557)	35 000	
1950/51 (förslag)	31 100	

Institutets styrelse har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. Styrelsen har därvid ifrågasatt en minskning av delposten till tillfälligt anställd personal vid institutet med 2 000 kronor och upptagande av en ny anslagspost å detta belopp till hyreskostnad för hålkortsmaskiner.

Universitetskanslern har förordat, att anslaget uppföres med 32 000 kronor. Vid bifall till kanslerns i det föregående redovisade förslag till omreglering av en skrivbitrådesbefattning vid institutet komme, anför kanslern, detta anslag att avlastas med 3 900 kronor. Av denna anledning borde anslaget minskas. I sådant avseende föresloge kanslern en anslagsreduktion med 3 000 kronor, vilket emellertid i realiteten innebure en anslagsförstärkning med 900 kronor. Kanslern hade icke något att erinra mot att en särskild post å 2 000 kronor uppfördes under materielanslaget för bestridande av hyreskostnad för hålkortsmaskiner.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon förstärkning av detta anslag. Detsamma bör därför vid bifall till mitt förslag i det föregående om anvisande av medel under institutets avlöningsanslag till avlönande av ett nu med medel från ifrågavarande anslag avlönat biträde minskas med 3 900 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rasbiologiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 31 100 kronor.

[126] **58. Farmaceutiska institutet: Avlöningar. 59. Farmaceutiska institutet: Omkostnader 60. Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.** Dessa anslag äro för innevarande budgetår uppförda, avlöningsanslaget med 172 000 kronor, omkostnadsanslaget med 24 000 kronor och materielanslaget med 12 500 kronor. Beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår är ännu icke avslutad, varför anslagen böra uppföras i riksstatsförslaget med beräknade belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna

a) till *Farmaceutiska institutet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 172 000 kronor;

b) till *Farmaceutiska institutet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 24 000 kronor;

c) till *Farmaceutiska institutet: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 12 500 kronor.

[127] **61. Ortnamnskommissionen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	76 500	71 305
1949/50 (statsliggaren s. 559 f.)	77 700	
1950/51 (förslag)	77 700	

Enligt instruktionen för ortnamnskommissionen skall denna bestå av — utom andra — professorn G. F. J. Sahlgren, tillika kommissionens sekreterare och ledare av ortnamnsundersökningarna samt föreståndare för svenska ortnamnsarkivet, så länge han innehar den för honom inrättade personliga professuren i nordisk ortnamnsforskning vid Uppsala universitet. Sahlgren har år 1949 uppnått pensionsåldern men genom Kungl. Maj:ts beslut den 24 september 1948 erhållit rätt att kvarstå vid nämnda professur intill utgången av april 1950. Det har förutsatts, att denna tidpunkt bör komma att framflyttas till budgetårsskiftet.

Vid Sahlgrens avgång skall enligt beslut av 1947 års riksdag hans personliga professur ändras till ordinarie professur i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning. Riksdagens beslut (skrivelsen nr 446) överensstämde med Kungl. Maj:ts förslag därom i propositionen nr 272 (s. 145 ff.). Beträffande ärendets behandling torde jag få hänvisa till propositionen. Här skall blott nämnas, att omändringen föreslagits av 1945 års universitetsberedning, som därvid förklarar sig förutsätta, att innehavaren av den nya professuren även skulle förestå svenska ortnamnsarkivet såsom prefekt, samt uttalat, att den ökade undervisnings- och examinationsskyldigheten för professorn borde medföra, att han inom arkivet finge tillgång till behövliga hjälpkrafter. Vidare erinrar jag om, att frågan om den nye professors ställning till ortnamnsarkivet och ortnamnskommissionen icke särskilt av mig berördes vid min anmälan av nyssnämnda proposition. Slutligen vill jag påpeka, att ortnamnskommissionen icke fick tillfälle att yttra sig över universitetsberedningens förslag, innan frågan behandlades i nämnda proposition.

Med anledning av Sahlgrens förestående avgång har ortnamnskommissionen och det större akademiska konsistoriet i Uppsala begärt utredning rörande förhållandet mellan kommissionen och universitetet beträffande den nya professuren. Sådan utredning har verkställts av kanslern för rikets universitet. Beträffande vad därvid förekommit må nämnas följande.

Ortnamnskommissionen har anfört, att en viss oklarhet föreläge beträffande den blivande professors ställning i förhållande till kommissionen. Ordet »prefekt» behövde icke innebära mera än inspektionsskyldighet och frågan, om professorn också skulle vara kommissionens sekreterare, hade ej lösts. Sannolikt skulle det bli omöjligt att finna en person, som besatte kvalifikationer både för professuren i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning, och chefskapet för ortnamnsarkivet. Såväl professuren som arkivchefskapet krävde numera vardera helt sin man. Det vore nödvändigt, att föreståndaren för arkivet även vore sekreterare i kommissionen. Enligt kommissionens mening vore det därför icke möjligt att förena professuren med arkivchefskapet. Professorn borde vara självskriven ledamot av kommissionen och kunde därjämte vara prefekt över ortnamnsseminariet m. m. Däremot borde ortnamnsarkivet ha en särskild chef, placerad i lönegrad Ce 33. Till innehavare av denna tjänst borde utan ansökan förordnas nuvarande innehavaren av tjänsten som förste arkivarie (lönegrad Ce 29) vid arkivet H. Ståhl. Sistnämnda tjänst skulle tills vidare vakanssättas men ånyo tillsättas, då lokalförhållandena och finansläget så tilläte.

Humanistiska sektionen inom filosofiska fakulteten har förordat, att ortnamnsarkivet skulle ha sin särskilda ledning under kommissionen och en arkivchef med arkivteknisk kompetens, tillika kommissionens sekreterare, samt att den nye professorn skulle vara ledamot av kommissionen. *Det större akademiska konsistoriet* har instämt i vad sektionen föreslagit (rektor, professorn Berg har dock anfört avvikande mening).

Kanslern har ansett otvetydigt, att statsmakterna vid inrättandet av den nya professuren förutsatt, att professorn även skulle vara föreståndare för ortnamnsarkivet; detta syntes också tidigare ha varit ortnamnskommissionens uppfattning. *Kanslern* har erinrat om de liknande anordningar, som vidtagits i fråga om professorerna i rasbiologi samt i nordisk och jämförande folklivsforskning, särskilt folkloristisk, vid universitetet. Enligt kanslerns mening vore det till fördel för professorn i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning, att vara chef för ortnamnsarkivet, där ju hans arbetsmaterial till stor del funnes. Vid inrättandet av professuren hade intet avgörande träffats i fråga om sekreterarskapet. Denna uppgift syntes ej kunna påläggas den ordinarie professurens innehavare utan borde anförtros förste arkivarien, vilken således komme att fungera som souschef på arkivet och följaktligen borde uppflyttas i lönegrad. Anordningen krävde viss förstärkning av arkivpersonalen. Från dessa utgångspunkter har kanslern föreslagit, att professorn skulle vara ledamot av kommissionen och chef (föreståndare, prefekt) för ortnamnsarkivet. I sistnämnda egenskap skulle han, i enlighet med av kommissionen givna direktiv och efter samråd med souschefen, planlägga ortnamnsarbetet samt ha överinseende över detsamma. Han skulle vidare i kommissionen föredra sådana ärenden (med undantag av namnregleringsärenden), som äro av principiell betydelse eller eljest av synnerlig vikt. Hans undervisningsskyldighet som professor borde minskas till hälften. Förste arkivarien borde bli kommissionens sekreterare och souschef på arkivet med placering i lönegrad Ce 31; han skulle ha den närmaste ledningen av arbetet på arkivet och av ortnamnsundersökningarna ute i orterna. Han skulle vidare handlägga och inför kommissionen föredra dels namnregleringsärendena och dels alla de övriga ärenden, som icke omhänderthades av föreståndaren. I ärenden, som föredragits av förste arkivarien, skulle denne äga få sin mening antecknad till kommissionens protokoll. — I samband med ökningen av förste arkivariens arbetsuppgifter borde arkivpersonalen utökas med en amanuens. Den närmare fördelningen av uppgifterna mellan professorn och förste arkivarien borde anstå till utfärdandet av ny instruktion. Ståhl borde utan ansökan förordnas till förste innehavare av tjänsten i lönegrad Ce 31. Kostnaden för den av kanslern föreslagna anordningen skulle skenbart bli större än enligt kommissionens förslag, men det sistnämnda torde inom kort kräva förstärkning av arkivpersonalen.

Mot kanslerns förslag har *kommissionen* genmält, att den nya professuren tillkommit för att lätta arbetsbördan för övriga professorer i nordiska språk. Om den nye professorn skulle vara arkivchef, kunde detta endast bli en skensyssla, vilken skulle vålla onödig tidsspilla för den genom ledamotskapet ändock extra betungade professorn. Jämförelse med professorn i folklivsforskning kunde ej göras, då denne icke hade att utföra arbete, som motsvarade ortnamnsutredningarna. Vakanssättningen av förste-arkivarietjänsten nödvändiggjorde icke för närvarande förstärkning av underordnade arbeidskrafter, emedan flera av Ståhls hittillsvarande uppgifter kunde avlastas på arkivarierna.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *ortnamnskommissionen* i enlighet med sin förutnämnda ståndpunkt hemställt, att vid svenska ortnamnsarkivet måtte inrättas en tjänst som arkivchef i lönegrad Ce 33 och att förste arkivarien vid arkivet H. Ståhl måtte utses till innehavare av tjänsten, därvid förste-arkivarietjänsten skulle vakanssättas tills vidare. Kommissionen har vidare föreslagit vissa ändringar av kommissionens sammansättning, vilka dock icke skulle medföra ökade statsutgifter. Enligt kommissionens förslag skulle anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjas med 1 800 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med 300 kronor.

Kanslern har, under åberopande av sitt förutnämnda ställningstagande, föreslagit, att i stället för förste-arkivarietjänsten skulle inrättas en befattning som förste arkivarie, tillika souschef vid ortnamnsarkivet och ortnamnskommissionens sekreterare, i lönegraden Ce 31 samt en befattning som amanuens i reglerad befordringsgång. Kanslern har jämväl föreslagit, att Kungl. Maj:t skulle meddela föreskrift om att innehavare av professuren i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning, tillika skulle vara chef för ortnamnsarkivet. Vid bifall till kanslerns förslag om inrättande av nya tjänster skulle enligt kanslerns beräkningar icke-ordinarieposten behöva höjas med 7 900 kronor och posten till rörligt tillägg med 1 000 kronor.

Departementschefen. 1945 års universitetsberedning föreslog i sitt år 1946 avgivna betänkande, del II, att den nuvarande, för professorn J. Sahlgren personliga professuren i nordisk ortnamnsforskning vid innehavarens avgång skulle ersättas med en ordinarie professur i »nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning». Härvid förutsatte beredningen, att innehavaren av denna professur även skulle förestå svenska ortnamnsarkivet såsom prefekt. Den ökade undervisnings- och examinationsskyldighet, som komme att åvila honom, borde emellertid medföra, att han inom arkivet finge tillgång till behövliga hjälpkrafter. Med sitt förslag avsåg universitetsberedningen bland annat, att de nuvarande professorerna i nordiska språk respektive svenska språket skulle erhålla lättnad i sin betydande undervisnings- och examinationsbörda.

Universitetsberedningens ifrågavarande förslag blev såtillvida föremål för prövning av 1947 års riksdag, att riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t beslöt, att förutnämnda professur i »nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning» skulle inrättas vid Sahlgrens avgång. Emellertid råder delade meningar om, huruvida riksdagen i detta sammanhang även tog ställning till frågan, huruvida innehavaren av den blivande professuren samtidigt skulle vara chef för det under ortnamnskommissionen lydande ortnamnsarkivet. För egen del är jag av den uppfattningen, att så icke var fallet; själv berörde jag i varje fall icke frågan vid min anmälan av universitetsberedningens förslag. Inte heller riksdagen uttalade sig direkt om nämnda angelä-

genhet. Jag anser därför, att det icke föreligger något hinder att nu upptaga det omtvistade spörsmålet till saklig prövning.

Vad sakfrågan beträffar har jag i likhet med universitetsberedningen och kanslern kommit till den uppfattningen, att innehavaren av professuren i »nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning» liksom innehavaren av den personliga professuren i »nordisk ortnamnsforskning» bör vara såväl självskrivnen ledamot av ortnamnskommissionen som föreståndare (prefekt) för svenska ortnamnsarkivet. Detta är enligt den av Kungl. Maj:t fastställda instruktionen ett vetenskapligt forskningsinstitut med uppgift att vara huvudcentral för vetenskapliga forskningar eller praktiska utredningar rörande de svenska ortnamnen. Enligt min mening måste det därför anses vara till fördel för arkivet, att chefskapet för detta icke skiljes från den enda professur i vårt land, inom vars ämnesområde ortnamnsforskningen gjorts till huvudämne. Även för professorn måste det vara till fördel, att han är chef för den institution, där en huvuddel av materialet för ortnamnsforskningen finnes samlat.

Mot en dylik anordning ha rests vissa invändningar. Sålunda har gjorts gällande, att en förening av professuren med arkivchefskapet skulle framtvunga en så stor nedsättning av professorns undervisningsskyldighet, att de nuvarande två företrädarna för ämnet nordiska språk icke skulle erhålla erforderlig lättnad i sin mycket betungande undervisnings- och examinationsbörda. Vidare framhålles, att innehavaren av den nya professuren icke kunde förutsättas äga för arkivchefskapet nödvändig arkivteknisk och administrativ kompetens. Vad sistnämnda invändning beträffar har kanslern framlagt ett förslag, som på ett enligt min mening fullt tillfredsställande sätt tillgodoser ortnamnskommissionens berättigade önskemål rörande den omedelbara ledningen av ortnamnsarkivet och de betydelsefulla praktiska uppgifter, kommissionen har att fullgöra. Jag ansluter mig alltså i princip till kanslerns förslag i detta avseende. Vad åter beträffar den förstnämnda invändningen, innebär kanslerns förslag, att innehavaren av professuren i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning skulle, för att kunna fullgöra sina uppgifter som arkivchef, befrias från hälften av honom eljest åliggande undervisningsskyldighet. Enligt min mening torde emellertid arkivchefskapet, om det får den innebörd, kanslern förutsatt, icke bli så betungande, att en så avsevärd nedsättning av undervisningsskyldigheten kan anses erforderlig. I varje fall synes böra förutsättas, att undervisningsskyldigheten tills vidare, intill dess närmare erfarenhet vunnits, icke nedsättes under den normala.

Min ståndpunkt är således den, att innehavaren av ifrågavarande professur tillika bör vara chef för svenska ortnamnsarkivet. Samtidigt bör innehavaren av förste-arkivarietjänsten få sina arbetsuppgifter ändrade i huvudsaklig överensstämmelse med kanslerns förslag. Ehuru vissa skäl tala för att löneställningen för sistnämnda tjänst i samband härmed skulle tagas

under omprövning, är jag likväl icke beredd att under nu pågående tjänsteförteckningsrevision taga ställning till denna fråga. Icke heller kan jag för närvarande tillstyrka någon personalförstärkning.

Bifaller riksdagen vad jag sålunda förordat, böra vederbörliga ändringar vidtagas i gällande instruktioner för ortnamnskommissionen och svenska ortnamnsarkivet. Beträffande ortnamnskommissionens sammansättning föreligger förslag om att utöka denna med innehavaren av professuren i finsk-ugriska språk. Häremot har jag icke funnit anledning till erinran.

I fråga om storleken av nu ifrågavarande anslag ifrågasätter jag icke någon förändring för nästa budgetår.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att innehavaren av professuren i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning, vid Uppsala universitet tillika skall vara chef för svenska ortnamnsarkivet;

b) till *Ortnamnskommissionen: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 77 700 kronor.

[128] **62. Ortnamnskommissionen: Omkostnader.** Detta förslagsanslag, som nu är uppfört med 18 600 kronor, torde i enlighet med ortnamnskommissionens förslag, vilket tillstyrkts av universitetskanslern, böra för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ortnamnskommissionen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 18 600 kronor.

[129] **63. Ortnamnskommissionen: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material.** Detta reservationsanslag har för innevarande budgetår höjts med 2 000 kronor till 32 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 561 i statsliggaren.

Ortnamnskommissionen har på närmare angivna skäl hemställt om en höjning av anslaget med 12 000 kronor. *Universitetskanslern* har förordat en höjning med 3 000 kronor, avseende anslagsposten till ersättning för material, insamlat genom tillfälliga biträden å annan ort.

Departementschefen. Då jag icke nu anser mig kunna förorda någon höjning av anslaget, torde detsamma böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ortnamnskommissionen: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 32 000 kronor.

[130] **64. Bidrag till sammanslutningar, som bedriva ortnamnsundersökningar.** Till dessa ortnamnsundersökningar, vartill före år 1939 utgick

understöd av lotterimedel, anvisades under budgetåren 1940/46 ett anslag av 2 000 kronor (dessförinnan 3 000 kronor) och för budgetåret 1946/47 ett anslag av 4 000 kronor. Från och med budgetåret 1947/48 har anslaget utgått med 6 000 kronor, varav 3 000 kronor till sydsvenska ortnamnssällskapet och 3 000 kronor till institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola.

Sydsvenska ortnamnssällskapet, som på grund av de stegrade kostnaderna för resor, vistelse å annan ort m. m. ansett sig nödsakat vidtaga en höjning av undersökarnas arvoden, har med hänsyn härtill samt för utvidgning och intensifiering av undersökningsarbetet anhållit om en ökning av anslagsmedlen för sällskapets del med 1 000 kronor.

Institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola har anhållit om en anslagshöjning till 5 300 kronor.

Universitetskanslern har tillstyrkt en höjning av anslaget till sydsvenska ortnamnssällskapet med begärda 1 000 kronor och av anslaget till Göteborgsinstitutet med 1 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon höjning av anslaget utan förordar oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till sammanslutningar, som bedriva ortnamnsundersökningar*, för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 6 000 kronor.

[131] **65. Landsmålsarkiven: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	190 000	179 651
1949/50 (statsliggaren s. 561)	191 500	
1950/51 (förslag)	191 500	

Styrelsen för landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala har hemställt, att medel måtte anvisas för inrättande av en extra ordinarie förste arkivarie tjänst, vars innehavare skulle vara föreståndare för arkivets grammo fonavdelning.

Universitetskanslern har tillstyrkt förslaget.

Styrelsen för landsmålsarkivet i Lund har hemställt, att erforderliga medel måtte anvisas *dels* för uppflyttning av arkivchefsbefattningen från lönegraden Ce 31 till lönegraden Ce 33, *dels* för utbyte av en amanuensbefattning mot arkivariebefattning i lönegraden Ce 26, *dels ock* för beredande av erforderliga ålderstillägg åt lönegradsplacerad personal.

Kanslern, som avstyrkt förstnämnda förslag, har i övrigt tillstyrkt styrelsens hemställan.

Departementschefen. De gjorda framställningarna om inrättande av nya

tjänster kan jag icke nu tillstyrka. Ej heller kan jag förorda förslaget om uppflyttning av befattningen såsom arkivchef vid landsmålsarkivet i Lund i högre lönegrad. En viss höjning av anslagsmedlen till avlöningar till icke-ordinarie personal vid arkivet i Lund är påkallad med hänsyn till den reglerade befordringsgången. Då denna höjning kan vidtagas genom en motsvarande minskning av sagda anslagsmedel vid Uppsala-arkivet, förordar jag, att förevarande anslag uppföres med oförändrat belopp och disponeras enligt nu gällande avlöningsstat. Av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal beräknar jag 110 000 kronor för arkivet i Uppsala och 51 800 kronor för arkivet i Lund. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsmålsarkiven: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 191 500 kronor.

[132] **66. Landsmålsarkiven: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 500	16 344
1949/50 (statsliggaren s. 562)	17 000	
1950/51 (förslag)	17 000	

Styrelsen för landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala har icke ifrågasatt annan ändring än en höjning av delposten till övriga expenser med 4 500 kronor till 12 000 kronor. Till stöd för höjningen har bland annat åberopats, att arkivets reserver av specialpapper till dess ordboksarbeten, vilka reserver åstadkommits genom en större, av lotterimedel bekostad beställning av papper, nu vore tömda, varför de löpande papperskostnaderna komme att stiga väsentligt. *Universitetskanslern* har tillstyrkt en höjning av delposten till övriga expenser med 2 500 kronor. Tillika har kanslern tillstyrkt styrelsens förslag om fortsatt medelsanvisning, 1 500 kronor, till inköp av skåp för förvaring av arkivets ordsamlingar.

Styrelsen för landsmålsarkivet i Lund har — med förmälan att arkivet numera erhållit nya lokaler, omfattande sex rum mot tidigare två rum — anhållit, att medel på grund härav måtte för nästa budgetår anvisas dels med 1 935 kronor för anskaffande av erforderliga nya inventarier, dels ock med 150 kronor för inrättande av två behövliga telefonanknytningar. Vidare har styrelsen anhållit, att medel måtte anvisas för inköp av skåp (420 kronor) och skrivmaskin (559 kronor). Slutligen begäres en höjning av expensposten med 100 kronor för bestridande av den årliga kostnaden för telefonanknytningen. *Kanslern* anser, att sistnämnda kostnad borde kunna rymmas inom den nuvarande expenspostens ram. För övriga av styrelsen angivna ändamål tillstyrker kanslern i runt tal 3 000 kronor. Då ett engångsanslag av 4 500 kronor nu utgår till arkivet för inköp av skåp för förvaring av ordsamlingar samt anskaffande av ny apparat för uppspelning

av grammofonskivor, innebär kanslerns förslag för Lunda-arkivets del en minskad medelsanvisning med 1 500 kronor.

Sammanfattningsvis innebär kanslerns förslag en höjning av förevarande anslag med 1 000 kronor.

Departementschefen. Arkivets i Uppsala medel till inköp av skåp för förvaring av ordsamlingar torde för nästa budgetår kunna begränsas till 500 kronor. I övrigt biträder jag kanslerns förslag. Vid sådant förhållande bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsmålsarkiven: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kronor.

[133] **67. Landsmålsarkiven: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	63 300	63 300
1949/50 (statsliggaren s. 563)	63 300	
1950/51 (förslag)	63 300	

Styrelsen för landsmåls- och folkminnesarkivet i Uppsala har dels hemställt om höjning av anslagsmedlen till tillfälliga vetenskapliga medarbetare med 2 000 kronor för beredande av ökade medel för dalmålsordbokens fullföljande, dels ock att en särskild post å 8 000 kronor måtte uppföras under anslaget för bestridande av utgifterna för den hittills av lotterimedel bekostade undersökningen av estlandssvenskarnas språk och folkkultur. *Universitetskanslern*, som anser sistnämnda ändamål även i fortsättningen lämpligen bära understödjas med lotterimedel, har med anledning av styrelsens förslag i övrigt tillstyrkt en höjning med 1 000 kronor.

Styrelsen för landsmålsarkivet i Lund har föreslagit höjning av arkivets andel i anslaget med 4 000 kronor till 16 000 kronor. *Kanslern* har endast ansett sig kunna förorda en ökning av posten till inlösen av samlingar, uppteckningshonorar, grammofonupptagning m. m. med 1 000 kronor.

Departementschefen. Jag kan icke nu tillstyrka någon anslagshöjning utan förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 63 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsmålsarkiven: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 63 300 kronor.

[134] **68. Bidrag till dialektforskningar vid institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola.** Detta bidrag, vilket före

år 1939 utgick av lotterimedel, höjdes för budgetåret 1945/46 från 5 000 till 6 000 kronor och är sedan budgetåret 1946/47 uppfört med 6 700 kronor. *Institutet* har hemställt om en anslagsökning för nästa budgetår med 450 kronor. *Universitetskanslern* har förordat anvisande av oförändrat anslag.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag om oförändrad medelsanvisning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till dialektforskningar vid institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 6 700 kronor.

[135] **69. Bidrag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola.** Detta anslag, som för budgetåret 1945/46 var uppfört med 11 500 kronor, har därefter höjts med 4 200 kronor, varav med 3 920 kronor för att möjliggöra en höjning av det till föreståndaren för institutets samlingar, filosofie licentiaten C. M. Bergstrand, utgående arvodet. *Institutet* har anhållit om höjning av anslaget med i runt tal 1 500 kronor. Ökningen föranledes huvudsakligen av framställt förslag om löneförhöjning åt Bergstrand, vilken anses böra i löneavseende jämföras med arkivarie i lönegrad Ce 26. Bergstrand åtnjuter nu ett arvode av 11 120 kronor. Den ifrågasatta löneförhöjningen innebär, att arvodet skulle utgå med 12 288 kronor. *Universitetskanslern* har med hänsyn till att anslaget för innevarande budgetår ökats med 2 000 kronor, varigenom Bergstrands lön undergått förhöjning med motsvarande belopp, förordat oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen. Anslaget bör i enlighet med kanslerns förslag uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 15 700 kronor.

[136] **70. Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden vid universiteten m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	28 000	41 144
1948/49	28 000	144 625
1949/50 (statsliggaren s. 563 f.)	60 000	
1950/51 (förslag)	60 000	

Universitetskanslern har förordat oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen. Belastningen för sistförflutna budgetår är av allt att döma onormalt hög och torde främst betingas av den vid 1946 och 1947 års riksdag beslutade väsentliga utökningen av de högre lärarbefattningarna vid universiteten och karolinska institutet. Under erinran om att förevarande anslag för innevarande budgetår uppräknats med 32 000 kronor anser jag mig böra förorda, att anslaget i avvaktan på närmare erfarenhet av medelsbehovet för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden vid universiteten m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[137] **71. Bidrag till instituten för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning.** Till detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 410 500 kronor, varav 166 000 kronor tilldelats institutet i Stockholm, 116 100 kronor institutet i Göteborg och 111 000 kronor institutet i Lund, medan återstoden av anslaget avser kostnader för en personlig professur i statskunskap vid institutet i Stockholm. Gällande statsbidragsbestämmelser framgå av s. 564 f. i statsliggaren.

Styrelsen för institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning i Stockholm har för nästa budgetår hemställt om höjning av de för institutet avsedda anslagsmedlen med 12 000 kronor till 178 000 kronor. Den begärda bidragshöjningen avser en ökning av det statliga stipendieanslaget från 18 000 kronor till 30 000 kronor för höjning av stipendiernas belopp och utökning av antalet stipendier.

Styrelsen för socialinstitutet i Göteborg har för sin del begärt en höjning av det nu utgående statsbidraget med 13 300 kronor till 129 400 kronor. Av ökningen motiveras sammanlagt 4 400 kronor med ökade utgifter för lokaler samt omkostnader i övrigt. Ett belopp av 3 000 kronor avser engångsanslag för anskaffande av särskilda samlingar av mera kostnadskrävande kurslitteratur. Slutligen har räknats med en ökad medelsanvisning av 6 000 kronor för utökning av antalet stipendier.

Styrelsen för sydsvenska socialinstitutet i Lund har hemställt om en höjning för nästa budgetår av det nuvarande statsbidraget med 6 250 kronor till 117 250 kronor. Av den begärda ökningen avse 3 250 kronor utgifterna för löner och undervisningsarvoden samt medelsbehovet för oförutsedda utgifter. I fråga om undervisningsarvodena har därvid föreslagits en höjning av arvodena för seminarier från 45 kronor till 55 kronor och räknats med ökade kostnader för tentamensarvoden. Ett belopp av 3 000 kronor avser engångsanslag till kurslitteratursamlingar.

Departementschefen. Jag förordar, att bidraget till Göteborgsinstitutet höjes med 4 000 kronor till 120 100 kronor på grund av institutets ökade

utgifter för lokaler samt omkostnader i övrigt. För socialinstitutet i Lund tillstyrker jag en höjning av bidraget med 500 kronor till 111 500 kronor med hänsyn till en befattningshavares uppflyttning i högre löneklass och behovet av ökade medel till tentamensarvoden. Då jag i övrigt icke anser mig nu kunna tillstyrka föreliggande förslag om ökade bidrag till instituten, bör förevarande anslag vid bifall till vad jag förordat för nästa budgetår höjas med 4 500 kronor till 415 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till instituten för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 415 000 kronor.

[138] **72. Kurser för fortsatt utbildning av befattningshavare i kommunal och social tjänst.** Detta reservationsanslag, som är uppfört med 10 000 kronor, torde för nästa budgetår bära upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för fortsatt utbildning av befattningshavare i kommunal och social tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[139] **73. Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare.** Till detta ändamål anvisades för ettvarvt av budgetåren 1945/47 ett anslag av 26 000 kronor. För budgetåren 1947/50 har anslaget med hänsyn till uppkommen reservation uppförts med respektive 15 000, 16 000 och 20 000 kronor. *Medicinalstyrelsen* har — med hänsyn till beräknad reservation å anslaget — ansett medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 20 000 kronor.

Departementschefen. Anslaget torde för nästa budgetår bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortsättnings- och repetitionskurser för läkare* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[140] **74. Kostnader för statlig kreditgaranti för vissa studielån.**

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	20 000	—
1947/48	20 000	—
1948/49	50 000	—
1949/50 (statsliggaren s. 566)	50 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Bestämmelser angående berörda statliga kreditgaranti äro meddelade i kungörelsen 1946: 676 angående statlig kreditgaranti för lån åt den, som

avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen, och i kungörelsen 1948: 210 angående statlig kreditgaranti för lån åt den som genomgått polisskola. Beslut om statlig garanti meddelas av en av Kungl. Maj:t tillsatt nämnd, garantilånenämnden. Utgifter för avskrivning av fordran på grund av lån med statlig kreditgaranti bestridas från nu förevarande anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 50 000 kronor.

Garantilånenämnden har föreslagit höjning av anslaget för nästa budgetår med 50 000 kronor. Nämnden har därvid anfört bland annat följande.

Vid utgången av budgetåret 1948/49 omfattade den statliga kreditgarantin för s. k. akademikerlån 2 120 lån å sammanlagt 22 054 006 kronor och 12 öre. Under budgetåret 1948/49 har en viss nedgång i antalet ansökningar om kreditgaranti kunnat konstateras. Garantilånenämnden anser sig ha anledning att räkna med någon ytterligare nedgång av antalet ansökningar under budgetåret 1949/50. Med hänsyn härtill och till uppgjorda amorteringsplaner för lånen torde vid utgången av budgetåret 1949/50 kreditgarantin för s. k. akademikerlån icke böra beräknas omsluta högre belopp än 26 000 000 kronor.

Vid utgången av budgetåret 1948/49 omfattade den statliga kreditgarantin för s. k. polislån 55 lån på sammanlagt 137 815 kronor och 42 öre. Den statliga kreditgarantin för polismännens utbildningskostnader har en jämförelsevis blygsam omfattning och garantilånenämnden anser sig icke ha anledning att räkna med att någon kraftigare stegring inträffar under innevarande budgetår. Vid utgången av budgetåret 1949/50 torde kreditgarantin för s. k. polislån därför icke böra beräknas omsluta högre belopp än 300 000 kronor.

Garantilånenämndens verksamhet har pågått under en tämligen kort tidrymd och omfattar ett begränsat antal låntagare med förhållandevis gynn-sam åldersfördelning. Förlustriskerna på lång sikt äro ännu svåra att bedöma. I sitt förslag till anslagsäskande för budgetåret 1949/50 anmälde emellertid garantilånenämnden, att två låntagare med en sammanlagd skuld av 25 550 kronor, för vilken kreditgaranti beviljats, hade avlidit. Senare ha ytterligare två låntagare med en sammanlagd skuld av 24 250 kronor, för vilken kreditgaranti beviljats, avlidit. I ett av dessa fall har dödsboet omedelbart inlöst lånet. Ehuru boutredningarna ännu icke slutförts i något av de förutnämnda fallen har garantilånenämnden dock under hand erfarit, att det finns anledning att räkna med att de inträffade dödsfallen under innevarande budgetår komma att aktualisera frågan om avskrivning av genom den statliga kreditgarantin uppkommen fordran på respektive dödsbon med sammanlagt 35 805 kronor.

Oavsett hur förlustriskerna på längre sikt kan komma att bedömas anser sig garantilånenämnden kunna utgå från att förlustriskerna även under budgetåret 1950/51 kunna förväntas bli i huvudsak begränsade till sådana förluster, som hänföra sig till inträffade dödsfall bland låntagarna, i vilka fall betalning genom livförsäkring eller av dödsboet endast i begränsad omfattning torde kunna komma i fråga.

Garantilånenämnden beräknar, som förut framhållits, att den statliga kreditgarantin för akademiker vid början av budgetåret 1950/51 kommer att omsluta 26 000 000 kronor och för polismän 300 000 kronor. Med hänsyn härtill föreslår nämnden, att för budgetåret 1950/51 ett förslagsanslag på 100 000 kronor anvisas till här ifrågavarande ändamål.

Departementschefen. Jag förordar, att förevarande förslagsanslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 50 000 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för statlig kreditgaranti för vissa studielån* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[141] **75. Bidrag till Sveriges förenade studentkårer för redigering av ett register över vissa licentiat- och doktorsavhandlingar.** Till detta ändamål ha för ettvarrt av budgetåren 1947/50 anvisats 2 000 kronor. Sveriges förenade studentkårer ha med tillstyrkande av universitetskanslern anhållit om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Jag biträder detta förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges förenade studentkårer för redigering av ett register över vissa licentiat- och doktorsavhandlingar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 2 000 kronor.

[142] **76. Bidrag till föreningen kursverksamheten vid Stockholms högskola.** Detta anslag, som för budgetåret 1948/49 var uppfört med 16 400 kronor, har för innevarande budgetår upptagits med 20 000 kronor och disponeras på följande sätt:

1. Bidrag till en utvidgad magisterkurs höstterminen 1949	9 200
2. Bidrag till anställande under läsåret 1949/50 av pedagogiska handledare för yngre akademiker	10 800
	Summa kronor 20 000

Föreningen har för nästa budgetår hemställt om bidrag av högst 10 000 kronor för magisterkursen och av 18 000 kronor för pedagogiska handledare. I fråga om handledarna, har föreningen beräknat fem handledararvoden å 3 600 kronor mot nu tre dylika arvoden och anhållit om tillstånd att liksom nu vid behov låta två handledare dela en handledartjänst.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt föreningens anslagsäskanden.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka någon anslagshöjning utan förordar oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till föreningen kursverksamheten vid Stockholms högskola* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 20 000 kronor.

[143] **77. Kurser för utbildande av laboratoriebiträden.** För ettvarrt av budgetåren 1947/50 har anvisats ett anslag av 10 000 kronor till kurser för utbildande av laboratoriebiträden. Anslagen ha fördelats på följande sätt:

1. Kurs vid karolinska institutet för utbildande av laboratoriebiträden vid anatomiska och histologiska institutioner	7 000
2. Bidrag till svenska laboratrisföreningens kursverksamhet	3 000
	Summa kronor 10 000

Det under 1. angivna beloppet å 7 000 kronor förvaltas av en kursnämnd, bestående av tre medlemmar av karolinska institutets lärarkollegium och tre medlemmar av svenska preparatrisföreningens styrelse. *Nämnda styrelse* har anhållit, att 7 000 kronor måtte anvisas även för nästa budgetår, då avsikten vore att även då anordna en kurs av samma slag som för innevarande budgetår.

Det under 2. angivna beloppet avser fortbildning för i yrket redan anställda laboratriser. Kursverksamheten står under överinseende av överstyrelsen för yrkesutbildning. *Preparatrisföreningens styrelse* har hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. *Överstyrelsen för yrkesutbildning* har tillstyrkt framställningen.

Departementschefen. Jag förordar, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 10 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för utbildande av laboratoriebiträden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[144] **78. Bidrag till viss akademisk undervisning i statskunskap.** Detta anslag, som nu är uppfört med 12 000 kronor och avser ersättning åt förre tjeckoslovakiske ministern i Stockholm Edvard Táborský för meddelande av akademisk undervisning i statskunskap vid Stockholms högskola eller eljest enligt universitetskanslerns närmare bestämmande, torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till viss akademisk undervisning i statskunskap* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 12 000 kronor.

F. Tekniska högskolor.

[145] 1. **Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Avlöningar.** Detta anslag är nu uppfört med 46 300 kronor. Personalförteckning och avlöningsstat framgå av s. 567 i statsliggaren. Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har föreslagit oförändrad avlöningsstat och medelsanvisning för nästa budgetår. Med biträdande av detta förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 46 300 kronor.

[146] 2. **Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Omkostnader.** Detta förslagsanslag, som nu är uppfört med 13 000 kronor, disponeras på sätt framgår av s. 568 i statsliggaren. Anslaget bör i enlighet med förslag av överstyrelsen för de tekniska högskolorna uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överstyrelsen för de tekniska högskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 kronor.

[147] 3. Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 649 000	2 586 553
1949/50 (statsliggaren s. 568 ff.)	2 823 000	
1950/51 (förslag)	2 894 000	

Kollegienämnden vid högskolan har för nästa budgetår framlagt anslagsäskanden som innebära en anslagshöjning med i runt tal 654 000 kronor.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har inledningsvis anfört i hudsak följande:

Med hänsyn till det statsfinansiella läget har överstyrelsen sett sig nödsakad att vidtaga icke oväsentliga nedskärningar av de tekniska högskolornas anslagsäskanden även i fall, då dessa framstått såsom i och för sig väl grundade. De av överstyrelsen föreslagna anslagsförstärkningarna kunna måhända ändock synas avsevärda. Överstyrelsen vill emellertid framhålla, att statsmakternas restriktiva ståndpunkt i fråga om anslag till högskolorna

för de båda senaste budgetåren nu kommit att medföra en ackumulering av medelsbehoven för högskolornas utbyggnad. Med hänsyn till den högre tekniska undervisningens och forskningens samband med de ansträngningar, som de närmaste åren måste göras för främjande av produktionen inom landet, finner överstyrelsen det vara angeläget, att dessa medelsbehov tillgodoses.

Såvitt gäller tekniska högskolan i Stockholm föreligger härjämte behov av ökade anslag för tillgodoseende av ändamål, som väsentligen falla utom ramen för den fortlöpande utbyggnaden av högskolan i övrigt. Överstyrelsen åsyftar härvid de åtgärder för en snar förbättring av den högre undervisningen och forskningsbetingelserna på det flygtekniska området, för vilka statsmakterna uttalat sig vid 1948 års riksdag (proposition nr 206, riksdagens skrivelse nr 369) och vilkas genomförande i anslutning till ett av den s. k. flygforskningskommittén avgivet förslag påbörjats från och med innevarande budgetår genom förstärkning av lärarpersonalen på detta område vid högskolan. Den av kommittén föreslagna upprustningen av undervisningen och forskningen vid högskolan har avsetts skola genomföras i två huvudetapper, den ena (huvudetapp I) från och med budgetåret 1951/52 och den andra (huvudetapp II) från och med budgetåret 1952/53. De från och med budgetåret 1949/50 vidtagna åtgärderna i detta hänseende utgöra ett led i ett förberedande avsnitt. Överstyrelsen har utgått ifrån, att den sålunda påbörjade förstärkningen av de flygtekniska lärarkrafterna bör fullföljas i huvudsaklig överensstämmelse med flygforskningskommitténs förslag.

Överstyrelsen vill här vidare bringa i erinran sakkunnigebetänkandet angående utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer (SOU 1947: 68). Till de av de sakkunniga framlagda förslagen ha statsmakterna ännu ej tagit ställning. Det är nu överstyrelsens förhoppning, att proposition i ämnet skall kunna föreläggas 1950 års riksdag och omorganisationen av här avsedd utbildning påbörjas från och med nästa läroår.

I det följande kommer jag att mera utförligt redogöra endast för de framställningar från överstyrelsen, vilka jag ansett mig böra helt eller delvis biträda, och tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

I. *Lärarpersonal.*

Personlig professur i färg- och lackkemi. Nuvarande speciallärarbefattning i ämnet är förenad med arvode av 3 750 kronor.

Stiftelsen *Svensk färg- och lackforskning* har erbjudit sig att på vissa villkor ställa medel till förfogande för inrättande av en personlig professur i färg- och lackkemi för den nuvarande specialläraren, laboratorieföreståndaren vid statens hantverksinstitut, docenten vid högskolan, filosofie doktorn Paul Nylén. Till stöd för detta förslag har stiftelsen i huvudsak anfört:

Färg- och lackindustrien har under de senaste decennierna undergått en synnerligen snabb utveckling och har därvid övergått från att vara ett hantverksmässigt receptkokeri till en på tekniskt-vetenskaplig forskning baserad kemisk industri. För tillverkning av de färger och lacker av olika typer som nutidens högt utvecklade ytbehandlingsteknik kräver erfordras en

mångfald råvaror. Dessa voro före det senaste kriget till största delen importvaror, men under och efter kriget har en icke obetydlig inhemsk produktion blomstrat upp. Utvecklingen har medfört att de större och i viss utsträckning även de medelstora företagen inom denna industri måst upp-
rätta egna laboratorier och anställa kemister med högre utbildning. För att tillgodose det därigenom uppkomna behovet av undervisning på högskolestadiet inom färg- och lackområdet, ställde Färg- och fernissfabrikanternas förening år 1942 medel till högskolans förfogande för att under en femårsperiod möjliggöra undervisning i färg- och lackkemi, avsedd för studerande inom kemiavdelningen. Från och med läsåret 1947/48 bestrides kostnaden för denna undervisning på högskolans ordinarie stat.

Att en professur i färg- och lackkemi kommer till stånd torde vara av intresse icke blott för färg- och fernissindustrien utan även för ett flertal andra industrigrenar, såsom cellulosa-, konstharts-, olje- och fettindustrierna, vidare för bland annat tillverkare av nitrocellulosa, vaxduk och linoleum, samt slutligen för företag, som tillverka pigment. Ämnet är sålunda av den omfattning och har beröring med så många för landets näringsliv betydelsefulla verksamhetsgrenar, att det synes väl motiverat att läroämnet blir representerat av professur vid en av våra tekniska högskolor.

I en skrivelse till överstyrelsen den 28 augusti 1949 har stiftelsen närmare preciserat villkoren för sin utfästelse att bidra till bestridande av kostnaderna för den personliga professuren för Nylén, vilken är född den 8 september 1892. Av skrivelsen framgår bland annat:

Stiftelsen har förbundit sig, att därest Nylén skulle komma att utnämnas till innehavare av den avsedda professuren från och med den 1 juli 1950 — oavsett den undervisningsskyldighet, som kunde komma att åläggas denne — från och med nämnda dag till och med den 30 september 1957 eller intill den senare tidpunkt, vartill Nylén — om han varit ordinarie professor vid högskolan — kunde komma att kvarstå å professuren, dock längst till och med den 30 juni 1958,

dels bekosta den lön, som enligt vid varje tidpunkt gällande avlöningsreglementen skulle ha tillkommit Nylén i egenskap av ordinarie professor vid högskolan med avdrag för med speciallärtjänsten i färg- och lackkemi nu förenat årsarvode av 3 750 kronor,

dels bekosta lön till en förste assistent vid Nyléns institution enligt för lön till dylik tjänsteman vid varje tidpunkt gällande bestämmelser,

dels bekosta arvode åt ett laboratoriebiträde vid ovannämnda institution med ett belopp av 7 000 kronor för år räknat,

dels ock till bestridande av kostnaderna för samlingar och laborationer vid institutionen tillskjuta ett årligt belopp av minst 3 000 kronor.

Härutöver utfäster sig stiftelsen att ställa ett engångsbelopp av 25 000 kronor till högskolans förfogande för inredning och utrustning av institutionens lokaler ävensom att till institutionen överlämna stiftelsens nuvarande utrustning och bibliotek, dock att sålunda för undervisningen och forskningen vid institutionen anskaffad eller överlämnad utrustning och litteratur skall förbli stiftelsens egendom.

Till ovannämnda åtaganden förbinder sig stiftelsen under förutsättning, att staten ikläder sig kostnaderna för Nyléns pensionering i samma omfattning, som om denne varit ordinarie professor vid högskolan.

Nylén har förklarat sig villig att åtaga sig ifrågavarande professur på här förut angivna villkor.

Avdelningskollegiet för avdelningen för kemi har — under framhållande av att professorerna Erdtman, Groth och Stelling vid högskolan förklarat Nylén förtjänt att framför varje annan svensk ifrågakomma för den avsedda professuren — förordat dess inrättande.

Kollegienämnden har anfört, att Nylén för närvarande i egenskap av speciallärare meddelade undervisning dels i färg- och lackkemi frivilligt för avdelningen för kemi (35 timmar föreläsningar och 35 timmar övningar), dels i ytbehandlingsteknik frivilligt för avdelningen för maskinteknik (14 timmar föreläsningar). Då inrättandet av den föreslagna professuren icke avsetts medföra någon ökad belastning för de studerande men då den skulle möjliggöra förbättrade studiemöjligheter för licentiatstuderande, samtidigt som forskning inom ämnet skulle möjliggöras, och då stiftelsens erbjudande enligt kollegienämndens mening vore synnerligen förmånligt, ville kollegienämnden — under framhållande av att lärarkollegiet anslutit sig här till — enträget hemställa om att personlig professur i färg- och lackkemi för docenten Paul Nylén måtte inrättas från och med budgetåret 1950/51 i huvudsaklig överensstämmelse med donatorernas förslag.

Överstyrelsen har tillstyrkt kollegienämndens hemställan och anfört bland annat:

Den stora betydelse, som numera måste tillmätas undervisningen och forskningen på förevarande område, synes kunna motivera, att en professur för ändamålet inrättas vid högskolan. Denna uppfattning kommer också till uttryck i det föreliggande erbjudandet från stiftelsen.

Till den ifrågasatta professurens ämnesområde hör såväl framställningen av färger och lacker som den rationella användningen av dessa. I fråga om framställningen av de i produkterna ingående komponenterna äro vi till stor del hänvisade till import. Då vi äga vissa naturliga förutsättningar för en inhemsk tillverkning, kan därför en intensifierad forskning på förevarande område bli av största betydelse för vårt land. Vad beträffar organiska komponenter, så har under avspärrningen under det sistförflutna världskriget en industriell utveckling i begränsad utsträckning skett i vårt land. Den delvis nystartade organisk-kemiska industrien, för vilken många naturliga förutsättningar finnas på ifrågavarande område, har emellertid rätt stora svårigheter att kämpa emot, icke minst svårigheterna att förmå svenska förbrukare att använda de inhemska produkterna. Härtill kommer, att tillverkarna nu ej kunna bli insatta i de många skiftande användningsområdena och användningssätten för de av dem framställda produkterna. Det erfordras här en intim kontakt mellan förbrukare och tillverkare, och det synes sannolikt, att en intensifierad central forsknings- och undervisningsverksamhet härvidlag skulle bli av stor betydelse.

Vad härefter angår den rationella användningen av färger och lacker må framhållas den utomordentliga betydelse, som ur nationalekonomisk synpunkt måste tillmätas ett ändamålsenligt ytskydd, såväl i fråga om valet av ytskyddsmedel som i fråga om det riktiga applicerandet av dylikt skyddsmedel.

Överstyrelsen har funnit de villkor, på vilka stiftelsen utfäst sig att bidra till bestridande av kostnaderna för denna professur, vara för staten mycket fördelaktiga. För statsverket skulle den enda merkostnaden komma att bestå av pensionsförmånerna för Nylén, varvid må anmärkas, att denne redan sedan år 1941 innehar med pension förenad statstjänst som laboratorieföreståndare vid statens hantverksinstitut i lönegraden Ca 29.

I ärendet verkställd sakkunnig bedömning har vidare ådagalagt, att någon tvekan om Nyléns kompetens för professuren icke förefinnes.

Uppdelning av en specialläraryrke i kemi. I enlighet med framställning av kollegienämnden har överstyrelsen föreslagit uppdelning av en sådan befattning med arvode av 7 050 kronor i en specialläraryrke i allmän kemi med arvode av 7 050 kronor och en specialläraryrke i kemi med arvode av 2 400 kronor. Överstyrelsen, som erinrat att detta förslag framförts tidigare, har till stöd därför anfört:

Undervisningen i kemi för de studerande inom avdelningarna för teknisk fysik, maskinteknik, flygteknik och skeppsteknik samt elektroteknik meddelas för närvarande av en speciallärare i kemi. Undervisningen omfattar 2 timmar föreläsningar per vecka samt 6 timmar övningar per vecka under två terminer för de studerande inom avdelningen för teknisk fysik, för vilken avdelning undervisningen är obligatorisk. För de övriga avdelningarna är den frivillig samt omfattar endast föreläsningarna. Från och med budgetåret 1947/48 följes även kursen obligatoriskt av de studerande inom avdelningen för bergsvetenskap, såvitt gäller studieriktningarna järnets metallurgi och järnets bearbetning och behandling. För avdelningarna för teknisk fysik och bergsvetenskap är ämnet av grundläggande natur och inriktat på fysikalisk kemi. Detta har lett till att deltagandet från övriga avdelningar varit mycket ringa, då dessa avdelningar framför allt skulle behöva en undervisning, huvudsakligen omfattande beskrivning av olika kemiska ämnen och deras egenskaper.

En av kollegienämnden tillsatt kommitté har för sin del konstaterat, att programmet för läroämnet kemi icke kan utformas så, att det på ett tillfredsställande sätt tillgodoser samtliga nämnda avdelningars speciella behov, och har för sin del föreslagit, att den nuvarande undervisningen i kemi bibehålles för avdelningarna för teknisk fysik och bergsvetenskap samt benämnes allmän kemi samt att en specialläraryrke i kemi för avdelningarna för maskinteknik, flygteknik och skeppsteknik samt elektroteknik inrättas.

Utökning av den med specialläraryrket i elektroteknik i förenade undervisningen. Kollegienämnden har föreslagit dylik utökning jämte höjning av arvodet från 6 900 till 7 400 kronor. Kollegienämnden har härutinnan anfört:

Undervisningen i elektroteknik, som för närvarande är gemensam för ett antal avdelningar, omfattar nu sammanlagt 70 timmar föreläsningar och 42 timmar övningar. Flygforskningskommittén har framhållit nödvändigheten av att de blivande flygteknikerna härutöver erhålla en utökad undervisning, omfattande viss teleteknik och mätteknik av betydelse för blivande flygingenjörer, samt föreslagit, att undervisningstiden för avdelningen för flygteknik och skeppsteknik (flygteknici) skulle utökas med 14 timmar föreläsningar. Detta svarar mot en arvodesökning av 490 kronor.

Överstyrelsen har — med hänvisning till vad kollegienämnden anfört och sitt inledningsvis gjorda uttalande med avseende å flygforskningskommitténs förslag — anslutit sig till kollegienämndens ifrågavarande äskande för möjliggörande av en fortsättningskurs för flygtekniker inom avdelningen för flygteknik och skeppsbyggnad.

Uppdelning av en speciallärarbefattning i ritteknik. *Kollegienämnden* har — under hänvisning till ett av 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen (SOU 1943: 34, bih. 1, sid. 17) framfört förslag — hemställt om uppdelning av nämnda befattning med arvode av 4 400 kronor i en speciallärarbefattning i ritteknik I med arvode av 4 300 kronor och en speciallärarbefattning i ritteknik II med arvode av 3 850 kronor. *Kollegienämnden* har anfört:

Undervisning i ritteknik meddelas för närvarande genom en speciallärarbefattning i ritteknik. Undervisningen är gemensam för avdelningarna för teknisk fysik, maskinteknik, flygteknik och skeppsteknik, elektroteknik, väg- och vattenbyggnad, kemi samt bergsvetenskap. Med så stort studerandeantal som för närvarande finnes vid högskolan har det visat sig erbjuda synnerligen stora svårigheter för specialläraren att under övningarna meddela den personliga undervisning, som skulle vara önskvärd. Härtill kommer önskvärheten av att undervisningen i ämnet differentieras med hänsyn till de olika avdelningarnas skilda behov.

Omformälda sakkunniga ha bland annat uttalat:

Ämnet ritteknik bör planläggas på olika sätt för olika avdelningar. Så t. ex. är detsamma mera betonat åt det rent mekaniska hållet för avdelningarna för maskinteknik samt flygteknik och skeppsteknik och åt det byggnadstekniska hållet för avdelningen för väg- och vattenbyggnad samt mekaniskt-elektriskt för avdelningarna för elektroteknik och teknisk fysik. För avdelningen för bergsvetenskap kan en mekaniskt-byggnadsteknisk betoning anses föreligga, och för avdelningen för kemi torde läroämnet vara av betydelse mera för blivande driftsingenjörer och mindre för rena kemister. Att helt utesluta ämnet för avdelningen för kemi vore dock olämpligt, enär varje från teknisk högskola utexaminerad ingenjör bör ha kännedom om ritningars och reproduktioners utförande samt om uppmätningsskisser, toleranser, patentritningar och dylikt.

En ökning av antalet lärare är således befogad med hänsyn till läroämnets olika betoning inom olika avdelningar och är nödvändig i anledning av föreslagen ökning av antalet studerande.

Överstyrelsen har erinrat, att en uppdelning av speciallärartjänsten i ritteknik i här angivna riktning bifallits för Chalmers tekniska högskolas del men ej beträffande tekniska högskolan i Stockholm. *Överstyrelsen* har nu — med hänvisning till vad kollegienämnden och de sakkunniga anfört — förnyat tidigare gjord framställning om uppdelning av ifrågavarande speciallärarbefattning vid sistnämnda högskola i enlighet med kollegienämndens förslag.

Biträdande lärare i mekanisk teknologi. Med tillstyrkande av framställning av *kollegienämnden* har *överstyrelsen* upprepat tidigare gjord hemställan om inrättande av en sådan befattning med ett arvode av 2 400 kronor och till stöd härför anfört följande.

Avdelningen för maskinteknik har ett mycket stort antal studerande och det har visat sig omöjligt för vederbörande huvudlärare i ämnet att på ett fullt tillfredsställande sätt även handhava övningar och laborationer för de studerande inom avdelningen för flygteknik och skeppsteknik. Härjämte må framhållas önskvärdheten av att en viss differentiering av undervisningen kommer till stånd, så att den för avdelningen för flygteknik och skeppsteknik avsedda kursen upplägges på ett för flygteknici och skeppbyggare mer lämpat sätt. Flygforskningskommittén, som hänfört denna befattning till det förberedande avsnittet av den av kommittén föreslagna utbyggnaden av lärarpersonalen i flygtekniska ämnen, har föreslagit, att de flygtekniska studerandena skola avlastas från skyldigheten att följa vissa mer verkstadstekniskt betonade ämnen.

Det här framförda förslaget, som företer vissa avvikelser från flygforskningskommitténs förslag, har uppgjorts i samråd med det för avdelningen för flygteknik och skeppsteknik fungerande avdelningsrådet och innebär en undervisningsskyldighet för ifrågavarande befattningshavare av 2 timmar föreläsningar per vecka under två terminer samt 1 timma övning per vecka under en termin.

Utökning av den med befattningarna som biträdande lärare i ultrahögfrekvensteknik och elektroakustik förenade undervisningsskyldigheten. På förslag av *kollegienämnden* har *överstyrelsen* hemställt om sådan utökning med höjning av arvodena för den förra befattningen från 1 750 till 3 500 kronor och för den senare befattningen från 1 250 till 2 300 kronor. Överstyrelsen har åberopat, att utvecklingen på det svagströmstekniska området under det senaste världskriget skett oerhört snabbt. Med hänsyn härtill framstode det såsom nödvändigt att i vid utsträckning öka laborationskurserna i nämnda ämnen. Härtill komme, att antalet studerande i dessa ämnen vuxit, så att viss del av laborationskurserna måste dubblas. En uppräknings av de med befattningarna förenade arvodena i enlighet med vad som angivits vore sålunda erforderlig.

Utökning av den med befattningen som biträdande lärare i gasdynamik förenade undervisningsskyldigheten. I överensstämmelse med framställning av *kollegienämnden* har *överstyrelsen* anhållit om nämnda utökning i förening med höjning av arvodet från 1 850 till 2 350 kronor. Överstyrelsen har erinrat, att ifrågavarande befattning, som är knuten till professuren i teknisk hydromekanik, inrättats från och med budgetåret 1949/50 i anslutning till flygforskningskommitténs förslag. Kommittén hade härjämte förordat, att den med befattningen förenade undervisningsskyldigheten från och med nästa budgetår

skulle utökas med sammanlagt 14 timmar föreläsningar, vilket innebure en anslagsökning av 500 kronor.

Befattning som biträdande lärare i mineralogi, petrografi och allmän geologi. Kollegienämnden har — under framhållande av att 1940 års sakkunniga föreslagit inrättande av en befattning som biträdande lärare till professorn i mineralogi och geologi redan från och med budgetåret 1948/49 — föreslagit anvisande av 5 600 kronor som arvode åt en sådan biträdande lärare och till stöd härför anført bland annat:

Professorns undervisningsskyldighet uppgår för närvarande till 6 årsvekotimmar. Avdelningskollegiet för bergsvetenskap har länge avsett att framföra äskande om inrättande av en biträdande lärarbefattning men funnit lämpligast att avvakta den tidpunkt, då den förste assistent, som sedan år 1921 lett övningarna i mineralogi och petrografi, skulle passera 65-årsgränsen. Så har nu skett, varför avdelningskollegiet hemställt, att en biträdande lärarbefattning inrättas i mineralogi, petrografi och allmän geologi. Dennes föreläsningar skulle i huvudsak omfatta kristallernas yttre form och inre struktur samt kristalloptiken. Härjämte skulle en översikt lämnas över vårt lands användbara mineral- och bergarter. Med hänsyn till att ämnet är avsett för studerande såväl inom avdelningen för bergsvetenskap som inom avdelningen för kemi skulle övningarna differentieras på ett för respektive avdelningar ändamålsenligt sätt. Undervisningen skulle omfatta 56 timmar föreläsningar för avdelningarna för kemi och bergsvetenskap, 56 timmar övningar för avdelningen för bergsvetenskap och 28 timmar övningar för avdelningen för kemi.

Vissa lärartjänster i övrigt. I fråga om lärarpersonalen har överstyrelsen härutöver framlagt följande förslag:

- 1) inrättande i samband med en omorganisation av lantmäteriundervisningen av
 - en professur i kulturteknik,
 - » speciallärartjänst i marklära med allmän geologi,
 - » » i allmän jordbrukslära med växtodlingslära samt
 - » » i skogslära;
- 2) inrättande av en professur i flygmotorteknik,
- 3) inrättande av en professur i byggnadsekonomi och byggnadsorganisation,
- 4) ökning av arvodet för specialläraren i svenska arkitekturens historia,
- 5) ökning av arvodet för specialläraren i vattenlednings- och avloppsteknik,
- 6) inrättande av en befattning som biträdande lärare i organisk kemisk analys,
- 7) inrättande av en befattning som biträdande lärare i telefonteknik,
- 8) uppdelning av befattningen som biträdande lärare i järnets manufakturering,
- 9) inrättande av en tjänst som driftsingenjör, tillika laborator.

Överstyrelsen har även anført, att den nuvarande speciallärartjänsten i fiskerikunskap i anslutning till 1946 års sakkunnigas för utbildningen av

lantmätare och lantbruksingenjörer förslag torde från och med nästa budgetår böra ändras till en befattning i fiskerikunskap med limnologi.

Tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter. Kollegienämnden har hemställt om en höjning av ifrågavarande anslagsmedel, nu 902 000 kronor, för nästa budgetår med 326 000 kronor.

Överstyrelsen har tillstyrkt en medelsanvisning för här avsedda ändamål av sammanlagt 980 000 kronor, vilket innebär en höjning med 78 000 kronor. Överstyrelsen har anfört i huvudsak:

För budgetåret 1948/49 har det blivit erforderligt att intill omkring 15 000 kronor anlita fonden för besparade medel till ersättningar åt tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter för bestridande av här avsedda utgifter och det synes antagligt, att man för innevarande budgetår måste räkna med en ytterligare förbrukning av dess fondmedel.

Den tillfälliga kursverksamheten har vuxit i omfattning, särskilt såvitt gäller kurser i humanistiska och sociala ämnen, vilka kommit att tillmätas allt större vikt vid teknologernas utbildning. För erhållande av tillräckligt kvalificerade lärarkrafter har det härjämte visat sig erforderligt att avsevärt höja timersättningarna för de tillfälliga lärarna. Med hänsyn härtill anser sig överstyrelsen för den allmänna kursverksamheten av tillfällig natur böra räkna med ett ökat anslagsbehov av i runt tal 10 000 kronor. Den ökning av antalet studerande vid avdelningen för arkitektur med 30 ordinarie studerande årligen, som vidtagits för läroåren 1947—1950, har vidare medfört behov av ett ökat antal tillfälliga lärare. Merkostnaderna härför torde för nästa budgetår i enlighet med vad kollegienämnden beräknat böra uppskattas till 5 000 kronor. Härutöver kräves vid bifall till överstyrelsens äskanden om nya professurer och speciallärartjänster sammanlagt fyra tjänster som förste assistent. Den härav betingade anslagsförstärkningen uppgår till i runt tal 37 000 kronor.

Härtill kommer ett ökat medelsbehov för ersättningar för licentiatundervisning med hänsyn till stegringen av antalet licentiander ävensom för merutgifter, som betingas av högskolans successiva utbyggnad. Exempelvis skola av dessa anslagsmedel bestridas arvoden till vikarier å icke vakanta professurer, vilket medför en ökad belastning av assistentmedlen i fråga allteftersom nyinrättade professurer bliva tillsatta. Med nytillkomna läroämnen följer även ett ökat behov av assistenter. För tillgodoseende av de olika med förevarande anslagsmedel avsedda ändamålen har överstyrelsen därför funnit erforderligt att hemställa om en från 902 000 till 980 000 kronor ökad medelsanvisning.

I detta sammanhang må vidare anmärkas, att de i avlöningsstaten för högskolan upptagna särskilda uppborndsmedlen, *A v g i f t e r f r å n d e s t u d e r a n d e*, av kollegienämnden och överstyrelsen föreslagits skola för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 350 000 kronor.

II. Övrig personal.

Med avseende å högskolans personal i övrigt har överstyrelsen framlagt följande äskanden:

1) En ny amanuens vid biblioteket för katalogiserings- och bytesverksamheten, minskning i samband härmed av de för extra arbetshjälp vid biblioteket anvisade medlen med lönen för ett kanslibitråde men å andra sidan ökning av samma medel med 1 000 kronor för anställande av en extra vaktmästare för paketinslagning.

2) Fem nya extra ordinarie kanslibiträden (Ce 11) och uppflyttning av fyra biträden för skriv- och kontorsgöromål till extra ordinarie kanslibiträden vid högskolans avdelningar.

3) Fem nya institutionsvaktmästare (Ce 13).

4) En verkställare (Ce 18) på avdelningen för kemi och en förste instrumentmakare (Ce 18) på avdelningen för elektroteknik.

5) Förändring av en tjänst som förste expeditionsvakt i Ca 11 till befattning som uppsyningsman i Ca 14 och uppflyttning av en expeditionsvakt i Ca 9 till förste expeditionsvakt i Ca 11.

6) Anställande av chaufför (Ce 9) för skåpbiltransporter, varvid medelsanvisning för gångbud blir obehövlig.

7) Ökning av medelsanvisningen för laboratoriebiträden från 35 000 till 50 000 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Institutionsvaktmästare. *Överstyrelsen* har härom anfört:

Kollegienämnden har framlagt tämligen vittgående förslag i fråga om denna personal. Överstyrelsen har med hänsyn till pågående utredning rörande lönegradsplacering för statstjänstemän m. fl., vilken bland annat har att pröva frågan om löneställningen för institutionsvaktmästare och därmed jämförliga befattningshavare vid de tekniska högskolorna, begränsat sig till att upptaga de äskanden rörande denna personal, som överstyrelsen funnit vara särskilt angelägna och icke ägnade att föregripa resultatet av nämnda utredning. Överstyrelsen inskränker sig därför till att äska en ny institutionsvaktmästartjänst för envar av professorerna i flygplanstatik och flygplanbyggnad, teknisk organisk kemi, kemisk apparatteknik, fotogrammetri samt — om den föreslagna professuren i ämnet inrättas — flygmotorteknik. Överstyrelsen föreslår alltså fem nya institutionsvaktmästartjänster, vilka samtliga, med hänsyn till de krav, som måste ställas på befattningarnas innehavare, synas böra placeras i lönegraden Ce 13.

Verkställare. *Avdelningskollegiet för avdelningen för kemi* har till stöd för inrättande av en sådan tjänst anfört bland annat:

Under vårterminen 1950 beräknas den nya apparathallen och den nya institutionen för teknisk oorganisk och teknisk organisk kemi bli tagna i bruk. I samtliga dessa lokaler komma arbeten att bedrivas i halvstor skala till väsentlig del med dyrbar, komplicerad apparatur. En stor del av apparaturen beräknas bli gemensam för olika institutioner och arbetena måste därför på något sätt samordnas. De arbeten, som här komma att utföras, fordra även dyrbar förbrukningsmateriel samt komma att ofta medföra betydande riskmoment. Det är fullständigt otänkbart, att arbetena skola kunna bedrivas utan hjälp av en synnerligen väl kvalificerad teknisk hjälpkraft, som ansvarar för säkerhetsåtgärder, apparaturens underhåll, rätta inkoppling och drift. Härfor erfordras en väl erfaren verkställare med mycket höga kvalifikationer som mekaniker och elektriker samt med möj-

ligast omfattande kemisk-teknisk erfarenhet. För den högsta ledningen av hallen bör en professor förordnas. Det föreslås, att till hans disposition ställes en verkmästare i lägst lönegrad 18. I samband med hallen inrättas även en för berörda institutioner gemensam verkstad. Det anses lämpligt, att verkmästaren även har översyn och ledningen av denna.

Kollegienämnden, som helt anslutit sig till avdelningskollegiets synpunkter i fråga om erforderligheten av denna tjänst, har särskilt framhållit, att med hänsyn till arbetsuppgifterna i den kemiska apparathallen, som skulle disponeras av icke mindre än fyra olika institutioner, lägre lönegrad än 18 icke syntes böra ifrågakomma.

Överstyrelsen har under hänvisning till vad sålunda anförts tillstyrkt inrättandet av ifrågavarande tjänst.

Departementschefen. I samband med försvarsfrågans behandling år 1948 uttalade sig statsmakterna för en förbättring snarast möjligt av den högre undervisningen och forskningsbetingelserna på det flygtekniska området. Från och med innevarande budgetår ha i anslutning till förslag av flygforskningskommittén och de tekniska högskolemyndigheterna i sådant syfte vissa förberedande organisatoriska anordningar införts vid tekniska högskolan i Stockholm. För nästa budgetår har föreslagits fullföljande av den sålunda påbörjade utbyggnaden. Jag kan dock endast i mycket begränsad omfattning biträda detta förslag. Den i anslagsäskandena också berörda frågan om en omorganisation av utbildningen av lantmätare och lantbruksingenjörer hoppas jag få tillfälle att senare i år upptaga till behandling. Jag utgår nu ifrån att omorganisationen icke skall inverka på avlöningsanslaget för nästa budgetår.

Vad angår *l ä r a r p e r s o n a l e n*, har bland annat föreslagits inrättande av en *personlig professur i färg- och lackkemi* för specialläraren i detta ämne, filosofie doktorn Paul Nylén, varvid staten endast skulle betala 3 750 kronor årligen (motsvarande speciallärararvodet) och framtida pensionskostnader, medan övriga avlöningskostnader enligt utfästelse skulle bestriidas av Stiftelsen Svensk färg- och lackforskning, vilken också skulle bekosta avlöning åt en förste assistent och ett arvodesbelopp av 7 000 kronor för ett laboratoriebiträde vid institutionen samt tillskjuta minst 3 000 kronor årligen till bestridande av kostnaderna för samlingar och laborationer vid institutionen. Stiftelsen har därjämte utfäst sig att ställa ett engångsbelopp av 25 000 kronor till förfogande för inredning och utrustning av institutionens lokaler samt att till institutionen överlämna stiftelsens nuvarande utrustning och bibliotek, dock att nämnda inredning, utrustning och bibliotek skola förbli stiftelsens egendom. Då den ifrågasatta professuren skulle bli till gagn för landets näringsliv och stiftelsens erbjudande synes vara förmånligt för staten samt Nyléns kompetens för befattningen är väl vitsordad, förordar jag, att stiftelsens erbjudande antages. Riksdagens sam-

tycke torde böra inhämtas till professurens inrättande på här avsedda villkor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande sättet för bestridande av de avlöningsförmåner, som skola tillkomma Nylén såsom innehavare av professuren. Den för statens bidrag erforderliga medelsanvisningen torde alltjämt böra beräknas under vederbörande anslagspost till arvoden åt speciallärare m. m.

I fråga om *speciallärare* kan jag tillstyrka *dels* den ånyo begärda uppdelningen av speciallärarbefattningen i kemi för att undervisningen skall kunna differentieras för därav berörda avdelningars olika behov, *dels* utökning av undervisningen i elektroteknik I, avseende utvidgning av undervisningen för flygtekniker enligt förslag av flygforskningskommittén, *dels ock* den förnyade framställningen om uppdelning av speciallärarbefattningen i ritteknik, motiverad med behov av differentiering och ökat elevantal. Vad jag sålunda föreslagit medför ett ökat medelsbehov för speciallärararvoden med $(2\ 400 + 500 + 3\ 750 =)$ 6 650 kronor. I fråga om *biträdande lärare* kan jag tillstyrka överstyrelsens hemställan *dels* om utökning av undervisningen i ultrahörfrekvensteknik, i elektroakustik samt i gasdynamik, *dels ock* om nya biträdande lärare i mekanisk teknologi samt i mineralogi, petrografi och allmän geologi. Åskandena beträffande mekanisk teknologi och gasdynamik äga samband med flygforskningskommitténs förslag. Mitt förslag innebär kostnadsökningar beträffande biträdande lärare med $(1\ 750 + 1\ 050 + 500 + 2\ 400 + 5\ 600 =)$ 11 300 kronor. Sammanlagt föreslår jag alltså beträffande speciallärare och biträdande lärare en anslagsökning av $(6\ 650 + 11\ 300 =)$ 17 950 kronor eller i avrundat tal 18 000 kronor.

För ersättningar åt *tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter* torde för nästa budgetår en ökad medelsanvisning vara ofrånkomlig. Såsom framgår av överstyrelsens framställning har belastningen av denna medelspost starkt ökats av olika anledningar, bland vilka främst bör nämnas högskolans successiva utbyggnad. För nästa budgetår anser jag mig kunna föreslå en ökning med 18 000 kronor. För tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter beräknar jag således ett belopp av $(902\ 000 + 18\ 000 =)$ 920 000 kronor. I enlighet med överstyrelsens förslag torde inkomstposten *avgifter från de studerande* böra upptagas med oförändrat belopp, 350 000 kronor.

Överstyrelsens åskanden i fråga om *ö v r i g p e r s o n a l* kan jag endast i mindre omfattning tillstyrka. En fortsatt utökning av institutionsvaktmästarpersonalen synes särskilt angelägen. Jag förordar, att medel anvisas för inrättande av fyra nya institutionsvaktmästartjänster i lönegraden Ce 11, avsedda för institutionerna för flygplanstatik och flygplanbyggnad, kemisk apparatteknik, fotogrammetri och teknisk organisk kemi. Vidare synes färdigställandet av nya lokaler inom kemiavdelningen nödvändiggöras anställandet där av en verkmästare. Jag kan emellertid icke tillstyrka, att redan för nästa budgetår en fast befattning inrättas utan förör-

dar i stället att medel anvisas för anställande av en extra befattningshavare i 18 lönegraden. Slutligen synes i enlighet med överstyrelsens beräkningar en kostnadsökning av 2 200 kronor böra beräknas för löneklassuppflyttningar av icke-ordinarie personal.

I övrigt har jag icke ansett mig kunna biträda föreliggande förslag till förstärkning i olika avseenden av högskolans personal.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat böra för nästa budgetår vidtagas följande förändringar med avseende å högskolans avlöningsstat.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör uppföras med oförändrat belopp, 1 260 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, nu uppförd med 371 900 kronor, bör höjas med 18 000 kronor till 389 900 kronor. Ökningen avser delposten till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, vilken nu är upptagen med 300 848 kronor och bör höjas till 318 848 kronor. Delposten till övriga arvoden och särskilda ersättningar bör uppföras med oförändrat belopp, 71 052 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal är nu uppförd med 1 294 000 kronor, vilket belopp uppdelats på en delpost av 902 000 kronor till ersättningar åt tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter samt en delpost av 392 000 kronor till avlöningar åt annan icke-ordinarie personal vid högskolan. Delposterna torde böra uppräknas till 920 000 kronor respektive 425 000 kronor. Anslagsposten bör således höjas med 51 000 kronor till 1 345 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra beräknas till 249 100 kronor.

Sammanfattningsvis kunna sålunda utgifterna under avlöningsstaten för nästa budgetår uppskattas till 3 244 000 kronor.

Då den under särskilda uppbördsmedel uppförda inkomstposten avgifter från de studerande — såsom jag tidigare uttalat — torde böra upptagas till oförändrat belopp, 350 000 kronor, blir följaktligen netto-utgiften under avlöningsstaten för nästa budgetår (3 244 000 — 350 000 =) 2 894 000 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 71 000 kronor.

Till högskolans personalförteckning bör fogas en anmärkning av innehåll, att vid högskolan finnes en för Nylén inrättad personlig professur i färg- och lackkemi, som delvis bekostas av Stiftelsen Svensk färg- och lackforskning och delvis av statsmedel.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) dels medgiva, att för filosofie doktorn Paul Nylén må från och med den 1 juli 1950 inrättas en personlig professur i färg- och lackkemi vid tekniska högskolan i Stockholm,

dels besluta, att Nylén skall såsom innehavare av sagda befattning i avlönings- och pensionshänseende vara likställd med ordinarie professor vid nämnda högskola,

dels ock medgiva, att till bestridande av kostnaderna för Nyléns avlöningsförmåner såsom professor må av statsmedel utgå bidrag i enlighet med vad jag i det föregående förordat,

allt under förutsättning att Stiftelsen Svensk färg- och lackforskning i övrigt bestrider kostnaderna för Nyléns avlöningsförmåner och bidrager till bestridande av kostnaderna för institutionen för färg- och lackkemi vid högskolan på sätt i det föregående angivits,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1950/51, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för tekniska högskolan i Stockholm, som föranledas av vad jag i det föregående anför,

c) godkänna följande avlöningsstat för tekniska högskolan i Stockholm, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		1 260 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	318 848	
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar	71 052	389 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal		1 345 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		249 100
	Summa kronor	3 244 000

Särskilda uppbördsmedel:

Avgifter från de studerande		350 000
	Nettoutgift kronor	2 894 000

d) till *Tekniska högskolan i Stockholm*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 894 000 kronor.

[148] 4. Tekniska högskolan i Stockholm: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	590 000	797 043
1949/50 (statsliggaren s. 572)	680 000	
1950/51 (förslag)	775 000	

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget fördelning å olika med anslaget avsedda ändamål ävensom den för nästa budgetår av *högskolans kollegienämnd* äskade och av *överstyrelsen* förordade medelsanvisningen framgår av följande sammanställning, däri tillika anges av *överstyrelsen* ifrågasatt ökning, respektive minskning av skilda anslagsposter i förhållande till innevarande budgetår:

Anslagsändamål	Medelsanvisning för budgetåret 1949/50, kronor	Av kollegienämnden äskad medelsanvisning för budgetåret 1950/51, kronor	Av överstyrelsen förordad medelsanvisning för budgetåret 1950/51, kronor	Av överstyrelsen ifrågasatt ökning, respektive minskning i förhållande till budgetåret 1949/50, kronor
<i>Utgifter:</i>				
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	7 000	7 000	7 000	—
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	28 000	28 000	28 000	—
3. <i>Expenser:</i>				
Bränsle m. m., <i>förslagsvis</i> .	400 000	470 000	460 000	+ 60 000
Övriga <i>expenser:</i>				
Biblioteket	6 500	6 500	6 500	—
Högskolan i övrigt . . .	260 000	320 000	300 000 *	+ 40 000
4. Övriga <i>utgifter:</i>				
Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	39 000	54 000	48 000	+ 9 000
Anordnande av anslagsprov	2 500	3 500	3 500	+ 1 000
Nattbevakning	8 000	8 000	8 000	—
Inköp samt drift och underhåll av skåpbil	—	8 000	8 000	+ 8 000
Promotioner och installationer	—	5 000	5 000	+ 5 000
Summa <i>utgifter</i>	751 000	910 000	874 000	+ 123 000
Avgår:				
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>				
1. Ersättning för kol, gas m. m.	70 000	70 000	70 000	—
2. Övriga uppbördsmedel . .	1 000	1 000	1 000	—
Summa <i>uppbördsmedel</i>	71 000	71 000	71 000	—
Nettoutgift	680 000	839 000	803 000	+ 123 000

Höjningarna av utgiftsposterna för bränsle etc. och övriga *expenser* ha beräknats med ledning av de verkliga *utgifterna* för dessa ändamål under

de sistförflutna budgetåren och med hänsynstagande till högskolans utbyggnad. Beträffande anslagsposten till publikationstryck har särskilt framhållits, att under budgetåret 1948/49 medelsknappheten mildrats genom anslag från annat håll, som dock varit av engångsnatur. Vad angår skåpbilen, har kollegienämnden beräknat 5 000 kronor för inköp samt 3 000 kronor för årliga drift- och underhållskostnader. Till stöd för framställningen om särskild medelsanvisning för bestridande av promotions- och installationskostnader har kollegienämnden åberopat bland annat, att bidrag för ändamålet vid ett par tillfällen erhållits från industrihåll men att dylikt bidrag icke alltid kunde påräknas. Överstyrelsen har erinrat, att statsmakterna vid behandlingen av fråga angående anslag till Stockholms och Göteborgs högskolor för budgetåret 1949/50 (prop. 1949:163; riksdagens skrivelse 1949:285) till promotions- och installationskostnader vid nämnda högskolor anvisat för Stockholms högskola ett belopp av 5 000 kronor och för Göteborgs högskola ett belopp av 2 000 kronor. Med hänsyn härtill har överstyrelsen funnit rimligt, att jämväl tekniska högskolorna komme i åtnjutande av en medelsanvisning för ändamålet. Då tekniska högskolan i Stockholm vore av ungefär samma storleksordning som Stockholms högskola och Chalmers tekniska högskola som Göteborgs högskola, har överstyrelsen ansett skäligt, att beloppen för tekniska högskolornas vidkommande bestämdes till 5 000 kronor respektive 2 000 kronor.

Departementschefen. En höjning av delposten till bränsle, lyse och vatten torde vara ofrånkomlig med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår och på grund av ianspråktagandet av nya lokaler. I avvaktan på närmare erfarenhet torde den begärda höjningen böra begränsas till 60 000 kronor. Även delposten till övriga expenser bör höjas till följd av högskolans utbyggnad. Jag tillstyrker en höjning med 35 000 kronor. I övrigt anser jag mig icke nu böra ifrågasätta någon ändring beträffande omkostnadsstaten. Anslaget bör därför för nästa budgetår höjas med 95 000 kronor till 775 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 775 000 kronor.

[149] **5. Tekniska högskolan i Stockholm: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag, som för budgetåret 1946/47 var uppfört med 1 100 000 kronor, är nu upptaget med 1 450 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 573 i statsliggaren.

Högskolans kollegienämnd har för nästa budgetår hemställt om anslag till materiel m. m. i enlighet med följande sammanställning, däri tillika an-

gives av *överstyrelsen* för här avsedda ändamål förordad medelsanvisning och anslagsökning i förhållande till innevarande budgetår.

Ändamål	Av kollegienämnden äskad medels- anvisning, kronor	Av överstyrelsen förordad medels- anvisning, kronor	Av överstyrelsen förordad ökning i förhållande till budgetåret 1949/50, kronor
Samlingar och laborationer	730 000	662 000	+ 25 500
Tekniska licentiatarbeten	50 000	50 000	+ 15 000
Framställning av undervisningsfilm i geometri	28 000	28 000	+ 2 000
Undervisningsfilm i övrigt	10 000	10 000	—
Nyanskaffning av apparater m. m.	864 500	815 000	+ 72 500
Summa kronor	1 682 500	1 565 000	+115 000

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Samlingar och laborationer. *Kollegienämnden* har förutom ett fortlöpande medelsbehov av 710 000 kronor beräknat ett ytterligare belopp av 20 000 kronor såsom erforderligt vid inrättandet av nya lärartjänster enligt kollegienämndens förslag.

Överstyrelsen har för sin del funnit det fortlöpande medelsbehovet vid oförändrade förhållanden ifråga om antalet lärarbefattningar vid högskolan m. m. böra kunna tillgodoses inom ramen för en medelsanvisning av 644 000 kronor. Med de av *överstyrelsen* föreslagna nya eller omreglerade lärartjänsterna följde ett ökat medelsbehov under denna anslagspost av 18 000 kronor.

Tekniska licentiatarbeten. *Kollegienämnden*, vars framställning biträts av *överstyrelsen*, har motiverat sin hemställan med att antalet licentiander beräknades komma att ökas från 102 till 132. För budgetåret 1949/50 hade ingivits ansökningar om bidrag av sammanlagt 85 800 kronor.

Undervisningsfilm i geometri. *Kollegienämnden* har — under erinran att till framställning av en undervisningsfilm i beskrivande geometri och nomografi tidigare anvisats tillhoppa 53 000 kronor, varav 27 000 kronor för budgetåret 1948/49 och 26 000 kronor för budgetåret 1949/50 — hemställt om anvisande av ett belopp av 28 000 kronor för framställandet av en deskriptiv geometrisk film inom det fotogrammetriska området. Till stöd härför har anförts: Den undervisningsfilm i beskrivande geometri, som för närvarande produceras under ledning av institutionen för undervisningsfilm, skulle med utomordentlig fördel kunna utvidgas till att giva ett mera generellt rymdgeometriskt underlag för tekniska studier. Av särskild stor betydelse skulle en sådan påbyggnad på den deskriptivgeometriska filmen vara för undervisning i fotogrammetri, vars vetenskapliga principer ha utpräglat deskriptivgeometrisk karaktär. De rika erfarenheter som under nu pågående filmarbete vunnits rörande filmens tekniska möjligheter att levandegöra teoretiska satser och praktiska övergångar från plana ritningar

till rymdgeometrisk figur kunna härvid tillvaratagas och utnyttjas till den fotogrammetriska undervisningens fromma.

Därför föreslås, att till nyanskaffningar för institutionen för undervisningsfilm för budgetåret 1950/51 anslås ett belopp för anskaffning av en geometrisk film omfattande 4 kapitel à 200 meter eller inalles cirka 800 meter. Enligt av statsmakterna tidigare tillämpad norm för kostnadsbidraget, nämligen 35 kr/m., motsvarar detta cirka 28 000 kronor.

Överstyrelsen tillstyrker förslaget om en medelsanvisning av 28 000 kronor för här avsett ändamål.

Undervisningsfilm i övrigt. Överstyrelsen förordar kollegienämndens äskande om en fortsatt medelsanvisning med oförändrat belopp av 10 000 kronor till undervisningsfilm i övrigt vid högskolan.

Nyanskaffning av apparater m. m. Kollegienämnden har — efter att ha företagit kraftiga reduktioner av från olika institutioner framförda äskanden — beräknat medelsbehovet under denna anslagspost vid oförändrade personalförhållanden till 850 000 kronor och vid inrättandet av nya befattningar m. m. enligt kollegienämndens förslag räknat med ett ytterligare medelsbehov av 14 500 kronor.

Överstyrelsen har för sin del i rådande statsfinansiella läge ansett sig böra inskränka sig till att för här avsedda ändamål förorda en medelsanvisning av 815 000 kronor, varav 14 500 kronor för två av överstyrelsen föreslagna nya professurer.

Departementschefen. Jag anser mig kunna tillstyrka en höjning av detta anslag med 50 000 kronor till 1 500 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles efter förslag av överstyrelsen besluta om den närmare fördelningen av anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[150] **6. Tekniska högskolan i Stockholm: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek.** Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 55 000 kronor.

Kollegienämnden har — under erinran att 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen föreslagit en successiv höjning av ifrågavarande anslagsmedel och med framhållande av att därtill en kraftig tendens till ökning av priserna på böcker och tidskrifter förefunnes — hemställt om en uppräknig av anslaget till 75 000 kronor.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har tillstyrkt kollegienämndens förslag.

Departementschefen. De tekniska högskolornas anslag till bokinköp och bokbindning har genom devalveringen av den svenska kronan i realiteten kommit att undergå en anslagsminskning, vilken för vartdera anslaget torde kunna uppskattas till cirka 10 000 kronor. Jag finner mig likväl i nuvarande

statsfinansiella läge nödsakad att för nästa budgetår förorda oförändrad medelsanvisning.

Åberopande det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

[151] **7. Tekniska högskolan i Stockholm: Stipendier.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 22 000 kronor, varav 6 000 kronor disponeras till resebidrag åt studerande, som deltaga i exkursioner och fältövningar i anslutning till undervisningen i vissa ämnen.

Kollegienämnden har hemställt om en ökning av dessa medel med 4 000 kronor.

Överstyrelsen har tillstyrkt detta förslag.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu kunna tillstyrka den begärda anslagshöjningen utan förordar oförändrad medelsanvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Stipendier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 22 000 kronor.

[152] **8. Tekniska högskolan i Stockholm: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 1 300 000 kronor. Till ifrågakvarande ändamål förordar jag senare denna dag i samband med behandlingen av frågan om investeringsanslag för nästa budgetår till Utbyggnad av tekniska högskolan i Stockholm en oförändrad medelsanvisning av 1 300 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kronor.

[153] **9. Tekniska högskolan i Stockholm: Fortsättningskurs i stadsbyggnad, reservationsanslag.** Fortsättningskurs i stadsbyggnad har med bidrag av statsmedel varit anordnad vid högskolan under ettvarrt av budgetåren 1945/46, 1947/48 och 1949/50, varvid för förstnämnda budgetår anvisats ett belopp av 11 000 kronor och för vartdera av de båda sistnämnda budgetåren — med hänsyn till förefintlig reservation å anslaget — ett belopp av 7 000 kronor.

Kollegienämnden har nu hemställt om ett anslag för budgetåret 1950/51 av 8 500 kronor för anordnandet av en ny fortsättningskurs. Kostnaderna för kursen ha liksom för innevarande års kurs beräknats till 11 000 kronor, varav emellertid 2 500 kronor avsetts skola täckas genom kursavgifter.

Överstyrelsen finner, ehuru ifrågavarande kurser hittills anordnats endast vart annat år, det i hög grad önskvärt, att en kurs av här avsedd art kommer till stånd under nästa budgetår med hänsyn till de goda erfarenheter, som tidigare liknande kurser vid högskolan givit och den aktualitet till kursen hörande frågor för närvarande äger. Mot det föreslagna programmet, som nära ansluter sig till 1949 års, har överstyrelsen intet att erinra. Då någon reservation å anslaget icke torde vara att förvänta efter avslutande av årets fortsättningskurs, tillstyrker överstyrelsen den av kollegienämnden begärda medelsanvisningen.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att medel anvisas för nästa budgetår till anordnande av en ny fortsättningskurs i stadsbyggnad. Mot det beräknade anslagsbehovet för kursen, 8 500 kronor, har jag ingen erinran. Inkomster av försålda meddelanden m. m. till andra än kursdeltagare torde böra tillgodoföras anslaget att användas på sätt Kungl. Maj:t bestämmer.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniska högskolan i Stockholm: Fortsättningskurs i stadsbyggnad* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 8 500 kronor.

[154] **10. Chalmers tekniska högskola: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 428 000	1 337 990
1949/50 (statsliggaren s. 575 ff.)	1 534 000	
1950/51 (förslag)	1 627 000	

Högskolans kollegienämnd har hos överstyrelsen gjort framställningar som, därest de bifallits, hade medfört en anslagshöjning av i runt tal 575 000 kronor. *Överstyrelsen* har förordat kollegienämndens anslagsäskanden endast i begränsad utsträckning och tillstyrkt anslagshöjningar om tillhoppa 293 000 kronor.

I det följande redogör jag mera utförligt endast för de framställningar av överstyrelsen, vilka jag funnit mig kunna biträda helt eller delvis.

A. Lärarpersonal.

Speciallärarbefattning i högtrycks-kompressor- och gasturbinteknik med arvode av 4 150 kronor i stället för nuvarande speciallärarbefattning i kompressorer och kolvpumpar med arvode av 3 200 kronor.

Överstyrelsen har härutinnan anfört i huvudsak:

Sedan det trots upprepade ledigkungöranden av tjänsten visat sig omöjligt att erhålla kompetent sökande till den nuvarande speciallärarbefatt-

ningen i kompressorer och kolvpumpar, har Kungl. Maj:t anbefallt överstyrelsen att verkställa utredning angående ordnandet av undervisningen.

Efter anmodan har högskolans kollegienämnd inkommit med förslag till undervisningsordnande. Detta förslag innebär i huvudsak ett ordnande av ifrågavarande undervisning på sådant sätt,

att kolvkompressorer såsom lärostoff tillgodoses av professorn i förbränningsmotorteknik,

att kolvpumpar såsom lärostoff tillgodoses av specialläraren i pumpar, fläktar och vattenturbiner ävensom

att roterande kompressorer såsom lärostoff tillgodoses genom att det nu som extra ämne införda ämnet högtryckskompressorer gives ställning såsom speciallärarämne såsom ett av de valfria ämnena i fjärde årskursen under benämningen »Högtryckskompressor- och gasturbinteknik» med allmän kurs under vårterminen i tredje årskursen (2 föreläsningar per vecka) och fortsättningskurs under höstterminen i fjärde årskursen (4 föreläsningar och 2 övningar eller 3 föreläsningar och 3 övningar, allt per vecka).

Detta förslag har överstyrelsen funnit sig böra tillstyrka.

Utökning av den med speciallärarbefattningen i geodetisk mätningsteknik förenade undervisningsskyldigheten med höjning av arvudet från 8 150 till 8 650 kronor.

Kollegienämnden har härutinnan anfört:

Vid konferens vårterminen 1949 med vederbörande byråchef i lantmäteristyrelsen samt lärare vid tekniska högskolan i Stockholm framhölls nödvändigheten av att övningarna i geodetisk mätningsteknik för avdelningen för väg- och vattenbyggnad något utökades för att ifrågavarande studerande skulle kunna erhålla behörighet som mätningmän i stad. I anledning härav hemställes om en utvidgning av speciallärartjänsten i fråga med 2 övningstimmar under vårterminen i andra årskursen i avdelning för väg- och vattenbyggnad.

Överstyrelsen har tillstyrkt förslaget.

Speciallärarbefattning i färgeri- och appreturteknik med arvode av 3 900 kronor.

Kollegienämnden har framhållit, att för utbyggnad av den textila undervisningen vid högskolan bland annat förordats ett omedelbart inrättande av ifrågavarande befattning. Till stöd därför har anförts:

Den nuvarande undervisningen i kemisk textilteknologi hinner ej på den korta tid, som står till buds, ge en grundlig teknisk utbildning för textilkemister. Vad som framför allt saknas är en ingående undervisning i tekniken vid färgning och beredning. Den närmaste utvecklingen på detta område bör därför vara en speciallärartjänst i färgeri- och appreturteknik, vilken eventuellt senare kan utvecklas till en professur för undervisning huvudsakligen i dessa ämnen. Om en sådan speciallärartjänst inrättas nu, kan professorn i textilkemi vid sin undervisning få tillfälle att meddela mera av de nyare framsteg, som på sista åren duggat tätt på textilkemiens område.

Överstyrelsen har tillstyrkt ifrågavarande förslag med framhållande av vikten av en fortsatt utbyggnad av högskolans lärarkrafter på det textila området.

Speciallärarbefattningar i nationalekonomi och rättskunskap med arvoden av 2 250 respektive 1 800 kronor.

Kollegienämnden har ånyo hemställt om inrättande av nämnda befattningar vid högskolan.

Överstyrelsen har härom anfört följande.

Vid tekniska högskolan i Stockholm förekommer sedan länge undervisning i dessa ämnen, vilken bestrides av en speciallärare i vardera ämnet. Däremot har någon liknande undervisning hittills icke ägt rum vid Chalmers tekniska högskola. Det synes emellertid överstyrelsen vara av vikt, att även teknologerna vid den senare högskolan erhålla undervisning i dessa ämnen och att speciallärartjänster inrättas för ändamålet. Överstyrelsen erinrar, att förslag härom på sin tid även framförts av 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen. Undervisningen i nationalekonomi avses skola vara frivillig inom alla avdelningar vid Chalmers tekniska högskola, utom såvitt gäller gruppen produktionsteknici inom avdelningen för maskinteknik, för vilken studieriktning ämnet — liksom vid tekniska högskolan i Stockholm — avses skola bli obligatoriskt.

I rättskunskap torde undervisningen böra omfatta en för alla avdelningar gemensam allmän del och en speciell del, avpassad efter de olika avdelningarnas intressen. Den speciella delen, som icke torde behöva omfatta mer än en tredjedel av den för ämnet anslagna tiden, torde kunna uppdelas så, att en föreläsningsserie är gemensam för avdelningarna för arkitektur och väg- och vattenbyggnad, en gemensam för avdelningarna för maskinteknik och skeppsteknik, medan avdelningarna för elektroteknik och kemi i detta avseende torde böra var för sig studera olika områden. För gruppen produktionsteknici inom avdelningen för maskinteknik föreslås deltagande i ämnet bli obligatoriskt med tentamensskyldighet. För övriga studerande bör deltagande i undervisningen vara obligatoriskt, medan tentamensskyldighet ej förutsättes. För de studerande, som önska erhålla betyg i ämnet, bör möjlighet att tentera och erhålla betyg beredas.

I enlighet med det anförda får överstyrelsen förorda inrättandet av speciallärarbefattningar i här avsedda ämnen vid Chalmers tekniska högskola.

Speciallärarbefattning i elektroteknisk materiallära med arvode av 1 600 kronor.

1940 års sakkunniga, som föreslagit inrättande av ifrågavarande speciallärartjänst, ha till stöd därför i huvudsak anfört:

De inom elektrotekniken använda materialens elektriska egenskaper ha blivit av allt större betydelse. Användningen av höga spänningar och det även i mekaniskt avseende strängare utnyttjandet av olika material har ökat behovet av kännedom om och utforskande av materialens egenskaper. Tillkomsten av nya material gör dessa arbeten ytterligare aktuella. Det är därför nödvändigt att vid båda högskolorna meddela undervisning inom detta område. På grund härav föreslås nu vid Chalmers tekniska högskola en kurs i elektroteknisk materiallära av samma omfattning som den vid

tekniska högskolan i Stockholm föreslagna, uppdelad på en allmän kurs i 3:e årskursen och en valfri fortsättningskurs i 4:e årskursen.

Kollegienämnden har — med hänvisning till sakkunnigförslaget — förordad specialläraryrkebefattningens inrättande, därvid kollegienämnden med hänsyn till ämnesträngseln på schemat i förhållande till sakkunnigförslaget föreslagit en begränsning av undervisningen till att omfatta 2 timmar föreläsningar under vårterminen i 3:e årskursen.

Överstyrelsen har anslutit sig till kollegienämndens förslag.

Specialläraryrkebefattning i materialbehandling med formlära med arvode av 4 900 kronor.

Kollegienämnden har framhållit, att undervisning i detta ämne sedan två år tillbaka provisoriskt bedrivits genom tillfällig lärare. Den för undervisningen inom avdelningen för arkitektur nu ifrågasatta specialläraryrkebefattningen skulle enligt förordad läroplan ha en undervisning inom 2:a årskursen av 2 veckotimmar föreläsningar och 3 veckotimmar övningar under höstterminen samt 1 veckotimme föreläsningar och 4 veckotimmar övningar under vårterminen ävensom inom 4:e årskursen 1 veckotimme föreläsningar och 2 veckotimmar övningar under höstterminen.

Överstyrelsen har tillstyrkt ifrågasatt förslag, under erinran att en motsvarande specialläraryrkebefattning sedan flera år tillbaka finnes inrättad vid tekniska högskolan i Stockholm och att samma behov av en dylik tjänst förefinnes för Chalmers tekniska högskolas del.

Utökning av den med befattningen som biträdande lärare i elasticitets- och hållfasthetslära förenade undervisningen med höjning av arvodet från 2 750 till 3 500 kronor.

Kollegienämnden har härutinnan anfört:

Undervisningen i första årskursen av avdelningen för elektroteknik har omlagts i senaste timplanen, så att avdelningen numera deltar i den biträdande lärarens undervisning — detta för att åstadkomma nödig avlastning för avdelningen för elektroteknik.

I samband därmed är det önskvärt, att en allmän del av den biträdande lärarens kurs, omfattande 2 föreläsnings- och 2 övningstimmar, göres gemensam för avdelningarna för elektroteknik, kemi och arkitektur. En annan, mera teoretisk del, omfattande 1 föreläsnings- och 1 övningstimma under en termin, ges för avdelningarna för elektroteknik och kemi, medan en tredje del, omfattande grafostatik med 1 föreläsnings- och 1 övningstimma under en termin, ges för avdelningarna för elektroteknik och arkitektur.

Överstyrelsen har tillstyrkt detta förslag.

Befattning som biträdande lärare i mekanik III med arvode av 3 900 kronor m. m.

Kollegienämnden har beträffande inrättande av denna befattning anfört:

Undervisningen i mekanik bestrides för närvarande dels av professorn i mekanik och matematik, som handhar undervisningen för avdelningarna för maskinteknik, skeppsteknik, elektroteknik samt väg- och vattenbyggnad, dels av en biträdande lärare, som handhar motsvarande undervisning inom avdelningarna för arkitektur och kemi, vilka erhålla en avkortad lärokurs. Professorn håller en allmän kurs omfattande i medeltal 5 föreläsningstimmar och 4 övningstimmar under hela läsåret i första och andra årskurserna samt dessutom en fortsättningskurs i tredje och fjärde årskurserna (vartannat år obligatorisk, vartannat år frivillig för de studerande i avdelningen för maskinteknik) om sammanlagt 2 föreläsningstimmar under hela läsåret. Totala undervisningsskyldigheten blir sålunda 7 föreläsningstimmar och 4 övningstimmar. Härtill kommer en synnerligen omfattande examinationsskyldighet, som blir särskilt betungande dels genom det stora lärjungeantalet (i avdelningarna för maskinteknik, skeppsbyggnad, elektroteknik samt väg- och vattenbyggnad ha intagits normalt cirka 170 studerande varje år), dels på grund av att tentamen är uppdelad i deltentamina, vartill komma tentamina på tillhörande fortsättningskurs.

Kollegienämnden anser därför, att behov föreligger av att professorn i mekanik och matematik avlastas genom att ytterligare en ny biträdande lärarbefattning, benämnd mekanik III, inrättas medan den hittillsvarande befattningen som biträdande lärare kallas mekanik II. Den nye biträdande läraren skall då övertaga en del av professorns elementära undervisning till en omfattning av förslagsvis 3 timmar föreläsningar och 2 timmar övningar per vecka i medeltal under läsåret.

Överstyrelsen har tillstyrkt ifrågasvarande förslag.

Vissa lärartjänster i övrigt. *Överstyrelsen* har vidare föreslagit inrättande av:

- 1) professur i textilmekanik,
- 2) » i teleteknik II,
- 3) » i stadsbyggnad,
- 4) laboratorstjänst i kemi,
- 5) » i elektronik,
- 6) speciallärarbefattning i geoteknik.

Tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter. *Kollegienämnden* har begärt uppräknig av högskolans anslagsmedel för ifrågasvarande ändamål från 450 000 kronor till i runt tal 740 000 kronor.

Överstyrelsen, som icke blivit övertygad om behovet av en förstärkning av dessa anslagsmedel i den omfattning, kollegienämnden under de senaste åren upprepade gånger begärt, har likväl funnit en ökning med 88 000 kronor motiverad. *Överstyrelsen* har anfört bland annat:

Vid bifall till överstyrelsens förslag om inrättande av tre nya professurer erfordras till en början tre nya tjänster som förste assistent. Vidare kräves en försteassistenttjänst för den professur i kemisk apparatteknik, som jämlikt statsmakternas beslut vid 1949 års riksdag inrättats från och med den 1 juli 1950. För innevarande budgetår har icke heller beviljats begärd anslagsförstärkning för den förste assistent, som begärts i samband med uppdelningen av professuren i byggnadsstatik och brobyggnad. En av över-

styrelsen från högskolan införskaffad utredning rörande fördelningen av de nuvarande förste assistenterna vid högskolans institutioner giver vidare vid handen, att ett antal av professor redan företrädde institutioner ännu icke tilldelats någon förste assistent. Överstyrelsen vill härtill anmärka, att högskolan sedan budgetåret 1947/48 — trots att högskolan avsevärt utbyggts — i stort sett icke kommit i åtnjutande av någon förstärkning av assistentmedlen. Kollegienämnden har icke ansett sig böra anlita fonden för besparade medel till ersättningar åt tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter för tillgodoseende av här berörda behov, vilken fond emellertid enligt vad överstyrelsen inhämtat vid utgången av budgetåret 1948/49 företedde en mindre ökning. Överstyrelsen finner det emellertid sannolikt, att denna fond i viss utsträckning i fortsättningen måste anlitas för täckande av övriga med här ifrågavarande anslagsmedel avsedda utgifter. Med hänsyn härtill tillstyrker överstyrelsen uppräknig av dessa medel för anställande av förste assistenter till ett sammanlagt antal av tio. Vid bifall härtill erfordras en ökning av anslagsmedlen med i runt tal 88 000 kronor till 538 000 kronor.

Överstyrelsen har härvid förutsatt, att inkomstposten *avgifter från de studerande* för nästa budgetår skulle upptagas till oförändrat belopp, 210 000 kronor.

B. Övrig personal.

Extra arbetshjälp på rektorsexpeditionen. Kollegienämnden har hemställt om en medelsanvisning av 5 000 kronor till extra arbetshjälp på rektorsexpeditionen, särskilt vid intagningarna av nya studerande varje höst.

Överstyrelsen har tillstyrkt förslaget, under framhållande av att detta — då för ändamålet ett belopp av 1 500 kronor för närvarande disponerades — innebure en anslagsökning av 3 500 kronor.

Institutionsvaktmästare. Kollegienämnden har hemställt om inrättande av ett flertal nya tjänster som institutionsvaktmästare, bland andra en för fysikinstitutionen (Ce 13), en för avdelningen för skeppsbyggnad (Ce 11), en för jonosfärobservatorierna (Ce 13) och en för institutionen för teoretisk kemi (Ce 11). Beträffande jonosfärobservatorierna har anförts, att vid dessa anställts en finmekaniker, som avlönats av donerade medel. Det vore icke tänkbart, att donatorerna i längden vore villiga lämna dylikt bidrag. I övrigt har kollegienämnden i huvudsak åberopat tillkomsten av nya lokaler och lärartjänster.

Överstyrelsen har framhållit, att vid Chalmers tekniska högskola för närvarande endast finnes sammanlagt tjugo institutionsvaktmästartjänster, varav sex i 13 lönegraden och fjorton i 11 lönegraden, under det att antalet institutionsvaktmästartjänster vid tekniska högskolan i Stockholm uppginge till fyrtyofyra, varav sjutton i 13 lönegraden och tjugusju i 11 lönegraden. Denna jämförelse gäve enligt överstyrelsens mening klart vid handen att — även med beaktande av att antalet institutioner vore betydligt

större vid tekniska högskolan i Stockholm än vid Chalmers tekniska högskola — sistnämnda högskola hittills kommit att bli förhållandevis sämre tillgodosedd. Överstyrelsen, som blivit övertygad om att behovet av institutionsvaktmästartjänster vid förutnämnda avdelningar och institutioner vore särskilt framträdande, förordade därför inrättandet av fyra nya institutionsvaktmästartjänster, vilka samtliga borde placeras i 13 lönegraden.

Förste instrumentmakare. *Föreståndaren för institutionen för elektronik* har hemställt om inrättande av en tjänst som förste instrumentmakare i lönegraden Ce 18 såsom föreståndare för verkstaden för institutionen för elektronik m. m. Till stöd härför har bland annat anförts:

Forskningsinstitutionens verkstad, i vilken även arbetar den till undervisningsinstitutionen för elektronik hörande verkstadspersonalen, får i den nya elektronikbyggnaden en betydande omfattning och blir en vetenskaplig instrumentverkstad av första klass. Givetvis bör föreståndaren för denna verkstad inte placeras lägre än förste instrumentmakaren vid universitetens fysiska institutioner, d. v. s. i 18 lönegraden. I detta sammanhang bör nämnas, att verkstadsföreståndaren även handhar den finmekanikerutbildning, som sedan flera år bedrivits vid institutionen. Genom denna skolverksamhet har intresserad och billig arbetskraft städse stått till institutionens förfogande. Vi räkna med att i den nya verkstaden kunna fortsätta med denna elevverksamhet i ökad omfattning och lokalerna äro placerade härför.

Detta förslag har förordats av *kollegienämnden*.

Överstyrelsen har erinrat, att överstyrelsen tidigare föreslagit inrättandet av en tjänst som förste instrumentmakare vid avdelningen för elektroteknik vid tekniska högskolan i Stockholm. Jämväl vid den nu ifrågavarande högskolan funne överstyrelsen inrättandet av en dylik tjänst tillgodose ett angeläget behov. Överstyrelsen förordade därför inrättande av en tjänst som förste instrumentmakare i lönegraden Ce 18, därvid överstyrelsen förutsatte, att denne befattningshavare borde kunna anlitas även av övriga institutioner vid högskolans elektrotekniska avdelning.

Nattbevakning och kontorsbud. *Kollegienämnden* har hemställt om ökad medelsanvisning till nattbevakning från 4 000 kronor till 7 000 kronor och om medelsanvisning av 2 400 kronor för anställande av ett kontorsbud. Till stöd härför har i huvudsak anförts:

Det för bevakning nattetid av Gibraltarområdet anvisade beloppet, 4 000 kronor, har visat sig otillräckligt. För ändamålet beräknas 7 000 kronor erforderligt. *Kollegienämnden* får framhålla vikten av att byggnaderna inom området, som innehålla mycket värdefull apparatur, kunna på ett betryggande sätt hållas under bevakning. Området är avsidet beläget och icke inhägnat. *Kollegienämnden* har funnit den bevakning, som för närvarande kan utföras, otillfredsställande och en förstärkning därav av behovet påkallad.

Högskolans äldre lokaler äro belägna omkring 20 minuters gångtid från institutionerna å det nya området. På grund härav föreligger ett ständigt behov av hjälp för budskickning, vilket behov genom de senaste årens utbyggnad alltmer ökat. De två vaktmästarna, varav den ene tjänstgör i rek-

torsexpeditionen och byggnaden åt Storgatan i övrigt och den andre i byggnaden åt Vasagatan, äro fullt upptagna med dem åliggande göromål. De kunna således icke avses för budskickning utanför området. Det föreligger stort behov av ett kontorsbud härför ävensom för andra enkla göromål. Kostnaderna ha av kollegienämnden uppskattats till 2 400 kronor.

Överstyrelsen har tillstyrkt ifrågavarande förslag.

Övriga förslag. *Överstyrelsen* har vidare föreslagit:

1) anställande av ytterligare en amanuens och en biblioteksassistent (Ce 15) vid biblioteket,

2) uppflyttning av högskolesekreteraren från Ce 27 till Ca 29 och förändring av kamrerartjänsten i Ca 25 till befattning som högskoleintendent i Ca 29,

3) anställande av ytterligare ett biträde för skriv- och kontorsgöromål å rektorsexpeditionen,

4) uppflyttning av sju biträden för skriv- och kontorsgöromål till kanslibiträden (Ce 11) samt anställande av ytterligare ett sådant kanslibiträde vid högskolans avdelningar,

5) inrättande av ytterligare en expeditionsvaktstjänst i Ce 9 (Gibraltarmrådet),

6) anvisande av ytterligare 25 000 kronor för anställande av laboratoriebiträden.

Departementschefen. En viss personalökning vid Chalmers tekniska högskola under nästa budgetår är ofrånkomlig till följd av den tekniska utvecklingens krav och högskolans utbyggnad. Högskolan synes också i många hänseenden ha kommit i sämre ställning än tekniska högskolan i Stockholm. Jag anser mig dock icke nu kunna tillstyrka upprättande av ytterligare professurer eller laboratorstjänster vid Chalmers tekniska högskola. Avlöningsanslaget ökas likväl för nästa budgetår med kostnaden för en ny professur, nämligen professuren i kemisk apparatteknik, vilken enligt beslut i fjol skall inrättas från och med den 1 juli 1950. *Överstyrelsens* äskanden beträffande icke-ordinarie lärare finner jag mig emellertid kunna i stor utsträckning tillstyrka.

Vad först beträffar *speciallärare*, har *överstyrelsen* i fråga om speciallärarbefattningen i kompressorer och kolvpumpar föreslagit ändring av ämnesområdet till högtryckskompressor- och gasturbinteknik samt höjning av arvudet med 950 kronor till 4 150 kronor, emedan den nuvarande befattningen icke kunnat tillsättas. Beträffande speciallärarbefattningen i geodetisk mätningsteknik har begärts höjning av arvudet med 500 kronor för utökning av undervisningen i syfte att vederbörande studerande skulle kunna förvärva kompetens som mätningsmän i stad. För utbyggande av den textila undervisningen med hänsyn till de senaste årens framsteg på textilkemiens område har *överstyrelsen* hemställt om inrättandet av en speciallärarbefattning i färgeri- och appreturteknik med arvode av 3 900 kronor. Vidare har — under åberopande av förhållandena vid tekniska högskolan i Stockholm — gjorts framställning om att Chalmers tekniska hög-

skola måtte erhålla speciallärare i nationalekonomi med arvode av 2 250 kronor, i rättskunskap med arvode av 1 800 kronor, i elektroteknisk materiallära med arvode av 1 600 kronor och i materialbehandling med formlära med arvode av 4 900 kronor. De förslag till förändring eller inrättande av speciallärarbefattningar, vilka jag nu omnämnt, kan jag tillstyrka. Den sammanlagda kostnadsökningen uppgår till $(950 + 500 + 3\,900 + 2\,250 + 1\,800 + 1\,600 + 4\,900 =)$ 15 900 kronor. Härifrån skall avdragas arvodet för speciallärare i kemisk apparatteknik av 4 900 kronor, varför ökningen stannar vid 11 000 kronor.

I enlighet med överstyrelsens framställning beträffande *biträdande lärare* tillstyrker jag dels utökning av arvodet i elasticitets- och hållfasthetslära med 750 kronor med anledning av viss omläggning av undervisningen inom elektrotekniska avdelningen, dels ock inrättande av en befattning som biträdande lärare i mekanik III med arvode av 3 900 kronor för att minska vederbörande professors alltför stora arbetsbörd. Samtidigt bör benämningen på nuvarande befattning som biträdande lärare i mekanik ändras. Den föreslagna arvodesökningen för biträdande lärare utgör tillhopa 4 650 kronor. För speciallärare och biträdande lärare beräknar jag alltså en sammanlagd ökning med $(11\,000 + 4\,650 =)$ 15 650 kronor.

Till ersättningar åt *tillfälliga lärare, förste assistenter och assistenter* har för innevarande budgetår anvisats 450 000 kronor. Överstyrelsen har föreslagit ökning av dessa medel med 88 000 kronor, därvid överstyrelsen bland annat åberopat, att medelsanvisningen för ändamålet de senaste budgetåren icke blivit nämnvärt ökad, trots att högskolan utbyggts avsevärt. Med hänvisning till vad överstyrelsen anfört rörande anlitage av tillgängliga fondmedel begränsar jag mig till att förorda anvisande av ytterligare 25 000 kronor.

Vad angår *kontorspersonalen*, kan jag endast tillstyrka anvisande av ytterligare 3 500 kronor till extra arbetshjälp på rektorsexpeditionen, särskilt motiverad av det ökade arbetet med elevintagningen. I fråga om *vaktmästarpersonalen* har överstyrelsen bland annat föreslagit, att fyra nya institutionsvaktmästare i lönegrad Ce 13 skulle få anställas, nämligen vid fysikinstitutionen, skeppsbyggnadsavdelningen, jonosfärobservatorierna och institutionen för teoretisk kemi, därvid överstyrelsen särskilt åberopat, att högskolan vore sämre ställd med avseende å denna personal än tekniska högskolan i Stockholm. Jag finner mig kunna tillstyrka inrättande av tre nya tjänster, vilka tills vidare böra placeras i lönegrad Ce 11. Överstyrelsen har även gjort framställning om inrättande av en tjänst som förste instrumentmakare inom elektrotekniska avdelningen, motiverad främst med tillkomsten av nya verkstadslokaler. Med anledning härav förordar jag, att tillsvidare anvisas medel för att anställa en extra befattningshavare i 16 lönegraden (verkstadsförman). För nattbevakning av högskolans byggnader på Gibraltarområdet torde böra beräknas ytterligare 3 000 kronor. Jag

tillstyrker vidare anvisande av 2 400 kronor för anställande av ett kontorsbud, närmast för budskickningen mellan högskolans olika områden.

I vidare mån än sålunda skett kan jag icke nu biträda överstyrelsens framställningar beträffande personalutökningar vid Chalmers tekniska högskola.

Slutligen erfordras en höjning av icke-ordinarieposten med 3 200 kronor med hänsyn till utgående ålderstillägg ävensom — vid bifall till vad jag i det föregående förordat — en uppräknings av anslagsposten till rörligt tillägg med 1 900 kronor.

Förevarande anslag bör således för nästa budgetår beräknas på följande sätt. Ordinarieposten, nu 615 500 kronor, bör uppräknas med i runt tal 15 000 kronor till 630 500 kronor. Delposten till arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, nu 212 264 kronor, bör ökas med 15 600 kronor och således uppföras med 227 864 kronor. Då jag icke ifrågasätter någon ändring av delposten till övriga arvoden och särskilda ersättningar, 38 936 kronor, bör arvodesposten således uppföras med sammanlagt (227 864 + 38 936 =) 266 800 kronor. — Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, nu 740 500 kronor, bör höjas med 60 500 kronor till 801 000 kronor. — Anslagsposten till rörligt tillägg slutligen bör i enlighet med vad jag förut anfört höjas med 1 900 kronor till 138 700 kronor. — I fråga om de särskilda uppborädsmedlen, nu 210 000 kronor, ifrågasätter jag icke någon ändring.

Förevarande anslag bör alltså för nästa budgetår uppföras med 1 627 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 93 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för Chalmers tekniska högskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

U t g i f t e r :

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	630 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a. Arvoden åt speciallärare och biträdande lärare, <i>förslagsvis</i>	227 864
b. Övriga arvoden och särskilda ersättningar	38 936 266 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	801 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	138 700
<u>Summa kronor</u>	<u>1 837 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Avgifter från de studerande 210 000

Nettoutgifter kronor 1 627 000

b) till *Chalmers tekniska högskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 627 000 kronor.

[155] 11. Chalmers tekniska högskola: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	260 000	255 529
1949/50 (statsliggaren s. 579 f.)	320 000	
1950/51 (förslag)	370 000	

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har för nästa budgetår hemställt om höjning av detta förslagsanslag med 85 000 kronor till 405 000 kronor. Höjningen fördelar sig på olika poster på sätt framgår av följande sammanställning:

Anslagsändamål	Medelsanvisning för budgetåret 1949/50 kronor	Av överstyrelsen föreslagen medelsanvisning för budgetåret 1950/51 kronor	Ökning, respektive minskning i förhållande till budgetåret 1949/50 kronor
<i>Utgifter:</i>			
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	1 000	3 000	+ 2 000
2. <i>Expenser, förslagsvis:</i>			
Bränsle m. m., <i>förslagsvis</i>	160 000	200 000	+ 40 000
Övriga <i>expenser:</i>			
Biblioteket	6 500	6 500	—
Högskolan i övrigt	109 000	122 000	+ 13 000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	20 000	21 000	+ 1 000
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	14 500	15 500	+ 1 000
5. Övriga utgifter:			
Reparations- och ändringsarbeten i högskolans äldre byggnader	25 000	51 000	+ 26 000
Promotioner och installationer	—	2 000	+ 2 000
Summa utgifter	336 000	421 000	+ 85 000
<i>Avgår:</i>			
<i>Särskilda uppbördsmedel:</i>			
1. Ersättning för bränsle m. m.	15 500	15 500	—
2. Hyror	500	500	—
Summa uppbördsmedel	16 000	16 000	—
Nettoutgift	320 000	405 000	+ 85 000

Som motivering för förslaget om höjning av utgiftsposterna till sjukvård m. m., bränsle m. m. och övriga expenser har huvudsakligen åberopats högskolans utbyggnad. Vad angår den föreslagna medelsanvisningen för bestridande av promotions- och installationskostnader, har överstyrelsen hänvisat till motsvarande förslag beträffande tekniska högskolan i Stockholm.

I fråga om reparations- och ändringsarbetena i högskolans äldre byggnader inhämtas av handlingarna bland annat:

För detta ändamål föreslog överstyrelsen för innevarande budgetår en medelsanvisning av 60 900 kronor. Härav avsåg ett belopp av tillhoppa 6 000 kronor inredande av torkrum för vissa lägenheter och utförande av hyllinredning på bibliotekets vind i syfte att bereda biblioteket större utrymmen.

Högskolans kollegienämnd har nu anfört, att biblioteket kunde — till följd av färdigställandet av en nybyggnad för avdelningen för maskinteknik — få disponera vissa av denna avdelnings nuvarande lokaler. Härigenom skulle nämnda till 6 000 kronor kostnadsberäknade arbeten bli obehövliga. I stället erfordrades dock hyllinredning i de avsedda nya bibliotekslokaler-na. Kostnaden härför beräknades till 6 175 kronor.

Överstyrelsen har tillstyrkt kollegienämndens förslag. Vidare har överstyrelsen beräknat, att härtill skulle vid bifall till förslaget om inrättandet av en professur i stadsbyggnad komma ett belopp av 15 000 kronor för inredning och utrustning av tjänsterum för professurens innehavare, varigenom alltså de sammanlagda utgifterna för här avsedda reparations- och ändringsarbeten, tidigare uppskattade till 60 900 kronor, nu skulle komma att uppgå till i runt tal 76 000 kronor. Hittills hade beviljats en första medelsanvisning av 25 000 kronor, varför sålunda det återstående medelsbehovet nu utgjorde 51 000 kronor. Överstyrelsen funne det lämpligt, att hela det sålunda återstående beloppet anvisades för nästa budgetår, med hänsyn till önskvärdheten av att dessa arbeten så långt möjligt verkställdes i ett sammanhang.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård bör med hänsyn till belastningen under de två sistförflutna budgetåren uppräknas med 1 000 kronor. Till följd av högskolans utbyggnad synes en uppräkning av delposten till bränsle, lyse och vatten med 40 000 kronor vara påkallad. Av samma skäl torde vidare delposten till övriga expenser bära höjas med 9 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke nu någon ändring beträffande detta anslag. Anslaget bör därför för nästa budgetår höjas med 50 000 kronor till 370 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

[156] **12. Chalmers tekniska högskola: Materiel m. m.** Detta reservationsanslag, som för budgetåret 1946/47 var uppfört med 425 000 kronor, är nu upptaget med 750 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 580 i statsliggaren.

Högskolans kollegienämnd har för nästa budgetår hemställt om anslag till materiel m. m. i enlighet med följande sammanställning, i vilken tillika anges av överstyrelsen för här avsedda ändamål förordad medelsanvisning och anslagsökning i förhållande till innevarande budgetår.

Ändamål	Av kollegienämnden äskad medelsanvisning,	Av överstyrelsen förordad medelsanvisning,	Av överstyrelsen förordad ökning i förhållande till budgetåret 1949/50,
	kronor	kronor	kronor
Samlingar och laborationer	564 000	507 000	+ 78 000
Tekniska licentiatarbeten	15 000	15 000	+ 5 000
Nyanskaffning av apparater m. m.	712 800	480 000	+ 169 000
Summa kronor	1 291 800	1 002 000	+ 252 000

Överstyrelsen finner den av överstyrelsen förordade ökningen av anslagsmedlen till samlingar och laborationer motiverad till 4 000 kronor för de ökade driftkostnaderna vid institutionen för fysik i samband med ianspråktagandet av dess nybyggnader, till 5 000 kronor för ökade utgifter med anledning av tillkomsten av professuren i maskinlära, till 10 000 kronor av tillkomsten av en särskild professur i brobyggnad, vartill komme — vid bifall till överstyrelsens förslag om befattningarnas inrättande — 10 000 kronor för professuren i textilmekanik och 5 000 kronor för speciallärbefattningen i geoteknik. Slutligen har överstyrelsen ansett sig böra räkna med ett ytterligare medelsbehov av omkring 44 000 kronor främst för avdelningen för elektroteknik. Höjningen av anslagsmedlen till tekniska licentiatarbeten anser överstyrelsen påkallad med hänsyn till av kollegienämnden beräknad ökning av antalet licentiander. En viss förstärkning av anslagsposten till nyanskaffning av apparater m. m. finner överstyrelsen motiverad med hänsyn till högskolans tillväxt. Överstyrelsen erinrar, att denna anslagspost för budgetåret 1947/48 var upptagen med 395 000 kronor eller sålunda med ett 84 000 kronor högre belopp än innevarande budgetår.

Departementschefen. Med hänsyn till vad överstyrelsen anfört tillstyrker jag en höjning av förevarande anslag med 100 000 kronor till 850 000 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av överstyrelsen besluta om den närmare fördelningen av här avsedda anslagsmedel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Materiel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kronor.

[157] **13. Chalmers tekniska högskola: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 50 000 kronor.

Kollegienämnden har hemställt om en höjning av anslaget till 75 000 kronor.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har — under erinran att 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen föreslagit en successiv höjning av ifrågavarande anslagsmedel och med framhållande av att därtill en kraftig tendens till ökning av priserna på böcker och tidskrifter förefunnes — tillstyrkt kollegienämndens förslag.

Departementschefen. Under hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslag till tekniska högskolan i Stockholm förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[158] **14. Chalmers tekniska högskola: Stipendier.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 11 000 kronor, varav 2 000 kronor disponeras till resebidrag åt studerande, som deltaga i exkursioner och fältövningar i anslutning till undervisningen i vissa ämnen.

Kollegienämnden har — under framhållande av att dessa anslagsmedel visat sig otillräckliga — hemställt om en uppräknig därav med 1 000 kronor.

Överstyrelsen erinrar att medelsanvisningen under ifrågavarande anslag varit oförändrad sedan budgetåret 1947/48. Med hänsyn främst till därefter stegrade resekostnader tillstyrker överstyrelsen den av kollegienämnden begärda anslagsförstärkningen.

Departementschefen. Då jag icke nu anser mig kunna tillstyrka den begärda ökade medelsanvisningen, förordar jag oförändrat anslag för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Chalmers tekniska högskola: Stipendier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 11 000 kronor.

[159] **15. Chalmers tekniska högskola: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 65 000 kronor. Då beredningen av frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår ännu icke avslutats, torde anslaget böra i riksstatsförslaget uppföras med ett preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna till *Chalmers tekniska högskola: Inredning och utrustning av nya lokaler* ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[160] 16. **Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Stipendier för främjande av högre tekniska studier.** Detta reservationsanslag är i gällande riksstat uppfört med 60 000 kronor, varav 40 000 kronor anvisats till tekniska högskolan i Stockholm och 20 000 kronor till Chalmers tekniska högskola. För närvarande utgå ifrågavarande stipendier med ett belopp av 2 500 kronor och antalet stipendier utgör 16 vid den förra och 8 vid den senare högskolan.

Överstyrelsen har upprepat sin senast för innevarande budgetår gjorda framställning om att stipendierna för främjande av högre tekniska studier måtte, liksom motsvarande stipendier vid universiteten, uppdelas i licentandstipendier à 2 500 kronor och doktorandstipendier à 5 000 kronor. Antalet licentand- och doktorandstipendier skulle enligt förslaget bestämmas till respektive 24 och 2 vid tekniska högskolan i Stockholm samt till respektive 8 och 1 vid Chalmers tekniska högskola. I anslutning härtill har *överstyrelsen* hemställt om höjning av anslaget med 35 000 kronor.

Departementschefen. Jag kan icke heller i år förorda någon ändring beträffande ifrågavarande stipendiers storlek och antal utan föreslår oförändrad medelsanvisning, 60 000 kronor, till här avsett ändamål. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Stipendier för främjande av högre tekniska studier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

[161] 17. **Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	11 000	7 231
1949/50 (statsliggaren s. 582)	11 000	
1950/51 (förslag)	11 000	

De av Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 meddelade nya bestämmelserna angående ifrågavarande tryckningsbidrag innebära bland annat, att utgifter för översättning eller språkgranskning ej må inräknas i de kostnader för tryckning av avhandling, till vilkas bestridande statsbidrag utgår.

Statens tekniska forskningsråd, som utdelar tryckningsbidragen, har ånyo gjort framställning om sådan ändring av nämnda bestämmelser, att

statsbidrag må kunna utgå även för översättning och språkgranskning av avhandling. Medelsbehovet för nästa budgetår anser forskningsrådet böra beräknas till 11 000 kronor.

Departementschefen. Frågan om statsbidrag för översättning och språkgranskning av doktorsavhandlingar äger, såsom jag framhöll i fjol vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för innevarande budgetår, motsvarighet även för universitetens m. fl. läroanstalters vidkommande och torde därför böra upptagas till övervägande först i ett vidare sammanhang. I avvaktan på närmare erfarenhet av medelsbehovet under förevarande anslag torde detsamma böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 kronor.

[162] **18. Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	16 000	30 520
1949/50 (statsliggaren s. 583)	30 000	
1950/51 (förslag)	30 000	

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har förordat oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen. Med biträdande av överstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Ersättning åt sakkunniga i befordringsärenden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[163] **19. Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Resestipendier åt lärare m. fl.** Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 56 000 kronor, varav 35 000 kronor anvisats till tekniska högskolan i Stockholm och 21 000 kronor till Chalmers tekniska högskola.

Kollegienämnden vid tekniska högskolan i Stockholm har hemställt om en till 50 000 kronor ökad medelsanvisning till högskolan.

Kollegienämnden vid Chalmers tekniska högskola har hemställt om en medelsanvisning för denna högskolas vidkommande av 30 000 kronor.

Överstyrelsen finner det vara av utomordentlig betydelse, att lärarna vid de tekniska högskolorna i största möjliga utsträckning beredas tillfälle att följa utvecklingen utomlands inom sina olika ämnesområden och knyta personliga förbindelser med kollegor i främmande länder. Med hänsyn härtill och med beaktande jämväl av lärarpersonalens ökning förordar överstyrelsen en höjning av ifrågavarande anslag för nästa budgetår med 24 000 kronor till 80 000 kronor, varav 50 000 kronor till tekniska högskolan i Stockholm och 30 000 kronor till Chalmers tekniska högskola.

Departementschefen. Då jag nu icke är beredd att tillstyrka höjning av anslaget, föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 56 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gemensamma ändamål vid de tekniska högskolorna: Resestipendier åt lärare m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 56 000 kronor.

G. Skolöverstyrelsen.

[164] 1. Skolöverstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 733 000	1 801 681
1949/50 (statsliggaren s. 584)	1 751 000	
1950/51 (förslag)	1 829 000	

Skolöverstyrelsen har hemställt, att detta förslagsanslag måtte för nästa budgetår uppföras med 2 042 800 kronor, innebärande en ökning med 291 800 kronor.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän. *Överstyrelsen* har beräknat en höjning av denna post, nu 785 000 kronor, med 38 000 kronor. Höjningen betingas av förslag om *dels* inrättande av en befattning som undervisningsråd, tillika försöksledare, i lönegrad Cp 10, *dels ock* inrättande av två nya ordinarie byråsekreterartjänster i Ca 24. Innehavaren av den föreslagna nya undervisningsrådstjänsten har avsetts som chef för en särskild s. k. försöksrotel, vilken inom överstyrelsen skulle handhåva ledningen av den praktiska försöksverksamhet, som föranledes av den planerade omorganisationen av skolväsendet, och den försöksverksamhet, som oberoende av nämnda omorganisation vore påkallad. För roteln har vidare föreslagits en förste försökskonsulent i Ce 29, en amanuens och ett kansli-biträde i Ce 11. I rotelns arbete borde vidare ingå en tillräckligt omfattande konsulentverksamhet. Härför har för budgetåret 1950/51 beräknats ett belopp av 30 000 kronor, att disponeras till arvoden åt konsulenter och andra sakkunniga biträden, anställda för längre eller kortare tid allt efter arten av deras uppdrag. Detta förslag överensstämmer i huvudsak med ett av överstyrelsen för innevarande budgetår framlagt förslag, vilket finnes redovisat i propositionen 1949: 148.

Statskontoret har beträffande förslaget om en försöksrotel icke funnit skäl frångå sin tidigare uttalade uppfattning i ämnet (se prop. 1949: 148, s. 4), att en särskild rotel för försöksverksamheten icke borde inrättas inom överstyrelsen, samt att, därest Kungl. Maj:t ändock ansåge sig böra tillmötesgå överstyrelsens framställning, det i vart fall icke borde ifrågakomma att inrätta någon förordnandetjänst utan borde i så fall rotelchefen placeras i lönegrad Cg eller Ce 33.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Denna anslagspost har av *överstyrelsen* beräknats till 47 800 kronor, innebärande en höjning med 1 200 kronor, vilket belopp avsetts som arvode åt en befattningshavare, vilken skulle anförtros uppgiften att vara generaldirektörens ställföreträdare. *Statskontoret* har ansett med denna fråga böra anstå med hänsyn till utredningen rörande överstyrelsens omorganisation.

Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. *Överstyrelsen* har föreslagit en höjning av denna post, som nu är uppförd med 19 800 kronor, med 67 200 kronor. Därvid har *överstyrelsen* räknat *dels* med en ökning av anslagsmedlen till ersättning åt tandvårdsinspektörer från 800 till 1 500 kronor, varigenom ersättningen för varje inspektion skulle kunna höjas från 50 till 100 kronor, *dels* med en ökning av anslagsmedlen för tillfälligt anlåtande av sakkunniga från 7 000 till 12 000 kronor, *dels*, i anslutning till ett av *överstyrelsen* tidigare i annat sammanhang framlagt förslag, 31 500 kronor till arvoden och ersättningar för filmgranskning inom *överstyrelsen*, *dels ock*, i anslutning till *överstyrelsens* nyss berörda förslag om en försöksrotel, 30 000 kronor till konsulentverksamhet.

Statskontoret har under hand inhämtat, att det erfordras åtta tandvårdsinspektörer med vardera en inspektion per år. Under förutsättning, att resekostnads- och traktamentsersättningarna utginge från anslagsposten till reseersättningar under *överstyrelsens* omkostnadsanslag, skulle arvodet kunna höjas till 100 kronor per inspektion utan förändring av det för ändamålet bestämda anslagsbeloppet. *Statskontoret* har föreslagit, att frågan löstes på detta sätt. — Framställningen om ökning av anslagsmedlen för tillfälligt anlåtande av sakkunniga har *statskontoret* icke ansett sig kunna tillstyrka. — Icke heller har *statskontoret* kunnat tillstyrka den begärda medelsanvisningen av 31 500 kronor till filmgranskning m. m.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. *Överstyrelsen* har beräknat denna anslagspost, som nu är uppförd med 727 000 kronor, till 900 000 kronor. Därvid har *överstyrelsen* å ena sidan räknat med en minskning av posten motsvarande kostnaden för två extra ordinarie byråsekreterare i Ce 24, därest förslaget om inrättande av två ordinarie dylika tjänster skulle bifallas, och å andra sidan räknat med en ökning av posten, föranledd av följande av *överstyrelsen* framlagda förslag.

- 1) inrättande av två nya förste byråsekreterartjänster i Ce 27,
- 2) inrättande av de i det föregående omnämnda befattningarna som förste försökskonsulent, amanuens och kanslibiträde vid den s. k. försöksroteln,
- 3) inrättande av en befattning som pressombudsman med ett arvode av 4 800 kronor för år,
- 4) inrättande av en materialförvaltartjänst i Ce 14,

5) omreglering av avlöningsförmånerna för en extra föredragande å folkskolavdelningen, samt

6) löneklassförändringar och anställande av erforderligt antal amanuenser och biträden.

Överstyrelsen har helt allmänt beträffande medelsbehovet under icke-ordinarieposten framhållit, att den starka utveckling, vari skolväsendet befunne sig, med nödvändighet måste återverka på den centrala ämbetsmyndighetens arbete, kanske icke minst vad beträffade det omfattande detalj- och rutinarbete av olika slag, vilket till stor del vore den icke-ordinarie personalens uppgift. Utvecklingen belystes i någon mån av att antalet i överstyrelsen diarieförda ärenden utvisade en oavbruten och kraftig stegring särskilt från år 1942, då antalet utgjort 18 500, medan siffran år 1948 utgjort i det närmaste 32 000. Överstyrelsen ville därför framhålla nödvändigheten av att tillräckliga medel stode till dess förfogande för avlöande av icke-ordinarie personal.

Statskontoret har icke ansett sig kunna biträda förslagen under 1), 3), 4) och 5) men funnit en förstärkning av anslaget påkallad exempelvis för löneklassuppflyttningar.

Departementschefen. Jämlikt bemyndigande av Kungl. Maj:t har jag den 18 juni 1949 tillkallat särskilda sakkunniga för utredning rörande skolöverstyrelsens organisation. Det är givet, att denna omständighet i förening med det statsfinansiella läget måste föranleda stark återhållsamhet, då det gäller att taga ställning till de av överstyrelsen framställda önskemålen.

I propositionen 1949: 148 förklarade jag mig icke beredd att för det dåvarande taga ställning till det av skolöverstyrelsen framlagda förslaget om inrättande av en s. k. försöksrotel inom överstyrelsen. För att skapa de ekonomiska betingelserna för den innevarande budgetår igångsatta försöksverksamheten för den blivande skolreformen ävensom för annan försöksverksamhet inom skolväsendets område har i stället under rubriken Skolöverstyrelsen: Försöksverksamhet m. m. anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor. Ur detta anslag borde, framhöll jag i nyssnämnda sammanhang, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser få bestridas bland annat kostnaderna även för den förstärkning av överstyrelsens personal, som kunde befinnas erforderlig för försöksverksamhetens handhavande. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t genom beslut den 22 september 1949 medgivit, att av ifrågavarande anslag finge bestridas kostnaderna för anställande inom överstyrelsen av viss personal för nämnda ändamål. Jag anser mig böra förorda, att motsvarande anordning tillämpas även för nästa budgetår. Jag är sålunda icke heller i år beredd att biträda överstyrelsens förslag om inrättande av en mera fast organiserad försöksrotel inom överstyrelsen, och kan därför icke heller tillstyrka de under överstyrelsens

avlönings- och omkostnadsanslag begärda medelsanvisningarna för detta ändamål. Jag återkommer i stället i det följande under anslaget till Skolöverstyrelsen: Försöksverksamhet m. m. till frågan om anvisande av erforderliga medel till personal för försöksverksamheten.

Då under de senare åren sammanlagt åtta nya byråsekreterartjänster i Ca 24 inrättats, anser jag mig nu icke böra biträda överstyrelsens förslag om inrättande av ytterligare två dylika tjänster. Ordinarieposten bör därför uppföras med oförändrat belopp, 785 000 kronor.

I likhet med statskontoret anser jag, att med bestämmande av ett arvode för en generaldirektörens ställföreträdare bör anstå med hänsyn till utredningen rörande överstyrelsens omorganisation. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör därför uppföras med oförändrat belopp, 46 600 kronor.

Vad angår frågan om ersättningen åt tandvårdsinspektörerna hänvisar jag till vad statskontoret anfört. De för tillfälligt anlitage av sakkunniga avsedda anslagsmedlen torde böra ökas med 3 000 kronor till 10 000 kronor. — Överstyrelsens framställning om anvisande av medel till filmgranskning m. m. är jag icke beredd att upptaga till prövning i förevarande sammanhang.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. bör med hänsyn till vad jag sålunda förordat endast höjas med 3 000 kronor till 22 800 kronor.

Av skäl, som jag inledningsvis angivit, kan jag icke förorda, att medel nu beräknas för inrättande av två nya förste byråsekreterartjänster, en befattningsman som pressombudsman och en materialförvaltartjänst. Ej heller finner jag skäl att tillstyrka, att särskilda medel beräknas för en omreglering av löneförmånerna för en extra föredragande å folkskoleavdelningen.

Jag vill framhålla, att någon uppräkningspost av icke-ordinarieposten med hänsyn till löneklassuppflyttningar och till den reglerade beföringsgången för amanuenser och biträdespersonal icke skett för budgetåren 1948/50. Detta har bidragit till att medelstillgången under anslagsposten ifråga kommit att framstå såsom otillräcklig. Med hänsyn härtill torde medelsanvisningen för nästa budgetår böra ökas dels med vad som i sådant hänseende kan anses belöpa på nämnda budgetår och dels med de ytterligare kostnader för angivna ändamål, som kunna förutses för nästa budgetår. Jag förordar, att anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal uppföres med 800 000 kronor, vilket innebär en höjning med 73 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra uppräknas med 2 000 kronor till 174 600 kronor.

Hela anslaget beräknar jag sålunda till $(785\ 000 + 46\ 600 + 22\ 800 + 800\ 000 + 174\ 600 =) 1\ 829\ 000$ kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 78 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för skolöverstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	785 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	46 600
3. Arvoden och särskilda ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	22 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	800 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	174 600
Summa kronor	1 829 000

b) till *Skolöverstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 829 000 kronor.

[165] 2. **Skolöverstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	298 500	352 451
1949/50 (statsliggaren s. 586)	357 500	
1950/51 (förslag)	395 500	

Skolöverstyrelsen har hemställt, att detta förslagsanslag måtte uppföras med 491 000 kronor, fördelat på olika ändamål sålunda:

1. Sjukvård m. m. <i>förslagsvis</i>	9 000	(+ 500)
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	85 000	(+ 25 000)
3. Tjänstgöringstraktamenten åt vikarierande undervisningsråd, <i>förslagsvis</i>	40 000	(+ 15 000)
4. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	22 000	(+ 3 000)
5. Övriga expenser	200 000	(+ 25 000)
6. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	100 000	(+ 30 000)
7. Oförutsedda utgifter inom skolväsendet	35 000	(+ 35 000)
Summa kronor	491 000	(+ 133 500)

Statskontoret har tillstyrkt den begärda höjningen av sjukvårdsposten samt en höjning av posten till reseersättningar med 10 000 kronor och av posten till tjänstgöringstraktamenten åt vikarierande undervisningsråd med 5 000 kronor. Någon förstärkning av anslagsmedlen till bränsle, lyse och vatten, övriga expenser samt publikationstryck vore statskontoret icke nu berett tillstyrka. Däremot kunde övervägas att ställa till överstyrelsens förfogande en för hela skolväsendet gemensam anslagspost för oförutsedda utgifter å *förslagsvis* 25 000 kronor, att disponeras efter av Kungl. Maj:t givna föreskrifter.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. torde böra uppföras med oförändrat belopp, 8 500 kronor. Jag förordar en höjning av vardera av anslagsposterna till reseersättningar och till tjänstgöringstraktamenten åt vikarierande undervisningsråd med 10 000 kronor, av delposterna till bränsle, lyse och vatten samt till övriga expenser med respektive 3 000 kronor och 5 000 kronor samt av anslagsposten till publikationstryck med 10 000 kronor. Jag är däremot icke beredd att nu tillstyrka någon särskild medelsanvisning till oförutsedda utgifter inom skolväsendet.

Anslaget bör alltså höjas med $(10\,000 + 10\,000 + 3\,000 + 5\,000 + 10\,000 =)$ 38 000 kronor till 395 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skolöverstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 395 500 kronor.

[166] **3. Skolöverstyrelsen: Försöksverksamhet m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 100 000 kronor, avsett för bestridande av kostnaderna för den försöksverksamhet av olika slag, som bedrivs av överstyrelsen, och alltså även för den förstärkning av överstyrelsens personal, som befunnits erforderlig för ändamålet. Genom beslut den 22 september 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att ur anslaget må bestridas kostnaderna för anställande inom överstyrelsen av dels ett kanslibitråde med placering i lönegrad Cg 11, dels en administrativt erfaren pedagog med placering i lönegrad Cg 27, dels ock tre lärare för deltidstjänstgöring såsom konsulenter med rätt att åtnjuta traktamentsersättning enligt gällande bestämmelser samt ersättning för mistade avlöningsförmåner under tjänstledighet för ifrågavarande uppdrag.

Förutom detta anslag finnes för innevarande budgetår å riksstaten uppfört ett reservationsanslag å 30 300 kronor till Kurser för lärare i samband med viss försöksverksamhet. Anslaget har disponerats för en sommaren 1949 till Gripsholms folkhögskola förlagd kurs för lärare och skollärdare, som skulle deltaga i årets försöksverksamhet för den blivande skolreformen.

Skolöverstyrelsen har hemställt, att anslaget måtte uppföras med oförändrat belopp. Därvid har överstyrelsen å ena sidan förutsatt, att personalkostnaderna skulle avlastas detta anslag i och med inrättandet av en försöksrotel inom överstyrelsen, och å andra sidan förordat, att det särskilda kursanslaget å 30 300 kronor skulle indragas och medel för motsvarande ändamål under nästa läsår anvisas under förevarande anslag. Överstyrelsen har räknat med två instruktionskurser för försöksskolornas lärare och en liknande kurs för lärare vid seminariernas övningskolor för en sammanlagd kostnad av i runt tal 60 000 kronor. Överstyrelsen har härvid förutsatt, att av försöksverksamheten berörda folkskolinspektörer skulle deltaga i kursverksamheten med rätt att därvid bibehållas vid sina löneförmåner. Dessutom erfordrades, framhåller överstyrelsen, medel för att kunna

stödja och fullfölja vissa under innevarande budgetår påbörjade försök av mer speciell karaktär, bland annat fortsatta försök med film i undervisningens och lärarutbildningens tjänst. Sålunda planerades utarbetande av en film för sexualundervisningen och en serie filmer till hjälp vid dövstumundervisningen. Kostnaderna för dessa hjälpmedel beräknades för nästa budgetår till sammanlagt omkring 20 000 kronor. Vidare behövdes fortsatta psykologisk-pedagogiska undersökningar för utarbetande av lämplig undervisningsmateriel för specialklasser av olika slag, hjälpklasser, klasser för barn med läs- och skrivsvårigheter och dylikt, samt fortsatta undersökningar rörande ungdomens studievanor. Dessa kostnader beräknades likaledes till 20 000 kronor.

Departementschefen. Jag har i det föregående ställt mig avvisande till förslaget om inrättande för nästa budgetår av en särskild s. k. försöksrotel inom skolöverstyrelsen för handhavande av försöksverksamheten och förordat, att kostnaderna för den extra personal, som erfordrades för denna verksamhet, alltjämt skulle bestridas från nu förevarande anslag. Man synes böra räkna med att den personaluppsättning, som medgivits för innevarande budgetår, kan komma att visa sig otillräcklig med den utökning av försöksverksamheten, som kan förutses för nästa läsår. Jag beräknar medelsbehovet under anslaget till 160 000 kronor, varvid jag liksom överstyrelsen förutsätter, att det särskilda anslaget å 30 300 kronor skall bortfalla och det därmed avsedda ändamålet i stället tillgodoses ur detta anslag. Mitt förslag innebär alltså en ökad medelsanvisning med (160 000 — 130 300 =) 29 700 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skolöverstyrelsen: Försöksverksamhet m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kronor.

H. Allmänna läroverken m. m.

[167] **1. Allmänna läroverken: Avlöningar.** Detta anslag är nu uppfört med 59 105 000 kronor. Beredningen av denna anslagsfråga har ännu icke slutförts, varför anslaget torde böra i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1950/51 beräkna till *Allmänna läroverken: Avlöningar* ett förslagsanslag av 67 000 000 kronor.

[168] 2. Allmänna läroverken: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	232 500	309 044
1949/50 (statsliggaren s. 604)	279 000	
1950/51 (förslag)	310 000	

Det nuvarande anslaget å 279 000 kronor disponeras sålunda:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	220 000
2. Rese- och flyttningersättningar, <i>förslagsvis</i>	55 000
3. Bidrag till biblioteks- och materielkassan vid statens normal-skola	2 500
4. Utrustning för skolhälsovården vid de allmänna läroverken ..	1 500
	<hr/>
	Summa kronor 279 000

Skolöverstyrelsen har föreslagit *dels* att anslagsposten 2 måtte med hänsyn till belastningen under budgetåret 1948/49 och den fortgående utvidgningen av läroverksorganisationen höjas med 45 000 kronor till 100 000 kronor, *dels* att anslagsposten 4 måtte höjas med 1 000 kronor, *dels ock* att en femte anslagspost, beräknad till 24 000 kronor, måtte uppföras under anslaget till bestridande av kostnader för skyddsbeklädnad och förbrukningsartiklar för skolhälsovården. Sistnämnda förslag framfördes även i anslagsäskandena för innevarande budgetår, varför jag beträffande den närmare innebörden av detsamma får hänvisa till 1949 års åttonde huvudtitel, s. 191.

Departementschefen. Anslagsposten till rese- och flyttningersättningar torde böra höjas med 30 000 kronor till 85 000 kronor och anslagsposten till

utrustning för skolhälsovården vid de allmänna läroverken med 1 000 kronor till 2 500 kronor. Överstyrelsens ånyo framförda förslag om anvisande av särskilda medel till skyddsbeklädnad åt skolläkare och deltidsanställda skolsköterskor vid under överstyrelsens inseende stående statliga läroanstalter samt om överflyttande av kostnaderna för förbrukningsartiklar för skolhälsovården från läroverkens biblioteks- och materielkassor till förevarande anslag anser jag mig icke heller i år kunna förorda. Anslaget bör sålunda uppföras med (279 000 + 30 000 + 1 000 =) 310 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna läroverken: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

[169] **3. Allmänna läroverken: Bokinköp och bokbindning.** I enlighet med förslag av skolöverstyrelsen torde detta anslag, som nu är uppfört med 138 000 kronor, böra för nästa budgetår höjas med 7 000 kronor till 145 000 kronor med hänsyn till den nya samrealskolan i Blackeberg och det fortgående förstatligandet av kommunala mellanskolor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna läroverken: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 145 000 kronor.

[170] **4. Allmänna läroverken: Bidrag till ljus- och vedkassorna.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	1 725 089
1949/50 (statsliggaren s. 605)	1 500 000	
1950/51 (förslag)	2 000 000	

Skolöverstyrelsen har med hänsyn till anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49 och då en ytterligare avsevärd stegring av medelsbehovet vore att vänta förordat en höjning av anslaget till 2 000 000 kronor.

Departementschefen. Jag biträder överstyrelsens förslag om höjning av anslaget med 500 000 kronor till 2 000 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna läroverken: Bidrag till ljus- och vedkassorna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

[171] **5. Allmänna läroverken: Ersättning för djäknepenningar m. m.** I enlighet med förslag av skolöverstyrelsen tillstyrker jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 8 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänna läroverken: Ersättning för djäknepenningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 8 500 kronor.

[172] **6. Arvoden åt lärarkandidater under provårstjänstgöring.**

Detta anslag är nu uppfört med 320 000 kronor. Arvode utgår med 2 000 kronor till provårskandidat, som genomgår provår under helt läsår, och med 1 000 kronor till lärarkandidat, som genomgår provår under en termin.

Såsom i 1949 års åttonde huvudtitel (s. 194) anmälts, framlade skolöverstyrelsen i en till ecklesiastikdepartementet den 3 december 1948 inkommen skrivelse förslag till vissa ändrade grunder för ifrågavarande arvoden. Förslaget innebar i huvudsak, att arvodet skulle höjas till 6 400 kronor respektive 3 200 kronor, ungefärligen motsvarande två tredjedelar av lönen i 21 löneklassen å 5-ort. Ett genomförande av förslaget skulle förutsätta en ökad medelsanvisning under förevarande anslag av i runt tal 700 000 kronor årligen. Med hänsyn till denna utgiftsökning ansåg jag mig icke under de rådande ekonomiska förhållandena böra för 1949 års riksdag framlägga något förslag i ämnet, utan framhöll, att med en närmare prövning av ärendet borde anstå till ett kommande år.

Skolöverstyrelsen har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår förordat en medelsanvisning av 1 024 000 kronor, varvid förutsatts ett genomförande av nyssnämnda förslag.

Över förslaget föreligga numera remissyttranden av statskontoret och statens lönenämnd.

Statskontoret har på närmare anförda skäl avstyrkt, att en reglering av provårsarvodena upptages till avgörande utan samband med spørsmålet om fastställandet av en reglerad befordringsgång för den icke-ordinarie lärarpersonalen vid bland annat läroverken.

Statens lönenämnd har ansett en höjning av provårsarvodet böra äga rum men har stannat för att förorda ett arvode av 4 200 kronor för tvåterminskandidat och 2 100 kronor för enterminkandidat, ungefärligen motsvarande lönen, minskad med B-avdrag, enligt 21 löneklassen å 3-ort, beräknat för helt respektive halvt läsår.

I skrivelser den 16 augusti 1948 och den 31 oktober 1949 har *Sveriges yngre läroverkslärares förening* gjort framställningar i ämnet. I den förstnämnda skrivelsen, som föranledde skolöverstyrelsens nyssnämnda förslag, anhöll föreningen, att lärarkandidat, som vore behörig till extra ordinarie anställning, skulle under provåret äga uppbära oavkortad lön som extra ordinarie lärare, och att annan lärarkandidat skulle äga uppbära extra adjunkts lön med B-avdrag. I den senare skrivelsen har föreningen anhållit, att i första hand skolöverstyrelsens och i andra hand föreningens nyssnämnda förslag måtte genomföras.

Departementschefen. Den ekonomiska stabiliseringspolitiken gör, att jag icke heller i år anser mig böra framlägga något förslag till förbättring av provårskandidaternas löneförmåner. De särskilda arvodena till lärarkandidaterna under provåret torde därför böra utgå enligt oförändrade grunder även under nästa läsår. Jag förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 320 000 kronor. — I detta sammanhang vill jag erinra om att åt den hösten 1949 tillsatta utredningen rörande vissa krisproblem vid de högre skolorna bland annat uppdragits att överväga, i vad mån det nuvarande provåret kan avkortas till en termin. En dylik åtgärd skulle givetvis, bortsett från dess betydelse för lärartillgången, vara ägnad att minska den ekonomiska belastning, som genomgången av provåret nu kan innebära för lärarkandidaterna.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arvoden åt lärarkandidater under provårstjänstgöring* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

[173] **7. Bidrag till direktionen över Stockholms stads undervisningsverk.** Direktionen, som fullgör vissa — huvudsakligen kamerala — uppgifter för allmänna och enskilda läroverk i Stockholm, disponerar för sin verksamhet räntemedel från Allmänna undervisningsverkens fond. Då räntemedlen visat sig otillräckliga, har direktionen sedan flera år tillbaka understötts med statsmedel. Sedan budgetåret 1940/41 har ett anslag för ändamålet varit uppfört på riksstaten. Anslaget är nu uppfört med 14 100 kronor. Genom beslut den 30 juni 1949 har vidare Kungl. Maj:t, efter framställning av direktionen, anvisat ett belopp av 4 260 kronor från attonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter för anställande av ett extra skrivbiträde. Direktionens personal består nu, förutom av nämnda biträde, av en sekreterare, en kamrerare och en kansliskrivare.

Direktionen har beräknat utgifterna för nästa budgetår till 26 400 kronor och inkomsterna till 6 600 kronor samt hemställt om ett anslag å 19 800 kronor, innebärande en anslagshöjning med 5 700 kronor. Vid utgiftsberäkningen har direktionen räknat med samma förstärkning av biträdespersonalen, som möjliggjorts genom den extra medelsanvisningen för innevarande budgetår, samt med en mindre ökning av expensmedlen. För avlönande av skrivbiträdet har beräknats 5 292 kronor i anslutning till den reglerade befordringsgången för dylik personal.

Skolöverstyrelsen har tillstyrkt direktionens framställning.

Departementschefen. Den av direktionen begärda anslagshöjningen torde vara ofrånkomlig, om direktionen alltjämt skall kunna sköta den viktiga uppgiften med löneutbetalningarna vid bland annat de allmänna läroverken i Stockholm. Arbetet härmed ökas oavslåtligen som en följd av läro-

verksorganisationens tillväxt därstädes. Jag förordar därför, att anslaget för nästa budgetår höjes med 5 700 kronor och uppföres med 19 800 kronor. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom sitt förenämnda beslut den 30 juni 1949 även uppdragit åt direktionen att i samråd med statens organisationsnämnd utreda frågan om en rationalisering av arbetet inom direktionen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till direktionen över Stockholms stads undervisningsverk* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 19 800 kronor.

[174] **8. Vissa reparationsarbeten å gamla läroverkshuset i Strängnäs.**

I skrivelse den 25 juni 1948 hemställde *rektor vid högre allmänna läroverket i Strängnäs* om anvisande av 9 500 kronor av statsmedel till vissa reparationer å gamla läroverkshuset i Strängnäs, den s. k. Roggeborgen. Denna byggnad, som uppförts under 1400-talet och bland annat i mer än 300 år intill höstterminen 1935 begagnats som läroverksbyggnad, disponeras för närvarande delvis av Strängnäs konstförening och delvis för utställning av kyrkliga museiföremål. Rektor framhöll att, ehuru Roggeborgen icke vidare begagnades för något läroverkets behov, det syntes åligga rektorsämbetet att taga vård om byggnaden och tillse, att detta förnämliga byggnadsminnesmärke bevarades åt framtiden. De nu ifrågasatta åtgärderna, vilka avsåge en grundlig reparation av taket, hade kostnadsberäknats till 14 500 kronor, varav 5 000 kronor avsåges utgå från en fond, kallad Roggeborgens donationsfond.

Riksantikvarieämbetet och byggnadsstyrelsen tillstyrkte framställningen.

Sedermera har *rektor* i skrivelse den 17 oktober 1949 hemställt, att till reparationsarbeten å Roggeborgen måtte anvisas 17 000 kronor. Av skrivelsen inhämtas, att reparationsarbetena numera igångsatts, sedan Södermanlands hembygdsförbund utfäst sig att förskottera ett belopp av 9 500 kronor för ändamålet, intill dess statsmakterna fattat beslut i ärendet. Under arbetets gång hade det visat sig lämpligt att genomföra vissa ändringar i de ursprungliga planerna, innebärande att förut planerad plåtbeklädnad av trappgavlar och takspiror skulle tillsvidare uppskjutas men att i stället skulle tillkomma beklädande av taket med takpapp på ett underlag av råspånt samt friläggande av väggytorna från puts. De sammanlagda kostnaderna för de sålunda nu avsedda reparationsarbetena kunde beräknas till 17 350 kronor, vilken kostnadsberäkning dock finge betraktas som preliminär. Det kunde nämligen måhända visa sig, att det uppskattade beloppet för putsens bortskaffande komme att avsevärt överskridas, varjämte det kunde bli nödvändigt att företaga vissa lagningsarbeten på fasadytorna. Det syntes därför rektor mindre välbetänkt att låta reparationsfonden bestrida någon del av de kostnader, som nu kunde överblickas, utan syntes

det lämpligare att ha denna som en reserv för eventuellt tillkommande kostnader och tillfälliga utgifter. Rektor ville därför föreslå, att hela det nyss angivna beloppet, avrundat till 17 000 kronor, anvisades av statsmedel.

Departementschefen. Enligt vad jag inhämtat står högre allmänna läroverket i Strängnäs i fastighetsböckerna upptaget såsom ägare av den s. k. Roggeborgen därstädes, i vilken byggnad läroverket intill hösten 1935 haft sina lokaler. Byggnaden lärers få anses vara statens egendom. De reparationsåtgärder, som nu ifrågasatts, avse endast att förhindra, att byggnaden råkar i fullständigt förfall. Jag har ej funnit något att erinra emot de angivna planerna och kostnadsberäkningarna samt finner skäligt, att hela det beräknade kostnadsbeloppet, i runt tal 17 000 kronor, bestrides genom anvisande av särskilda medel och att den förefintliga reparationsfonden reserveras för eventuellt ytterligare behov. Jag förordar således, att ett reservationsanslag å nämnda belopp uppföres å riksstaten för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa reparationsarbeten å gamla läroverkshuset i Strängnäs* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 17 000 kronor.

[175] **9. Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m.** Detta anslag är nu uppfört med 330 000 kronor. Av efterföljande sammanställning framgår anslaget storlek och disposition under budgetåren 1946/47 samt *skolöverstyrelsens* förslag med avseende å nästa budgetår.

L ä r o a n s t a l t	U n d e r s t ö d b u d g e t å r e t				Överstyrelsens förslag för budgetåret 1950/51
	1946/47	1947/48	1948/49	1949/50	
Komm. gymn. i Arvika	15 000	30 000	45 000	45 000	45 000
» » » Söderhamn	15 000	30 000	45 000	45 000	45 000
» » » Karlshamn	—	15 000	30 000	45 000	45 000
» » » Kiruna	—	30 000	60 000	90 000	90 000
» » » Karlskoga	—	—	15 000	30 000	45 000
» » » Mariestad	—	—	—	15 000	30 000
» » » Trelleborg	—	—	—	30 000	60 000
» » » Katrineholm	—	—	—	—	15 000
Realskollinjen vid komm. flickskolan i Karlstad	—	20 000	20 000	20 000	20 000
Realskollinjen vid komm. flickskolan i Uppsala	—	—	10 000	10 000	20 000
Summa	30 000	125 000	225 000	330 000	415 000

Med skrivelse den 17 oktober 1949 har länsstyrelsen i Älvsborgs län med eget tillstyrkande överlämnat en framställning från *stadsfullmäktige i Åmål* om statsbidrag till det kommunala gymnasiet därstädes från och med budgetåret 1950/51. *Skolöverstyrelsen* har, under erinran att statsbidrag till kommunalt gymnasium hittills icke pläгат beviljas, förrän studentexamen med gott resultat första gången avlagts vid gymnasiet, icke ansett sig kunna tillstyrka, att statsbidrag nu skulle tilldelas gymnasiet i Åmål, där studentexamen första gången komme att avläggas våren 1950.

Departementschefen. I anslutning till de synpunkter, som varit vägledande för statsmakternas ställningstagande till frågan om understöd åt vissa kommunala gymnasier, torde höjda understöd för nästa budgetår böra beräknas till de kommunala gymnasierna i Karlskoga, Mariestad och Trelleborg. Jag förordar, att dessa understöd må utgå med av överstyrelsen föreslagna belopp, 45 000, 30 000 respektive 60 000 kronor. Vid det kommunala gymnasiet i Katrineholm har studentexamen för första gången anordnats våren 1949. Jag finner skäligt, att även detta gymnasium nu kommer i åtnjutande av statsunderstöd, vilket för nästa budgetår torde böra beräknas till 15 000 kronor. Däremot anser jag mig under hänvisning till vad överstyrelsen anfört icke kunna förorda, att understöd beviljas kommunala gymnasiet i Åmål redan från och med nästa budgetår. — Då jag icke kan biträda överstyrelsens förslag om höjning av understödet till realskollinjen vid kommunala flickskolan i Uppsala, bör förevarande anslag uppföras med 405 000 kronor, innebärande en höjning med 75 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunala läroverk: Understöd åt vissa kommunala gymnasier m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 405 000 kronor.

[176] **10. Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor. 11. Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor. 12. Kommunala läroverk: Bidrag till praktiska mellanskolor.** Statsbidrag till avlöning av lärare vid ifrågavarande skolor utgår alltsedan budgetåret 1939/40 med 78 procent av vederbörande löneförmåner.

I besparingssyfte ha även för innevarande budgetår meddelats bestämmelser om höjning av elevantalet i vissa klassavdelningar, begränsning av antalet nybörjaravdelningar, inskränkning av rätten till uppdelning av klassavdelning vid nybörjarundervisning i modersmålet och av rätten att anordna första årskurs av praktisk linje vid kommunal mellanskola, utsträckning av tjänstgöringsskyldigheten för ämneslärare och lärare i yrkesämne samt reduktion av arvodena till tillsynslärare. Dessa bestämmelser ansluta sig till de för de allmänna läroverken meddelade.

Förevarande anslag äro för innevarande budgetår uppförda med följande belopp, nämligen till kommunala flickskolor 7 760 000 kronor, till kommu-

nala mellanskolor 2 000 000 kronor och till praktiska mellanskolor 4 300 000 kronor.

Skolöverstyrelsen har föreslagit, att anslagen måtte för nästa budgetår uppföras med respektive 7 720 000 kronor, 1 400 000 kronor och 4 490 000 kronor. Överstyrelsen framhåller, att beräkningarna rörande timantalet för frivillig teckning, instrumentalmusik och hållningsrättande gymnastik, vilka utförts enligt samma principer som föregående år, medfört endast obetydliga förändringar. För nästa läsår räknar överstyrelsen med oförändrat antal kommunala flickskolor (47), ett från 33 till 34 ökat antal kommunala mellanskolor samt oförändrat antal praktiska mellanskolor (18).

Jämlikt stadgarna för de kommunala flickskolorna, kommunala mellanskolorna och högre folkskolorna gäller för närvarande, att ordinarie och extra ordinarie ämneslärtjänster utöver ett visst stadgat minimiantal icke må inrättas vid de högre kommunala skolorna utan Kungl. Maj:ts tillstånd. Dylikt tillstånd erfordras även för inrättande av ordinarie och extra ordinarie övningslärtjänster. En motsvarande bestämmelse har tidigare funnits i folkskolestadgan beträffande ordinarie folkskollärtjänster. Denna bestämmelse har emellertid genom kungörelsen 1948: 614 ändrats därhän, att för inrättande av dylik tjänst erfordras skolöverstyrelsens tillstånd. *Överstyrelsen* har nu hemställt om en motsvarande ändring av stadgarna för de högre kommunala skolorna i fråga om inrättandet av ordinarie och extra ordinarie ämnes- och övningslärtjänster.

Departementschefen. Anslagen till kommunala flickskolor och praktiska mellanskolor torde med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår böra uppföras med oförändrade belopp, 7 760 000 kronor respektive 4 300 000 kronor. Anslaget till kommunala mellanskolor bör i enlighet med skolöverstyrelsens förslag sänkas med 600 000 kronor till 1 400 000 kronor. Jag vill framhålla, att ett genomförande från och med den 1 juli 1950 av den redan i princip beslutade löneregleringen för övningslärare icke torde komma att påverka anslagsbehovet för nästa budgetår. De nuvarande grunderna för bidrag till avlöande av lärare i läroämnen torde böra bibehållas under nästa budgetår och statsbidrag alltså utgå med 78 procent av vederbörande löneförmåner. Det av skolöverstyrelsen nu framlagda förslaget i fråga om tillsättning av ordinarie och extra ordinarie ämnes- och övningslärtjänster synes icke böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Jag erinrar härvid om att frågan om tillsättningen av övningslärtjänster underställdes riksdagen i propositionen 1948: 136 angående lönereglering för övningslärare m. m.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor* ett förslagsanslag av 7 760 000 kronor;

b) till *Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor* ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor;

c) till *Kommunala läroverk: Bidrag till praktiska mellanskolor* ett förslagsanslag av 4 300 000 kronor.

[177] **13. Kommunala läroverk: Bidrag till hälsovården vid vissa högre kommunala skolor.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 70 000 kronor. Statsbidrag till avlönande av skolläkare och skolsköterskor vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och praktiska mellanskolor utgår enligt kungörelsen 1944: 584 med belopp motsvarande hälften av kostnaderna för ifrågavarande personal tillkommande minimiavlönning. Denna minimiavlönning är fastställd efter samma grunder, som gälla för motsvarande ersättning vid de allmänna läroverken.

Skolöverstyrelsen har upprepat sitt tidigare framförda förslag, att såsom villkor för nu ifrågavarande statsbidrag skall gälla, att såsom minimiavlönning för deltidsanställd skolsköterska skall utgå arvode med 4 kronor 75 öre (nu 3 kronor 75 öre) per tjänstgöringstimme vid tjänstgöring av mindre omfattning än en vecka samt att det sammanlagda elevantalet för heltidsanställd sköterska skall utgöra 1 200—1 700 (nu 1 500—2 500).

I skrivelse den 21 oktober 1949 har *svensk sjuksköterskeförening* anhållit, att skolöverstyrelsens förslag måtte vinna beaktande.

Departementschefen. Överstyrelsens ånyo framförda förslag om ändrade grunder för ifrågavarande statsbidrag anser jag mig icke heller i år böra tillstyrka. Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp, 70 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunala läroverk: Bidrag till hälsovården vid vissa högre kommunala skolor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[178] **14. Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor. 15. Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor. 16. Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor.**

	Anslag	Nettoutgift	
1948/49	högre goss- och samskolor	870 500	1 058 035
	» flickskolor	278 900	287 015
	enskilda mellanskolor	67 300	99 777
1949/50 (statsl. s. 612 ff.)	högre goss- och samskolor	880 500	
	» flickskolor	278 900	
	enskilda mellanskolor	68 600	
1950/51 (förslag)	högre goss- och samskolor	1 025 000	
	» flickskolor	285 000	
	enskilda mellanskolor	90 000	

Skolöverstyrelsen har för nästa budgetår framlagt alternativa anslagsberäkningar. I det ena alternativet har överstyrelsen utgått ifrån att en lönereglering för lärarna vid de statsunderstödda privatläroverken m. m. i anslutning till det av särskilda sakkunniga avgivna förslaget i ämnet skulle genomföras från och med budgetåret 1950/51. Det andra alternativet åter bygger på den förutsättningen, att en dylik lönereglering ej kommer till stånd för nästa läsår. I detta fall har överstyrelsen ansett sig böra förorda en uppräkningsanslag till Bidrag till högre goss- och samskolor med 38 100 kronor och av förslagsanslaget till Bidrag till högre flickskolor med 900 kronor för att kunna bereda samtliga ifrågavarande skolor författningsenliga maximiunderstöd; i samband därmed föreslås, att de under nämnda anslag uppförda obetecknade anslagsposterna till understöd till högre goss- och samskolor samt till understöd till högre flickskolor ävensom motsvarande anslagspost under förslagsanslaget till Bidrag till enskilda mellanskolor erhålla beteckningen förslagsvis.

Vidare må i detta sammanhang nämnas, att överstyrelsen därjämte för nästa budgetår föreslagit *dels* höjning av anslaget till Särskilt bidrag till verksamheten vid statsunderstödda privatläroverk från 40 000 till 65 000 kronor i och för en arvodesförbättring för övningslärare, *dels ock* höjning av förslagsanslaget till Särskilt lönetillägg åt lärare vid statsunderstödda enskilda läroanstalter från 475 000 kronor till 705 000 kronor i och för en uppräkningsanslag från 1 320 kronor till 3 000 kronor av det särskilda lönetillägget till vissa föreståndare och ämneslärare med full tjänstgöring vid privatläroverk samt till heltidsanställda lärarinnor vid privata handarbets- eller skolköksseminarier.

Departementschefen. Den aktuella löneregleringen för lärare vid privatläroverken lär icke komma att träda i kraft under budgetåret 1950—51. Jag är likväl icke beredd tillstyrka någon höjning av de obetecknade anslagsposterna till understöd till högre goss- och samskolor och till högre flickskolor eller att förorda, att dessa poster och anslagsposten till understöd åt enskilda mellanskolor skulle betecknas förslagsvis. Ej heller anser jag mig kunna biträda förslaget om arvodesförbättring för övningslärare och om höjning av det särskilda lönetillägget till vissa föreståndare och heltidsanställda lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.

Beträffande förevarande tre anslag ifrågasätter jag icke någon annan ändring än att de med hänsyn till belastningen under senaste budgetår böra uppräknas med respektive 144 500 kronor, 6 100 kronor och 21 400 kronor och således uppföras med 1 025 000 kronor, 285 000 kronor och 90 000 kronor. Jag erinrar, att av det nuvarande anslaget till Bidrag till högre flickskolor 30 000 kronor disponeras såsom bidrag till nedbringande av terminsavgifterna vid vissa högre flickskolor i Stockholm. Vid detta bi-

drag är fäst det villkoret, att Stockholms stad för samma ändamål anvisar motsvarande belopp. Riksdagen har varje år sedan 1939 medgivit, att Stockholms stads tillskott må användas till löneförbättring åt personalen vid de skolor, som erhålla del av tillskottet. Då anledningen till medgivandet alltjämt kvarstår, förordar jag, att sådant lämnas jämväl för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor* ett förslagsanslag av 1 025 000 kronor;

b) till *Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor* ett förslagsanslag av 285 000 kronor, därav 30 000 kronor skola användas till nedbringande av terminsavgifter under läsåret 1950/51 vid vissa högre flickskolor i Stockholm under villkor, att Stockholms stad för samma tid bidrager med enahanda belopp på sätt angivits i propositionen nr 252 till 1939 års lagtima riksdag och i det föregående;

c) till *Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor* ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[179] **17. Privatläroverk: Särskilt bidrag till verksamheten vid statsunderstödda privatläroverk.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 40 000 kronor i syfte att möjliggöra en höjning av arvodena åt timplärare i läsåmnen vid ifrågavarande läroanstalter till samma nivå, som vid de allmänna läroverken gällde intill den 1 juli 1948. Under näst föregående punkt har jag förklarat mig icke kunna biträda ett av överstyrelsen framlagt förslag om höjning av förevarande anslag med 25 000 kronor för beredande av en arvodesförbättring även för övningslärarna. Då jag icke heller i övrigt ifrågasätter någon förändring av anslaget, bör detsamma för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatläroverk: Särskilt bidrag till verksamheten vid statsunderstödda privatläroverk* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 40 000 kronor.

[180] **18. Privatläroverk: Bidrag till Höglandsskolan i Stockholm.** Detta anslag har för innevarande budgetår höjts från 40 000 till 50 000 kronor. *Stiftelsen Höglandsskolan* har gjort framställning om ett till 75 000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt framställningen.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka en höjning av anslaget för nästa budgetår utan förordar, att detsamma uppföres med oför-

ändrat belopp, 50 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatläroverk: Bidrag till Höglandsskolan i Stockholm* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[181] **19. Privatläroverk: Bidrag till Franska skolan i Stockholm.** I enlighet med förslag av skolöverstyrelsen torde detta anslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatläroverk: Bidrag till Franska skolan i Stockholm* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[182] **20. Privatläroverk: Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa.** Detta anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 3 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatläroverk: Bidrag till de statsunderstödda enskilda läroanstalternas vikariatskassa* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 kronor.

[183] **21. Privatläroverk: Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.** Detta förslagsanslag är nu uppfört med 12 000 kronor. Bestämmelser om ifrågavarande ersättningar äro jämlikt av riksdagen godkända grunder meddelade genom kungörelsen 1931: 344 med däri vidtagna ändringar (omtryckt 1945: 544). Kungörelsen äger tillämpning tills vidare intill utgången av juni 1950. Ersättningarna, som utgå till vissa lärarinnor vid privatläroverk, som i samband med det högre flickskoleväsendets förstatligande eller kommunalisering blivit utan anställning, äro satta i relation till lärarinnornas tidigare löner. Ersättningsbeloppet uträknas på grundval av grundlön och ålderstillägg, tillfällig löneförbättring, dyrtidstillägg och kristillägg. Enligt beslut vid 1941 års riksdag (se proposition 118, s. 34 f. och riksdagens skrivelse nr 238) skall en omprövning av beviljade ersättningsbelopp med hänsyn till de ökade levnadskostnaderna verkställas vartannat år, så att lärarinnorna skulle få del av förhöjt dyrtidstillägg och kristillägg. Medan sistnämnda båda tillägg sålunda från och med budgetåret 1941/42 beräknats med hänsyn till gällande levnadskostnadsindex, har den tillfälliga löneförbättringen utgått med samma belopp som vid tidpunkten för lärarinnornas entledigande och hänsyn sålunda ej tagits till de höjningar av nämnda löneförbättring, som åren 1941 och 1946 vidtagits för i tjänst varande lärarinnor. Ej heller ha

nu ifrågavarande lärarinnor kommit i åtnjutande av det särskilda lönetilllägg, som från och med budgetåret 1947/48 utgår till lärare vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.

Antalet lärarinnor, som erhålla ersättning ur förevarande anslag, beräknas för nästa budgetår till fem.

Skolöverstyrelsen har föreslagit, att vid beräkningen från och med budgetåret 1950/51 av från detta anslag utgående ersättningar hänsyn måtte tagas till nu utgående tillfällig löneförbättring och särskilt lönetilllägg. Enligt en av överstyrelsen i anslutning härtill företagen omräkning av ersättningsbeloppen skulle medelsbehovet för nästa budgetår uppgå till i runt tal 20 000 kronor. Överstyrelsen har vidare framhållit, att en förlängning av kungörelsen 1931: 344 för tiden efter utgången av juni 1950 syntes obehövlig, därest beslut meddelades av Kungl. Maj:t om att vederbörande lärarinnor från och med den 1 juli 1950 till och med den 30 juni det år, då de uppnå 60 års ålder, skola efter Kungl. Maj:ts beprövande uppbära ersättning för budgetår med belopp, som uträknas enligt hittills gällande grunder, kompletterade på sätt överstyrelsen föreslagit.

Statskontoret har i princip tillstyrkt överstyrelsens förslag men ansett sannolikt, att en närmare utredning i de olika fallen komme att ge vid handen, att det knappast kunde bli fråga om höjning av ersättningsbeloppen i den utsträckning överstyrelsen tänkt sig. Ämbetsverket har därför ifrågasatt, om ej anslaget borde uppföras med 16 000 kronor.

Departementschefen. I likhet med skolöverstyrelsen och statskontoret finner jag skäl tala för en ändring av hittills tillämpade beräkningsgrunder för nu ifrågavarande ersättningar. Jag vill därför förordna, att Kungl. Maj:t beredes möjlighet att vid bestämmandet av dessa ersättningar från och med den 1 juli 1950 taga hänsyn jämväl till de höjningar av den tillfälliga löneförbättringen, som vidtagits efter vederbörande lärarinnors entledigande, samt till det nu utgående särskilda lönetillägget. I vilken utsträckning de olika ersättningsbeloppen i anledning härav komma att behöva höjas synes ej nu kunna angivas, då detta blir beroende av den utredning rörande vederbörandes ekonomiska förhållanden m. m., som måste ligga till grund för beslutet i varje särskilt fall. Medelsbehovet synes emellertid kunna beräknas till av statskontoret angivet belopp, 16 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 4 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid bifall till vad sålunda förordats meddela erforderliga bestämmelser. Såsom överstyrelsen anfört kan en förlängning av kungörelsen 1931: 344, vilken endast äger tillämpning intill utgången av juni 1950, måhända visa sig obehövlig, i vilket fall bestämmelserna torde böra meddelas i annan ordning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Privatläroverk: Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 kronor.

[184] **22. Statens skolköksseminarium och hushållsskola: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	110 000	100 747
1949/50 (statslig. s. 617)	114 000	
1950/51 (förslag)	159 000	

Skolöverstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om höjning av anslaget med 55 000 kronor till 169 000 kronor. Det ökade medelsbehovet hänför sig huvudsakligen till löneregleringen för övningslärare. I anslutning till denna har överstyrelsen förordat inrättande av ytterligare en ordinarie lärartjänst i hushållsgöromål vid seminariet. Vidare har överstyrelsen föreslagit dels en reglering av timlärararvodena i teoretiska ämnen dels ock anordnande försöksvis under nästa budgetår av en 1-årig aspiranttjänstgöring för ett antal elever vid seminariet för att vinna erfarenheter rörande lämpligheten av ett aspirantår vid utbildningen av lärarinnor i hushållsgöromål.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 27 november 1942 utgår timarvodet vid seminariet med 477 kronor per veckotimme för teoretisk undervisning i lärarinnekursen och med 397 kronor per veckotimme för sådan undervisning i övriga kurser. Dessa timlärararvoden berördes ej av den allmänna timlärarlöneregleringen från och med budgetåret 1947/48. *Överstyrelsen* föreslår nu dels att undervisningen i kursen för utbildande av ekonomiföreståndarinnor i arvodeshänseende jämställas med undervisningen i lärarinnekursen och dels att arvodet vid nämnda båda kurser må utgå enligt TA 27 (559 kronor) och vid övriga kurser enligt TC 27 (448 kronor). — *Statskontoret* har erinrat om att de nuvarande arvoden vid seminariet med hänsyn till den kortare lästiden, 36 veckor mot normalt 39, stode i särklass, om man bortsåge från den särskilda ersättningen för s. k. övertimmar vid läroverken m. fl. läroanstalter. Statskontoret ville bestämt avråda från den av överstyrelsen föreslagna regleringen, men hade intet att erinra emot att seminariet infördes i timtaxan, därvid lärarinnekursen och kursen för ekonomiföreståndarinnor borde jämföras med gymnasium och övriga kurser med realskola. Detta skulle visserligen medföra en förbättring för de timlärare, som hade sin tjänstgöring vid seminariet i form av övertimmar, men däremot en försämring för övriga grupper. I sådant fall borde dock arvoderingen ske efter undervisningstimme.

Departementschefen. Jag biträder förslaget om inrättande av ytterligare en ordinarie lärartjänst i hushållsgöromål vid seminariet. Däremot kan jag icke med hänsyn till vad statskontoret anfört tillstyrka den av överstyrelsen föreslagna regleringen av timlärararvoden i teoretiska ämnen. Dessa torde tills vidare bära utgå enligt oförändrade grunder. Icke heller kan jag

förorda anvisande av medel för anordnande försöksvis av en 1-årig aspiranttjänstgöring.

Till följd av löneregleringen för övningslärare bör anslaget uppräknas med 45 000 kronor och sålunda uppföras med 159 000 kronor med den fördelning på olika anslagsposter, som framgår av efterföljande hemställan.

I personalförteckningen böra de ändringar vidtagas, vilka föranledas av vad jag sålunda förordat, ävensom av de beslut, riksdagen kan komma att fatta med avseende å löneregleringen för övningslärare. Bemyndigande torde böra lämnas Kungl. Maj:t att vidtaga nu ifrågavarande ändringar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1950/51, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skolköksseminarium och hushållsskola, som föranledas av vad jag i det föregående förordat och av de beslut, riksdagen kan komma att fatta med avseende å löneregleringen för övningslärare;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens skolköksseminarium och hushållsskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	80 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	2 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	62 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 800
	Summa kronor 159 000

c) till *Statens skolköksseminarium och hushållsskola: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 159 000 kronor.

[185] **23. Statens skolköksseminarium och hushållsskola: Omkostnader.** I enlighet med förslag av skolöverstyrelsen torde detta anslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 26 000 kronor, varav 4 000 kronor utgöra fortsatt engångsanslag för nyanskaffning och komplettering av utrustningen vid seminariet. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skolköksseminarium och hushållsskola: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

[186] **24. Statens skolköksseminarium och hushållsskola: Stipendier.** Detta anslag är nu uppfört med 3 000 kronor. *Skolöverstyrelsen* har framhållit, att de enskilda stipendierna bleve alltför låga på grund av det i förhållande till antalet sökande ringa anslaget, och därför hemställt om höjning av anslaget till 5 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke böra biträda förslaget om höjning av anslaget utan förordar, att detsamma för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skolköksseminarium och hushållsskola: Stipendier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

[187] **25. Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd.** Detta anslag är nu uppfört med 33 300 kronor, varav 12 130 kronor utgå till Maria Nordenfelts högre handarbetslärarinneseminarium i Göteborg och återstoden, 21 170 kronor, till föreningen Handarbetsvänners och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium i Stockholm.

Skolöverstyrelsen har förordat en höjning av anslaget för nästa budgetår med 9 400 kronor, vilken höjning helt faller på Stockholms-seminariet och avser dels en dubbling av den förberedande lärarinnekursen vid Andrea Eneroths seminarieavdelning (3 950 kronor) och dels en allmän förstärkning av understödet till seminariet.

Departementschefen. Enligt vad jag under hand erfarit synas möjligheterna att erhålla lokaler för den planerade dubblingen av den förberedande lärarinnekursen vara mycket osäkra, varför jag icke anser mig böra ifrågasätta någon medelsanvisning för ändamålet. Beträffande den föreslagna höjningen i övrigt av statsunderstödet till Stockholms-seminariet får jag erinra, att detta understöd för innevarande budgetår i enlighet med förslag av skolöverstyrelsen höjts med 2 100 kronor. Med hänsyn härtill kan jag icke nu förorda en ytterligare höjning av detsamma. Anslaget bör alltså uppföras med oförändrat belopp, 33 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 33 300 kronor.

[188] **26. Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.** Detta anslag är nu uppfört med 140 000 kronor, varav 7 000 kronor utgöra bidrag

till kostnaderna för utökning av elevantalet i andra årskursen av den två-åriga lärarinnekurs i huslig ekonomi med lantushållning vid fackskolan, vilken tog sin början hösten 1948, och 7 500 kronor avsetts som bidrag till kostnaderna för utökning av elevantalet i den motsvarande kurs, som tagit sin början hösten 1949.

Skolöverstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om en anslagshöjning med 10 000 kronor, varav 7 000 kronor betingas av företagen höjning av timarvodena för lärare i teoretiska ämnen och 3 000 kronor av de obligatoriska avgifterna för elevernas olycksfallsförsäkring.

Departementschefen. Enligt vad jag under hand inhämtat har någon utökning av elevantalet i den lantushållslärarinnekurs, som tagit sin början vid fackskolan hösten 1949, icke ägt rum. Särskilda medel behöva därför ej nu beräknas för nästa budgetår för en andra årskurs av nämnda kurs. Anslagsbehovet minskas härigenom med 7 000 kronor. Å andra sidan synes fackskolan vara i stort behov av ökade medel för sin övriga verksamhet bland annat med hänsyn till att skolan nödgats vidtaga viss höjning av timlärararvodena och till att kostnaderna avsevärt ökats för de skolan åliggande avgifterna för elevernas olycksfallsförsäkring. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 140 000 kronor, vilket alltså i realiteten innebär en ökad medelstildelning av 7 000 kronor för nyss angivna ändamål. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 140 000 kronor.

[189] 27. **Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål.** Detta anslag är nu uppfört med 18 900 kronor, varav 11 400 kronor utgå till Göteborgs skolköksseminarium och 7 500 kronor till Umeå skolköksseminarium. *Skolöverstyrelsen* har hemställt om höjning av anslaget för nästa budgetår med 4 500 kronor, vilket belopp avses som bidrag till en förberedande lärarinnekurs vid Umeå-seminariet.

Departementschefen. Jag anser mig icke nu böra förorda någon medelsanvisning till den förberedande lärarinnekursen i Umeå. Anslaget bör därför uppföras med oförändrat belopp, 18 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 18 900 kronor.

[190] **28. Särskilt lönetillägg åt lärare vid statsunderstödda enskilda läroanstalter.**

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	408 000	474 371
1948/49	408 000	569 480
1949/50 (statsliggaren s. 621)	475 000	
1950/51 (förslag)	550 000	

Från anslaget bestridas utgifter för särskilt lönetillägg åt vissa lärare vid privatläroverk samt privata handarbets- och skolköksseminarier jämlikt kungörelsen 1947: 381. Under punkten 178 har jag förklarat mig icke kunna biträda överstyrelsens förslag om höjning av det särskilda lönetillägget till vissa föreståndarinnor och heltidsanställda lärarinnor. Lönetillägget bör därför för nästa budgetår utgå enligt samma grunder som för innevarande budgetår. Med hänsyn till belastningen under senaste budgetår torde anslaget böra uppräknas med 75 000 kronor och uppföras med 550 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilt lönetillägg åt lärare vid statsunderstödda enskilda läroanstalter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

[191] **29. Läroboksnämnden.** I enlighet med förslag av skolöverstyrelsen bör detta förslagsanslag för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 31 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Läroboksnämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

[192] **30. Centralnämnden för skolungdomsutbytet med utlandet.** Detta förslagsanslag, som icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande över-skridas, är nu uppfört med 15 000 kronor. *Centralnämnden* har liksom i anslagsäskandena för innevarande budgetår hemställt om höjning av anslaget till 24 000 kronor. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt framställningen.

Departementschefen. Jag anser mig icke heller i år böra förorda någon höjning av detta anslag utan föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 15 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centralnämnden för skolungdomsutbytet med utlandet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[193] **31. Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter.** Alltsedan år 1940 har viss försöksverksamhet pågått med prövningsfri intagning vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter. För be-

stridande av kostnaderna för i samband med denna försöksverksamhet inrättade intagningsnämnder har å riksstaten anvisats ett särskilt anslag. Detta anslag, som tidigare varit obetecknat men från och med budgetåret 1947/48 erhållit förslagsanslags karaktär, dock med föreskrift att det icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, har sedan budgetåret 1944/45 varit uppfört med 2 000 kronor. Den 24 mars 1949 utfärdade Kungl. Maj:t ändrade bestämmelser rörande intagning av lärjungar i första klassen vid bland annat allmänna läroverk, kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor och praktiska mellanskolor (kungörelserna 1949:125—127 samt nådiga brev). I enlighet med givet bemyndigande har överstyrelsen dessutom medgivit, att bestämmelserna rörande provningsfri intagning vid kommunala mellanskolor jämväl få tillämpas vid åtta högre folkskolor. Vid samtliga nämnda skolor skall intagningen av lärjungar vid höstterminens början ombesörjas av en för varje särskild läroanstalt tillsatt intagningsnämnd, därest icke vid sagda tidpunkt antalet inträdessökande är mindre än antalet tillgängliga platser. Antalet ledamöter i intagningsnämnderna skall vara fem, och genom beslut den 13 maj 1949 har Kungl. Maj:t förordnat angående löneförmånerna för ledamöterna av intagningsnämnderna.

Skolöverstyrelsen har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet under förevarande anslag till 16 000 kronor, varav 7 700 kronor avse arvoden, 3 500 kronor ersättningar för mistade löneförmåner samt 4 800 kronor rese- och traktamentsersättningar. Antalet nämnder har därvid beräknats till inalles 240.

Departementschefen. Förevarande förslagsanslag torde i enlighet med skolöverstyrelsens förslag böra i avvaktan på närmare erfarenhet av medelsbehovet uppföras med 16 000 kronor, innebärande en höjning med 14 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 kronor.

[194] **32. Fortbildningskurser i hygien för lärare, skolläkare och skol-sköterskor.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 25 000 kronor och disponeras för en fortbildningskurs i hygien för lärare (10 000 kronor), en för skolläkare (5 000 kronor) och en för skol-sköterskor (10 000 kronor). Till deltagarna i dessa kurser utgå enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 juni 1945 traktamente till kursdeltagare, som ej är bosatt å kursorten, med sju kronor per dygn. Sådan kursdeltagare må även erhålla resebidrag, högst motsvarande kostnaden för enkel resa från hemorten till kursorten enligt bestämmelserna för klass III i allmänna resereglementet, dock att ersättning ej må utgå för sovplats.

I anledning av att skolöverstyrelsen i sina anslagsäskanden för inneva-

rande budgetår beträffande det under nästföljande punkt upptagna anslaget till kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter förordad vissa ändrade bidragsgrunder för deltagande i nämnda kurser framhöll jag vid anmälan av ärendet (se 1949 års åttonde huvudtitel, s. 211), att vissa skäl syntes tala för en jämkning av ifrågavarande bidragsgrunder. Samma spörsmål gjorde sig emellertid gällande även i fråga om andra av överstyrelsen anordnade kurser. En allmän översyn av hithörande bestämmelser syntes därför böra verkställas av överstyrelsen, och jag förutsatte, att överstyrelsen i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1950/51 skulle kunna framlägga de förslag, som nämnda översyn kunde giva anledning till.

I anledning härav har *överstyrelsen* gjort viss utredning i ämnet och framlagt därav betingade förslag. Av utredningen, beträffande vars detaljer torde få hänvisas till handlingarna i ärendet, framgår att några enhetliga bidragsgrunder ej tillämpas för de kurser av olika slag, som anordnas av överstyrelsen. Med hänsyn härtill har skolöverstyrelsen hemställt, att för av överstyrelsen under budgetåret 1950/51 anordnade kurser måtte gälla, att traktamente utgår med 10 kronor per dag för kursdeltagare, boende utom kursorten, och med 3 kronor per dag för kursdeltagare, boende å kursorten, att ersättning för resa utgår i 3:e klass från hemorten till kursorten och åter, dock ej för sovplats, samt att i särskilda fall, då överstyrelsen så prövar skäligt, ersättning må kunna utgå jämväl för sovplats.

Överstyrelsen framhåller, att överstyrelsen principiellt undveke att förlägga en fortbildningskurs till pågående termin. Därest emellertid speciella orsaker i vissa fall skulle framtvinga en sådan anordning, syntes deltagande lärare, förutom bidrag enligt nyss angivna grunder, böra åtnjuta full lön, vilken förutsatts skola utgå från de anslag, varur deras löneförmåner normalt bestredes. Kursdeltagandet finge enligt överstyrelsens mening närmast betraktas som ett åliggande i tjänsten.

Överstyrelsen har beräknat att kostnaderna för nu ifrågavarande fortbildningskurser i hygien skulle vid tillämpning av de föreslagna bidragsgrunderna ökas med 12 100 kronor, varav 4 100 kronor hänföra sig till traktamentshöjningen och 8 000 kronor till att ersättning även skulle utgå för återresan. Med hänsyn till vissa förefintliga reservationer å anslaget har dock överstyrelsen ansett den för nästa budgetår erforderliga höjningen av anslaget kunna begränsas till 8 000 kronor, varför anslaget borde uppföras med 33 000 kronor.

Statskontoret har beträffande de föreslagna bidragsgrunderna ansett goda skäl tala för att av statsmedel ersättning utginge jämväl för återresa enligt billigaste färd sätt. Med den nuvarande ordningen med ersättning endast för resan till kursorten måste nämligen de kursdeltagare, som bodde längst från kursorten och hade de minsta möjligheterna att på andra vägar följa sin utbildning, vidkännas större ekonomiska uppoffringar vid ett del-

tagande än andra. Givetvis kunde även, framhåller statskontoret vidare, de ökade levnadsomkostnaderna anföras som motiv för en uppräknig av det nu utgående traktamentet å 7 kronor. En dylik uppräknig ansåge emellertid statskontoret mindre angelägen än att möjlighet öppnades till ersättning för återresa. Under rådande förhållanden syntes nuvarande traktamente tills vidare böra bibehållas. Några sakliga skäl att medgiva en reducerad traktamentsersättning till lärare, bosatt å kursorten, syntes statskontoret icke föreligga. Icke heller kunde ämbetsverket förorda, att frivillig kurs förlades till pågående termin.

Departementschefen. Beträffande överstyrelsens förslag om ändrade bidragsgrunder för deltagande i av överstyrelsen anordnade kurser delar jag statskontorets uppfattning om skäligheten i och för sig av att ersättning må utgå även för återresa från kursorten till hemorten och av en uppräknig av det nuvarande traktamentet å 7 kronor med hänsyn till de ökade levnadsomkostnaderna. I nuvarande läge anser jag mig emellertid icke böra för riksdagen framlägga något förslag i sådan riktning. Nuvarande bidragsgrunder torde därför böra tillämpas även under nästa budgetår. Någon höjning av förevarande anslag erfordras under sådana förhållanden ej, varför detsamma bör uppföras med oförändrat belopp, 25 000 kronor, och disponeras på samma sätt som för innevarande budgetår. I anledning av vad överstyrelsen anfört rörande utbetalande av full lön till lärare, som deltagar i under pågående termin anordnad fortbildningskurs vill jag framhålla, att jag förutsätter, att dylika kurser i allmänhet anordnas under ferierna och att endast alldeles särskilda skäl böra föranleda, att de förläggas till pågående termin. För dylika fall är jag icke beredd att förorda ett generellt medgivande att full lön skall utgå till deltagande lärare, utan torde detta spörsmål böra underställas Kungl. Maj:ts prövning för varje särskilt fall. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortbildningskurser i hygien för lärare, skolläkare och skolsköterskor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[195] **33. Kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 16 500 kronor och disponeras av skolöverstyrelsen. För deltagande i dessa kurser gälla för närvarande samma bidragsgrunder som för de under föregående punkt upptagna kurserna. *Överstyrelsen* har för nästa budgetår hemställt, att anslaget måtte höjas till 100 000 kronor eller under viss förutsättning till 70 000 kronor. Det ökade medelsbehovet har av överstyrelsen motiverats — förutom med de under föregående punkt berörda ändringarna i bidragsgrunderna — med önskvärdheten av att betydligt flera kurser kunde anordnas än som vore möjligt med nuvarande medelsanvisning. Såsom exempel på

ämnen, vari behovet av dylika kurser vore stort, har överstyrelsen nämnt samhällslära, biologi (naturstudier), fysik, gymnastik med lek och idrott, musik, teckning och manlig slöjd. Det syntes alltjämt böra läggas i överstyrelsens hand att bestämma, vilka kurser som borde anordnas. Vidare har överstyrelsen, under hänvisning till av olika lärarföreningar gjorda framställningar i ämnet, upprepat sitt i anslagsäskandena för innevarande budgetår framlagda förslag att överstyrelsen skulle äga att från förevarande anslag tilldela dylik förening medel såsom bidrag till täckande av resekostnader, kostnader för hållande av föredrag m. m. i samband med av föreningen anordnad konferens.

Statskontoret har icke ansett förutsättningar under nuvarande förhållanden föreligga för en intensifiering av kursverksamheten.

Departementschefen. Med hänsyn till de rådande förhållandena anser jag mig alltjämt icke kunna förorda någon höjning av förevarande anslag, varför detsamma bör uppföras med oförändrat belopp, 16 500 kronor. Under hänvisning till mitt ställningstagande under föregående punkt förutsätter jag, att nu gällande bidragsgrunder för deltagande i dessa kurser komma att tillämpas även under nästa budgetår. Jag anser mig vidare icke böra frångå min ståndpunkt från i fjol, att medel ur anslaget icke må ställas till förfogande såsom resebidrag m. m. vid av lärarförening anordnad konferens.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 16 500 kronor.

[196] **34. Fortbildningskurser för folkskollärare och övningslärare.** Detta reservationsanslag är nu uppfört med 48 000 kronor. Kurserna, som kommit till stånd till följd av rådande lärarbrist i de naturvetenskapliga ämnena, äro avsedda att inom ramen för realskolans undervisningsplan ge metodisk och experimentell fortbildning för lärare, som tidigare erhållit en för andra undervisningsuppgifter avsedd lärarutbildning. Anslaget har använts till fyra kurser i fysik och kemi, förlagda till Kristianstad, Linköping, Umeå och Uppsala. Till deltagarna i dessa kurser utgå enligt av överstyrelsen meddelade bestämmelser traktamente med högst tio kronor per dygn för kursdeltagare, som ej är bosatt å kursorten, varjämte sådan deltagare även må erhålla resebidrag, högst motsvarande kostnaden för enkel resa från hemorten till kursorten enligt bestämmelserna för klass III i allmänna resereglementet, dock att ersättning ej må utgå för sovplats.

Skolöverstyrelsen har hemställt om ett anslag för nästa budgetår av 50 000 kronor, avsett för fyra kurser. Förutom i fysik och kemi syntes, framhåller överstyrelsen, ett visst behov av dylik kursverksamhet förefin-